BIBLIOTECA POLIROM

Graham Greene

Patria m-a făcut om

POLIROM

BIBLIOTECA POLIROM

PROZĂ XX

„Unul dintre cei mai mari scriitori ai secolului XX, Graham Greene are cea mai perspicace minte în ce privește necazurile, cel mai fin nas cînd este vorba de slăbiciunea omenească, iar observațiile sale sînt neîndurător de sincere... El este omul dinăuntru al unei întregi epoci."

The Independent

„Greene stîrnește curiozitatea și interesul cititorilor săi într-o manieră comparabilă cu aceea a lui Malraux, Faulkner sau Hemingway."

New Statesman

„Greene este cel mai iscusit magician literar al vremurilor noastre."

Hibernia

Foto copertă: © Bobby Deal/Dreamstime.com

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-0467-8

www.polirom.ro

BIBLIOTECA POLIROM

PROZĂ XX

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată
de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Graham Greene, *England Made Me*

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37;
P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GREENE, GRAHAM

Patria m-a făcut om / Graham Greene;
trad. și note de Andrei Gorzo. – Iași : Polirom, 2008

ISBN 978-973-46-0467-8

I. Gorzo, Andrei (trad.)

821.111-31=135.1

Printed in ROMANIA

Graham Greene

Patria m-a făcut om

Traducere din limba engleză și note
de Andrei Gorzo

POLIROM
2008

Graham Greene (1904-1991) a studiat la Balliol College, Oxford. După absolvire a fost, timp de patru ani, redactor la prestigiosul ziar *The Times* din Londra. Primul său roman, *Omul dinăuntru*, apare în 1929, dar, deşi cartea este bine primită, succesul şi prestigiul vin odată cu al patrulea roman publicat, *Expresul de Stambul*, după care Twentieth Century Fox a făcut celebrul film *Orient Express*. După o călătorie în Liberia, întreprinsă în 1935, autorul britanic – totodată un cinefil împătimit – devine critic de film la prestigioasa publicaţie *The Spectator*, unde, în 1940, este numit redactor literar. Între 1941 şi 1943, Greene lucrează pentru Foreign Office. Printre cele mai cunoscute romane ale sale inspirate din activitatea în acest domeniu se numără celebrele *Omul nostru din Havana* (1958) şi *Americanul liniştit* (1955). Pe lîngă romane, Graham Greene a publicat mai multe volume de nuvele, cărţi de călătorie, piese de teatru şi biografii, a lăsat în urmă sute de eseuri, cronici literare şi de film. A primit două înalte distincţii ale Marii Britanii: The Order of Merit şi Companion of Honour. În 1969 statul francez i-a conferit titlul de Cavaler al Legiunii de Onoare. La Editura Polirom i-au fost traduse pînă în prezent *Americanul liniştit*, *Comedianţii*, *La drum cu mătuşă-mea*, *Sfîrşitul unei iubiri*, *Puterea şi gloria*, *Consulul onorific*, *Expresul de Stambul*, *Factorul uman*, *Omul nostru din Havana*, *Brighton Rock*, *Ministerul groazei* şi *Al zecelea om*.

Patria m-a făcut om (1935) este povestea lui Anthony Farrant, care a lucrat peste tot în lume şi de fiecare dată cînd găsea o nouă slujbă părea să profite de ocazie ca să depăşească limitele bunului-simţ, lăudîndu-se, minţind şi înşelînd. Cînd, inevitabil, se pomenea din nou şomer, nu-i rămînea decît să recurgă la împrumuturi pentru a supravieţui. Dar viaţa îşi urma cursul, iar Anthony nu se putea plînge că se descurcă prea greu. La un moment dat, însă, sora lui geamănă, Kate, care îl adoră, îi găseşte o slujbă, încercînd să-l convingă să se stabilească undeva. Este vorba de un post de bodyguard, iar noul lui şef, Krogh, un bancher suedez foarte influent şi megaloman, este totodată şeful şi iubitul lui Kate. Toate bune şi frumoase pînă cînd ordinele date de Krogh contravin principiilor lui Anthony. Indignat şi fără să anticipeze consecinţele grave ale faptelor sale, acesta ajunge să dezvăluie, neoficial, o serie de informaţii unui jurnalist de mîna a doua, Minty, care este, asemenea lui, o victimă a vieţii.

LUI VIVIEN

CU ZECE ANI DE DRAGOSTE

1925-1935

„Lumea întreagă e datoare să mă întreţină."

WALT DISNEY

(*Greierele şi furnica*)

PARTEA I

1

S-ar fi putut crede că-şi aşteaptă iubitul. De trei sferturi de oră stătea pe acelaşi taburet înalt, cu spatele pe jumătate întors spre tejghea, cu ochii pe uşa batantă. În spatele ei, sendvişuri cu jambon se îngrămădeau sub un clopot de sticlă şi samovarele abureau uşor. De cîte ori se deschidea uşa, încăperea era înecată de fumul locomotivelor – o atingere ca de nisip pe piele, un gust de metal în gură.

— Încă un gin.

Era al treilea. Naiba să-l ia, gîndi ea cu tandreţe, mi-e foame. Îl bău dintr-o singură înghiţitură, cum făcea cu şnapsurile: *skål, skål,* numai că n-avea cui să-i ureze *skål.* Bărbatul cu melon puse un picior pe bara de alamă, îşi propti un cot în tejghea, bău din bitterul său, vorbi, mai bău din bitter, îşi şterse mustaţa, mai vorbi – şi în tot acest timp nu-şi luă ochii de la ea.

Ea privi afară, dincolo de geamul prăfuit al uşii, în întunericul zgomotos. Săreau scîntei şi se stingeau în aerul greu şi stătut, scîntei de la locomotive, scîntei de la ţigări, scîntei de la cărucioarele pentru bagaje ale căror roţi se frecau de asfalt. O femeie bătrînă şi obosită împinse uşa şi

privi înăuntru; căuta pe cineva care nu se afla acolo.

Se dădu jos de pe taburet; bărbatul cu melon o urmări cu privirea, chelnerițele se opriră din ștersul paharelor, urmărind-o și ele. Gîndurile lor băteau toba pe spinarea ei: „Gata, renunță? Și el cum o fi arătînd? A lăsat-o cu ochii în soare?". Rămase în pragul ușii, lăsîndu-i să gîndească ce voiau: tăcerea profundă a concentrării lor o amuza. Se uită la șinele albastre și goale din fața ei, apoi în lungul cheiului, la lumini și la chioșcurile de ziare; în sfîrșit, apoi se întoarse la taburetul ei, simțind cum gîndurile lor se pleoșteau printre vaporii ce se ridicau din samovare; chelnerițele ștergeau pahare, bărbatul cu melon își bea bitterul.

— Cînd nu plouă, pică. Uite, de exemplu ciorapii de mătase...

— Încă un gin.

Dar lăsă paharul pe tejghea, după ce de data asta abia îl atinsese cu buzele, și cu gesturi precipitate începu să se machieze, ca și cum aceasta ar fi fost o sarcină importantă de care uitase de atîta emoție. Dar acum, cînd era profund convinsă că el nu va mai veni, avea la dispoziție o oră de singurătate în care să-și amintească de toate lucrurile pe care le neglijase: gură, nas, obraji, sprîncene.

— Oh, fir-ar să fie! spuse ea.

Creionul se rupse și, cu vîrful piciorului, femeia întemniță capătul de cărbune în podea.

— Fir-ar să fie! spuse ea, durînd-o fix în cot de faptul că iarăși o împresura curiozitatea, străină și neprietenoasă.

Era ca și cînd ar fi spart o oglindă: ce ghinion, cîtă neîndemânare. Aproape că-și pierduse toată încrederea. Se întreba dacă și-ar recunoaște fratele în cazul în care acesta ar veni pînă la urmă.

Dar îl recunoscu imediat după cicatricea mică de sub ochiul stîng, după fața rotundă care întotdeauna arăta ca și cînd adineaori și-ar fi pierdut prospețimea, ca a unui copil obosit, după bonomia aceea care nu putea să-i inspire încredere nici măcar unui străin.

— Kate, spuse el, spăsit din cap pînă în picioare, îmi pare rău că am întîrziat. N-a fost vina mea. Chestia e că...

Și imediat se posomorî, obișnuit să nu fie crezut. Și de ce – se întrebă ea în timp ce-l săruta și-i punea mîna pe spate ca să se convingă că e acolo, că într-adevăr venise, că erau împreună – de ce l-ar crede cineva? Nu poate să deschidă gura fără să mintă.

— Bei tu ginul ăsta?

Se uită la el cum bea încet, conștientă de propriul ei creier înregistrînd fidel nervozitatea lui.

— Nu te-ai schimbat.

— Tu, da. Ești mai drăguță ca oricînd, Kate. Prosperitatea îți prinde bine, spuse el, iar ea își zise: Farmecul. Farmecul. Ah, farmecul ăsta al tău facil, naiba să-l ia.

Îl privi mai atent, examinîndu-i hainele în căutarea vreunui semn că, pentru el, anii ce trecuseră ar fi fost mai puțin prosperi. Dar întotdeauna avea un costum bun de rezervă. Înalt, lat în umeri, zvelt în talie și ușor demodat, cu cicatricea lui sub ochi, era ținta tuturor chelnerițelor din bar.

— Un bitter, vă rog.

Şi o chelneriţă se precipită la bar ca să-l servească, iar Kate văzu flama şarmului declanşîndu-se automat în ochii lui.

— Unde mîncăm? Unde-ţi sînt bagajele?

El se desprinse prudent de tejghea şi cu o mînă îşi strînse nodul de la cravata în culorile unei şcoli de elită.

— Chestia e că... zise el.

— Nu vii cu mine, spuse ea cu o siguranţă deznădăjduită.

Un moment, se miră singură de profunzimea propriei dezamăgiri, căci locul lui era acolo, cu vălătucii de fum de dincolo de uşă, cu berea trezită, cu „Guinness înseamnă sănătate" şi „Încearcă un Worthington"; avea alura tupeistă şi veselia găunoasă ale unei reclame.

— De unde ai ştiut?

— Oh, întotdeauna ştiu.

Spunea adevărul, întotdeauna ştia; era sora lui, cu o jumătate de oră mai mare; i-o luase înainte cu atîtica, se gîndea ea uneori cu ruşine, ajungînd prima la virtuţile masculine ale soliditătţii şi eficienţei şi lăsîndu-l cu lucrul acela de care femeile au, în general, mai multă nevoie – şarmul.

— Deci n-or să-ţi dea slujba de la Stockholm?

El îi surîse radios; îşi ţinea ambele mîini pe mînerul umbrelei (iar ea observă că mănuşile se cereau date la curăţat), se lăsase pe spate rezemîndu-se de tejghea şi îi surîdea radios. „Felicită-mă", părea el să spună, şi ochii lui plini de umor, prietenoşi şi lunecoşi treceau peste ea ca farurile

unei maşini cumpărate la mîna a doua şi apoi vopsite şi lustruite ca să amăgească. Ar fi putut convinge pe oricine, cu excepţia ei, că o dată în viaţa lui făcuse ceva înţelept pînă peste poate.

— Mi-am dat demisia.

Dar ea auzise prea des povestea asta, răsunînd an de an în urechile tatălui lor, ca un răpăit fatal de tobe care îi grăbise moartea. Nu mai putea să răspundă la telefon fără să nu-l apuce neliniştea – „Mi-am dat demisia", „Mi-am dat demisia", spus cu mîndrie ca şi cum ar fi fost un lucru de laudă; şi apoi telegramele din Orient, deschise cu mîini tremurînde. De la Shanghai „Mi-am dat demisia", de la Bangkok „Mi-am dat demisia", de la Aden „Mi-am dat demisia", venind pe nesimţite, dar implacabil, tot mai aproape şi mai aproape. Tatăl lor crezuse pînă la capăt în adevărul acelor telegrame care, chiar dacă erau adresate membrilor familiei, erau semnate, uşor pompos, cu numele întreg – „Anthony Farrant". Dar Kate ştiuse întotdeauna prea multe; pentru ea, aceste mesaje voiau să spună: „Concediat. Am fost concediat. Concediat".

— Hai să ieşim, zise ea.

Ar fi fost nedrept din partea ei să-l umilească în faţa chelneriţelor. Din nou deveni conştientă de tăcerea profundă şi atentă, de privirile ce le urmăreau plecarea. La capătul peronului începu să-l interogheze:

— Cîţi bani ai?

— Nici un sfanţ, răspunse el.

— Dar trebuie să ai măcar salariul pe o săptămînă. Doar le-ai dat preaviz.

— Ca să spun cinstit, zise el, pozînd pe fundalul metalic, învăluit în fum, rezemat de un fanal verde ce semnaliza expresul de Coasta de Est, mi-am dat demisia pe loc. Zău, era o chestiune de onoare. Tu n-ai putea să înţelegi.

— Poate că nu.

— În plus, proprietăreasa mea o să mă ţină pe credit pînă intru din nou în bani.

— Şi cît o să dureze pînă atunci?

— Oh, într-o săptămînă pun eu laba pe ceva.

Curajul lui ar fi fost admirabil dacă n-ar fi fost atît de ineficace. Întotdeauna fusese convins că banii or să apară de undeva şi întotdeauna apăreau: o cunoştinţă din şcoală îi observa cravata pe stradă, îl oprea şi-i dădea o slujbă; le vindea aspiratoare propriilor rude; era în stare să-i vîndă un lingou de aur unui australian în plină stradă; şi pentru cazurile extrem de grave exista tatăl lui.

— Uiţi că tata e mort.

— Ce vrei să spui? N-am de gînd să tapez pe nimeni.

Credea cu toată sinceritatea că nu „tapase“ niciodată pe nimeni. Sigur, împrumutase; probabil că totalul datoriilor lui la rude bătea deja mia; dar ele rămîneau datorii, nu cadouri, datorii urmînd a fi plătite într-o bună zi, cînd una dintre combinaţiile lui va da rezultate. Aşteptînd să treacă expresul şi ferindu-şi faţa de fum, Kate îşi aminti de cîteva combinaţii de-ale lui: planul lui de a cumpăra romane vechi din fondurile bibliotecilor pentru a le revinde la sate, marea lui idee cu ambalatul (un magazin care ţi-ar ambala şi ţi-ar trimite coletele de Crăciun la tariful de doi *pence* pe colet), invenţia lui pentru încălzitul mîinilor (o tijă de cărbune încins introdusă în mînerul umbrelei). Întotdeauna sunaseră plauzibil atunci cînd le descria el; n-aveau hibe evidente – numai una, fatală: simplul fapt că era şi el implicat. „Nu-mi mai lipseşte decît capitalul necesar“, explica el, cu un entuziasm nicicînd ştirbit de certitudinea că nimeni nu i-ar încredinţa vreodată mai mult de cinci lire. După care se arunca în ele fără capital; musafiri ciudaţi începeau să-şi facă apariţia în weekenduri, bărbaţi mai în vîrstă decît el, cu însemnele aceleiaşi şcoli pe cravată şi cu acelaşi aer de entuziasm viguros, numai că al lor era mult mai puţin proaspăt. Apoi afacerea se lichida şi, spre stupefacţia generală, din lungile şi complicatele dosare de contabilitate reieşea că nu pierduse mai mulţi bani decît împrumutase. „Dacă aş fi avut un capital serios...“, explica el, dar nu învinovăţea pe nimeni şi nimeni nu-şi primea banii înapoi. Îşi mărise datoriile, dar nu „tapase“.

Faţa lui, gîndi ea, e stupefiant de tînără pentru treizeci şi trei de ani; e puţin sleită, dar numai aşa, ca după o zi de iarnă; nu e mai matură decît pe vremea cînd era şcolar. Şi acum ai putea zice că e un şcolar care vine de la un meci cam lung, jucat în frig. Înfăţişarea lui o irita, pentru că un bărbat trebuie să se maturizeze, dar pînă să apuce să deschidă gura şi să-i spună ce credea, i se trezi din nou tandreţea pentru această inocenţă absurdă. Căci el era complet pierdut, fără sorţi de izbîndă în acea

lume a afacerilor pe care ea o cunoştea atît de bine, care era şi a ei: într-o lume de bărbaţi vicleni, el venea cu viclenii de copil; era necinstit, dar nu destul de necinstit. Iar ea era conştientă – dat fiind faptul că de mai bine de treizeci de ani îi împărtăşea gîndurile, îi simţea temerile zvîcnind în propriul ei corp – era conştientă de scrupulele lui imprevizibile. Existau lucruri pe care nu le-ar fi făcut. Aceasta, îşi spuse ea, era uimitoarea diferenţă dintre ei.

— Ascultă, îi zise. Nu pot să te las aici fără bani. O să vii cu mine. Erik o să-ţi dea o slujbă.

— Nu vorbesc limba. Şi, oricum – se aplecă spre ea, lăsîndu-se cu toată greutatea pe umbrelă şi zîmbind cu atîta detaşare de parcă ar fi avut o mie de lire în bancă – nu-mi plac străinii.

— Dragul meu, răspunse ea iritată, ai rămas în urmă. Nu există străini într-o afacere ca a lui Krogh; acolo sîntem internaţionalişti cu toţii, n-avem ţară. Nu sîntem o firmuliţă prăfuită din City[1], moştenită din tată în fiu de 200 de ani încoace.

Existau momente cînd el părea să aibă aceleaşi intuiţii ca ea, să prindă fulgerător sensul ascuns şi tăios al cuvintelor ei.

— Dar, dragă, poate că aici mi-e locul. Şi eu sînt prăfuit, declară el, stînd în faţa ei cu urbanitatea lui incertă, cu zîmbetul lui nesigur, în costumul lui bun, în singurul lui costum bun. Şi, pe lîngă asta, n-am nici un fel de referinţe.

— Spuneai că ţi-ai dat demisia.

1. Cartierul comercial al Londrei.

— Ei bine, n-a fost chiar aşa.

— Ca şi cum n-aş fi ştiut deja.

Se dădură la o parte ca să facă loc unui cărucior cu bagaje.

— Mi-e al naibii de foame, spuse el. Poţi să mă împrumuţi cu cinci şilingi?

— O să vii cu mine, repetă ea. Erik o să-ţi dea o slujbă. Ai paşaportul la tine?

— E la mine în hrubă.

— Ne ducem şi-l luăm.

Luminile unui tren care tocmai intra în gară căzură pe faţa lui şi ea putu să-i observe – cu o tandreţe aspră, hotărîtă – şovăiala şi frica. Era convinsă că, dacă nu i-ar fi fost foame, dacă ar avut măcar cinci şilingi în buzunar, ar fi refuzat-o. Căci avusese dreptate atunci cînd spusese că şi el e prăfuit: ochii lui erau încercănaţi de funinginea Londrei, era la el acasă în vîrtejul ăsta de abur şi fum, stînd la mese acoperite cu plăci de marmură, pălăvrăgind în faţa dozatorului de bere, era la el acasă în hotelurile care ofereau camere pentru o singură noapte, în birourile amenajate în subsoluri, jovial printre micile valuri ale afacerilor suspecte şi efemere, printre speculanţii cu acţiuni. Şi se gîndi: dacă nu l-aş fi cunoscut pe Erik, aş fi fost şi eu la fel de prăfuită. Apoi spuse:

— Hai să găsim un taxi.

Se uita fascinat pe geamul taxiului la magazinele de biciclete de pe Euston Road; în lumina electrică din spatele claxoanelor, din spatele spiţelor şi al bidoanelor cu soluţie de cauciuc, licărea toamna şi-i ceda treptat locul iernii, pe măsură ce luminile se stingeau şi bicicletele erau puse bine pentru noapte.

— Oh, oftă el. Nu e frumos?

Toamna însemna cele cîteva frunze aduse de vînt, Dumnezeu știe de unde, pe trotuarul din fața stației de metrou Warren Street, lumina de felinar reflectată în asfaltul ud, pata de culoare a vinului ieftin din paharele băbuțelor din Ladies' Bar.

— Londra, spuse el. Nicăieri nu-i așa bine.

Își lipi fața de geam.

— Hai, mă, ce naiba! Nu vreau să mă duc.

Folosise exact formula aceea după care ea putea să-și dea seama cît e de emoționat. „Hai, mă, ce naiba!" Și își aduse aminte de un hambar întunecos, de luna care strălucea dincolo de căpițe și de fratele ei cu șapca lui de școlar mototolită în mîini. Aveau la fel de multe amintiri comune ca un cuplu de bătrîni la aniversarea a treizeci de ani de căsnicie. „Trebuie să te duci", îi spusese, petrecîndu-l cu privirea înainte de a se întoarce la propriul ei internat, la doamna care o aștepta, la cele două ore de interogatoriu și la raportul de indisciplină.

— Trebuie să vii.

— Sigur că tu știi cum e mai bine, răspunse Anthony. Întotdeauna ai știut. Tocmai mi-am amintit cum ne-am întîlnit atunci în hambar.

Da, gîndi ea luată prin surprindere, cu siguranță are și el intuiții, uneori.

— Îți scrisesem că am de gînd să fug și ne-am întîlnit, îți aduci aminte? La jumătatea drumului dintre școlile noastre. Era cam două noaptea. M-ai trimis înapoi.

— Și n-am avut dreptate?

— Ba da, spuse el, sigur că ai avut dreptate.

Și întoarse spre ea niște ochi atît de goi încît ea se întrebă dacă-i auzise întrebarea. Erau la fel de goi ca ultimele pagini dintr-o carte, întoarse la repezeală pentru a ascunde un final prea tragic sau prea dubios.

— Iată-ne ajunși, spuse el. Fii bine-venită în umila mea locuință.

Se crispă la auzul veseliei lui mecanice, care nu era nici umilă, nici primitoare, nu era decît punerea în aplicare a primei lecții de la școala de comis-voiajori. Atunci cînd proprietăreasa le zîmbi și-l asigură, în șoapte vibrante, că nu va fi deranjat, începu să înțeleagă ce făcuse viața din el de cînd nu-l mai văzuse.

— Ai un șiling pentru gazometru?

— Nu merită efortul, spuse ea. Nu rămînem. Unde-ți sînt bagajele?

— Ca să fiu sincer, le-am lichidat ieri.

— Nu contează. Îți putem cumpăra ceva în drum spre gară.

— Magazinele vor fi închise.

— Atunci va trebui să dormi în hainele de pe tine. Pașaportul unde ți-e?

— Într-un sertar. Un moment. Ia loc pe pat, Kate.

De unde stătea, vedea pe masă o fotografie într-o ramă ieftină: *„Cu dragoste, de la Annette"*.

— Cine e tipa, Tony?

— Annette? Era o puștoaică dulce. Cred că o s-o iau cu mine.

Se-apucă să scoată fotografia din ramă.

— Las-o aici. O să găsești o grămadă ca ea la Stockholm.

Se uită cu atenţie la faţa ei mică, dură şi smălţuită.

— Era de calitate, Kate.

— Parfumul de pe pernă e al ei?

— Oh, nu. Nu. Nu poate fi al ei. Ea n-a mai trecut pe aici de mult. N-am mai avut bani şi puştoaica trebuie şi ea să trăiască. Dumnezeu ştie unde o mai fi. A plecat de unde stătea. Am căutat-o acolo ieri.

— După ce ţi-ai vîndut valizele?

— Da. Dar ştii cum e: dacă pierzi legătura cu o fată ca ea, pierdută rămîne. N-o mai vezi. E ciudat să te cunoşti atît de bine cu o fată, să o placi, să te vezi cu ea inclusiv luna trecută şi acum să nu mai ştii unde e, nici măcar dacă mai trăieşte sau a murit sau e pe moarte.

— Atunci parfumul e de la cealaltă?

— Da, spuse el. Parfumul e de la cealaltă.

— E bătrînă, nu-i aşa?

— Are peste patruzeci de ani.

— Şi are mulţi bani, presupun.

— Oh, da, destui, spuse Anthony.

Luă o a doua fotografie şi rîse fără prea multă veselie:

— Ce pereche mai sîntem şi noi! Tu cu Krogh, eu cu Maud.

Fără să-i răspundă îl privi cum se apleca din nou ca să-şi caute paşaportul şi observă cum se lăţise în umeri de cînd îl văzuse ultima oară. Îşi aminti de chelneriţele care rămăseseră cu cîrpa în mînă, uitîndu-se după el, de tăcerea care înconjura conversaţia lor. I se părea ciudat ca el să fie nevoit să-şi cumpere o fată. Dar cînd îşi întoarse

faţa spre ea, zîmbetul lui explica totul: îl avea tot timpul la el, aşa cum leprosul are tot timpul un clopoţel; era un avertisment perpetuu că nu e un om de încredere.

— Bun, uite-l. Dar oare chiar o să-mi dea o slujbă?

— Da.

— Nu sînt prea deştept.

— Nu trebuie să-mi spui mie cum eşti, răspunse ea, lăsînd pentru prima dată ca toată adîncimea tristei ei afecţiuni să i se simtă în glas.

— Kate, spuse el, ştiu că sună stupid, dar sînt puţin speriat.

Aruncă paşaportul pe pat şi se aşeză.

— Nu mai vreau feţe noi. Am văzut destule.

Şi ea putea să le vadă înghesuindu-se în fundul ochilor lui: bărbaţii de la club, bărbaţii de pe pacheboturi, bărbaţi călare jucînd polo, bărbaţi după uşi vitrate.

— Kate, spuse el, o să rămîi lîngă mine?

— Bineînţeles, răspunse ea.

Nimic mai simplu decît promisiunea asta. Nu putea să se debaraseze de el. Era mai mult decît fratele ei; era fantoma care o atenţiona: „Uite de ce ai scăpat!"; era toată experienţa de care ea fusese lipsită; era durerea, căci ea nu simţise niciodată durere decît prin el; tot aşa, era frica, disperarea, ruşinea. Era totul, mai puţin succesul.

— Dacă ai putea să rămîi tu cu mine, aici...

„Aici" însemna cele două butoane gemene de pe gazometru, geamul murdar, planta cu frunze lungi, evantaiul de hîrtie din şemineu; „aici"

însemna perna parfumată, fotografiile familiare, valizele amanetate, buzunarele goale, acasă.

— Nu pot să plec de la firma lui Krogh, spuse ea.

— Ţi-ar da un post la Londra.

— Nu mi-ar da. Are nevoie de mine acolo.

Iar „acolo" însemna curăţenia lucioasă, sculpturile ultramoderne, podelele care nu lăsau să treacă nici un sunet, dictafoanele, scrumierele de cositor şi Erik în liniştea biroului său, ascultînd rapoartele de la Varşovia, Amsterdam, Paris şi Berlin.

— Ei, atunci o să vin. E omul cu mălaiul, nu?

— Oh, da, spuse ea. E omul cu mălaiul.

— Şi o să aibă şi mandea ce ciuguli?

— O să aibă ce ciuguli.

El rîse. Deja uitase de feţele noi de care se temea. Îşi puse pălăria, se privi în oglindă şi-şi aranjă batista din buzunarul de la piept.

— Ce pereche mai sîntem şi noi!

Cînd o luă de mîini şi o ajută să se ridice, ei aproape că-i venea să cînte de bucurie la gîndul că sînt din nou o pereche, dacă nu s-ar fi descurajat privindu-l pe el – cu eleganţa lui dubioasă, cu inocenţa lui depravată, nepregătit şi fără nici o şansă, cu vechea lui cravată de la şcoală.

— Ce cravată-i aia? întrebă ea. Doar n-o fi...

— Nu, nu, răspunse el, azvîrlindu-i adevărul cu un surîs şi cu aceasta luînd-o atît de tare prin surprindere, încît ea se simţi prinsă în capcana şarmului pe care-l detesta atîta. M-am autopromovat. E Harrow.

2

Băieţii s-au rugat de mine să mai iau un whisky. Cu toţii voiau să audă ce văzusem. În săptămînile precedente abia catadicsiseră să schimbe o vorbă cu mine, ziceau că am noroc că nu m-au dat afară din club pentru că-mi acordasem un grad militar la care cică n-aveam dreptul. Afară, soarele bătea tare în trotuar şi un cerşetor întins pe jos într-o pată de umbră îşi lingea mîinile; nici pînă în ziua de azi nu m-am lămurit de ce-şi lingea mîinile. Căpitanii mi-au adus încă una mică, maiorii şi-au tras scaunele mai aproape şi coloneii mi-au spus să povestesc pe îndelete. Generalii nu erau acolo, probabil că dormeau în birourile lor pentru că era cam pe la prînz. Uitaseră că nu eram un căpitan adevărat, în fond eram nişte comercianţi cu toţii.

O barcă de pescuit legănîndu-se pe valuri cu o lanternă galbenă pe catarg, cam la înălţimea unui om, şi un om îngenunchind şi trăgînd de nişte plase încurcate în lumina palidă, împresurat de mare şi de întuneric, şi noi trecînd cu toate luminile aprinse şi cu un gramofon cîntînd.

Le-am povestit băieţilor de la club cum stăteam eu pe trotuar atunci cînd culi-ul[1] a aruncat bomba. Se răsturnase o căruţă, maşina ministrului a trebuit să oprească şi culi-ul a aruncat bomba, dar evident că eu nu văzusem toate astea, doar

1. Culi – muncitor asiatic sau african necalificat, tocmit de obicei cu ziua.

auzisem zgomotul peste acoperişuri şi văzusem cum vibrau paravanele. Voiam să descopăr cîte whisky-uri ar fi în stare să-mi ia. Mă săturasem să fiu lăsat pe dinafară la orice partidă de bridge; nu mai ştiam cum să mă dau peste cap pentru cîţiva bănuţi. Deci le-am spus că sînt în stare de şoc şi ei mi-au făcut cinste cu trei whisky-uri, am jucat cărţi şi eu am cîştigat două lire şi ceva pînă să vină maiorul Wilber, care ştia că nu fusesem acolo.

Miros de whisky din fumoar, gust de sare pe buze. Gramofonul cîntînd, feţe noi.

Aşa că am plecat la Aden.

Jupuind un iepure printre tufişurile de grozamă de pe terenul comunal, am închis ochii o secundă şi cuţitul mi-a alunecat în sus, împiedicîndu-se într-o cută a pielii şi m-a străpuns sub ochi. Mi-au spus de nu ştiu cîte ori că ar fi trebuit să tai în jos, de parcă eu n-aş fi ştiut asta de la început, şi au crezut că o să-mi pierd ochiul ăla. Mi-era frică şi tata era bolnav şi a venit Kate. Pereţii verde-pal ai internatului şi clopoţelul spart sunînd pentru ceai, eu cu faţa bandajată ascultînd zgomotul paşilor ce coborau la ceai pe treptele de piatră. După zgomot ştiam cîţi s-au adunat la uşa intendentei ca să-şi ia ouăle inscripţionate cu numele lor, cu un creion chimic, şi apoi din nou clopoţelul spart, pînă cînd lustragiul îi oprea limba cu mîna. Şi apoi tăcerea, ca însuşi paradisul, şi eu singur pînă cînd a venit Kate.

Bărbatul alerga pe acoperişuri şi se trăgea în el din stradă şi de la ferestre. El se ferea sărind după hornuri şi aluneca prin bălţile lăsate de

ploaie pe terase. Se ţinea cu ambele mîini de turul pantalonilor pentru că şi-i rupsese în tentativa lui de a scăpa şi ploaia îl izbea în faţă. Era prima ploaie de cînd mă aflam acolo, dar îmi dădeam seama după cer, după temperatură şi după transpiraţia de pe dosul palmelor mele, că avea să dureze săptămîni în şir.

— Kate... am spus.

Şi ea era acolo, precum ştiusem că va fi, şi eram singuri în hambar.

Multe lucruri trebuie avute în vedere cînd e vorba de treizeci de ani, lucruri văzute, auzite, ascunse şi iubite, lucruri de care te-ai temut, pe care le-ai admirat şi pe care le-ai dorit, lucruri abandonate atunci cînd valul te ridică uşor şi nava-far rămîne în urmă ca o mică staţie de metrou, pustie şi iluminată în întunericul nopţii, şi nimeni nu vrea să coboare şi trenul trece prin ea fără să oprească.

Am sperat să sune ocupat, dar nu suna ocupat şi am tot format, de patru ori, dintr-o cabină din Piccadilly Circus, în timp ce oamenii care aşteptau la rînd mă fulgerau cu privirea, şi primele trei dăţi mi-am adus aminte să apăs pe B ca să-mi iau banii înapoi, dar a patra oară, cînd mi-am dat seama că nu e nimeni acasă, am uitat. Deci cineva s-a procopsit cu un apel gratuit şi în momentul ăsta mi-ar prinde bine şi moneda aia de doi *pence*. Aş putea să conving pe careva să joace marca sau banul pe o băutură. Dar pe vapor sînt aproape numai suedezi şi străinii nu sînt jucători, iar eu nici nu le vorbesc limba.

Nişte feţe noi şi feţele vechi pierzîndu-se, bolnave, moarte sau muribunde, şi anunţul „De închiriat“ la intrarea în bloc. Cînd am apăsat pe buton nu s-a auzit nici o sonerie şi lumina electrică de pe palier fusese oprită. Peretele era acoperit de mesaje scrise cu creionul: „Ne vedem mai încolo“, „Sînt la pîine“, „Lăsaţi berea la uşă“, „Sînt plecată în weekend“, „Azi nu doresc lapte“. Aproape că nu mai exista spaţiu nescrijelit pe peretele dat cu var şi toate mesajele erau bifate. Unul singur rămăsese neanulat, părea vechi de cîteva luni, dar putea fi şi nou, pentru că spunea: „Scumpi, sînt în oraş. Mă întorc la 12:30“, şi eu îi trimisesem o carte poştală în care îi spuneam că vin la douăsprezece şi jumătate. Deci am stat şi am aşteptat două ore pe treptele alea de piatră din faţa apartamentului de deasupra şi n-a apărut nimeni pe scări.

Zgomot de paşi pe scările de piatră, de fugă, de înghionteală, de busculadă, pînă sus în dormitorul comun; Kate plecată, camera plină şi supraveghetorii stingînd luminile. Nici un moment de linişte, nici măcar noaptea, pentru că mereu e cineva care vorbeşte în somn de cealaltă parte a paravanului de lemn. Stăteam întins, transpirînd uşor, nereuşind să adorm, uitînd de durerea de sub ochi, aşteptînd aruncarea buretelui, foşnetul de perdele, mîna care avea să-mi smulgă cearşafurile, chicotelile, lipăitul de picioare goale pe podeaua de lemn.

Feţe vechi, feţe detestate, feţe iubite, vii sau moarte, bolnave sau muribunde, atîtea vechituri în creier după treizeci de ani, prora legănîndu-se deasupra întinderii de apă, nava-far lăsată în urmă şi gramofonul cîntînd.

Pe scările de piatră în jos, cu bani în buzunar, banii destinaţi ei; treizeci de şilingi economisiţi pentru că ea nu era acasă; dacă o pierzi, pierdută rămîne, n-o mai vezi niciodată. Să-mi umplu camera cu fotografii de actriţe de film, să rup pozele din *Tatler*: „Aţi vrea să daţi un autograf pe asta pentru un admirator anonim? Am pus un şiling pentru plic şi timbru“. O groază de curve la Hollywood, dar nici o curvă ca a mea. Nefericirea întotdeauna te face mai bogat: treizeci de şilingi economisiţi şi nici o persoană pe care s-o vizitez.

Normal că am ştiut din prima despre ce era vorba atunci cînd mi-au zis: „Directorul vrea să te vadă“. O aşteptam de cîteva zile, aşa că în fiecare dimineaţă mă ferchezuiam a-ntîia şi mă spălam pe dinţi încă şi mai bine decît de obicei. Nu mai ştiu cine mi-a zis odată că am un zîmbet răpitor, neştiind cît exersez în faţa oglinzii, cît de des schimb pasta, cît mă taxează dentiştii pentru plombele alea invizibile. Un bărbat trebuie să se îngrijească de aspectul lui exterior la fel de mult ca o femeie. Adesea e singura lui şansă. De exemplu, Maud.

Mai aproape de patruzeci decît de treizeci, blondă, cu puţin prea multă cărniţă sub bluză. „Există chestii pe care un bărbat nu le poate face“, îi ziceam eu, „şi una dintre chestiile astea este să ia bani de la o femeie“, drept care ea mă respecta şi-mi dădea cadouri şi eu le vindeam cînd aveam nevoie de bani gheaţă. Ne-am întîlnit

în metrou. Am mers împreună de la Earl's Court pînă în Piccadilly, studiindu-ne unul pe celălalt din colțuri opuse ale vagonului; aveam o gaură în ciorap și nu puteam să stau picior peste picior. Încet. Ne-am apropiat încet. Am ajuns unul lîngă altul abia pe scara rulantă.

Cît de repede a mers cu Annette! Am sunat la ușa ei, mă așteptam să văd altă fată; apoi a deschis ușa și eu mi-am zis: „E de calitate".

Cînd am deschis ușa, șeful se prefăcea că scrie; e un truc expirat ca să te facă să te simți inferior și merge de fiecare dată. Mi-a spus: „Oh, domnule Farrant, vreau să-ți cer o lămurire cu privire la o plîngere pe care am primit-o de la agenții maritimi. N-am nici cea mai mică îndoială că mă poți lămuri". Ei bine, dacă el n-avea îndoieli, aveam eu.

Și tot așa, și de-acolo la Bangkok.

Vuiet și bolboroseală de ape, gramofonul mut. Luminile stinse pe punte, nici țipenie de om.

Predici! Doamne, cîte predici pot să încapă într-o viață de om? Kate, cred, e singura care niciodată... Ea doar zicea: „Fă asta, fă aia", nu mă cicălea. Și Annette, tăcută, mulțumită și afectuoasă în penumbra storurilor trase. În rest, predici de la Maud, predici de la tata, predici de la directori. Doamne-Doamne! Sînt Anthony Farrant, sînt la fel de bun ca ei. Pot să adun în cap două coloane de cifre, să înmulțesc cu trei și din asta să scad numărul de la început. Pînă și directorii își dau seama. „Minunat! Ați lucrat minunat, domnule Farrant!", îmi zic ei la început, pentru că le-am băgat bani în buzunar; numai

atunci cînd bag o țîră și-n buzunarul meu încep să-mi ceară lămuriri.

Comerț cu ceai. Trei sute de saci avariați, habar n-aveau ce să facă cu ei și pe străzi se trăgea. Le-am cumpărat toată marfa pe o nimica toată și am revîndut-o la prețul întreg. Întotdeauna ai de unde ciupi într-o revoluție. Dar de-atunci încolo, au început cu toții să se uite cîș la mine. Niciodată nu mi-au mai acordat încredere.

Șoapte în dormitorul de internat. „Cineva a uitat o vestă la vestiar. Onoarea Școlii." Repede-repede sub ploaia de lovituri cu prosopul înnodat, un zgomot dincolo de acoperișuri, paravane de hîrtie vibrînd, ceai alterat, împușcături pe străzi, „onoarea firmei".

Și de-acolo la Aden.

Toată lumea în pat; noaptea rece și apa invizibilă sub lamele palide de spumă. Bărbatul din cușeta de jos vorbind toată noaptea, într-o limbă pe care n-o înțeleg, și a doua zi gri și vîntoasă, pînza șezlongurilor fîlfîind și foarte puțină lume la micul dejun; obraji nebărbieriți, stewarzii cu glumițele lor deprimante, o fată cu părul ca al Gretei Garbo mergînd singură, un miros de ulei și o așteptare lungă pînă la prînz și Kate gîndindu-se la Krogh.

De unde știu că se gîndește la Krogh? De unde am știut că o să mă aștepte în hambar?

Mi-a zis:

— O să înnoptăm în Göteborg.

Și am știut că era îngrijorată.

M-am prefăcut că vreau să merg la toaletă și am șters-o. Eram gata îmbrăcat sub halatul de

casă, aveam asupra mea, bine ascunse, o pereche de pantofi și una de ciorapi, în picioare aveam papucii. Răceala treptelor de piatră se infiltra prin talpa ruptă. Am lăsat halatul la toaletă și am tras cu urechea la ușa directorului. A fost atît de simplu. El era plecat să cineze și fereastra lui n-avea gratii. Dar Kate m-a trimis înapoi și am avut încredere în ea: ghețuș pe drum și miros de frunze degerate și un cer fără nori și eu fericit că lăsasem în urmă totul; brazdele întărite de ger de pe drumul lăturalnic, crengile frîngîndu-se cu zgomot sub pașii mei și farurile mașinilor pe drumul principal, iar eu nefericit pentru că totul era la fel ca înainte.

Gîndindu-se la Krogh. „Folosiți produse Krogh. Produsele Krogh sînt cele mai ieftine și cele mai bune." Asta era acum zece ani, ba nu, acum cincisprezece, chiar douăzeci de ani, cu bona la cumpărături prin magazinele universale, mă fofilam pe sub coșurile de la intrare, ștergeam în trecere bidoanele de erbicide, examinam mașinile de tuns iarba, în timp ce bona cumpăra produse Krogh. Acum nu mai sînt cele mai ieftine și mai bune. Acum sînt singurele. Krogh în Franța, în Germania, în Italia, în Polonia, Krogh peste tot. „Cumpărați produse Krogh" înseamnă acum cu totul altceva: zece la sută și tot mai mult de la o zi la alta.

Și aș fi putut să fiu și eu bogat și celebru cum e Krogh, dacă lumea ar fi avut încredere în mine cum a avut în el, dacă mi s-ar fi avansat un anumit capital; dar ei îmi dădeau o bancnotă de cinci lire și se așteptau să le fiu recunoscător. Din oricare

dintre combinațiile mele se putea scoate o avere dacă ar fi avut încredere. Ce, Krogh ar fi fost în stare să vîndă o sută de saci de ceai alterat?

Dar niciodată nu mi s-a acordat încredere.

Din momentul în care a apărut Wilber, gata cu whisky-urile băute pe socoteala băieților; am fost mazilit din clubul ăla; și așa am ajuns la Colombo. Marea gri, telegramele trimise acasă, banditul adăpostindu-se după horn, fuga de la școală după ce clopoțelul spart a dat stingerea, plîngerile agenților maritimi și bomba bubuind dincolo de acoperișuri; o sută de saci de ceai alterat, micuțul ofițer chinez cu ochelari cu rame aurite fumînd țigări Woodbine, pereții verzi ai internatului și marea gri și șezlongurile fîlfîind, Kate gîndindu-se la Krogh; Krogh în fiecare casă ca Dumnezeu Atotputernicul; nici în bordeiul cel mai umil nu se poate fără Krogh; Krogh în Anglia, în Europa, în Asia, dar Krogh – Krogh ăsta care e ca Dumnezeu Atotputernicul – pînă la urmă e și el tot un pîrlit de om.

3

Kate auzi vocea lui Anthony cu mult înainte de a reuși să-i identifice masa. Ascultă cu gelozie, afecțiune și admirație iritată inflexiunile ei vesele și convingătoare. Deci iată că deja își făcuse prieteni, gîndi ea: singur în Göteborg – și în două ore deja își făcuse prieteni. Era una dintre caracteristicile stilului lui lipsit de rușine și demn de invidie.

I se păruse inițial că e un pic intimidat de această țară nouă, nordică, pentru care experiențele lui tropicale n-aveau cum să-l fi pregătit: mersese în tăcere pe sub fațadele înalte, cenușii și banale, pe malurile canalelor grațioase; atunci cînd ea își înregistrase bagajele la gară, îl văzuse cum se uita chioriș la straturile de flori de dincolo de barieră. Pe străzi, fiecare felinar, fiecare stîlp de electricitate avea parte de propriul lui buchet, ca o primadonă. Aerul era de un gri lichid.

Însă el de fapt înregistra: fusese în mai multe porturi decît putea ea să numere. Atunci cînd ea îi spuse: „Te las singur pînă la prînz", îi dădu bani și-i descrise restaurantul la care urmau să se regăsească, el dădu din cap absent în semn că da și, îndreptîndu-și imediat nodul falsei cravate de la Harrow, cu bărbia înainte, cu spatele drept și lat, porni cu pași repezi în josul primei străzi pe care nimerise; habar n-avea unde duce.

După toate aparențele, dusese la niște prieteni: probabil că el se așteptase la asta. Deja ajunsese la o înțelegere cu noua țară.

— Și chiar atunci a explodat bomba, spunea el. Culi-ul i-a dat drumul, pur și simplu, peste propriile picioare. Au tot adunat bucățele din el din tot orașul. Vocea mea îl speriase.

Kate urcă încet treptele care duceau la terasă. Mesele erau îngrămădite în grădină și, pe o mică estradă din fața terasei, un om mătura frunzele umede lipite de scînduri. În fundul scenei zăcea o tobă mare cu pielea crăpată.

— Și ministrul? întrebă o voce de fată.

— A scăpat fără o zgîrietură.

Anthony stătea sprijinit într-un cot de balustrada terasei; niciodată nu arătase mai bine; pur și simplu înflorea deasupra unei lumi care se afunda în iarnă. Privit din celălalt capăt al restaurantului, ar fi putut să pară un licean. Trei turiști îi sorbeau cuvintele, cu scaunele trase de lîngă masă și paharele goale, un cuplu în vîrstă și o fată. Platoul de *smörgåsbord* aproape golit și firimiturile din cele patru farfurii arătau că prînzul se terminase.

— Ah, dar uite-o și pe soră-mea, spuse Anthony.

Ea ajunsese cu cinci minute înainte de ora stabilită; la vederea ei, o formulă facilă din limbajul aventurierilor muri pe buzele lui. Pînă și curtoazia îl părăsi momentan, astfel încît, deși cei trei străini se ridicară, el rămase așezat; mîini întinse, expresii politicoase și scaune mutate din loc îl ascunseră momentan de privirea ei.

— Domnul Farrant a avut amabilitatea de a ne arăta Göteborgul, spuse femeia în vîrstă.

Kate se uită prin ei la fața lui bosumflată, defensivă și momentan golită de șarm.

— Ne-a plimbat prin tot portul, spuse bătrînul, ne-a arătat antrepozitele.

— Și tocmai ne povestea cum s-a ales cu cicatricea aceea, spuse fata.

— Noi ne gîndeam că poate din război, adăugă bătrîna.

Erau nervoși și timizi; păreau dornici s-o asigure că nu voiau nimic de la fratele ei; îl apărau de reproșul că se lăsase agățat de niște străini.

— Dar o revoluție e mult mai palpitantă, spuse fata.

Kate o privi cu atenţie şi gîndul că săraca fetiţă se îndrăgostise de el o înduioşă, deşi în timpul acesta aduna ca argumente împotriva ei ochii mari şi neinteligenţi, gura mică, umedă şi prost rujată, umerii înguşti, pata de fard uscat de pe gîtul ei. Îşi aminti de Annette, îşi aminti cum se revărsa Maud din rama prea strîmtă pentru ea, îşi aminti parfumul ieftin de pe pernă: aşa îi plăceau lui – vulgare.

— Ar fi trebuit să-i dea o decoraţie pentru că l-a salvat pe ministru, spuse fata.

Kate îi zîmbi lui Anthony, care se foia pe scaunul lui.

— Dar nu v-a spus? E prea modest. I-au dat Ordinul Păunului Celest Clasa A Doua.

Primiră informaţia cu maximă seriozitate; chiar le grăbi plecarea. Era clar că nu voiau să-l facă să-şi piardă timpul; asta le-ar compromite şansa unei viitoare întîlniri. Sperau să obţină una la Stockholm. Vor sta acolo pentru mai mult timp? îi întrebă femeia.

— Locuim acolo, răspunse Kate.

— Ah, făcu bărbatul.

Şi după o ezitare:

— Noi sîntem din Coventry.

Era unul dintre oamenii aceia care ţin la un schimb de informaţii cît mai egal. Miji ochii la ea de parcă ar fi urmărit mişcările delicate ale unei balanţe de laborator: era nevoie de încă un miligram.

— Pe noi ne cheamă Davidge.

Soţia lui, care stătea puţin mai în spate, aprobă din cap: echilibrul era corect. Şi oftă de uşurare

după această ajustare delicată; acum putea să se gîndească la alte lucruri, să-şi corecteze pliurile de la rochie în oglinda mare de pe peretele din fund, să-şi ascundă o şuviţă căruntă, să-şi întindă mănuşile, să bată apropouri delicate că în scurt timp vor pleca.

— Sînteţi într-un grup de turişti? întrebă Kate şi observă că fata – care n-avea nimic de-a face cu fineţurile lor, care părea să cultive exact opusul gentileţei reprezentate de ei, protestînd cu rujul ei prost ales împotriva culorii lor şterse – avea un instinct care o ajuta să-i vadă ostilitatea acolo unde ei nu vedeau decît politeţe.

— Noi trei sîntem grupul, explică blînd doamna Davidge.

— Sînt convinsă, spuse Kate cu imprecizie deliberată, că vă vom revedea.

Dar fata mai rămase. În timp ce părinţii ei coborau, exagerîndu-şi mersul prudent de oameni bătrîni, în grădinuţa arămie dintre terasă şi toba spartă, ea continua să stea acolo de parcă ar fi prins rădăcini. Arăta ca o mică efigie de lemn, vopsită în culori vii şi instalată între mese într-un scop practic oarecare; nu-i mai lipsea decît scrumiera plină de mucuri strivite.

— Pot să mă eliberez pe marţi, spuse ea.

— E bine, răspunse Anthony, făcîndu-şi de lucru cu o furculiţă.

Lui Kate îi părea rău de ea, de inocenţa ei necioplită, dar nu-i convenea să i se amintească lui Anthony de ce scăpase; în momentul acela, fata reprezenta luminile din spatele bicicletelor, frunzele căzute pe trotuarul de pe Warren Street, vinul de porto din Ladies' Bar.

— Deci poţi să te eliberezi pe marţi, spuse Kate, uitîndu-se după fata care tocmai îşi ajungea din urmă părinţii printre scaunele îngrămădite. Şi ai salvat viaţa ministrului.

— Trebuia şi eu să le povestesc ceva, spuse Anthony. Mi-au oferit un prînz.

— Iar eu ţi-am oferit micul dejun şi nu-mi amintesc să-mi fi povestit ceva.

— Hai, măi, Kate! spuse el. Tu ştii toate poveştile mele. N-am scris de fiecare dată...?

— Nu, răspunse Kate. Ai scris foarte rar. Telegrame pentru tata. Ilustrate. Multe ilustrate. Ilustrate din Siam, din China, din India. Nu-mi amintesc de nici o scrisoare.

— Trebuie să fi uitat să le pun la poştă, surîse el. Dar nu se poate, că îmi amintesc ce scrisoare lungă ţi-am scris ca să te felicit cînd ai primit slujba la Krogh.

— Tot o ilustrată.

— Şi cînd a murit tata?

— O telegramă.

— Ei bine, costă mai mult. Nu mă uit la bani cînd e vorba de tine, Kate.

Deveni serios:

— Sărăcuţa de tine, n-ai mîncat de prînz. E urît din partea mea că am început fără tine, dar m-au invitat. Era o ocazie de a face economie.

— Tony, spuse Kate, dacă n-ai fi fratele meu...

Îşi lăsă fraza în suspensie deasupra firimiturilor şi a paharelor murdare, neterminată, lipsită de sens. Ce rost avea?

— Ai fi moartă după mine, spuse Anthony, aruncîndu-i privirea aceea pe care ea ştia că o

foloseşte cu toate chelneriţele: atenţie calculată, infantilism calculat, un farmec ale cărui ingrediente fuseseră sistematic testate şi stocate în vederea refolosirii.

Un gînd îi trecu prin minte: dacă aş putea să întorc timpul, dacă aş putea să răsucesc inelul ăsta pe care mi l-a dat Krogh şi să desfiinţez tot locul ăsta, toba aia mare şi frunzele moarte şi propria mea faţă din oglinda aia de-acolo, atunci s-ar face întuneric şi afară ar bate vîntul, ar mirosi a balegă şi el ar sta cu şapca în mînă şi eu i-aş spune: „Nu te întoarce. Nu contează ce spune lumea. Nu te întoarce“. Şi nimic n-ar mai fi aşa.

— E o fetiţă dulce, spunea Anthony. A înghiţit tot ce i-am spus. Puteam să-i vînd orice gogoşi voiam.

Iar ea îl vedea străbătînd în gînd nenumărate străzi din cartiere mărginaşe, sunînd la uşi, fiind trimis la intrarea din spate. Pentru un moment, se văzu alături de el şi asistă la îndreptarea nodului de la cravata de Harrow, la recalibrarea farmecului, la recalibrarea speranţei, încercînd să-şi dea seama cît era curaj şi cît era simpla credinţă că pînă la urmă tot o să apară ceva.

Şi am apărut eu.

Perspectiva lucrurilor pe care le puteau face împreună îi alungă gelozia şi frica. El era deştept – nimeni nu spusese vreodată că nu era deştept –, iar ea era echilibrată – nimeni n-ar fi visat să-i pună la îndoială echilibrul. Avea priză, ştia să se cramponeze. Cinci ani de contabilitate în biroul acela mizer din Leather Lane, apoi firma lui Krogh, apoi Krogh însuşi.

— Vreau ceva de băut, spuse ea. Mi s-a uscat gîtul.

Şi după ce veni băutura:

— Pentru parteneriatul nostru, zise ea.

— Dar le bei, nu glumă, spuse Anthony şi-i făcu semn chelnerului trecîndu-şi limba peste buze.

O dezaproba, nu era de acord ca femeile să bea, era plin de prejudecăţile generaţiei precedente: sigur că tu ca bărbat mai bei, mai preacurveşti, dar nu te culci cu sora unui prieten, iar fetele „cinstite" nu se pilesc niciodată. Cele două mari măsuri, una pentru bărbaţi, alta pentru femei, erau pilonii de susţinere ai minţii lui. Kate vedea că-i stau pe limbă toate maximele maiorilor pe care-i auzise declamînd legea morală prin fumoare, în faţa focului din şemineu.

— Dragă Tony, spuse ea, te iubesc.

El se foi stînjenit în faţa înţelegerii ei totale.

— Şi totuşi, spuse el, băutura pe stomacul gol nu face bine.

Era ceva aproape admirabil în faptul că ghinioanele nu-i afectaseră cu nimic latura asta uşor pompoasă; într-un om mai autoanalitic, mai puţin elastic, ea ar fi fost complet eradicată de conştiinţa inferiorităţii; în cazul lui, dezastrele nu făcuseră decît s-o întărească. Zilele lui cele mai amărîte – ghicea ea – nu fuseseră cele mai puţin pompoase; şi-l imagina propovăduind morala în faţa Annettei şi abstinenţa în faţa lui Maud. Pentru el, o mînecă roasă n-ar fi decît o încurajare de a arbora pe cravată culorile Gărzii Regale.

Ea se afla la Stockholm în momentul morţii tatălui lor, dar Anthony, care se întorcea de la Aden, îşi cheltuise ultimele lire pe un bilet de avion de la Marsilia. Se comportase cu o solemnitate şi o bună-cuviinţă care i-ar fi adus aplauze în toate cluburile din care fusese exclus. Îşi amintea telegrama lui: „Tatăl nostru s-a stins din viaţă liniştit, în somn, sîmbăta trecută", o risipă orgiastică de bani pentru o platitudine magnifică, urmată de o serie de economii şi fineţuri de punctuaţie care făceau ca restul telegramei să fie incomprehensibil: „Regret cufăr Mabel stricat tranzit punct virgulă concediat servitor bolnav cap liniuţă Gouldsmith afirmativ". Aflase mai tîrziu că, stînd aplecat la căpătîiul bolnavului, surîzător, exuberant şi optimist (lacrima ştearsă pe furiş pentru admiraţia infirmierei, costumul negru pentru rude, ultimul guler curat pentru preot şi notar), el îi spusese tatălui său că demisionase. Vocea umană prelua în sfîrşit melodia cîntată pînă atunci doar în telegrame şi cărţi poştale: era din nou acasă şi demisionase; fusese realmente o chestiune de onoare, dar nu putea să intre în detalii.

— La ce te gîndeşti? întrebă Anthony, iar ea văzu că el deja îşi recăpătase siguranţa de sine – stătea în pragul unei alte uşi, cum ar veni, plin de speranţă şi de energie şi de dorinţa de a-şi demonstra calităţile de vînzător.

— Mă gîndeam la tata, spuse Kate.

— Ah, tata! făcu Anthony. Ce s-ar mai fi bucurat să ne vadă aici, împreună!

Asta era adevărat. El întotdeauna deplînsese lungile stagii în străinătate ale lui Anthony; fratele, credea el, este protectorul natural al surorii pînă în ziua nunţii ei. Şi – credea Kate – un lucru tot se putea spune în favoarea judecăţii bătrînului: aptitudinea lui Anthony de a ieşi dintr-o încurcătură periculoasă nu dăduse niciodată greş. Într-o speluncă sau într-o secţie de poliţie nu-ţi puteai dori un ghid sau un consilier mai bun decît el; întotdeauna puteai să contezi pe el că va găsi din instinct uşa din dos sau omul care trebuie mituit. Nimeni în afară de Anthony n-ar fi ieşit neşifonat din atîtea aventuri sordide.

Deja privea în toate direcţiile, măsurînd împrejurimile, vioi, ardent şi plin de speranţă.

— Ce se întîmplă aici, ca viaţă de noapte? întrebă el.

Şi adăugă, cu o ipocrizie care o luă prin surprindere:

— Mă refer, desigur, la filme, la music-hall. Într-un port trebuie să fii atît de prudent!

Şi îmbrăţişă cu o privire dintr-odată plictisită grădinuţa pustie, scena abandonată, toba spartă, frunzele zburătăcite, mătura care le îndepărta. Şi apoi se întoarse spre ea cu una dintre feţele lui golite de expresie, de o inocenţă studiată şi lustruită.

— Oh, nu poţi să fii şi tu natural? spuse Kate.

Lacrimi de singurătate o înţepau îndărătul pleoapelor. Suferea de dorul lui de fiecare dată cînd ridica între ei faţada asta fragilă de falsă respectabilitate, suferea aşa cum suferise atunci cînd el plecase pentru prima dată în străinătate:

cufărul mare cocoţat deja pe acoperişul unei cabriolete, valiza refuzînd să se închidă pe holul mic şi înghesuit, un cordon de pijama atîrnînd pe covor; cuvintele de rămas-bun schimbate între suportul de umbrele şi uşa cu geam. Atunci cel puţin nu existase ipocrizie; erau la fel de deschişi unul faţă de celălalt cum fuseseră şi cu cinci ani în urmă, în întunericul hambarului; el era palid şi speriat şi mai că-l podidea plînsul în timp ce ea îi spunea că trebuie să plece, că o să piardă trenul, şi-l săruta repede şi simţea cum creierul i se împarte în două cînd îl vedea cum trage de uşa înţepenită a cabrioletei şi-şi simţea o jumătate din corp plecînd cu el, zguduindu-se jalnic pe pernele negre din piele lucioasă. Dar cel puţin credea că el o să scrie, nu ştia că o aşteaptă numai cărţi poştale ilustrate, numai „E un loc frumos“ şi „Aici am făcut baie“ şi „Cruciuliţa de pe ilustrată marchează camera mea“, nu anticipase bonomia crescîndă, formulele stranii adoptate de el din nevoia de a se proteja, pînă cînd i se revelase în sfîrşit că el era de-acum, în mod irevocabil, unul dintre oamenii aceia, unul dintre aventurierii aceia mărunţi, fără suficient curaj ca să rişte puşcăria. Şi acum, gîndi ea, ascunzîndu-şi disperarea în spatele pudrierei, pînă şi o carte poştală l-ar fi apropiat mai mult de ea.

— Nu poţi să fii şi tu natural? repetă ea, întrebîndu-se ce trucuri ar fi putut s-o înveţe Annette şi cu Mabel ca să fure de la el o reacţie sinceră.

Continuă:

— În noaptea asta o să bem mult şi o să mergem la Liseberg.

Sugestia îl făcu să se strâmbe:

— Ce fel de loc mai e...?

— Oh, spuse Kate, e cît se poate de respectabil. Cît se poate de familist. Poţi să dansezi puţin, poţi să faci puţin tir, poţi să te zgîlţîi puţin în tiribombă. Nu mă îndoiesc că e plicticos în comparaţie cu ce-ai văzut tu, dar dacă bem mai întîi...

— Ştii, spuse Anthony, încă n-am avut o conversaţie serioasă.

— Despre ce?

— Oh, despre *diverse,* spuse Anthony. Despre diverse. Dacă n-ai de gînd să mănînci, hai să găsim un loc liniştit.

Şi examină restaurantul – paharele de şnapsuri goale, farfuriile cu resturi – cu un aer de dezaprobare austeră. Iar atunci cînd ea îi propuse să-i arate şi ei portul aşa cum i-l arătase domnişoarei Davidge, el declară că nici acela nu e un loc suficient de liniştit.

— Ce mă mai baţi la cap cu fata aia! protestă el. Vorbeşti de parcă ai fi geloasă. Nu putem şi noi să ieşim un pic din oraş? Nu există nici un parc?

Timp de o jumătate de oră stătură pe o bancă de lemn, la marginea unui iaz, şi se uitară la păsări în timp ce băieţii îşi împingeau la deal bicicletele cu spiţe viu colorate, ieşind din Göteborg; în blocurile de la marginea parcului, luminile se aprindeau una cîte una, mici, intense şi precise ca beţele de chibrit scăpărate într-un cinematograf. O peliculă subţire de mizerie acoperea apa şi, atunci cînd păsările îşi croiau drum prin ea, le rămîneau cîteva frunze agăţate în pene.

— M-ai adus aici, spuse Anthony, şi acum...

Dintr-odată devenise rece, ostil şi stingherit.

— Să ştii că un lucru n-o să fac niciodată. N-o să tapez pe nimeni. N-am tapat niciodată pe nimeni.

— Erik o să-ţi dea o slujbă.

— Doar ştii că nu vorbesc suedeza.

— Suedeza nu e importantă la firma Krogh.

— Kate, spuse Anthony, aş fi complet pierdut într-o firmă ca aia. Sînt obişnuit cu lucruri mai mici. Ascultă. Pe vapor numai la asta m-am gîndit: nu i-aş putea fi de folos cu nimic lui Krogh. N-aş avea nici o şansă să arăt...

O frunză purtată încoace şi încolo îi atinse umărul în cădere şi se opri pe bancă, între ei.

— Vezi? spuse Anthony. Aur. A trecut pe lîngă mine.

— E încă verde. Nu înseamnă nimic. Uite – Kate ridică frunza şi i-o arătă în lumina tot mai slabă –, a fost ronţăită. De o veveriţă. Sau de o pasăre.

— Ascultă-mă, Kate. Azi-dimineaţă, mergînd prin port, am văzut un anunţ. În engleză. Vor un om cu experienţă, un englez, la unul din antrepozite. Ca să ţină registrul contabil.

— Da, presupun că ai putea să faci asta, spuse Kate.

— Am ţinut mai multe registre contabile decît pot număra.

— Dar n-ar exista nici un viitor în asta.

Îi ceruse să fie el însuşi; şi acum, cînd abia mai putea să-i vadă faţa în întunericul rece, înţepător, cînd o apucase tremuratul de frig şi

tocmai își adusese aminte: „N-are pardesiu pe el, ce-a făcut cu pardesiul?", printre imaginile cu dughene de amanet și magazine de haine la mîna a doua care-i treceau ei prin minte, el se apropie de ea dintr-odată cu toată sinceritatea, ca un prieten aproape uitat care te trage de mînecă:

— Eu n-am viitor, Kate.

Era cuminte, era sincer, era el însuși, era tot ce-i ceruse ea să fie și, deși încerca să profite de ocazie, se simțea năucită. Îl știuse neserios, capabil de tot felul de trișerii mărunte, o catastrofă în tot ce ține de bani, dar nu-i intuise niciodată capacitatea de introspecție lucidă.

El repetă:

— O știi la fel de bine ca mine, Kate. Eu n-am viitor.

Păsările ieșeau din apă și se înfoiau ca să se apere de frig. Umflate ca niște balonașe maro, se rostogoleau în sus pe panta ierboasă și dispăreau una după alta, turtind frunzele sub piciorușele lor palmate.

— Ba ai, ba ai, spuse ea.

Teama ei de a nu rata momentul intra în conflict cu bucuria de a fi, în sfîrșit, față în față cu el, fără ascunzișuri, cum fuseseră cu atîția ani în urmă.

— Ai încredere în mine.

Se gîndi: îl am acum, ăsta e Anthony, nu trebuie să-l las să scape, dar, în loc să-i vină cuvintele potrivite, o cuprindea din nou o senzație de ruptură între minte și inimă, astfel încît ea era acum cea care stătea acolo fără pardesiu,

fără viitor, fără prieteni, numai cu o cravată de la Harrow și cu niște aere. L-ar fi luat în brațe dacă n-ar fi vorbit el mai întîi.

— Sigur că norocul mai poate să se și întoarcă, spuse el. Poate că o să apară ceva.

Și ea își dădu imediat seama că momentul trecuse. Acum era tot atît de departe de ea ca întotdeauna, ca atunci cînd se afla la clubul său din Shanghai sau pe terenul de golf din Aden. Ce luase ea drept introspecție lucidă fusese mai curînd o breșă temporară în norul lui de autoamăgire. Crezuse că el are nevoie de ea, dar el n-avea nevoie decît de o adiere din direcția bună, de un gînd, de o anumită amintire.

— Ți-am povestit vreodată cum a fost cu ceaiul alterat?

— Nu mai știu. E frig. Hai să mergem. În legătură cu antrepozitul...

Dar acum, vîntul îi bătea puternic în pînze. Era dispus să admită că a greșit în măsura în care asta însemna să admită că, la urma urmei, avea un viitor.

— Văd că nu-ți place ideea, spuse el.

Rîse cu o incredibilă lipsă de griji.

— O să fac o încercare cu amicul tău Krogh.

Era precum un om care scăpase ca prin urechile acului dintr-o mare primejdie. Ușurarea îl făcea exuberant, iar exuberanța făcea din el cel mai bun tovarăș posibil.

Și așa rămase toată seara. Dintr-o extremă fusese aruncat în alta; ea se socotise norocoasă că-l prinsese în momentul lui de depresie și adevăr, dar era o plăcere de o altă factură să-l prindă

în plină formă şi falsitate. Îi spuse poveşti care începeau cu o aparenţă palidă de verosimilitate, dar curînd deveneau la fel de gogonate ca toate celelalte pe care i le-o fi spus lui Maud sau lui Annette, sau poate tinerei Davidge.

— Dar ţi-am scris despre Fiatul directorului general!

— Nu, nu, spuse Kate, pe nici o carte poştală nu scria nimic de nici un Fiat.

După două şnapsuri, aproape că era dispusă să-l creadă. Devenea duioasă cu el. Îşi puse mîna pe mîna lui şi zise:

— Mă bucur că eşti aici, Tony. Hai, zi mai departe.

Dar, înainte ca el să apuce să mai spună ceva, ea observă că-i lipsea inelul (inelul cu sigiliu oferit solemn fiecăruia dintre ei la împlinirea vîrstei de douăzeci şi unu de ani – sau în cazul lui trimis prin poştă, pe adresa clubului cutare, parcă mai ştia ea unde).

— Ce-ai făcut cu inelul? Nu l-ai primit?

Îl vedea cum cîntăreşte starea ei de spirit, cum calculează ce să-i spună şi ce să nu-i spună. Oare va fi totuşi o seară ratată? se întrebă ea. Trebuie să mă dezvăţ repede, oh, da, repede, de obiceiul ăsta de a pune întrebări. Dar după atîţia ani de distanţă, întrebările îi ieşeau pe gură pe negîndite.

— Mă rog, nu contează, spuse ea. Zi mai departe. Zi-mi cu maşina, cu maşina directorului.

Anthony răspunse încet, lăsîndu-şi mîna stîngă peste mîna ei cu un aer protector-condescendent, afabil şi onest:

— Dar mi-ar face plăcere să-ţi zic de inel. E o poveste lungă, dar interesantă. Nici nu-ţi poţi imagina, fetiţă dragă, în ce situaţii ciudate m-a băgat inelul ăla.

— Nu, nu, răspunse ea, nu-mi povesti despre asta. Povesteşte-mi despre maşină. Dar hai mai întîi să ne găsim alt loc, aici nu mai putem cere încă un şnaps.

Era amuzant pentru ea să-l ghideze prin hăţişurile legislaţiei privitoare la consumul de alcool, astfel încît să se poată ameţi cu şnapsuri în ciuda restricţiilor (două pentru un bărbat, unul pentru o femeie).

— Şi acum, spuse ea, Liseberg.

Dincolo de canal, după şopotul apei pe lîngă malurile acoperite de iarbă, dincolo de şuşoteala bărbaţilor şi a femeilor de pe băncile din întuneric, dincolo de artera periferică pe care nu circula nimeni, o procesiune de sunete le ieşea acum în cale, şontîc-şontîc, la fiecare colţ de stradă; nu muzică, ci ca şi cînd un acordor de piane ar fi încercat clapele una după alta, fără vreo ordine anume, într-o casă îndepărtată. Peste acoperişuri se conturau vag, în lumină albă, o serie de turnuri; notele se adunară într-o melodie, tachinînd memoria, pentru a erupe, în dreptul intrării cu boltă înaltă, sub forma unui ritm pe jumătate cunoscut (ministrul de externe, care-şi pusese un guler înalt, răspundea extrem de ceremonios la *skål*-ul ei, în timp ce Krogh traversa terasa ce ducea la toalete înclinîndu-se în dreapta şi în stînga şi cuplurile dansau în spatele uşilor de sticlă ce licăreau şi clincăneau ca nişte policandre).

— Hai, fetiță dragă, spuse Anthony. Hai să-i dăm bice.

Cu cît bea mai mult, cu atît se întorcea mai mult în timp. La începutul serii, argoul său strălucea de falsul optimism al primilor ani de după război, dar în scurt timp se umpluse de noroiul tranșeelor, cules de pe limbile ofițerilor în rezervă pe care-i auzise trăncănind sub *punkah*[1] despre ora zet și despre Victoria Palace, despre trenurile de permisionari și despre *Bing Boys*[2].

O rachetă tuși, se aprinse, nu reuși să explodeze, se stinse în aerul umed și bățul ei căzu; într-o piață mărginită de coloanele de piatră ale restaurantelor și ale localurilor de dans, un jet de apă verde ca smaraldul sărea jucăuș în mijlocul unui bazin mare, nu prea adînc, și el tot de smarald: sus, sus, precum corola unei plante tropicale sub un cer rece, vast și fără nori, și iarăși jos, împroșcînd cu verde în jur, revărsîndu-se din bazin pe pavaj, tivindu-se cu argint. Un vagonet de *montagne-russe*, gol, trecu fulgerător peste acoperișuri și dispăru, gemînd ca un disc de gramofon pe ultima sută de metri. Mai departe, în barăcile de tir, plutoane de execuție în zdrențe își descărcau armele.

— Pe-aici. O luăm pe-aici.

O corabie de pirați plutea pe un lac placid, presărat cu cartușe goale de țigări. O potecă mărginită de flori șerpuia pînă la o platformă

1. Tip de ventilator folosit în special în India.
2. *The Bing Boys Are Here* este titlul unei comedii muzicale care se jucase cu mare succes la Londra în perioada Primului Război Mondial.

unde doi bărbați îmbrăcați în salopete albe jucau șah cu oricine pe o jumătate de coroană. Pe oriunde treceai, prin curți verzi sau roz, prin zone de întuneric savant amenajate, puteai să auzi, peste muzici și împușcături, sfîrîitul surselor de lumină imense și ascunse și puteai să vezi roiuri de fluturi de noapte ducîndu-se să se prăpădească la contactul cu globurile fierbinți.

Sus la lumină, vagonul de *montagne-russe*, și iarăși jos în întuneric; într-o baracă obscură, o cișmea umană cu pielea verde-pal, cu turban și cu jeturi de apă țîșnindu-i din stigmatele stacojii de la mîini și de la picioare; barăcile obezelor, ale ghicitoarelor, ale dresorilor de lei; roiurile de fluturi trecînd ca funinginea de după un incendiu, toți în aceeași direcție, nelăsîndu-se distrași de becurile mai slabe din barăcile mai mici.

Sus vagonetul, mai sus de acoperișuri; o rachetă explodînd în aer, umplînd întunericul de flăcărui căzătoare; plutonul cel zdrențăros încărcînd și trăgînd.

— Ești prea beat ca să dansezi, spuse Kate.

— Ascultă, spuse Anthony. Mai beau una mică și mă pot pune cu oricine la ce joc vrei tu. Uite, la aruncat inele. Nu m-ai văzut niciodată cum arunc inele.

Mingi de ping-pong colorate dansau în lungul unei coloane de apă.

— Vrei o păpușă? întrebă Anthony. Sau o vază? Zi ce lucru vrei și eu o să-l cîștig pentru tine. Zi-mi cu ce să încep.

— Hai să arunci cu inelul. Doar știi că nu ești bun la tir. Ca să cîștigi ceva trebuie să lovești

cinci mingi din cinci împuşcături. La şcoală nu reuşeai niciodată să nimereşti ţinta.

— Am mai învăţat şi eu două-trei trucuri de-atunci.

Ridică unul dintre pistoalele de pe tejgheaua barăcii şi încercă să ochească. O imploră:

— Kate, fii fată de comitet şi plăteşte-mi şi mie.

Era surescitat; tot cîntărea arma, jucînd-o în palmă.

— Ştii, Kate, mi-ar plăcea să am o slujbă legată de arme. Instructor la o şcoală sau ceva de genul ăsta.

— Dar, Tony, protestă ea, niciodată n-ai fost în stare să nimereşti nimic.

Îşi deschise poşeta, dar pînă să găsească banii el trăsese deja. Privi în sus şi văzu o minge galbenă clătinîndu-se în vîrful coloanei de apă.

— Ce noroc! exclamă ea.

El clătină din cap, prea serios ca să vorbească, încărcă un cartuş cu vîrful ascuţit şi pene la celălalt capăt, ochi repede, întinzînd mîna înarmată la nivelul ochilor, şi trase. Înainte ca mingea să cadă, ea ştiu că o va lovi; asista la poate singurul exerciţiu la care el excela – trasul cu arma la bîlci. Nu se uită la mingile lovite; se uită la faţa lui – gravă, concentrată, cu un aer ciudat de responsabilitate; mîinile lui mari, cu unghii roase, arătau dintr-odată ca ale unei infirmiere, blînde şi capabile. Luă o vază albastră, hidoasă şi, cu ea la subsuoară, o luă de la capăt.

— Tony, ce-o să faci cu el? îl întrebă ea atunci cînd depuse un tigru de pluş la picioarele ei.

El tocmai deschidea culasa şi se opri un moment, încruntîndu-se:

— Ce? Ce spuneai?

— Cu vaza şi cu tigrul ăsta. Ce-o să faci cu ele? Pentru numele lui Dumnezeu, Tony, nu mai cîştiga şi alte premii. Hai mai bine să bem ceva.

El clătină din cap încet; abia într-un tîrziu pricepu ce-i spunea ea; ochii lui continuau să fugă la mingile dansante din fîntînă.

— O vază nu e niciodată în plus, nu-i aşa? spuse el. Pentru flori şi chestii.

— Dar tigrul, Tony?

— Nu e un tigru rău.

Nu se uită la el, continuînd să îndese cartuşe în armă.

— Dacă nu-l vrei, spuse el, o să i-l dau altcuiva.

Trase şi reîncărcă, trase şi reîncărcă în timp ce mingile se spărgeau şi cădeau şi în spatele lor se aduna un mic grup.

— O să i-l dau marţi fetei ăleia, spuse el şi oftă şi apoi arătă cu degetul o cutie verde pentru ţigări, de metal, marcată cu iniţiala „A" – o băgă în buzunar şi o luă din loc cu vaza la o subsuoară şi tigrul la cealaltă.

Kate trebui să alerge ca să-l ajungă.

— Unde mergi? strigă în urma lui şi-i simţi nostalgia ca pe un pumnal în propriul creier atunci cînd el răspunse:

— Oh, Kate, aş putea să fac asta o viaţă întreagă fără să mă plictisesc.

Mergea nefericit printre lămpile cu arc. Continuă:

— Odată, de sărbători... De-atunci n-am mai prins nici o sărbătoare acasă.

— Cum o chema pe fată?

— Am uitat.

Ea își vîrî mîna pe sub brațul lui și vaza alunecă și se sparse la picioarele lor în fragmente urîte și albastre, ca o sticlă spartă ce marchează sfîrșitul unei nopți de beție.

— Nu-i nimic, spuse el blînd, trăgînd-o mai aproape. Ne rămîne tigrul.

PARTEA A II-A

1

Ușile de bronz alunecară în lături și Krogh intră în curtea circulară, Krogh se afla acum pe domeniul lui Krogh. Cerul după-amiezii, limpede și rece, servea de acoperiș acestui cub de oțel și sticlă. Etajele inferioare cu birourile lor – fiecare întins pe un etaj întreg – se expuneau integral privirii lui; îi vedea pe contabili lucrînd la parter, vedea în geam reflexiile trandafirii de la radiatoarele lor electrice. Observă imediat că fîntîna era gata; masa aceea verde îl tulbura așa cum puține lucruri mai reușeau să-l tulbure; îl acuza de lașitate. Se plecase în calea unei mode pe care n-o înțelegea; el ar fi preferat să pună în fîntînă o zeiță de marmură, un copil gol, o nimfă cu mîinile amplasate pudic. Se opri din drum ca să examineze piatra; nici un instinct nu-i spunea dacă e artă de calitate superioară sau inferioară; pur și simplu nu înțelegea. Era nervos, dar nervozitatea nu i se vedea. Ca un ziar expus într-un chioșc, capul lui mare și chel nu te lăsa să vezi de la distanță decît titluri mari cu litere groase; literele mai mici, micile subtilități, fricile obscure erau invizibile.

Deveni conștient de faptul că era observat; era urmărit cu privirea prin geamul de sticlă de

un contabil aplecat deasupra maşinii lui, de un director aplecat peste balconul lui inoxidabil, de o chelneriţă care tocmai trăgea storurile de piele neagră din restaurantul destinat personalului. Înserarea cădea repede peste umerii săi, luminile începeau să se aprindă în spatele pereţilor de sticlă bombată în timp ce el zăbovea lîngă statuia verde.

Krogh urcă treptele de oţel care duceau la uşile glisante pe care intrai la Krogh. Cînd puse piciorul pe ultima treaptă, uşile se dădură la o parte. Lăsă capul în jos ca să intre; era un obicei de care nu se lepădase niciodată; la un metru nouăzeci şi agresiv de lat în spate, fusese nevoit să se aplece ani întregi ca să intre în garsoniera lui, în micuţul lui apartament, în prima lui uzină. Aşteptînd liftul, încercă să alunge statuia din mintea sa.

Liftul n-avea liftier; lui Krogh îi plăcea să fie singur. Acum era împresurat de două straturi de sticlă – peretele de sticlă al liftului, peretele de sticlă al clădirii; ca un om fără cuvînt, sediul făcea paradă de transparenţa sa. Urcînd uşor şi silenţios spre ultimul etaj, Krogh putea să vadă fîntîna; se îndepărta, se micşora, se aplatiza; atunci cînd instalaţia de iluminare camuflată se aprinse pe toată circumferinţa curţii, masa aceea brutală aruncă pe pavajul lustruit o umbră la fel de delicată ca un desen pe porţelan. Cu un obscur sentiment de regret, Krogh se gîndi: am pierdut ceva din vedere.

Intră în biroul lui şi închise uşa; hîrtiile pe care le ceruse formau un teanc ordonat pe un birou

care se curba în armonie cu linia peretelui de sticlă. Vedea focul de lemne reflectat în fereastră; un buştean alunecă şi căzu şi o jerbă de scîntei palide, fără căldură, se înălţă pe geam. Aceasta era singura cameră din clădire fără încălzire electrică. Trosnetul blînd al focului era o formă de tovărăşie pentru Krogh în biroul lui izolat fonic, în izolarea lui arctică. La picioarele lui, în curte, noaptea cădea ca un şiroi de cerneală într-un lichid gri, luminos. Se întrebă dacă nu cumva greşise în chestiunea fîntînii.

Merse la biroul lui şi-şi sună una din secretare:

— Cînd se întoarce Miss Farrant?

— O aşteptăm în cursul zilei de azi, domnule, răspunse o voce dintr-un microfon.

Se aşeză la birou şi-şi întinse leneş palmele; un om se naşte cu ce-i e scris în palma stîngă; în palma dreaptă e ce face el însuşi cu viaţa lui. Se pricepea îndeajuns la ştiinţa asta dubioasă ca să desluşească în palmele lui Succesul, Viaţa Lungă.

Succesul: era cît se poate de convins că-l merită, că merită cele cinci etaje de oţel şi sticlă, fîntîna împroşcînd apă în lumina obscură, dividendele, noile întreprinderi, împrumuturile acoperite în douăsprezece ore; se simţea bine gîndindu-se că nimeni altcineva nu contribuise la succesul lui. Dacă murea a doua zi, compania ar fi dat faliment. Complicata reţea de filiale nu se ţinea decît în creditul lui personal. Onestitatea era un cuvînt care nu-l tulbura niciodată: un om era onest atîta timp cît creditul lui era sigur şi creditul lui – şi-o spunea cu mîndrie – era cotat cu un punct mai

sus decît al guvernului francez. De ani buni se afla în poziția de a putea împrumuta bani cu 4%, pentru ca la rîndul lui să împrumute guvernul francez cu 5%. Asta era onestitatea – ceva ce se poate calcula în cifre. Abia în ultimele trei luni își simțise creditul, dacă nu chiar zguduit, atunci contractat aproape imperceptibil.

Dar nu-i era teamă. În cîteva săptămîni, uzinele din America aveau să remedieze situația. Nu credea în Dumnezeu, dar credea implicit în liniile din palma sa. Palma sa îi spunea că viața avea să-i fie lungă, or el nu credea că va trăi mai mult decît compania sa. Dacă aceasta dădea faliment, n-ar fi ezitat să se sinucidă. Un om cu un credit ca al lui nu putea să meargă la închisoare. Kruger întins pe jos, cu un glonț în el, în hotelul acela din Paris, era exemplul său. Nu-și chestiona curajul de a comite actul final mai mult decît își chestiona onestitatea.

Din nou simți o neliniște obscură la gîndul că pierduse ceva din vedere. Statuia din curte se întoarse să-l sîcîie. Pentru amenajarea acestui sediu apelase la oameni despre care i se spusese că ar fi cei mai buni arhitecți, sculptori și decoratori din Suedia. Își plimbă privirea de pe curbura biroului din lemn de tuia pe pereții de sticlă și de la orologiul fără cifre la statuia femeii gravide dintre ferestre. Nu înțelegea nimic. Lucrurile astea nu-i ofereau nici o plăcere. Fusese obligat să ia totul pe încredere. Îi veni în minte – și stătu fix atîta timp cît îi luă orologiului să bată jumătatea de oră – gîndul că nu fusese învățat să se bucure de lucruri.

Dar trebuia să-și petreacă serile cumva pînă se simțea îndeajuns de obosit ca să meargă la culcare. Deschise unul dintre sertarele biroului și scoase din el un plic. Știa ce conține – biletele la operă pentru seara asta, pentru mîine-seară, pentru toată săptămîna. El era Krogh; trebuia să-și arboreze melomania în văzul întregului Stockholm. Dar întotdeauna se instala într-un mic deșert creat de el însuși, cu un loc gol în dreapta și un loc gol în stînga. În felul ăsta își proclama prezența și, în același timp, își proteja ignoranța, căci nici un vecin inoportun nu risca să-i ceară părerea despre muzică și, dacă ațipea puțin, nu observa nimeni.

Își sună secretara.

— Dacă mă caută cineva, sînt la ceai la Legația Britanică, spuse el. Pasează-mi acolo orice apel internațional.

— Și cotele din Wall Street?

— O să mă întorc în timp util.

— Herr Krogh, tocmai a sunat șoferul dumneavoastră. Mașina e în pană.

— Bine. Nu-i nimic. O să merg pe jos.

Se ridică și paltonul lui agăță o scrumieră, dînd cu ea de podea. Propriile lui inițiale îi săriră în ochi: E. K. Monograma fusese proiectată de cel mai bine cotat artist suedez. E. K. – aceleași inițiale, repetate la nesfîrșit, formau modelul covorului pe care călcă în drum spre ușă. E. K. în anticamere; E. K. în sala de conferințe; E. K. în sălile de mese. Inițialele lui acopereau clădirea. E. K. luminînd din beculețe deasupra intrării; E. K. deasupra fîntînii, deasupra porții. Literele

clipeau spre el ca luminile unui semafor, transmițîndu-i un mesaj peste întinderile pustii care-l despărțeau de ceilalți oameni. Era un mesaj de admirație; privind luminile, aproape că uita că fuseseră instalate tot la ordinele lui. Pîlpîirile unui E. și ale unui K. transmițîndu-i, de la marginea platoului glacial pe care-l ocupa, omagiul acționarilor săi: pentru Krogh, asta însemna summum-ul apropierii umane.

— Iată, Herr Krogh, că în sfîrșit e gata.

Krogh își întoarse privirile pe pămînt; lumina ce se reflectase în ea muri; se opri, detașată, asupra portarului care surîdea și-și freca palmele cu o bonomie lipsită de iluzii.

— Statuia, Herr Krogh. E gata, au terminat-o.

— Și cum ți se pare?

— Păi știu și eu, Herr Krogh? E un pic ciudată. Eu n-o înțeleg. L-am auzit pe Herr Laurin spunînd despre ea...

Îl irită ideea că un om care, date fiind tinerețea și lipsa lui de experiență, îi datora totul – căci cine altcineva l-ar mai fi pus pe Laurin, pe palidul și ineficientul Laurin, într-o funcție de director? – putea să vină să-l tulbure cu îndoielile lui.

— Înțelege următorul lucru, spuse el – și văzu cum se ofilea toată veselia omulețului. Această statuie este opera celui mai mare sculptor din Suedia. Nu e treaba unui portar s-o înțeleagă; treaba lui e să le spună vizitatorilor că este opera lui... a lui... în fine, află numele de la secretarul meu, dar să n-aud vreodată că i-ai sugerat vreunui vizitator că lucrarea ar fi greu de înțeles. E o operă de artă. Te rog să reții asta.

Traversă curtea, apoi se întoarse din nou spre portar; lumina monogramei pîlpîia în jetul de apă.

— Dacă n-ar fi fost o operă de artă, firma Krogh n-ar fi comandat-o.

Pe cer se aliniau luminile de pe coastele insulei Djurgården, restaurantele, turnul din Skansen, turnurile și *montagne-russe*-urile din parcul Tivoli. Fuioare subțiri de ceață albastră se ridicau din apă, învăluind bărcile cu motor, cățărîndu-se spre luminile de poziție ale vapoarelor. Un vas englez de croazieră stătea în fața la Grand Hotel, cu vopseaua albă lucind în lumina felinarelor de stradă, și, printre parîme, Krogh putea să vadă mesele puse, chelneri aranjînd flori, șirul de taxiuri de pe cheiul de nord. Pe terasa palatului se plimba o santinelă, baioneta îi scînteia sub felinare, ceața care se cățăra pe terasă aproape că-i ajungea la picioare. Muzica ce venea din toate părțile părea să rămînă suspendată în aerul umed, un schelet muzical plutind peste decrepitudinea autumnală.

Ajuns pe Podul de Nord, Krogh își ridică gulerul de la pardesiu. Ceața îl împresura. Restaurantul de sub pod era închis, umezeala șiroia pe geamurile sale și, din ghivecele lor, cîteva plante își întindeau frunzele muribunde spre noaptea de afară și spre vapoarele din port. Toamna venise devreme; părea să se desprindă ca un abur de pe coapsele goale ale unei statui. Dar oficial era încă vară (Tivoli era încă deschis), în ciuda frigului, a vîntului și a pămîntului umed și a umbrelelor întoarse de vînt pe lîngă statuia lui Gustav. O femeie bătrînă trecu în goană pe lîngă el, trăgînd

după ea un copil, o studentă cu cozoroc se dădu la o parte din calea unui taxi care lua curba, un bărbat urca panta podului împingînd un cărucior cu castane coapte, venind spre el.

Putea să vadă luminile blocului pătrățos de pe Norr Mälarstrand în care locuia. Tot lacul Mälaren se întindea între el și cartierele muncitorești de pe malul celălalt. De la fereastra sufrageriei putea să vadă vasele de linie venind de la Göteborg cu încărcătura lor de pasageri străini. Trecuseră pe lîngă locul unde se născuse el și acum ieșeau discret, în amurg, din inima Suediei, din pădurile de mesteceni argintii din jurul lacului Vätten, cu cabanele lor multicolore și micile debarcadere cu pui de găină scurmînd după rîme în stratul subțire de pămînt întins peste pietrele tari. Krogh internaționalistul, care lucrase în toate uzinele Americii și ale Franței, care vorbea engleza și germana la fel de bine ca suedeza, care împrumutase bani tuturor guvernelor europene, stătea adesea pe înserat și le privea manevrele de acostare în fața primăriei, cu conștiința vagă a ceva pierdut și neglijat care totuși se încăpățîna să supraviețuiască în el.

Krogh se îndepărtă de chei. Magazinele din Fredsgatan erau închise; era puțină lume pe stradă. Era prea frig pentru o plimbare și Krogh începu să se uite după un taxi. Văzu o mașină venind pe străduța îngustă din dreapta și se opri la colț. Tramvaiele scrîșneau pe Tegelbacken, șuierul unei locomotive se ridica peste acoperișuri. O mașină care mergea prea repede ca să fie un taxi aproape că se urcă pe trotuar în locul

unde stătea el, înainte de a disparea printre tramvaiele, șinele și luminile din Tegelbacken, lăsînd în urma ei doar o impresie de bezmeticie, un zgomot de explozie, un miros. Pe o străduță lăturalnică, un taximetrist își porni mașina și veni încet pînă la colțul unde aștepta Krogh. Explozia tobei de eșapament îi readusese în minte imaginea lacului Vätten și a rațelor sălbatice ridicîndu-se de pe trestii în fîlfîit de aripi grele. El ridica ramele din apă și rămînea nemișcat în timp ce tatăl lui trăgea; îi era foame și masa de seară depindea de focul acela de armă. Mirosul aspru și acru învăluia barca, iar pasărea se clătina în aer de parcă ar fi fost pălmuită de o mînă uriașă.

— Taxi, Herr Krogh.

Dacă am fi fost în America, acela chiar ar fi putut fi un foc de armă, își zise Krogh și se întoarse agresiv spre taximetrist:

— De unde știi cum mă cheamă?

Omul îl privi cu un aer inexpresiv, bătut de vînturi:

— Cine nu vă cunoaște pe dumneavoastră, Herr Krogh? Arătați exact ca în fotografii.

Pasărea cădea bătînd din aripi, ca și cînd aerul ar fi devenit prea ușor ca s-o mai poată susține. Se așeza pe apă și se lăsa dusă. Cînd ajungeau la ea era moartă, cu ciocul sub apă, cu o aripă scufundată ca un avion doborît și abandonat.

— Du-mă la Legația Britanică, spuse Krogh.

În mașină își lăsă capul pe spate, privind fețele care ieșeau înotînd din ceață, ajungeau pînă la geam și apoi se retrăgeau. Curgeau pe lîngă el în anonimatul lor fericit, ferit de primejdii,

în drum spre *montagne-russe*-urile din Tivoli, spre locurile mai ieftine din cinematografe, spre acte de iubire consumate în odăi liniştite. Trase perdelele şi, închis în cutia aceea întunecoasă în care zgomotele se multiplicau, încercă să se gîndească la cifre, la rapoarte, la contracte.

Un om în poziţia mea are nevoie de protecţie, îşi spuse el, dar protecţia poliţiei vine în schimbul unor întrebări. Ar afla de monopolul american pe care pînă şi directorii lui îl ştiau doar într-o fază de negocieri; ar afla prea multe despre prea multe lucruri şi, de obicei, ce ştie azi poliţia află mîine şi presa. Brusc deveni conştient de faptul că nu-şi putea permite să ceară protecţie. Pentru prima dată în viaţa lui, în timp ce plătea taxiul, îşi simţi izolarea ca pe o slăbiciune.

Auzea sirena unui vapor pe lac şi ciocănitul greu al motoarelor. Vocile ajungeau la el înăbuşite, cu toată căldura umană înecată în ceaţă, ca motoarele unui vapor care se umple de apă şi se scufundă.

2

Krogh nu era un om obişnuit să-şi analizeze sentimentele; el putea să-şi spună doar atît: „La momentul cutare sau cutare am fost fericit; acum sînt nefericit". Prin uşa vitrată îl vedea pe valetul englez coborînd demn scările de marmură.

Fusese fericit anul acela la Chicago.

— Ministrul este acasă?

— Sigur, Herr Krogh.

Şi, în timp ce urca scările în urma valetului, „Am fost fericit în Spania". Femeile nu jucau nici un rol în amintirile lui. Se gîndi: „Am fost fericit anul acela" şi-şi aduse aminte de mica maşinărie – nu mai mare decît valiza lui – care începea să hîrîie pe masa din camera lui închiriată. Se uita la ea toată seara fără să mănînce, fără să bea, şi toată noaptea stătea întins pe spate neputînd să adoarmă, putînd doar să-şi repete iar şi iar: „Am avut dreptate. Fricţiunea e aproape neglijabilă".

— Herr Erik Krogh.

Salonul era plin de femei şi nu simţi nici o plăcere văzîndu-le cum se întorceau spre uşă pline de curiozitate şi de o aviditate furtivă (bărbatul cel mai bogat din Europa), cu feţe bătrîne, dar fără riduri, pictate în culori strălucitoare, ca miniaturile dintr-o carte veche de rugăciuni păstrată cu grijă într-o vitrină şi deschisă mereu la aceeaşi pagină. Ministrul avea lipici la femeile mai în vîrstă. În momentul acela era preocupat de mica spirtieră de argint de sub ceainic (întotdeauna ţinea să servească el însuşi ceaiul) şi, în momentul următor, după ce înclinase din cap în direcţia lui Krogh, alegea felii de lămîie cu nişte cleştişori de argint.

— E o zi mare, domnule Krogh, îi spuse o femeie cu profil de şoim. O întîlnise adesea la legaţie şi bănuia că trebuie să fie vreo rudă de-a ministrului, dar numele ei îi scăpa.

— O zi mare?

— Noul volum de poezii.

— Ah, noul volum de poezii.

Îl luă de braț și îl conduse pînă la o măsuță Chippendale cu aspect fragil, în colțul cel mai îndepărtat de locul unde ministrul servea ceai. Tot salonul era numai argint și Chippendale; evident străin de Stockholm, aerul său avea totuși ceva din aerul unui străin cultivat care vorbește destul de bine limba, care și-a însușit multe dintre regulile și manierele locale, dar nu îndeajuns de multe încît să-l facă pe Krogh să se simtă în largul lui.

— Nu mă pricep la poezie, răspunse el, oarecum în silă.

Nu-i plăcea să admită că există lucruri la care nu se pricepe; prefera să aștepte o opinie de expert pe care s-o poată adopta și el, dar o singură privire aruncată asupra acestui salon îl lămurise că, aici, ar aștepta degeaba. Femeile bătrîne din comunitatea britanică ciripeau ca niște grauri în jurul măsuței de ceai.

— Ce dezamăgit ar fi domnul ministru dacă nu l-ați răsfoi și dumneavoastră!

Krogh îl răsfoi. Vizavi de pagina cu titlul se găsea o fotografie a portretului pictat de De Laszlo: părul argintiu și lins, ochii mirați și oarecum severi împresurați de riduri, obrăjorii umflați și rumeni ca merele. *Vițe și viole.*

— *Vițe și viole*, spuse Krogh. Ce înseamnă?

— Păi, știți, *viola da gamba*, spuse femeia cu profil de șoim. Și... și vin.

— Poezia engleză e foarte dificilă pentru mine, spuse Krogh.

— Dar trebuie să citiți un pic.

Îi vîrî cartea în față, iar el i se supuse cu acel adînc respect pe care i-l inspirau femeile străine, luînd poziția de drepți și ținînd cartea în dreptul ochilor, la oarecare distanță – „În Memoria lui Dowson"[1] –, în timp ce vocea ministrului clopoțea în spatele lui printre porțelanuri.

> „Eu, care trist am risipit aceleași petale,
> Și din al deznădejdii pocal m-am adăpat,
> Plîng și aud cum plîng în jurul crucii tale
> Năluci de hetaire ce pe-amîndoi ne-au consolat."

— Nu, spuse Krogh. Nu. Nu înțeleg.

Se simțea penibil. Valoarea pe care o prețuia el cel mai mult era corectitudinea: corectitudinea unei mașini, corectitudinea unui raport. Sigur că, pentru un bărbat, gîndi el rece, a merge la femei e uneori o necesitate, tot așa cum a ascunde valoarea reală a unor acțiuni e uneori o necesitate, dar aceste lucruri se fac într-un anumit fel; și îl privi cu uimire și cu suspiciune pe ministrul care ciugulea o macaroană. Îl cuprinse un fel de tristețe în fața acestor moravuri pe care nu le înțelegea și a acestor cuvinte pe care nu le aprecia și, pentru a doua oară în seara aceea, se gîndi la garsoniera lui din Barcelona și la micuța mașinărie al cărei ticăit îl însoțise în drumul lui spre vîrf: spre o mare avere și spre o mare influență și spre oboseala asta, spre anxietatea asta. Intrase pe piața americană, trebuia să fie pregătit pentru metodele americane.

1. Ernest Dowson (1867-1900), poet britanic din așa-numitul Cerc al Decadenților (care-i mai cuprindea pe W. B. Yeats și Aubrey Beardsley).

Se gîndi la Chicago. Fusese fericit la Chicago, un Chicago încă netulburat de războaiele între gangsteri. Asta fusese demult, înainte de Barcelona; acum nu-şi mai amintea de ce fusese atît de fericit. Nu-şi mai amintea decît de cîteva lucruri: de gheaţa de pe lac, de o cameră dintr-un bloc cu un hamac pe post de pat, de podul pe care lucra şi de o noapte cu ninsoare cînd îşi cumpărase un *hot dog* la un colţ de stradă şi-l mîncase sub pod, unde nu ajungea vîntul. Probabil că avusese prieteni, dar nu şi-i mai amintea; probabil că existaseră nişte fete, dar nici o faţă care să-i fi rămas. Pe vremea aceea încă nu era dependent de nici o carieră.

Acum era dependent orice ar fi făcut şi oriunde s-ar fi aflat: chiar şi în salonul acela spaţios şi elegant, cu pereţi albi, unde, iată, privirea lui se încrucişa cu a ministrului pe deasupra ceainicului. Ştia că acum va trebui să suporte interogatoriul obişnuit: întrevedea vreo şansă pentru cauciuc? Dar pentru o creştere spectaculoasă a valorii argintului? Şi tot aşa: cafeaua din São Paolo, căile ferate mexicane, modernizările din Rio. Şi, ca mulţumire pentru toate acestea, asigurarea de susţinere – „I-am dat instrucţiuni agentului meu să cumpere două sute de lire din ultima dumneavoastră emisiune" – ca şi cînd el, Erik Krogh, ar fi trebuit să-i fie recunoscător autorului lui *Viţe şi viole* pentru un împrumut de două sute de lire.

Vocile veneau spre el în valuri, pornind de pe locul unde ministrul stătea aplecat deasupra porţelanurilor lui de Rockingham, unduindu-se şi stingîndu-se la cîţiva paşi de Krogh, retrăgîndu-se şi apoi reformîndu-se pentru a se revărsa iar peste masa de ceai. Pînă şi femeia cu profil de şoim se retrăsese; nici ea nu se simţea capabilă să vorbească despre finanţe; toată veghea lui răbdătoare la operă, toate foxtroturile ţepene pe care le dansase cu Kate în localuri simandicoase, toate seratele pe care le dăduse sub rafturile lui cu cărţi rare nu reuşiseră să-i convingă că era un om interesat de aceleaşi lucruri care-i interesau pe ei. Şi chiar au dreptate, gîndi el, redeschizînd la întîmplare *Viţe şi viole:* nu înţeleg lucrurile astea. Măcar dacă ar fi şi Kate aici!

Valetul deschise uşa şi se apropie de el pîş-pîş.

— Aveţi un telefon de la Amsterdam, domnule.

Cuvintele acestea îl înviorară şi, pe moment, se simţi fericit în timp ce-l urma pe valet spre ieşirea din salon şi apoi pe culoarul bine luminat, ticsit de tablouri, care ducea la biroul ministrului. Aşteptă ca valetul să plece înainte de a ridica receptorul.

— Alo, spuse el în engleză. Alo, Hall. Tu eşti?

O voce foarte firavă, dar foarte clară, curăţată şi şlefuită de kilometrii dintre ei, răspunse:

— Eu sînt, domnule Krogh.

— Vorbesc de la Legaţia Britanică. Spune-mi. Ce s-a întîmplat la Bursă?

— Dumpingul continuă.

— Ai cumpărat, da?

— Da, domnule Krogh.

— Ai menţinut preţul la aceeaşi cotă?

— Da, dar...

„Da, dar..." – era aceeaşi voce dubitativă, cu un vag accent *cockney*, care se insinuase în garsoniera

lui din Barcelona. „Îţi spun eu, fricţiunea e aproape neglijabilă." „Da, dar..." Se gîndi la Hall cu iritare: omul acela n-avea nici o calitate în afara fidelităţii; i se părea ciudat că la un moment dat fuseseră suficient de egali încît să-şi spună Jim şi Erik (în loc de Hall şi domnule Krogh), să facă schimb de salopete muncitoreşti şi să bea împreună la crama de lîngă arene.

— Continuă să cumperi. Să nu laşi preţul să coboare cu mai mult de jumătate de punct.

— Da, domnule Krogh, dar...

Dacă ar fi fost mai puţin de încredere ar fi ocupat acum un post de director în locul lui Laurin. Hall şi Kate. Kate şi Hall.

— Ascultă, îi spuse Krogh. Acţiunile alea nu valorează practic nimic. E mai bine să fie la noi. Nu vrem întrebări.

Lui Hall trebuia să-i explici lucrurile ca unui copil.

— Dacă I.G.S.-ul îşi poate permite...

— Bineînţeles că-şi poate permite. Acum deja avem România. Într-o săptămînă, două, o să avem America.

— Sîntem cam la fix cu banii.

— De bani pot să fac rost cînd vreau.

— Cele trei minute alocate convorbirii dumneavoastră s-au consumat, anunţă centralista.

— Un moment, spuse Hall. Încă ceva.

— Ce?

— Cele trei minute alocate convorbirii dumneavoastră s-au consumat.

— Dongen e...

Vocea lui Hall se frînse ca o tinichea; telefonul piui şi oftă, o voce muribundă spuse: *„Une femme insensible"* şi, în liniştea care urmă, cineva bătu uşor la uşă.

— Poftiţi, spuse Krogh.

— Dragul meu, ministrul băgă un cap pe uşă şi intră în vîrfurile picioarelor, nu vreau să te deranjez, dar a trebuit să mă ascund undeva de harpiile astea. O femeie dezgustătoare tocmai mi-a ciobit o ceaşcă. Aoleo, vorbeşti la telefon.

— Nu, spuse Krogh. Am terminat.

Şi puse receptorul în furcă.

— Ce viaţă! făcu ministrul. Tot timpul legat de telefon. Bani, cifre, acţiuni, de dimineaţa pînă seara. Aseară nici măcar nu erai la operă, nu?

— Nu, răspunse Krogh. Am vrut să merg, dar a intervenit ceva.

— Ştii, spuse ministrul, zilele trecute am cumpărat un pacheţel din ultima emisie.

— Există şi investiţii mai proaste, răspunse Krogh.

— Îţi dai seama că nici n-am sperat că voi putea să cumpăr. Eu sînt atît de încet la lucrurile astea. Nu pot să-ţi spun, dragul meu, cît de mirat am fost cînd am aflat că listele încă mai erau deschise. După douăsprezece ore.

— Banii nu mai sînt ce erau odată.

— Sigur, nici n-am făcut vreo altă speculaţie. E chiar din cauză că, pentru mine, acţiunile Krogh înseamnă garanţie sută la sută...

Ca o fantomă gri şi îngrijorată, se tot foia între uşă şi fereastră, între fereastră şi bibliotecă. Avea ceva pe suflet.

— Sir Ronald, nici un lucru care-ţi aduce un profit de zece la sută nu poate fi garantat sută la sută.

— Ştiu, dragă, ştiu, dar am încredere. De fapt, chiar am... bei un whisky?... Chiar am făcut un lucru pe care acum cîţiva ani l-aş fi socotit imprudent, Krogh. Am băgat o groază de bani, dar chiar ai naibii de mulţi pentru mine, în această ultimă emisie. O să meargă?

— Cît o să meargă şi compania mamă.

— Da, evident. Poate că întrebarea mea sună ciudat, dar n-am mai pus niciodată atîtea ouă într-un singur coş. La naiba, Krogh! Un om de vîrsta mea n-ar trebui să se mai frămînte din cauza banilor. Tatăl meu n-a trebuit niciodată să se frămînte. Renta de la stat îi ajungea. Dar în ziua de azi nu mai poţi să ai încredere nici în fondurile guvernamentale. Guvernări laburiste, moratorii, totul e atît de nesigur. Ştii, Krogh, doi prieteni de-ai mei au fost ruinaţi în cursul anului trecut. Ruinaţi de-a binelea. Nu că au trebuit să-şi vîndă maşina sau cîinii de vînătoare, ci au ajuns la sapă de lemn, au ajuns să trăiască din douăzeci de lire pe săptămînă. După aşa ceva nu poţi să nu te gîndeşti, Krogh. Nu poţi să nu te gîndeşti.

— Parcă aveai cîteva acţiuni Metallic Industries?

— Da, în valoare de vreo două mii. Pînă acum au mers foarte bine. Oh, sigur că nu ca acţiunile Krogh, dar, oricum, binişor.

— Dacă mă laşi să-ţi dau un sfat, spuse Krogh, mîine la prima oră să iei legătura cu agentul dumitale. Cred că mîine or să sară de o sută

douăzeci şi cinci de şilingi; s-ar putea să urce chiar pînă la o sută treizeci, dar dumneata spune-i să vîndă în momentul în care ajung la o sută douăzeci şi cinci de şilingi, pentru că pînă la sfîrşitul săptămînii or să cadă la optzeci.

— Eşti foarte amabil. Foarte-foarte amabil. Acuma, să ştii că, dacă lista aia nu s-ar fi închis, parcă aş mai fi pus cîteva ouă în coşul...

— Sun-o mîine pe secretara mea, Miss Farrant. Cred că aş mai putea să ţin pentru dumneata vreo mie de lire. De dragul prieteniei noastre, adăugă el cu o imitaţie glacială de ton jovial.

Ministrul continuă să se fîţîie surescitat de colo pînă colo, învîrtindu-şi monoclul, vorbind despre cauciuc şi despre „modernizările“ din Rio şi întorcîndu-se iar şi iar la Metallic Industries. Lăcomia lui avea ceva din a unui ied; îşi pierdea o bună parte din vulgaritate datorită felului copilăros şi stîngace în care se manifesta. Krogh îl urmărea cu o uşoară iritare, stînd ţeapăn în dreptul bibliotecii în care erau expuse inclusiv cîteva dintre lucrările lui Sir Ronald: *Vîrful de argint, S-a întîmplat în Taverna Sirenei, Un pelerin în Tesalia.* Rigiditatea lui provenea în parte din mîndrie, în parte din repulsia pe care o simţea – şi n-o putea ascunde – în faţa finanţistului amator şi în parte din conştiinţa stînjenitoare a unui trecut sărac: cabana de lemn şi nopţile pe lac, gîştele sălbatice şi podul din Chicago.

— Cînd te-ai văzut ultima oară cu prinţul? întrebă Sir Ronald.

— Cu prinţul... cu prinţul... cred că săptămîna trecută, răspunse Krogh.

Un mic orologiu muzical anunță ora.

— Trebuie să plec, spuse Krogh. Aștept să-mi vină cifrele de pe Wall Street.

Dar după douăzeci de ani de prosperitate încă se mai simțea nesigur, încă se mai temea de o posibilă gafă care i-ar fi trădat originile țărănești. Îl privea pe celălalt cu un fel de neliniște flămîndă: trebuia să facă o plecăciune, să-i întindă mîna, sau erau de-ajuns un simplu zîmbet și o înclinare din cap? Pentru cîteva clipe, se lăsă absorbit de problema asta de parcă ar fi fost o chestiune de finanțe.

— Atunci, dacă telefonez...? spuse ministrul, învîrtindu-și monoclul.

Și deodată, din nu se știe ce colț îndepărtat al trecutului său îi veni în cap o glumă de cea mai vulgară factură; îi veni cu toată căldura unei vechi prietenii reluate după mult timp și, luîndu-l prin surprindere, îi smulse un surîs de o omenie rară la el.

— Ce-i așa amuzant, dragule? îl întrebă ministrul cu uimire.

Dar, la fel ca un prieten bun, gluma nu putea fi dată mai departe: aparținea unei alte epoci, mai aspră, mai murdară, mai caldă. Acum îi era rușine de ea, nu putea să le-o prezinte noilor săi prieteni – ministrului, prințului, nici măcar lui Kate. Nu putea decît să-i dea niște mîncare și niște bani și s-o pună deoparte; cel puțin n-o să se întoarcă pentru a-l șantaja; dar în urma ei rămînea o senzație de singurătate, de uscăciune, ca și cînd viața lui nu s-ar fi extins atîta între timp, ci dimpotrivă, s-ar fi îngustat. „Și cînd ajung ei la bordel..."

— Nimic. Ceva ce mi-a trecut prin cap. Trebuie să plec.

Dar telefonul începu să sune. Ministrul ridică receptorul, apoi i-l întinse lui Krogh.

— Pentru tine, dragă. Păi atunci te las. Sună din clopoțel cînd termini și Calloway o să te conducă.

Strînse cu afecțiune brațul lui Krogh și se retrase pe vîrfurile picioarelor. Cu toate astea, mai băgă o dată capul pe ușă ca să-i amintească:

— Sun mîine la unsprezece.

— Dar e imposibil, tocmai spunea Krogh. Avem informatori în fiecare departament. Ei ce păzeau?

Cînd auzi vocea ministrului, spuse:

— Acuma plec înapoi. Găsește-l pe Herr Laurin; el știe cum să vorbească cu oamenii ăia.

Nu mai avea răbdare; porni spre ieșire; nu voia să-l mai aștepte pe Calloway, dar sunetul delicat al ceștilor de ceai și imaginea demnitarilor înrămați în aur îl opriră în loc pe coridor. Înțepeni, se întoarse în cameră și sună din clopoțel.

— Nu-i cea mai frumoasă seară, domnule, îi spuse Calloway în timp ce trăgea de pardesiu, ajutîndu-l să se îmbrace. Aceeași ceață nenorocită ca și ieri.

— Un taxi, te rog.

Privindu-l pe Calloway cum stătea în mijlocul străzii cu două degete ridicate, se gîndi: și el voia să vorbească cu mine; probabil că pînă și Calloway cumpără acțiuni. Sau poate că nu voia decît să trăncănim despre vreme. Cum se discută cu oamenii? Cum i te adresezi unui om cu alte preocupări, cu alte standarde decît ale tale? Un

pluton de cavalerie trecu între el şi Calloway; bărbatul cu chelie şi vestă neagră dispăru momentan îndărătul unui gard mişcător de alămuri şi pene. Ofiţerul îl zări pe Krogh pe treptele legaţiei, înclină din cap şi flutură spre el o mănuşă albă; caii îşi scuturau coamele şi treceau în trap uşor pe sub felinare, fluturîndu-şi cozile castanii. Toată lumea de pe trotuar se oprise în loc şi îi privea cum trec, zîmbindu-le călăreţilor aşa cum zîmbeşti atunci cînd trece pe lîngă tine cineva tînăr, frumos şi fără griji. Numai Calloway rămînea aparent insensibil, uitîndu-se în toate direcţiile după un taxi şi făcînd semne cu mîna.

Monograma de deasupra intrării în curte era stinsă. Şiragul de beculeţe obscure îl duse cu gîndul la o broşă de oţel care-şi pierduse lustrul. I se adresă portarului cu o voce aspră:

— De ce nu sînt aprinse luminile?

— Herr Laurin a dat ieri o directivă: toate luminile trebuie stinse după ora şase.

— Aprinde-le imediat, spuse Krogh.

Pe biroul lui se afla o listă bătută la maşină cu toate cotele de pe Wall Street la ora închiderii; dincolo de uşă, banda teleimprimatorului ţăcănea ca o maşină de cusut.

— S-a întors Miss Farrant?

— Încă nu, Herr Krogh.

Înlocuitoarea ei, slabă, cenuşie, cu un tic nervos la o pleoapă, aştepta lîngă biroul lui.

— Greva asta: cînd au sosit informaţiile despre ea?

— Imediat cum aţi plecat dumneavoastră, Herr Krogh.

— Şi e anunţată pentru mîine?

— Da. Mîine la prînz.

— În cîte fabrici?

— Trei.

— Liderul?

— Informatorul nostru de la Nyköping l-a indicat pe Andersson...

— A pornit de la nişte disponibilizări – întrebă Krogh – sau e o simplă chestiune de salarii? Trebuie rezolvat în noaptea asta.

— Raportul de la Nyköping – e acolo, Herr Krogh, lîngă flori – sugerează influenţa americanilor...

— Normal, spuse Krogh. Asta e evident. Dar care e pretextul?

— Umblă nişte poveşti despre salariile foarte mici pe care le oferiţi în America; salarii mici, şomaj...

— De ce i-ar interesa pe ei ce se întîmplă în America?

— Omul acesta, Andersson, e cunoscut ca socialist.

— Trebuie să mi-l găseşti pe Herr Laurin. Imediat. N-avem timp de pierdut. El ştie cum să le vorbească acestor oameni.

Era singura calitate a lui Laurin, singurul motiv pentru care-l promovase în comitetul director: sînt momente cînd e nevoie de un om fără altă calificare în afara sociabilităţii, a capacităţii de a se înţelege cu semenii lui.

— Am încercat să-l aduc pe Herr Laurin. Dar nu e în Stockholm.

— Trebuie să se întoarcă.

— L-am sunat acasă. E bolnav la pat. Să-l sun pe Herr Asplund? Pe Herr Bergsten?

— Nu, răspunse Krogh. Nu mi-ar fi de nici un ajutor. Ah, dacă Hall ar fi aici!

— Vreţi să trimit o maşină după Andersson? Aţi putea discuta cu el chiar dumneavoastră, Herr Krogh, chiar aici. N-ar dura decît zece minute.

— N-am nevoie de sugestiile dumitale, spuse el cu asprime. O să trebuiască să mă duc eu la el. Vezi ca maşina să fie gata în cinci minute.

Îşi întoarse privirea spre cifrele de pe Wall Street şi încercă să citească. N-avea nici o idee ce i-ar fi putut spune lui Andersson. E.K. pe scrumieră; E.K. pe covor; E.K. aprinzîndu-se deasupra fîntînii chiar în momentul în care ridica privirea; E.K. deasupra porţii. Era înconjurat de el însuşi. Avea senzaţia că întotdeauna fusese aşa. Ce-i putea spune lui Andersson? Putea să-i ofere bani, dar dacă nu voia bani... Trebuia să fie prietenos, să-l liniştească, să i se adreseze ca de la bărbat la bărbat. Resimţea ca pe o nedreptate crudă faptul că Laurin, de care pînă adineaori nici nu prea se sinchisese, Laurin, pe care el îl dispreţuia, n-avea nici o problemă să le vorbească acestor oameni. Cum ar începe Laurin? Îl văzuse adesea în acţiune. Începea cu o glumă şi astfel îi relaxa.

Şi eu trebuie să fac o glumă, gîndi Krogh. Rupse o foaie din agenda personală, îşi notă cuvîntul „glumă" şi-l sublinie. Ce glumă? „Şi cînd ajung ei la bordel..." La reşedinţa ministrului, amintirea îl făcuse să zîmbească. Ieşise dintr-un trecut secret, purtînd în ea tot patosul şi toată

frumuseţea unui lucru oarecare decupat dintr-o tinereţe nefericită şi nu pe deplin uitată. Descoperi că acum nu mai putea să zîmbească; îl încercă o senzaţie de ruşine şi melancolie la gîndul că trebuia să folosească pînă şi povestea aia în interesul carierei lui; altele nu-şi amintea.

Bun, se întrebă el, şi după aceea? Ce-ar fi spus Laurin după aceea? Poate că ar trebui să se intereseze de familia omului. Îşi sună secretara şi pe aceeaşi foaie de hîrtie, sub cuvîntul „glumă", mai trecu „o soţie, doi fii – unul în fabrică, o fiică de zece ani". Scrise aceste cuvinte cu o mînă meticuloasă, le sublinie; apoi rupse foaia şi aruncă bucăţelele pe jos. Nu poţi să planifici o relaţie umană ca pe un grafic de producţie. Încercă să-şi dea curaj: o să-mi facă bine, am fost prea prins în chestiuni financiare, trebuie să-mi extind capacităţile – latura umană. Îşi zise: trebuie să fi existat o vreme cînd mă simţeam în largul meu în compania altor oameni. Şi încercă să-şi amintească, dar nu-şi aminti decît de apa care picura de pe vîsle, de tatăl său care aştepta tăcut, de lumina primei ore, de oboseala întoarcerii acasă.

Nituitorii de pe pod – îşi zise el. Erau prietenii mei. Dar atunci cînd mîncase *hot dog*-ul la adăpost de vînt fusese singur, în hamac dormise singur (nu-şi mai amintea faţa nici unei fete); din toată camaraderia de-atunci nu mai rămînea decît o glumă porcoasă.

Dar mai tîrziu apăruse Hall: obişnuiam să stăm de vorbă la un vin roşu ieftin lîngă arenele pentru lupte cu tauri; odată, la o *fiesta,* Hall îşi

pusese un nas de hîrtie; stăteam de vorbă pînă la miezul nopţii şi chiar peste; despre ce? Dispozitivul, fricţiunea, dilatarea metalelor erau singurele subiecte de care-şi amintea.

— Maşina dumneavoastră, Herr Krogh.

Luă lista de cote de pe birou şi se prefăcu că o citeşte. De ce să merg?

Air Reduction	94½	94¾
Alaska Juneau	20¼	20½
Allied Chemical	148	148
American Woollen	13½	14
Bethlehem Steel	40⅛	41¾

Înregistra foarte puţin din ce vedea.

— Maşina dumneavoastră, Herr Krogh.

— Te-am auzit. Vin.

Chile Copper	14	14
Colgate-Palmolive-Peet	15½	16⅛
Continental Can	76	77

Sări la sfîrşitul listei. U.S. Alcool industrial, U.S. Piele, U.S. Cauciuc, U.S. Oţel. Sumbru, fără amuzament, se gîndi: sînt un om timid.

Woolworth Co.	49¾	50⅜
Worthington Pump	24½	25½
Youngtown Sheet and Tube	26½	27½

Nu mai simţea nici o plăcere la gîndul că, în curînd, o nouă companie controlată de el va figura acolo, cum figura deja la Stockholm, Londra, Amsterdam, Berlin, Paris, Varşovia şi Bruxelles.

O glumă, gîndi el, o întrebare despre familia lui; să-i ofer un trabuc sau o ţigară?

3

— Ar trebui să fie pe-aici şi nişte bărci cu motor, spuse Anthony. Eşti sigură că nu e nici o barcă cu motor pe-aici?

— I-auzi, spuse Kate. E liftul?

Nu reuşea să-şi ascundă neliniştea; plănuise totul, dar timbrul vocii ei îi spunea clar lui Anthony că nici măcar ea nu putea să garanteze un răspuns pozitiv din partea lui Krogh.

— Ce-o să faci dacă nu mă vrea? întrebă Anthony.

— Ce-o să faci tu?

— Oh, eu o să mă descurc, răspunse Anthony. Oricum, de ce să ne facem probleme?

Era ca unii dintre soldaţii aceia indigeni din armata colonială, obişnuiţi să străbată distanţe mari pe jos, cu provizii minimale; nu murea de foame; nu murea; în genul de război în care era el angajat, supravieţuirea era cea mai mare victorie. Kate stătea trasă la faţă între biblioteca lui Krogh şi uşa lui Krogh, şi Anthony ştia că se teme pentru el. Ar fi vrut să-i explice cît de lipsită de temei era teama ei, dar nu găsea cuvintele potrivite.

— M-am mai hrănit eu numai cu aer şi înainte, spuse el, dar expresia nu-i transmitea nici măcar lui ideea de succes.

Asta era victoria: faptul de a fi supravieţuit cumva. Fericirea era o gratificare accidentală:

băutura gratuită care-ţi pică pe neaşteptate, fata care-ţi pică pe neaşteptate. Aceasta era, probabil, singura lecţie de la şcoală pe care o învăţase temeinic: lecţia celor treisprezece săptămîni de plictiseală, frică şi trai la înghesuială. Cum, necum, timpul trecea şi ce era mai rău rămînea în urmă; mai existau şi pauze, mai existau şi momente de fericire: îmbolnăvirile, ceaiul de la dispensar, pedepse care-ţi asigurau o popularitate temporară. Şi după un timp chiar acceptai condiţiile, învăţai trucurile care-ţi garantau toleranţa celorlalţi, începeai să-ţi porţi uniforma cu mîndrie.

Dar îşi dădea seama că ea era altfel: avea ambiţie. Sau, poate, ceea ce o făcea pe ea să fie altfel (pentru că şi el avea ambiţie, încălzitorul de mîini brevetat de el era un semn al ambiţiei – al ambiţiei de a face bani) era faptul că avea speranţă. Pe cînd la el, dincolo de bonomia din ochi, dincolo de vigoarea cu care strîngea mîna şi de uşurinţa cu care glumea, se ascundeau abisuri de nihilism.

Cînd îi vorbi din nou, tonul lui era uşor protector, de parcă ea ar fi fost un copil pentru care era responsabil; un copil cu imaginaţie, un copil cu idei.

— Kate, nu-ţi face griji pentru ce-o să spună. Zău, chiar nu contează. Mai bine ne-am distra un pic. Arată-mi şi mie casa. Toate cărţile astea sînt ale lui?

— Da.

— Şi le citeşte?

— Nu cred.

— Şi acolo ce e?

— Dormitorul lui.

Era stînjenită; pentru moment, Anthony se simţea mai bătrîn, mai responsabil, mai experimentat decît ea. Era în elementul lui, fiind obişnuit să omoare timpul şi pricepîndu-se mai bine decît oricine la izgonirea îndoielilor. Existase o vreme cînd, ghemuit în vreun pat de internat sau vînturat în vreo cuşetă strîmtă de vapor, trăia cu frica mîinii care avea să smulgă cuvertura de pe el sau a vameşului în uniformă albă care avea să urce la bord. Dar anii îl învăţaseră să aprecieze momentul şi să nu privească înainte. Acum, în momentul ăsta, sînt singur în patul meu de internat, acum, în momentul ăsta, sînt fericit în cuşeta mea, acum şi numai acum sînt cu Kate, cu o prietenă. Împinse uşa glisantă a imensului şifonier, dezvăluind o pădure deasă de costume.

— Ca într-un magazin de haine la mîna a doua, spuse el. Ce face, le cumpără angro?

Începu să le numere, dar se opri la douăzeci.

— Materialul e bun, dar culorile... Dunga asta roşie e un pic stridentă, nu ţi se pare? Şi cravatele... Pare să aibă o grămadă, dar totuşi culorile...

Atîrnau acolo ca nişte şiruri moarte şi multicolore de peşti tropicali.

— N-aş ieşi în lume cu aşa ceva pe mine, continuă Anthony. Problema e că străinii ăştia nu ştiu să se îmbrace. Tu nu-l ajuţi să aleagă?

— Nu, are pe cineva care cumpără pentru el.

— Uite, asta e o slujbă pentru mine, spuse Anthony. Ce comisioane mi-aş trage! Dar nu vede şi el materialul înainte de a-l cumpăra?

— Nici măcar nu acceptă să i se ia măsurile, spuse Kate. De doi ani nu s-a mai măsurat.

Costumele vin în loturi cum e ăsta din fața ta. Unul la șase luni.

— Dar de ce?

— Probabil pentru că, înainte de a se îmbogăți, nu putea să-și cumpere decît haine de-a gata. Nu cred că a mers vreodată la un croitor. Bănuiesc că i-e frică de ei.

Ezită.

— E un om timid. N-are multe pasiuni.

— Ce distracție ar fi să-l luăm sub aripa noastră! făcu Anthony. Primul lucru pe care l-am face ar fi să scăpăm de cravatele astea.

— Nu, spuse Kate brusc. Nu.

Stătea în pragul dintre cele două camere, disociindu-se scrupulos de turul lui dezinvolt de inspecție. Anthony observă că buzele ei aveau nevoie de niște ruj; erau prea palide; nu se potriveau cu rochia. Se gîndi: oare e unul dintre moșii ăia care condamnă tot ce înseamnă rujuri și farduri? Ce drept are el să-i dicteze? Și continuă, într-un acces de gelozie:

— Am arunca la gunoi tot calabalîcul ăsta.

— Lasă-l în pace.

Momentul lui de furie trecu la fel de repede cum venise; rămase melancolic la auzul vocii ei ridicate în apărarea lui Krogh, simțindu-se ca și cînd o persoană care îi fusese apropiată cu mulți ani în urmă ar fi trecut acum pe lîngă el fără să-l recunoască, pierdută într-un univers lăuntric din care amintirile lor comune erau excluse. Kate veghind la căpătîiul lui în timp ce clopoțelul spart suna anunțînd ceaiul, Kate în vestibulul înghesuit, spunînd: „O să pierzi trenul. Trebuie să pleci acum", Kate împrumutînd bani pentru el, Kate făcînd planuri, Kate luînd decizii: se întrebă de cîte ori și în ce măsură fuseseră bruiate aceste amintiri de prezența lui Krogh. Se uită peste costume, peste cravate, peste oțelul și sticla patului; pentru prima dată observă ceasul ei de platină, cerceii ei scumpi.

— Oh, să se descurce fără mine, spuse el. Mîine o să-ți cer niște bani pentru biletul de întoarcere.

— Va trebui să te primească, spuse Kate.

— Pentru că-l iubești?

— Nu, răspunse ea. Pentru că te iubesc.

— Drăguța de tine! spuse Anthony. N-am mai întîlnit pe nimeni ca tine. O fi ceva în vorba aia cu „sîngele apă nu se face". Mamă, cum m-ai mai urî dacă nu ți-aș fi frate!

— Nu-i adevărat, spuse ea.

— Gîndește-te: locuințele cu chirie ieftină, magazinele de amanet, slujbele pe care le tot pierd, prietenii oribili pe care i-aș aduce acasă ca să se înfrupte din pîinea rîncedă a ospitalității. Nu, scumpete. Tu ai reușit să te ridici. Atunci cînd spui că mă iubești nu știi ce înseamnă iubirea.

Rîse de fața serioasă și atentă cu care-l asculta ea.

— Kate dragă, e doar afecțiunea dintre rude.

— Ba nu, spuse ea. Te iubesc. Aș pleca cu tine înapoi la Londra chiar mîine dacă nu ți-ar da slujbă.

— Dar nu te-aș vrea eu, răspunse el. Te-ai certa tot timpul cu proprietăresele. Ce-i în spatele ușii ăsteia? Biroul lui?

— Nu, spuse Kate. Acolo e dormitorul meu.

Cu o mişcare rapidă a mîinii, Anthony făcu costumele să se cutremure pe umeraşele lor.

— Doamne, dunga aia roşie! făcu el. Îţi scoate ochii. Şi cravatele. Cum poate cineva să poarte asemenea chestii? Dacă aş fi acţionar, în vecii vecilor n-aş avea încredere într-un asemenea om.

— Da? Dar atunci ce-ar trebui să zică Erik? ripostă Kate, furia ei aprinzîndu-se ca un chibrit, numai ca să-i ardă propriile degete. Te-aştepţi ca el să aibă încredere într-un om care poartă o cravată mincinoasă şi care a fost dat afară de la mai multe slujbe decît pot eu să număr?

— Termină, spuse Anthony. Termină.

Se apropie de ea:

— Aş fi putut să fac o groază de bani dacă aş fi vrut să-i fac în stilul tău.

Ea încercă să-l lovească peste faţă cu mîna strînsă în pumn, iar el îi prinse încheietura cu o promptitudine venită dintr-o lungă practică, dar în timpul acesta se întreba cu mîhnire: de cîte ori am mai jucat scena asta? La naiba! De cîte ori? Şi cu cine?

— Ai perfectă dreptate, spuse el blînd, dîndu-i drumul la mînă. Şi pentru mine... există Maud.

Îşi recunoscu greşeala cu formula pe care o avea mereu pregătită:

— Sînt gelos pe individul ăsta. Probabil că te iubesc, Kate, e singura explicaţie.

— Afecţiunea dintre rude, răspunse ea cu tristeţe.

Lăsă să treacă replica ei. Viaţa era prea scurtă pentru certuri, drept care îşi concentră asupra

lui Kate întreaga tehnică de îmbunare. Uită de Krogh; uită chiar şi de Kate – ea era acum o figură compozită, indistinctă, era Maud, era Annette, era barmaniţa de la „Coroana şi ancora", era fata americană de pe vasul *City of Nagpur* şi fiica femeii la care stătuse cu chirie anul acela pe Edgware Road.

— Iubito, spuse el, îmi place rujul tău. E o nuanţă nouă, nu?

Şi imediat îşi aminti că nu era rujată; ar fi trebuit să spună ceva despre hainele sau despre parfumul ei. Dar Kate răspunse:

— Da. E o nuanţă nouă. Mă bucur că-ţi place.

Iar el plonjă înapoi în timp în căutarea expresiei potrivite:

— Eşti o beleţe de fată.

Apoi, la auzul unei chei răsucite în uşa de la intrare, îşi pierdu momentan siguranţa de sine. Acesta era preţul pe care trebuia să-l plătească pentru prospeţimea lui, pentru aerul lui de puşti descurcăreţ; trăia numai în prezent şi nu era niciodată pregătit pentru criza intempestivă, pentru faţa străină, pentru slujba cea nouă. Înainte de a o urma pe Kate în salon îşi roti ochii în jur cu disperare, trecînd în revistă posibilităţile oferite de pat, de şifonier şi de cealaltă uşă.

Îşi recăpătă stăpînirea de sine îndată ce dădu cu ochii de Erik Krogh; pînă şi gelozia i se domoli. Omul nu era la urma urmei decît un amărît de străin. Purta un costum cu dungi mov care ieşeau mult prea mult în evidenţă, cămaşa lui în carouri era vulgară, cravata nu se asorta. Şi fizicul lui nu putea să-l concureze prin nimic pe al lui

Anthony. Era înalt şi poate că la un moment dat fusese bine făcut, dar pusese pe el prea multe kilograme; nu se păstrase bine. Era genul de bărbat care arăta mai bine în public decît în intimitate. În spatele lui Kate, Anthony începu să radieze de cordialitate. Iată un guguştiuc numai bun de jumulit, un tip care nu prea le avea cu multe, în schimb avea de unde da. Era uimitor, aproape neverosimil, ca acesta să fie Erik Krogh – şi Anthony avu din nou revelaţia aceea de după fiecare înfrîngere şi înaintea fiecărei posibilităţi de succes: toată chestia nu ţine decît de noroc. Să mori de rîs, nu alta. Iar asta era pleaşca lui.

— Mă bucur că te-ai întors, Kate, spuse Krogh.

Bătu în retragere, ieşind din nou în vestibul. Nici măcar nu-şi scosese pălăria; îl privea cu neliniște pe Anthony, prea obosit ca să mai fie politicos. Oboseala părea să iasă din el ca o ectoplasmă în întunericul vestibulului. Mici zgomote veneau de pe culoar, pătrunzînd prin crăpătura uşii: paşi îndepărtîndu-se, uşile liftului închizîndu-se; cineva tuşea, o pasăre de mare se tînguia la fereastră şi oboseala continua să curgă din el ca la o şedinţă de spiritism, în acompaniamentul tamburinei şi al scîrţîiturilor mesei.

— Unde ai fost, Erik?

Închise uşa cu grijă, strivind fasciculul subţire de lumină ce venea de pe culoar.

— Mă aşteaptă un reporter afară.

— Ce vrea?

Şuvoiul de oboseală se opri momentan şi Krogh răspunse cu o voce clară şi dură:

— Face o serie de profiluri de mari suedezi.

În secunda următoare era la fel de obosit ca înainte şi bîjbîia după un loc unde să-şi lase pălăria.

— Cineva i-a asmuţit pe mine. Nu ştiu de ce.

— El este fratele meu. Îţi aminteşti, ţi-am zis ceva într-o telegramă.

Krogh intră din nou în lumina puternică din salon şi Anthony observă cum i se rărea părul la tîmple, făcînd ca fruntea lui să pară neobişnuit de lată.

— Încîntat de cunoştinţă, domnule Farrant. Mîine trebuie să stăm de vorbă. În seara asta însă trebuie să mă iertaţi. Am avut o zi obositoare.

Şi rămase într-o postură ţeapănă, aşteptînd ca Anthony să plece; lăsa o impresie nu atît de nepoliteţe, cît de stîngăcie.

— Bine, păi atunci o iau şi eu spre hotel, zise Anthony.

— Sper că aţi călătorit bine.

— Ca-n puf, zise Anthony.

— Într-adevăr, banchetele acestea noi... începu Krogh, dar se opri. Scuzaţi-mă. Ca-n puf. Uitasem expresia.

— La revedere atunci, zise Anthony.

— La revedere.

— Îţi găseşti tu ceva de făcut în seara asta, Tony? îl întrebă Kate.

— Ei, îmi găsesc eu un film, spuse Anthony. Sau poate o găsesc pe domnişoara Davidge.

Ieşi, închizînd uşa după el foarte încet; era curios să audă cum îşi vorbesc în intimitate. Dar tot ce mai auzi de la Krogh a fost:

— Ca-n puf. Uitasem complet.

Şi, după o pauză:
— Laurin e bolnav.
Prin pereţii de sticlă ai liftului vedea holul de jos sclipind în lumina becurilor; capul chel al portarului, aplecat deasupra registrului său, pluti uşor în sus spre el şi cei doi bărbaţi aşezaţi de-o parte şi de alta a uşii liftului se întinseră ca nişte arcuri de ceas pînă cînd le putu vedea sacourile, picioarele, pantofii, pînă cînd ajunse faţă în faţă cu ei. Ieşi din lift şi închise uşa. Cînd se întoarse din nou spre ei, se ridicaseră în picioare şi îl priveau. Unul dintre ei, un tînăr, veni spre el şi i se adresă în suedeză cu o voce blîndă.
— Sînt englez, spuse Anthony. Nu înţeleg o iotă.
Privind peste umărul tînărului, văzu surîsul care răsărea pe faţa celuilalt. Mic, ridat şi prăfuit, cu un muc de ţigară atîrnîndu-i peste buza inferioară, acesta din urmă înaintă spre el cu mîna întinsă.
— Deci sînteţi englez, spuse el. Ce noroc! Şi eu sînt englez.
Exista ceva în atitudinea lui, o combinaţie de gudurătură şi tupeu pe care Anthony o cunoştea prea bine. Era marca jerpelită a unei anumite profesii, la fel de inconfundabilă ca o servietă uzată sau ca un sac de golf conţinînd piesele demontate ale unui aspirator.
— Nu vreau să cumpăr nimic, spuse Anthony.
Suedezul stătea în continuare lîngă el, cu capul lăsat uşor pe-o parte, ascultînd cu atenţie şi încercînd să înţeleagă.
— Nu, nu, vă înşelaţi, spuse celălalt. Mă numesc Minty. Vă rog eu, acceptaţi o cafea din

partea mea. Portarul o să vă servească imediat. Eu sînt de-ai casei. Puteţi s-o întrebaţi pe domnişoara Farrant.
— Domnişoara Farrant e sora mea.
— Ar fi trebuit să ghicesc. Îi semănaţi.
— Nu vreau nici o cafea. De fapt, cine eşti dumneata?
Omul îşi dezlipi mucul de ţigară de pe buză; se dezlipea la fel de greu ca leucoplastul şi cîteva fragmente galbene rămaseră acolo. Omul strivi restul sub călcîi pe pardoseala de sticlă neagră.
— Ah, n-aveţi încredere, spuse el. Credeţi că Minty o să vă trişeze la preţ. Dar să ştiţi că în tot Stockholmul nu veţi găsi preţ mai bun pentru o informaţie.
— Ah, deci sînteţi jurnalişti, spuse Anthony. Şi vă ţineţi după el toată ziua? O ţigară?
— E un „subiect", răspunse omuleţul cel prăfuit, servindu-se cu două ţigări. Dacă aţi şti cît de rare sînt subiectele pe-aici, aţi înţelege cît de tare trebuie să mă agăţ de el. Eu sînt plătit la bucată. Nils aici de faţă, n-are probleme. El e redactor, dar eu nu-mi pot permite să ratez nimic.
Avu un lung acces de tuse uscată ce mirosea a tabac. Apoi continuă:
— Deci el e pîinea mea cea de toate zilele. Chiria. Cafeaua. Ţigările. Singura mea frică e că el o să moară primul: două coloane drăguţe despre înmormîntare, despre jerbe şi toate alea, apoi o jumătate de coloană omagială pe zi timp de o săptămînă – ce orgie! – şi apoi tăcere. Adio, Minty.
— Mda, spuse Anthony. Trebuie s-o iau din loc. Vrei să mai facem cîţiva paşi?

— Nu îndrăznesc, răspunse omulețul. Poate iese din nou. În după-amiaza asta a fost la Legația Britanică și a plecat devreme, mult prea devreme, și m-a prins descoperit. Dădusem o fugă peste pod ca să îmbuc ceva și să spun o rugăciune. Nu-mi pot permite să-l mai pierd o dată pe ziua de azi.

— Nu mai iese, spuse Anthony. E mort de oboseală.

— Mort de oboseală? Mă întreb de ce.

— Poate pentru că Laurin e bolnav, spuse Anthony la întîmplare.

— Oh, nu, spuse celălalt. N-are cum să fie asta cauza. Laurin nu reprezintă nimic. Nimănui nu-i pasă de Laurin. Nu cumva a spus ceva despre vreo grevă? Umblă vorba...

— În seara asta era prea obosit ca să pot discuta cu el pe larg, spuse Anthony. Dar mîine ne vedem din nou.

— Atunci am putea... N-aveți un chibrit? Mulțumesc frumos. Am putea să aranjăm ceva. Un mic articol mai pe latura umană merge întotdeauna. Și ce anume sînteți dumneavoastră? Îmi închipui că sînteți nou pe-aici, nu?

Fuma în timp ce vorbea și nu scotea niciodată țigara din gură; fața lui era cenușie de la atîta inhalat; uneori, fumul o lua în sus și-i intra în ochi.

— Da, spuse Anthony. De-abia am intrat în firmă. Voi avea o poziție confidențială.

— Foarte bine, spuse Minty. O să colaborăm. Dați-i și lui Nils o țigară. E băiat bun.

Se căută prin buzunarele costumului său uzat.

— Măi să fie, măi să fie! N-am la mine nici o carte de vizită, dar o să scriu adresa mea pe plicul ăsta vechi.

Sugînd un ciot de creion, ridică spre cravata lui Anthony o privire dintr-odată vie și interesată – o scînteiere în praf.

— Dar văd că ați trecut și dumneavoastră prin vechea școală, spuse el. Unde-s zăpezile, nu-i așa? Dar nu cred că l-ați mai prins pe Henriques, și nici pe Patterson. Probabil că nu-l știți pe bătrînul Tester (șase luni pentru ultraj la bunele moravuri). Eu încerc să păstrez legătura cu ei. În a cui grupă ați fost?

— Oh, făcu Anthony, trebuie să fi venit după plecarea dumitale. Noi îi ziceam Stodger[1]. Dar dumneata chiar o să aștepți aici toată noaptea, domnule Minty?

— Mai stau pînă la miezul nopții și apoi acasă, răspunse Minty. Nani-nani, Minty, cu o sticlă de apă fierbinte la picioare. Și ați mai trecut pe acolo, domnule Farrant?

— Pe acolo? Ah, la Harrow. Nu, n-am mai trecut pe acolo de mult. Dumneata ai mai trecut?

— N-am mai trecut nici eu de o veșnicie.

Ochii lui erau încețoșați de fumul de țigară; cînd se iveau de sub fum, erau injectați și plini de lacrimi.

— Dar țin legătura. Din cînd în cînd organizez o mică serată. Și ministrul e tot un absolvent de-al nostru. Scrie poezii.

— Deci aveți legături strînse.

1. Îmbuibatul (engl.)

— Ah, el se preface că nu-l cunoaşte pe Minty, spuse omuleţul cu o voce care în urechile lui Anthony sună la fel de spart precum clopoţelul vînturat din dormitor în dormitor de băiatul care curăţa pantofi; şi apoi mîna pusă pe limba clopoţelului ca să-l oprească, bufnetul cizmelor grele coborînd spre boxa de sub scară.

Minty adăugă cu o voce stridentă, de parcă ar fi căutat cu disperare vechea intonaţie, vechiul argou al vestiarelor şi al sălilor de sport:

— Dumnealui e artistul cu nasul pe sus.

— Sînt obosit, spuse Anthony. Trebuie să plec. Ne mai vedem.

Îi întinse mîna şi văzu cum Minty înregistra imediat manşeta roasă.

— Pentru un subiect bun v-aş plăti în avans, îi spuse Minty. Dar ţin la exclusivitate. Să ştiţi că mulţi or să tragă de dumneavoastră dacă v-aţi angajat la Krogh. Dar să nu le daţi nici o atenţie. Sînt doar o adunătură de străini. Eu trăiesc aici de douăzeci de ani şi ştiu ce vă spun. De altfel, absolvenţii de la Harrow trebuie să se susţină unii pe alţii. N-avem nici o şansă dacă nu ne susţinem unii pe alţii.

Se întoarse repede spre liftul care tocmai fusese chemat de la unul dintre etajele de sus şi cu ochi avizi şi obosiţi îi urmări ascensiunea sticlos-sclipitoare. Tînărul suedez vigilent se ţinea pe-aproape, urmărind ce urmărea el, întorcînd capul atunci cînd şi-l întorcea el, cu devotamentul unui paj dintr-o piesă elisabetană, care şi-a urmat monarhul în sărăcie şi în exil. În posturile acestea îi lăsă Anthony.

Trecînd de uşile glisante, ieşi chiar pe cheiul Visby. Lacul Mälaren lingea uşor primele trepte de piatră; balustrada unui vaporaş se înălţa peste nivelul trotuarului. Lumina unui felinar de stradă bătea exact atît de departe cît să atingă apa care clătea piatra; în salonul vaporaşului, doi marinari jucau cărţi. Anthony se oprise pe trotuar şi îi privea prin geam cum jucau la masa lor lungă şi lucioasă, dincolo de bancheta capitonată cu cuvertură de catifea.

Cărţi de joc, gîndi Anthony. N-ar fi rău să joc şi eu o carte. Zornăindu-şi cele cîteva monede din buzunar continuă să se uite la ei, încercînd să recunoască jocul. Vaporaşul se freca uşor de chei şi o pisică neagră se fîţîia de colo pînă colo pe punte, ascuţindu-şi ghearele între scînduri. Anthony auzea clopoţeii tramvaielor ce treceau prin faţa primăriei şi în timp ce-i privea pe jucătorii de cărţi un tramvai trecu şi pe lîngă el, scînteind în apă ca ultima rază a unui apus de soare. Unul dintre jucători ridică privirea spre el şi îi zîmbi.

Anthony îşi ridică gulerul de la haină şi merse la hotel. Locul ăsta e la fel de bun ca oricare altul, gîndea el. E mai bun decît Shanghai-ul. Pot să mă înţeleg cu Minty şi să cîştig destul cît să rezist un timp. Chiar dacă Krogh nu mă vrea, o să rămîn o săptămînă. Şi, deschizînd o fereastră, se întinse cît putu în aerul rece şi umed al nopţii şi văzu un pescăruş aventurîndu-se cu aripile larg deschise pe străduţa îngustă din spatele hotelului; se gîndi: pînă marţi trebuie să fac rost de nişte bani ori de la Minty, ori de la Kate,

ori de la Krogh. Ce-o să fac cu fata? O să-i dau tigrul, e o fată drăguță. A crezut tot ce i-am spus la Göteborg, o să găsim noi un parc sau ceva de genul ăsta, genul ăsta de distracție nu costă mai nimic. O cheamă Davidge și e din Coventry. Pescărușul își strînse aripile și se aciuă pe unul dintre tomberoanele hotelului. Kate nu vrea tigrul și vaza s-a spart.

Kate și Krogh, gîndi el. Eu și Maud. Închise ochii sub atacul unei dureri bruște și cînd îi redeschise pescărușul nu mai era. Eram în hambar, iar ea mi-a zis: „Du-te înapoi". Sigur că avea dreptate, după doi ani eram printre băieții cei mai populari. Stătea la căpătîiul meu, iar eu eram fericit și mă durea foarte tare și urma să-mi pierd un ochi. În antreu n-am simțit nimic, mi-am zgîriat mîna într-un cui cînd m-am întors să iau bagajele și n-am simțit nimic; pe mare am bolit șase zile din cauza infecției; și i-am trimis o carte poștală cînd am ajuns la Aden. După aceea nu ne-am mai văzut; dar ea știa cînd mă durea ceva, iar eu știam cînd ea era nefericită. Ne-au zis că ăsta e blestemul gemenilor, dar eu cred că am fost fericiți așa, fiecare dintre noi știind ce gîndește celălalt, simțind ce simte celălalt. A nu mai ști nimic – ăsta e adevăratul blestem.

Krogh e cu ea acum.

Începu repede să desfacă bagajul. Cu fiecare lucru pe care-l scotea din valiza cumpărată de ea la Göteborg, era ca și cum și-ar fi reafirmat credința în faptul că anumite lucruri sînt inevitabile și alte lucruri aparțin trecutului și trebuie să iei viața așa cum e, succesul la un loc cu ignoranța și cu eșecul și cu străina din pat; fotografia destul de îndoită a Annettei, scoasă de el din ramă la plecare (o rezemă de paharul cu periuța de dinți), cravatele pe care și le îndesase în buzunare, noii lui pantaloni, noile lui maiouri, noile lui șosete, *Cei patru justițiari* în ediția Tauchnitz, pijamalele lui albastru-închis, un număr din *Film Fun*. Își goli buzunarele: un creion, un stilou ieftin, un portcard gol, un pachet de țigări De Reszke. Nu ținea multe lucruri prin buzunare; costumul lui cel bun trebuia să reziste cît mai mult. Își cumpărase din Göteborg un suport pentru cravate și cu multă meticulozitate își înfășură pe el cravata cu culorile școlii Harrow; celelalte puteau să-și aștepte rîndul. Își întinse sacoul pe spătarul unui scaun și-și aranjă pantalonii sub saltea. Apoi stătu o vreme întins pe pat, în cămașă și în chiloți; era obosit, depășise stadiul fricii de fețe noi și ajunsese la stadiul inevitabil al evaluării posibilităților de profit. Stătuse întins așa, pe paturi străine, de mai multe ori decît putea să numere și tot nu ajunsese să se sature definitiv de atîtea speranțe și atîta calcul, cu atît de puțin folos.

Dacă nu reușesc să obțin o slujbă bună va trebui să-i impun lui Minty condiții de *fifty-fifty*.

Închise ochii și, dintr-odată, fără nici un avertisment și cu toată claritatea de altădată, deveni conștient de zvîcnetul gîndurilor lui Kate în creierul său. Era ca și cînd în țara pustiită dintre ei, furișîndu-se peste poduri dinamitate, prin sate ostile și prin vechi garduri de sîrmă ghimpată, un spion reușise să ajungă la frontieră și, unind două fire, restabilise contactul dintre ei,

astfel încît ea să-i poată spune că tot ce făcea făcea pentru binele lor, că încă o dată aranjase lucrurile, că deținea controlul și, mai important decît orice, că îl iubea.

Dar iubirea – gîndi el – înseamnă eu și Maud, tu și Krogh. „Acolo e dormitorul meu", îi spusese ea atunci cînd el îi arătase o ușă, și un pic mai tîrziu încercase să-l lovească în față cu pumnul.

Anthony se dădu jos din pat și continuă cu dezbrăcatul. Dar camera era friguroasă (închise fereastra) și era goală. Rupse coperta colorată a *Film Fun*-ului și o lipi de perete cu puțin săpun: o fată cu pulpe groase într-un costum de baie de culoare verde stătea într-un leagăn cu genunchii depărtați. Rupse și o fotografie cu Claudette Colbert într-o termă romană și o puse în echilibru pe valiză. Două fete care jucau pocher pe dezbrăcatelea se treziră lipite deasupra patului cu încă un pic de săpun.

Bun, gîndi el, arată un pic mai confortabil așa, și rămase în mijlocul camerei, gîndindu-se ce să-i mai facă pentru a o face să arate a casă și ascultînd tînguirea țevilor de apă caldă de dincolo de perete.

4

Eu trează și Erik dormind și mîna lui rece pe șoldul meu. S-a rezolvat tot. Mi-a spus că Laurin e bolnav, dar mi-am dat seama că nu asta e problema. Atît de obosit era. Nu l-am mai văzut atît de obosit, adormit acum, și atît de rece mîna lui. Și Anthony doarme acum, cicatricea de sub

ochi, cuțitul alunecînd brusc în sus prin blana iepurelui, țipătul, și a tot țipat, n-are nici un pic de control, a spus infirmiera. M-am trezit în toiul nopții, auzindu-l de la o sută de kilometri distanță. Am știut că suferă. Tata bolnav. N-au vrut să mă lase să merg. Examenul la franceză, de dimineața pînă seara verbe neregulate și supraveghetoarea, de două ori a mers cu mine la toaletă. Am vorbit cu ea și ea mi-a zis: „N-ai voie să vorbești pînă nu ți-ai predat lucrarea".

Ca un cuplu căsătorit de treizeci de ani. Nunta de argint, de aramă, care din ele e de aur.

Erik a spus: „Greva nu se mai face. Am gestionat situația la fel de bine cum ar fi făcut-o Laurin". A mai spus: „I-am spus un banc, l-am întrebat de familia lui, i-am oferit un trabuc". L-am întrebat: „Asta-i tot ce i-ai oferit?". Mi-a răspuns: „I-am garantat că în America nu se vor scădea salariile". L-am întrebat: „I-ai dat ceva în scris?". Mi-a răspuns: „Nu. I-am dat doar cuvîntul meu". Ce obosit era.

Trează, dormind, mîna rece, s-a rezolvat tot.

M-a întrebat: „Ce știe să facă fratele tău?". Cărți poștale de la Aden, aspiratorul, chelnerițele ascultînd, „m-ai făcut să te iubesc", ziua aia la music-hall cînd mi-a cumpărat ceva de băut de la bar, prima mea băutură, și tata a întrebat: „Pe unde ați umblat toată ziua?" și el i-a răspuns: „Ne-am plimbat prin parc". Eu n-am știut să-l mint. Am zis: „Întotdeauna a fost bun la aritmetică". Și Erik a zis: „Nu pot să fac nimic pentru el. Tu trebuie să-mi spui – se pricepe la ceva?". I-am zis: „Nu se pricepe decît să cîștige tigri". A crezut că o luasem razna. „Să cîștige tigri?" I-am

zis: „Aseară la Göteborg a făcut prăpăd la standurile de tir pînă cînd l-am oprit". N-aş fi crezut că asta o să-i placă lui Erik, nu se potriveşte cu firea lui, glumă, familie, trabuc, mînă rece pe şoldul meu. A zis: „O să-i dau o slujbă".

„O să vă dau o slujbă", mi-a zis. Birouaşul ăla prăfuit din Leather Lane. Stătea foarte ţeapăn pe celălalt scaun, nu-şi scosese mănuşile şi Hammond îi făcea temenele peste temenele. Pince-nez-ul care-i tot cădea de pe nasul ăla ascuţit, voce chiţcăitoare, faţă de şobolan. A zis: „Domnişoara ne-a oferit numai satisfacţii" şi şi-a vărsat călimara pe birou de repede ce s-a ridicat să deschidă uşa. Prieten cu tata, se simţea responsabil. Afacerea lichidată şi biroul urmînd să fie demolat şi tata pe moarte.

Cînd am plecat din Anglia tata mi-a spus: „Aş fi vrut să fie şi Anthony cu tine". Mi-a spus că va trebui să am grijă, că vor exista tot felul de ispite. Dar el nu fusese niciodată dus în ispită, nu ştia ce înseamnă acest cuvînt, zăcea în pat şi murea încet şi nu ştia nimic. Mirosul de doctorie, infirmiera din uşă, vitraliile din vestibul şi, în biblioteca de acaju, colecţia completă a revistei *Punch*[1], legată în pînză albastră; unchiul lui îl cunoscuse pe Du Maurier şi-şi amintea cît de şocată fusese lumea cînd apăruse *Trilby*[2]. Şi odată

1. Legendară revistă umoristică englezească.
2. George du Maurier (1834-1896) – romancier şi caricaturist britanic, redactor la *Punch*. Romanul său din 1894, *Trilby* – povestea unei fete sărace transformate, prin hipnoză, într-o divă de către un impresar malefic –, a creat o mare senzaţie.

mi-a zis: „Nu-mi place domnişoara Mollison. O fată n-ar trebui să fie văzută la teatru în compania şefului ei". Să-i cinstim cum se cuvine pe morţi, asta era o altă maximă a lui, o bucăţică din vechea Anglie; Anthony a scris că trebuie să-i facem neapărat o placă de marmură, eu i-am zis că „De la copiii lui cei veşnic devotaţi" e prea mult, dar Anthony mi-a spus că aşa iese cel mai ieftin la numărul de litere şi că, oricum, sună bine. Dar astea erau maximele lui. Nu-ţi arăta sentimentele. Nu iubi nesocotit. Fii cast, fii prudent, plăteşte-ţi datoriile. Nu cumpăra pe credit. „Devotaţi" era prea mult. Pe mormîntul mamei scria „soţul ei afectuos" – pe el îl preocupase acurateţea, nu numărul de litere.

Citea Shakespeare, Scott şi Dickens şi toată viaţa a compus acrostihuri. O bucăţică din vechea Anglie. Era antipatizat de servitori. Era un om onorabil. Palmele lui erau calde la atingere, cum sînt şi ale mele. Poate că îl iubise şi pe Anthony în felul lui. De ce n-am putut niciodată să-l sufăr?

Acestea au fost motivele. Voi încerca să fiu precisă şi să-mi amintesc clar. El ar fi apreciat asta. Toată lumea doarme la ora asta, e ora la care mormintele se deschid. Nu-i plăcea *Mireasa din Lammermoor*[1]. Spunea că e o carte exagerată, scrisă de un om bolnav. Şi era convins că *Troilus şi Cressida* nu e de Shakespeare, căci Shakespeare nu era un cinic. Avea o încredere profundă în natura umană. Dar, oricum, fii cast, prudent, plăteşte-ţi datoriile şi nu iubi nesocotit.

1. Romanul lui Walter Scott.

Acestea au fost motivele. Anthony învățînd (corecțiile primite în camera copiilor, lacrimile vărsate înaintea plecării la internat) să nu-și arate niciodată emoțiile, Anthony învățînd (corecția primită în birou atunci cînd a adus acasă cartea aia obscenă cu poze frumoase) că trebuie s-o respecți pe sora prietenului tău. Anthony învățînd să iubească socotit. Anthony la Aden, Anthony la Shanghai, Anthony mai departe de mine ca oricînd, Anthony reușind în viață; da, l-a iubit pe Anthony și l-a distrus pe Anthony și a fost chinuit de Anthony pînă la sfîrșit. Telegramele, mesajele telefonice, fața surîzătoare aplecată deasupra patului: „Mi-am dat demisia".

Acum în întuneric, fii cinstită, Erik dormind, mîna rece pe șoldul meu, totul s-a rezolvat, între noi doar un chei, un firicel de apă și o stradă, dar toate astea par mai întunecate decît anul trecut și ne spun să nu traversăm, ce păcat, ce păcat.

A spus: „Să cîștige tigri!", a spus: „O să-i dau o slujbă". Nu pot să înțeleg. L-aș trezi și l-aș întreba, dar e obosit și ar crede că-l doresc. O singură dată l-am dorit, un ambasador venise la noi la cină și eu beată și prim-secretarul a început să mă pipăie în timp ce ei discutau afaceri în cealaltă cameră. I-am zis: „Ce rost are? Cum am putea? Se pot întoarce oricînd. Să vă mai pun niște coniac?". Era la fel de înalt ca Anthony, înălțimea lui Erik, avea o cicatrice sub ochiul drept (în oglinda de deasupra șemineului părea ochiul stîng), rămasă de la un duel, m-a învățat să înjur în limba lui și am rîs împreună; voiam să-l las să facă lucrul pe care voia să-l facă, dar

ceilalți discutau afaceri în camera de alături și l-am întrebat: „Știți să jupuiți iepuri?" și a crezut că o luasem razna. În noaptea aia l-am dorit pe Erik, doream pe oricine, îl doream pe bărbatul pe care îl vedeam pe fereastră, în timp ce mă dezbrăcam, căutîndu-și un adăpost pe chei. Erik zicea: „Or să accepte împrumutul, or să accepte împrumutul" și nu putea să adoarmă și nici eu nu puteam și după puțin timp adormeam fericiți și epuizați împreună, din cauza cicatricii unui bărbat și a împrumutului unui alt bărbat. Asta în noaptea aceea.

Anthony în apropiere de Marsilia, tata murind, becul ținut aprins pînă la șapte dimineața sub un abajur gros, infirmiera citind, apa fierbînd în ibric, compresele sterilizate așteptînd într-un lighean acoperit cu tifon. Anul meu de spital. Dădeam iod atunci cînd mi se cerea vaselină.

Vaza albastră spartă și Anthony a spus: „Ne rămîne tigrul". Oare ar fi fost la fel cu Erik în seara asta dacă i-aș fi spus: „Cîștigă vaze albastre. Cîștigă tabachere marcate cu inițiala A"? Oare tot așa ar fi răspuns: „O să-i dau o slujbă"? Tigrul fosforescent sub luminile din Tivoli, ochi nemuritor, mîna pe șoldul meu, picioarele lui atingîndu-le pe ale mele; chiar și acolo femeile se uitau după el cînd se întorcea, cînd zîmbea, ce umeri și ce artă, cînd se întorcea să vadă rachetele luînd foc. Am văzut cum îl privea fata din Göteborg, fața prost machiată, încrederea, inocența, viclenia naivă care practic cere să fie trădată. Pe cei pe care-i iubim îi uităm, dar pe cei pe care-i trădăm îi ținem minte. Oare atunci

cînd zîmbea aşa era mîndră de efectul pe care-l avea asupra lui? El a zis: „O să-i dau ei tigrul". Şi atunci, la Camden Town, în Beford Palace, cînd inima a început să-mi bată foarte tare (i-a spus lui tata că ne-am plimbat prin parc), l-am iubit mai mult ca niciodată. Trecuse vremea portocalelor, dar el mi-a luat alune.

Şi o priveam cu inima strînsă de gelozie pe acrobata care cădea de la înălţime pe podeaua de lemn, colanţii, surîsul dinţos, o regină oxigenată. În ziua aceea împlineam şaisprezece ani; m-am uitat la ceasul din perete şi cînd a arătat 6:43 am zis: „E ziua mea!", iar cînd a arătat 6:49 am zis: „Să trăim ani mulţi şi fericiţi!". Un clovn s-a suit pe podium, purta nădragi cadrilaţi şi trăgea după el un miel de pluş.

Amintirile astea le întoarcem pe toate feţele ca un cuplu de oameni bătrîni care în treizeci de ani au împărţit prima iubire prima ură primul pahar prima trădare şi i-am zis: „O să pierzi trenul". Berea amară. N-a putut s-o bea, s-a înecat, şi-a întors faţa, l-a salvat cortina care tocmai se ridica, dar eu mi-am băut paharul de *sherry* şi mi-am ţinut respiraţia şi n-am scos nici un sunet. Şi dup-aia am mîncat mere la Mornington Crescent ca să alungăm mirosul.

Tata înşelat încă o dată. Copiii lui afectuoşi. Dar exista ceva atît de drăguţ în înşelăciunile pe care le comiteam împreună.

În anul ăla în care mi-am făcut stagiul la spital a venit să mă vadă şi m-a întrebat dacă infirmiera-şefă nu cumva avea nevoie de un aspirator. Am ieşit din salon, mesele spălate cu eter, compresele ordonate şi numărate în chiuvete, tifonul, lămpile voalate, afară unde mă aştepta Anthony, fluierînd un cîntec nou în lumina soarelui de iarnă care cobora. Eu aveam cinşpe şilingi şi el avea cinci. Cinematograful, barul din Gerrard Street, ultimul pahar, nu m-a lăsat să-mi iau încă unul, fetele cumsecade nu beau. Prostuţul de el. Infirmiera-şefă mi-a zis că nu sînt făcută pentru munca asta şi, cînd el a plecat în străinătate, eu am ajuns pe Leather Lane. Contabilitate, stenografie, premiul pentru viteză primit chiar din mîna lui, a şobolanului de Hammond. Din momentul acela – aş putea eu să le zic eventualilor mei biografi – n-am mai privit înapoi. Am făcut planuri, am ţesut intrigi, am strîns bani, şi totul pentru asta, ca să fim din nou împreună.

Trează, mînă rece, s-a rezolvat tot. Poţi să dormi acum.

Nici o problemă nouă, piaţa e stabilă. Poţi să dormi acum. Tendinţa ascendentă se menţine, cote mai mari, dobînzi mai avantajoase, cota creşte, răspuns pozitiv, cota creşte, revenire fulminantă, cota creşte, creşte, reacţie nulă, creşte, Anthony parteneriatul nostru, parteneriatul nostru Anthony, ce profit, parteneriatul nostru, viitorul nostru e stabil, răscumpărare totală, creşte, creşte.

Nu te teme. Nu ezita. N-ai de ce să te temi. La bursa asta nu intră şacalii. Tigrul fosforescent. Pădurile. Dormi. Parteneriatul nostru. Revenire fulminantă. Creştem, creştem. Şi Domnul care ne-a dat Mielul ni l-a dat şi pe Whitaker, ni l-a dat şi pe Loewenstein. „Dar ai noroc", zicea Hammond

în ziua aia în Leather Lane, „Krogh e solid. Orice s-ar întîmpla, lumea întreagă va continua să cumpere produse Krogh“. Piaţa e stabilă. Cheiul, apa şi o stradă între noi. Dormi. Revenire fulminantă. Nici un şacal, numai tigrul şi mielul. Urşii. Pădurile. Dormi. Acţiuni sigure. Cursurile la închiderea pieţei. Noi creştem.

PARTEA A III-A

1

Din momentul în care se trezi, Minty ştiu că era într-una dintre zilele lui bune. Cît timp se bărbieri îşi cîntă încet: „Tot înainte, Minty, Minty, tot înainte, Minty, Minty“. Deşi folosea o nouă lamă de ras nu se tăie nici măcar o dată; se bărbieri cu mai multă prudenţă decît minuţiozitate, în timp ce cafeaua adusă de proprietăreasa lui se răcea în ibricul ei, pe lavoar. Minty prefera cafeaua rece; stomacul lui nu suporta nimic fierbinte. Un păianjen îl observa de sub paharul pentru periuţa de dinţi; era acolo de cinci zile; crezuse că proprietăreasa o să-l îndepărteze la curăţenie, dar rămăsese acolo şi a doua, şi a treia zi. Îşi clăti gura direct de la robinet. După atîtea zile, proprietăreasa îşi închipuia, probabil, că ţine păianjenul acolo ca să-l studieze. Se întrebă cît o să mai trăiască. Îl privi, iar păianjenul îi întoarse privirea cu toată răbdarea lui scălîmbă. Îşi pierduse un picior atunci cînd Minty pusese paharul peste el.

Deasupra patului său era agăţată o fotografie de grup: şiruri de băieţi clipind în lumina soarelui, pe rîndul de mijloc monitorii aşezaţi pe scaune, iar în centru directorul şi soţia sa. Era interesant

să observi cum o simplă mustață, prin faptul că era ceruită la vîrfuri, putea să fixeze o persoană în epoca ei la fel de sigur ca o rochie cu pieptar alb, mîneci bufante și guler cu balene. Ocazional, lui Minty i se cerea să se identifice în fotografie; practica îl făcuse perfect la treaba asta; existase o vreme cînd se fîstîcea și nu reușea să aleagă între Patterson, așezat în stînga directorului, sau Tester, în picioare și mai retras, cu fața ascunsă de o mînecă bufantă. Căci Minty însuși nu apărea în fotografie; asistase la momentul facerii ei de la fereastra infirmeriei – o lumină fulgurantă, fețele întunecate, clipind, fotograful băgînd repede capul sub cuvertura neagră.

„Tot înainte, Minty!" Culese un muc de țigară din savonieră și îl aprinse. Apoi își studie părul în oglinda din șifonier; era într-una dintre zilele lui bune; trebuia să fie pregătit pentru orice, chiar și pentru contactul cu lumea. Mătreața îi făcea probleme; își frecă pielea capului cu ce-i mai rămăsese din pomadă, se pieptănă, se studie din nou. Minty era mulțumit. Își bău cafeaua recișoară fără să-și mai scoată țigara din gură; îi intră fumul în ochi. Înjură, dar cu atîta delicatețe încît nimeni nu și-ar fi dat seama că e vorba despre o înjurătură:

— Dumicățeii mămicuții!

Expresia era a lui; ca un bun anglo-catolic ce era, refuzase întotdeauna, instinctiv, să spună „dumnezeii"; din punctul lui de vedere, cuvintele „dumicățeii mămicuții" te puteau ușura la fel de bine ca niște cuvinte profanatoare.

Minty își puse pardesiul negru și coborî. Era marți, douăzeci și trei. Ar fi trebuit să-i vină o scrisoare de acasă. Timp de aproape douăzeci de ani, Minty își ridicase scrisorile lunare de la oficiul poștal central; în felul ăsta evita posibilele neplăceri. Uneori era nevoit să-și schimbe adresa fără să anunțe. Soarele ardea destul de puternic în piața gării, dar el își punea întotdeauna pardesiul atunci cînd mergea să-și ridice scrisorile. Înainte de a intra, își lăsa țigara într-o ascunzătoare în care era puțin probabil să fie descoperită de vreun cerșetor. În timp ce prezenta la ghișeul de post-restant o veche carte de identitate cu colțurile îndoite, era convins că, în calitatea lui de englez și de absolvent de Harrow, onorează orașul Stockholm alegînd să trăiască acolo. Căci nimeni, văzîndu-l, nu s-ar fi îndoit că este un gentleman independent din punct de vedere financiar, care ar putea să trăiască în orice loc dotat cu o poștă și cu suficient spațiu în care să-și desfășoare personalitatea.

Spre surprinderea lui veniseră două scrisori; acest lucru se cerea celebrat cu încă o ceașcă de cafea recișoară. În holul hotelului de vizavi de gară își alese un fotoliu orientat cu fața la stradă și așteptă ca lichidul să se răcească. Era atît de convins că aceasta era una dintre zilele lui bune încît strivi mucul de țigară într-o scrumieră și-și cumpără un pachet. Apoi gustă o linguriță de cafea, dar era încă prea fierbinte.

Tocmai cînd se pregătea să deschidă una din scrisori, atenția i-a fost atrasă de o scenă neobișnuită ce se desfășura în fața gării. Mai mulți

oameni cu camere de filmat traversară strada în fugă. Îl văzu pe Nils trecînd și el ca săgeata și-i făcu cu mîna. Își aminti despre ce era vorba. „Întoarcerea vedetei de film în țara natală." Cîștigase șaizeci de coroane cu cîteva zile în urmă, traducînd în suedeză tot ce putuse găsi despre ea prin revistele de film. „Cea mai pasională femeie a ecranului." „Cea mai misterioasă femeie de la Hollywood." Un grup de oameni (plătiți cu ora? – se întrebă Minty) izbucni în urale și mai mulți oameni de afaceri cu serviete la subsuoară se opriră pe trotuar, privind cu dezaprobare în direcția gării. Aceștia îi blocaseră perspectiva lui Minty. Minty se ridică în picioare pe fotoliu. Nu strica să țină un ochi deschis, chiar dacă nu era vînatul lui. Actrița nu era prea îndrăgită în Suedia; nu era cu totul exclus să se întîmple ceva scandalos; și cineva să aibă tot interesul să țină sub tăcere acel ceva. Dacă, de exemplu, ar fi huiduită...

Dar nu se întîmplă nimic. Din gară ieși o femeie îmbrăcată într-un mantou din păr de cămilă, cu gulerul ridicat; tot ce se mai putea vedea din ținuta ei erau pantalonii gri de flanelă; Minty mai întrezări o față palidă, buimacă și lipsită de umor, o buză superioară prelungă, frumusețea ireală și tragedia ireală ale unei măști care, precum masca lui Dante, era prea cunoscută. Camerele de filmat începură să toarcă, iar femeia își acoperi fața cu mîinile și se urcă într-o mașină. Cineva îi aruncă un buchet scump (pe ăsta cine-l plătea? – se întrebă Minty), care zbură pe lîngă mașină și ateriză pe caldarîm. Nimeni nu-l remarcă. O femeie mică de statură, care purta

haine negre de tweed și voal negru, se strecură repede la volan și demară. Ziariștii se strînseră laolaltă în fața gării și Minty le auzi rîsul.

Deschise prima scrisoare. Scott și James, notari. *Alăturăm mandat pentru 15£, reprezentînd alocația dvs. pe luna ce se încheie pe 20 septembrie. Vă rugăm semnați și returnați chitanța anexă.* Referință GL / RS. GL, rumegă Minty. Pînă acum n-am mai avut parte de inițialele astea. Uite că se mai schimbă niște lucruri în vechea prăvălie. După douăzeci de ani îl amuza pînă și cea mai mică variațiune în textul scrisorii. Înainte de a deschide a doua scrisoare își bău cafeaua pentru noroc.

Dumicățeii mămicuții ei, e mătușa Ella. Uitasem că babor... că bătrînica (ai grijă, Minty) mai trăiește.

Scumpul meu Ferdinand. Numele îl opri pe Minty. Nu mai văzuse acest aranjament de litere de foarte multă vreme. Sigur că pe cecuri își trecea și numele mic, dar „Minty" părea cumva suficient. *Scumpul meu Ferdinand.* Rîse și amestecă în cafea; ăsta sînt eu.

Am senzația că a trecut multă vreme de cînd n-am mai primit vești de la tine. Multă vreme, gîndi Minty. Păi chiar a trecut multă vreme: aproape douăzeci de ani. *Zilele trecute am găsit din întîmplare o veche scrisoare de-a ta, în timp ce făceam curat prin sertare cu ocazia noii mele schimbări de domiciliu. Ajunsese pe fundul sertarului în care-mi țin vechile blocuri de desen. Și atunci mi-am dat seama că noi doi sîntem ultimii descendenți direcți ai neamului Minty. Sigur, va*

rămîne familia verişoarei tale Delia, mai există şi familia Minty din Hertfordshire (deşi noi n-am avut niciodată prea multă treabă cu ei) şi mai există, desigur, mama ta, dar ea e o Minty doar prin alianţă. De fapt – e ciudat cînd te gîndeşti, nu? –, presupun că noi toţi sîntem Minty doar prin alianţă. În fine, am găsit scrisoarea ta şi mi-a făcut mare-mare plăcere s-o mai citesc o dată. Nu e datată (ceea ce-ţi este tipic), deci nu pot să-mi dau seama cît a trecut de la ea. Dar trebuie să fi trecut nişte ani. Spui acolo că-ţi place la Stockholm, ceea ce sper că e în continuare valabil. Nu mai ţin minte de ce ai plecat la Stockholm, trebuie s-o întreb pe maică-ta data viitoare cînd mă întîlnesc cu ea, dar sărăcuţa de ea nu mai are memoria de altădată şi nu m-ar mira să fi uitat şi ea ce poziţie ocupi tu acolo. Cu siguranţă e una bănoasă, altfel n-ai fi rămas tu atîţia ani departe de Anglia. Acum mi-a picat fisa că agenţii mei de bursă tocmai mi-au cumpărat nişte Obligaţiuni Norvegiene de Stat; zi şi tu ce coincidenţă! Ciudat – în timp ce scriu îţi recitesc scrisoarea –, văd că-mi ceri cinci lire cu împrumut; e clar că a fost scrisă acum mulţi ani, pe vremea cînd abia îţi începeai cariera, care o fi ea. Sînt convinsă că ţi-am trimis banii, dar mă întreb dacă mi i-ai restituit. În fine, să fim generoşi şi să considerăm că da. Oricum, e o poveste veche. Probabil că te întrebi ce mai e nou pe-acasă, dar maică-ta trebuie să-ţi fi spus de moartea unchiului Laurie şi de afacerea gemenilor Deliei. Probabil că maică-ta te ţine la curent

cu tot ce e important. Zilele trecute am văzut un elev de la Harrow în gara Fakenhurst; încă o coincidenţă.

Mătuşa ta iubitoare,
Ella

Mda, îşi zise Minty. Chiar că e o zi mare. Să primesc veşti de la familie. Ce greu se răceşte cafeaua asta! Am o pornire serioasă să-i scriu şi eu mamei: „În ultima ei scrisoare către mine, mătuşa Ella spune ceva despre..." Săraca de ea – ce şocată ar fi cînd ar vedea scrisul meu pe plic! Nu e destul de dulce. Încă o bucăţică de zahăr. Dar nu-i ştiu adresa şi dacă le-aş trimite-o notarilor mi-ar veni înapoi. Referinţă GL/RS. Acum s-a răcit destul. Aş putea să pun plicul într-un plic pentru mătuşa Ella şi s-o rog pe ea să-l pună la poştă. Scrisul meu lîngă un timbru englezesc. Ce surprinsă ar fi mama! Dar prudenţă, Minty, prudenţă! Te cam laşi dus de imaginaţie, Minty. Nimic nu trebuie să pună în pericol cele cincisprezece lire plătite lunar cu atîta punctualitate şi graţie. Referinţă GL/RS.

— Să ştii că te văd, Nils, spuse Minty, făcîndu-i ştrengăreşte cu degetul tînărului care-l privea de pe trotuar. Ştiai că azi îmi încasez banii şi vrei şi tu o cafea. Şi o vei căpăta. Asta e o zi specială. Am primit o scrisoare de la Familie.

Nils se avîntă pe treptele de la intrare, timid şi graţios ca un cerb tînăr cu botul băgat în zăbrele, cu ochii pe viaţa de dincolo de ţarc. Minty era viaţa; Minty sorbind din cafeaua lui rece, Minty cu buze îngălbenite, Minty mărinimos:

— Ia o ţigară.

— Vă mulţumesc, domnule Minty.

— Ce agitaţie la gară!

— Da, domnule Minty. E o actriţă bună.

— A plătit ea însăşi pentru buchet?

— Nu, nu cred, domnule Minty. A căzut din el o carte de vizită. O am aici.

— Ia dă-mi-o, spuse Minty.

— M-am gîndit eu că v-ar putea fi de folos, domnule Minty.

— Eşti un băiat bun, Nils, spuse Minty. Mai ia o ţigară. Bag-o în buzunar. Se uită la cartea de vizită. Ia tot pachetul.

— Nu. Zău aşa, domnule Minty...

— Bine, spuse Minty. Dacă nu-l vrei...

Băgă repede ţigările în buzunar şi se ridică:

— Mă cheamă datoria. Pîinea ce se cere pusă pe masă. Necesitatea sordidă de a cîştiga bani.

— Redactorul-şef vrea să vă vadă, spuse Nils.

— E de rău?

— Cred că da.

— Pot să-l înfrunt, spuse Minty. Am cincisprezece lire în buzunar. Am primit veşti de la familie.

Ieşi cu un pas sigur şi coti la colţul străzii; trupul lui scurt şi pardesiul lui lung îl făceau ridicol – oamenii zîmbeau la trecerea lui şi el ştia de ce zîmbesc. Cîndva, lucrul acesta era ca o otravă pentru el, dar asta se întîmpla cu mulţi ani în urmă. De-atunci luase otrava de atîtea ori, în doze mici, furişîndu-se din străduţă lăturalnică în străduţă lăturalnică, încît în momentul de faţă, aidoma lui Mitridate, era imun. Putea să iasă pe marile bulevarde, să se oprească în loc şi

să vorbească singur şi să-şi admire imaginea prăfuită în vitrinele cu noutăţi, fără să-i mai pese aproape deloc de zîmbete; doar un pic de fiere se mai repunea în circulaţie în venele lui.

Se repuse în circulaţie şi acum – după urcuşul de multe etaje, după traversarea sălii rotativelor, după deschiderea şi închiderea mai multor uşi de sticlă – la vederea redactorului-şef. Nu putea să-i sufere mustaţa roşcată şi militară, concizia abruptă, eficienţa; cu aşa un redactor-şef, mai bine te angajezi într-o fabrică şi ştii o treabă.

— Da, Herr Minty?

— Mi s-a spus că doriţi să mă vedeţi.

— Unde a fost Herr Krogh aseară?

— Nu m-am dus decît să beau un ceai. N-avea nici un motiv să plece aşa de la Legaţie.

— Nu primim prea multe ştiri de la dumneavoastră, Herr Minty, spuse redactorul-şef. Avem mulţi oameni calificaţi pentru muncă de teren. Cred că va trebui să încercăm cu altcineva. Dumneavoastră nu aveţi un ochi antrenat pentru ştiri.

Îşi umflă pieptul şi adăugă brusc:

— Nu sînteţi într-o condiţie fizică suficient de bună, Herr Minty. Ceaiul acela pe care v-aţi dus să-l beţi... Un suedez n-ar fi avut nevoie de ceai. E otravă. Şi probabil că vă place tare.

— Ba foarte slab, Herr Redakteur. Rece. Cu lămîie.

— Ar trebui să faceţi gimnastică, Herr Minty. Aveţi radio?

Minty dădu din cap în semn că nu. Răbdare, îşi zise el cu venin, răbdare.

— Dacă aţi avea radio, aţi putea să faceţi gimnastică în fiecare dimineaţă, cum fac eu, cu un instructor eminent. Băi reci faceţi?

— Recişoare, Herr Redakteur.

— Toţi reporterii mei fac băi reci. Herr Minty, nu puteţi da randament cu un spate strîmb, un piept nedezvoltat şi nişte muşchi moi.

Dar aceasta era otrava bine cunoscută. Îi fusese inoculată încetul cu încetul de părinţi, de profesori, de străinii de pe stradă. Cocoşat şi gălbejit şi cu un piept de porumbel, el îşi găsise totuşi un refugiu – inepuizabila ingeniozitate a minţii sale. Bătu din genele sale pîrlite şi întrebă cu o exuberanţă curajoasă:

— Deci sînt concediat?

— La următoarea ocazie pe care o lăsaţi să vă scape...

— Aş prefera să plec acum, spuse Minty. Cît timp am ceva de vîndut.

— Ce aveţi de vîndut?

— Un prieten de-al meu, fratele domnişoarei Farrant, tocmai s-a angajat la firmă. Pe o poziţie confidenţială.

— Ştiţi foarte bine că noi plătim cel mai bine informaţia.

— Informaţia aceea, spuse Minty. Dar aceasta?

Şi aruncă o carte de vizită pe birou. Era murdară de noroi.

— N-a mai primit florile, spuse Minty. Au căzut pe stradă. Iată unde duce folosirea reporterilor atleţi. Nu ştiu să ţintească. Ar fi trebuit să veniţi la Minty.

Îi făcu cu degetul şi ieşi din birou; cele două ceşti de cafea, cecul lui lunar, scrisoarea mătuşii Ella – toate acestea îl îmbătau. În sala reporterilor îl văzu pe Nils.

— L-am pus cu botul pe labe, îi spuse. O vreme o să mă lase în pace. Krogh a ieşit deja în dimineaţa asta?

— Nu. Tocmai l-am sunat pe portar.

— E în întîrziere, spuse Minty. Ce să-i faci, Nils? Aşa-i la regăsire. Noapte de amor. Oameni sîntem cu toţii, continuă el, sugîndu-şi obrajii, frisonînd în curentul de la fereastra cea mare, purecînd cu încrîncenare un birou liber în căutarea unui pachet de ţigări şi negăsind nici unul. Se face frig. Iar o să plouă.

Şi, în timp ce el căuta, începu să plouă; un nor mare şi maroniu veni dinspre lac, tîrît de vînt pe deasupra acoperişurilor ca un dirijabil în derivă, aducînd umbră, aducînd primii stropi, rari şi grei, care loviră pervazul şi se sparseră în şiroaie pe zid.

2

Aversa îi luă prin surprindere pe oamenii care stăteau la mese pe terasa restaurantului. Fusese cald la soare înainte ca norul să vină dinspre Mälaren. Anthony se trezi prins în bulucul de oameni care alergau la adăpost. Înserarea se lăsă nepoftită şi multă vreme nu se aprinse nici o lumină, pentru că toată lumea se aştepta ca la un moment dat să reapară soarele. În cele din

urmă, chelnerii catadicsiră să aprindă cîteva becuri, dar acestea nu ajutau prea mult, aşa că le stinseră la loc, unul cîte unul. Ploaia bătea darabana pe mesele de afară, îmbiba frunzele moarte din piaţă, curgea în şuvoaie pe trotuar. Anthony comandă o bere.

N-avea la el nici pardesiu, nici umbrelă. Cel mai bun lucru pentru el era să rămînă acolo unde se afla. Nu voia să se mişte din loc: pînă să ajungă la Krogh s-ar fi udat şi şi-ar fi compromis unicul costum. Se gîndi la economie, se gîndi la sănătate, se gîndi la camera de copii pe care o împărţiseră cîndva la Londra, în anul de dinainte de a merge la şcoală. Umbrelele treceau ca nişte foci negre, şiroind de apă. O limbă străină, pe care n-o înţelegea, îi sîcîia nervii. Dacă ar fi vrut să ceară un foc, să întrebe pe unde s-o ia, n-ar fi reuşit să se facă înţeles. Chelnerul îi aduse berea; faptul că înţelesese măcar atît păru să creeze între ei elementele unei posibile comunicări. Becurile luminînd palid această înserare căzută în plină zi, chelnerul care-l servise, scaunul lui, masa lui, „un colţ de străinătate preschimbat pe veci în Anglia"[1] – se concentră pe toate acestea cu un fel de melancolie voluptuoasă. Ţinuta lui avea ceva nobil – ceva din demnitatea unui exilat – în timp ce stătea acolo şi contempla lumea exterioară prin geamul stropit de ploaie, gîndindu-se nu la lucruri imediate, nu la firma Krogh sau la

1. Citat aproximativ din sonetul lui Rupert Brooke, *Soldatul* (1915), dedicat soldaţilor englezi care mor pe pămînt străin.

faptul că era aşteptat de Kate, ca să-i spună dacă i-a făcut rost de slujbă, ci la ploaia care cădea pe morminte anonime lăsate în paragină, infiltrîndu-se în pămînt.

— Ce umedă e vremea! îi spuse el chelnerului. Copacii...

Voia să-şi fixeze un pic mai bine colţul de Anglie, discutînd despre vreme; voia să-i explice chelnerului cît de repede vor cădea toate frunzele dacă ploaia va continua. Voia să-şi orneze colţul cu echivalentele conversaţionale ale fotografiei Annettei, ale pozelor din *Film Fun*; voia să rămînă acolo ore întregi. Îşi va lua toate mesele acolo şi ei vor ajunge să-l cunoască.

Chelnerul nu înţelese.

— *Bitte?* făcu el neliniştit. *Bitte?*

Veni chelnerul-şef.

— *Bitte?* făcu şi el. *Bitte?*

Dispăru şi se întoarse cu femeia care spăla scara.

— Ce doriţi? îl întrebă aceasta în engleză.

Nu-i veni în cap nici un răspuns; trebui să comande încă o bere, deşi paharul lui era plin. Văzu cum chelnerii vorbeau despre el în celălalt capăt al restaurantului.

Într-un fel, problema era că erau chelneri. Dacă ar fi fost chelneriţe, lui Anthony i-ar fi fost mult mai uşor să-şi întemeieze colţişorul de Anglie. Deşi în ultimii zece ani văzuse jumătate din lume, nu fusese niciodată prea departe de Anglia. Întotdeauna lucrase în locuri în care alţii întemeiaseră colţişorul englezesc înainte de venirea lui: pînă şi în bordelurile Orientului se vorbea englezeşte.

Existaseră întotdeauna clubul (atîta timp cît își păstrase statutul de membru), partidele de bridge, biserica anglicană neogotică. Uitîndu-se pe geamul străin la ploaia străină, se gîndi: Krogh n-o să-mi dea slujba. Mîine plec înapoi. Apoi zîmbi și-și uită decizia, pentru că tocmai văzuse Anglia, cu guler ridicat și pălărie șiroindă, întorcîndu-i privirea de dincolo de geam.

— Minty! strigă el, spre surprinderea chelnerilor. Minty!

Minty intră cu un aer circumspect, uitîndu-se în dreapta și în stînga peste șirurile de mese.

— Eu nu vin aici de obicei, spuse el. Tipii de la legație... nu prea ne înțelegem.

Se așeză și-și puse pălăria sub scaun. Se aplecă spre Anthony și-i spuse pe un ton confidențial:

— Ministrul îi întărîtă împotriva mea. Sînt convins. Nu mă place.

— Și ce anume fac?

— Rîd, spuse Minty. Privi sticlele de bere: Așteptați pe cineva?

— Nu, răspunse Anthony. Vrei o bere?

— Ca să spun cinstit, aș prefera o cafea, zise Minty. Nu-mi place nici o băutură alcoolică. N-am obiecții morale, dar stomacul meu nu le poate suporta. E din cauza operației pe care am făcut-o acum zece ani – zece ani aproape la zi. Douăzeci și unu august. De ziua Sfintei Jeanne-Françoise Frémiot, văduvă De Chantal. M-am zbătut între viață și moarte cinci zile în cap. Întotdeauna i-am atribuit însănătoșirea mea Sfîntului Zefirin. Dar te plictisesc.

— Nu, nu, răspunse Anthony. E foarte interesant. Și eu am făcut o operație acum zece ani, tot în august.

— Ochiul?

— Nu. Aia a fost... o rană. O explozie. Am făcut apendicită.

— Și la mine a fost tot ceva de genul ăsta, spuse Minty. Dar nu mi-au scos apendicele. Era prea periculos. Mi-au făcut o incizie și m-au drenat.

— Te-au drenat?

— Da, m-au drenat. Nici nu-ți poți închipui cît puroi au scos din mine. Cam cît pentru un burduf – unul mare.

Suflă în cafeaua pe care i-o adusese chelnerul.

— E plăcut să stai de vorbă cu un compatriot. Și ce coincidență că ai trecut și dumneata prin vechea cazarmă!

— Vechea cazarmă?

— Vechea școală, spuse Minty, amestecînd în cafea. Ridică deodată o privire chiorîșă, răutăcios-amuzată: Ce-i mai chinuiam pe neofiți! Ce viață! Erai șef de clan?

Anthony ezită.

— Nu, răspunse el.

— Și-n a cui grupă ziceai...?

Anthony se uită la ceas.

— Scuze. Trebuie s-o întind. Trebuie să ajung la Krogh în dimineața asta.

— Vin și eu, spuse Minty. Merg în aceeași direcție. Dar n-ai de ce să te grăbești. Krogh abia a ajuns la birou.

— De unde știi?

— Am vorbit la telefon cu portarul acum cîteva minute. În chestiile astea trebuie să fii mereu cu ochii deschişi. Şi ieri l-am pierdut.

— Orice face el e o ştire?

— Aproape orice, răspunse Minty. Şi orice face el în secret e ştire de prima pagină, ediţie specială, telegrame în Anglia. Eu sînt un om credincios – continuă el – şi îmi face bine să ştiu că Krogh – cel mai bogat om din lume, cel care controlează piaţa, împrumută guvernele, ne ia banii şi-i transformă în... în produse Krogh, milioane convertite în produse Krogh ce pot fi cumpărate cu cîţiva bănuţi din orice magazin universal – îmi face bine să ştiu că şi el e doar un om la fel ca noi toţi, un om pe care Minty îl urmăreşte, îl supraveghează, îl înregistrează, ba chiar îi mai pune şi cîte o piuneză pe scaun din cînd în cînd. (Mă întreb dacă ţi-l mai aminteşti pe Collins. Collins care preda istorie?) Deci da, Farrant, gîndul ăsta îl face pe Minty să se simtă una cu poporul, *vox humana*. „Şi El îi va ridica pe cei umili", cum spunea Partridge. Probabil că ştii la cine mă refer...

— Partridge?

— Decanul capelanilor. S-a retras abia acum un an, doi. Ce ciudat că nu-ţi mai aduci aminte de Partridge!

— Mă gîndeam la altceva, spuse Anthony. Ploaia s-a oprit. Trebuie să ajung la birou pînă nu începe iar. Nu am haină la mine.

O porni cu paşi mari spre birou, dar Minty se ţinu după el; de fapt Minty îl conduse, mai oprindu-l în loc, mai trăgîndu-l de mînecă, mai arătîndu-i pe unde să traverseze. Tot drumul nu

vorbi decît despre rostul sfitelor[1]. Părea să fi uitat de Harrow. Doar la intrarea în sediul Krogh reveni brusc la tema şcolii.

— Încerc să organizez aici un dineu al foştilor absolvenţi, spuse el. Bineînţeles că vei fi printre invitaţi şi o să te mai rog la un moment dat să vorbeşti tu cu ministrul. Ministrului nu-i place de Minty şi, dacă lui Minty i-ar plăcea să vorbească urît, ah, ce-ar mai fi la gura lui – aici îşi ridică degetele îngălbenite într-un gest de episcop –, dumicăţeii mămicuţii!

Anthony întoarse privirea şi Anglia era din nou afară, privindu-l prin dantelăria de fier forjat a porţii, cu cîte un ochi injectat iţindu-se la stînga şi la dreapta unei flori delicate de fier. Ştie de Harrow, gîndi Anthony, şi vrea să recunosc. Doamne Dumnezeule! – îşi zise el atunci cînd se întoarse ca să scape de privirea lui Minty. Statuia aia – sau fîntîna, sau ce-o fi! Au gusturi bizare ăştia de la Krogh. N-ai găsi aşa ceva în Mincing Lane. Ce-o fi vrînd să însemne? Inuman. În timp ce-l urma pe portar dincolo de uşile de sticlă, în liftul de sticlă, îl uită pe Minty, redescoperind chinurile familiare ale mersului cu miloaga. Să ceară o slujbă era tot ce detesta mai tare, şi tocmai asta părea să fie slujba vieţii lui. Deja îi purta pică lui Krogh pentru că avea să-l refuze; sau pentru că avea să-l accepte. Dacă-l va accepta, va fi din mărinimie şi de dragul lui Kate. Ce drept are el să fie mărinimos? Despre mine cel

1. Sfită – veşmînt preoţesc larg şi fără mîneci, care se poartă în timpul slujbei peste celelalte haine.

puţin nu se poate spune că sînt inuman. Fîntîna aluneca uşor în jos, spîrcîindu-se în bazinul ei gri, şi el îşi spunea cu mîndrie: sînt uman. Oi fi avînd şi eu defectele mele, dar sînt defecte umane. O bere în plus, o fată din cînd în cînd, nimic condamnabil. Aşa e natura umană, eu sînt Uman – şi ieşi din lift cu un aer sfidător, cu spatele foarte drept, numai pentru a se pomeni faţă în faţă cu Kate care-l aştepta pe palier, Kate zîmbitoare, Kate bucuroasă că-l vede, Kate dispusă să-l îmbrăţişeze în faţa liftierului, în faţa secretarului care trecea grăbit cu un dosar plin cu acte – eu sînt uman, îi mai murmură spiritul său, dar slab, stins, înecîndu-se în recunoştinţă, ca o orchestră de stradă ce se îndepărtează în timp ce o alta se apropie, cîntînd mai tare, cu mai mult vino-ncoace: draga de Kate, mereu a făcut tot ce i-a stat în putinţă, niciodată nu m-a părăsit la greu.

— Ai venit în sfîrşit, îi spuse Kate.

— M-a prins ploaia. A trebuit să mă adăpostesc undeva.

— Vino puţin la mine în birou.

Străbătu palierul pe urmele ei: un scaun de oţel, o masă de sticlă, o vază cu trandafiri galbeni; pe pereţi, o succesiune de tabele şi grafice din marchetărie, arătînd ora în toate capitalele lumii, codurile poştale din toate ţările, mişcările vapoarelor. În biroul ei (aceleaşi scaune de oţel, aceleaşi mese de sticlă, aceiaşi trandafiri galbeni), Kate se întoarse spre el:

— Ai o slujbă.

Şi bătu din palme o singură dată; părea cu zece ani mai tînără.

— Pentru asta am muncit de la bun început.

Îl privea cu un asemenea devotament nedisimulat, încît rămase uluit, un devotament al sîngelui, nu al minţii.

— Oh, Anthony, ce bine o să fie cu tine aici!

Încercă să-i răspundă cu aceeaşi intensitate:

— Da. Sînt convins că o să fie bine.

Voia ca ea să se bucure de triumful lui, îi era recunoscător, dar iubirea lui era atenuată, dispersată, subţiată ca o cocă întinsă pe o suprafaţă prea mare. Iubirea nu însemna recunoştinţă, iubirea nu era această dependenţă a creierului, acest citit al gîndurilor, acest disconfort al durerii împărtăşite – toate acestea nu erau decît aspecte nefericite ale condiţiei de gemeni; iubirea însemna să te distrezi, iubirea însemna să te simţi bine, iubirea era Annette, iubirea era Mabel.

— Şi ce-ar vrea el să fac, Kate, dragă?

— Nu ştiu. Dar ascultă-mă. N-ai de ce să-ţi faci probleme. Nu e pomană, e o slujbă adevărată. Te vrea.

— Sigur, e posibil să nu mi se potrivească.

— Dar o să ţi se potrivească, Anthony. Sînt sigură de asta. Oricum, dă-i o şansă. Eu te vreau aici. Ascultă. O să putem să facem tot felul de lucruri împreună, să vedem lucruri, să mergem în diverse locuri.

— Asta chiar ar fi frumos, nu-i aşa? îi răspunse Anthony cu un zîmbet. Dar nu uita că va trebui să şi muncesc din cînd în cînd. Dar mă întreb unde. Poate că la fabrică. Întotdeauna m-au interesat maşinăriile. Îţi aminteşti maşina aia veche pe care am reasamblat-o şi cu care am

mers pe Brighton Road cu trei'ş'cinci la oră? Dar pînă la urmă cred că va fi tot ceva contabilitate. E singurul domeniu în care am experienţă.

— Şi n-o să mai fim tu în China, eu la Londra, tu în India, eu la Stockholm.

— Da, o să ne putem vedea des. Poate prea des, din punctul tău de vedere.

— Ba nu.

— N-am mai fost aşa de cînd eram mici. Întotdeauna venea şcoala. Vacanţele nu durau niciodată prea mult.

— Singura mea teamă este că şi acum va fi la fel, spuse Kate.

— Cum adică?

— Că nici asta n-o să dureze prea mult.

La care el realiză, cu uimire şi durere, că adineaori se înşelase, că pînă la urmă asta era iubirea, că din naştere fusese condamnat la ghinion: ea era sora lui. Avu o senzaţie de mare risipă, de mare dezamăgire. Nimeni n-arată mai bine decît ea, gîndi el. E distinsă, e chiar faină. Cuvintele inadecvate bîjbîiau stîngace după inima lui. Spune ce gîndeşte, ştie ce vrea, face ce-i place, un bărbat poate avea încredere în ea. Voia să-i spună că o iubeşte, dar un bec se aprinse deasupra unei uşi şi ea îi spuse:

— Asta e Erik. Te aşteaptă.

Ocazia se dusese, lăsînd în urma ei un sentiment de vinovăţie, de melancolie, de şansă ratată, ca atunci cînd, la auzul muzicii şchioape ce se pierde după colţ odată cu orchestra de infirmi, eşti obligat să-ţi recunoşti indecizia şi lipsa de generozitate. Avusese bănuţii la îndemînă, n-ar

fi plîns după ei şi cine ştie ce noroc l-ar fi lovit ca răsplată pentru acest mic gest spontan?

— Atunci o să intru. Arăt bine? Nu sînt murdar la nas? Sînt corect bărbierit?

— Eşti foarte bine. Oricum, Erik n-ar observa.

Erik încoace, Erik încolo, Erik peste tot, se gîndi el şi încercă să-şi alimenteze gelozia imaginîndu-şi faţa triumfătoare a lui Krogh la gîndul că ea e a lui, dar nu reuşi să vadă decît treptele de piatră care duceau la un apartament cunoscut, peretele dat cu var, mesajele scrijelite cu creionul. „Mă întorc la 12:30." „Nu vreau lapte azi." El are aia, eu am asta; el şi cu mine împărţim lumea.

Kate îi deschise o uşă. O atinse cînd trecu pe lîngă ea. Frate şi soră, afecţiune, ea mă cunoaşte, eu o cunosc, adevăratul confort de a nu trebui să te prefaci. De ce l-aş invidia? – se întrebă el, amintindu-şi de iubire, amintindu-şi de clopoţelul care suna în apartamentul gol, de căutarea unui mesaj, de inimile împreunate, de „Sînt după colţ la cîrciumă", „Mă întorc la 12:30", „Nu vreau lapte azi", treptele murdare de săpun, alunecoase la coborîre, mai întîi distracţia şi apoi disperarea.

— Domnule Krogh, spuse el, vă mulţumesc că aţi acceptat să ne vedem.

Era speriat, era exuberant, simţea o fericire amară la gîndul că, orice ar fi fost, ăsta era sfîrşitul, după standardele nici unui club de gentlemeni nu se putea coborî mai jos de atît, mai jos decît să ceri de lucru de la concubinul surorii tale. Îşi concentră asupra lui Krogh toată candoarea înşelătoare a privirii sale.

Dar era un efort inutil. Krogh nu se uita la el. Cu o mişcare a capului îi indică un scaun.

— Luaţi loc, spuse el, făcîndu-şi de lucru cu o brichetă.

E timid, gîndi Anthony, nevenindu-i să creadă. Krogh continuă:

— La început nu credeam că voi putea să vă ofer vreo slujbă. Personalul din departamentul nostru de contabilitate e complet. Din cîte ştiu, acesta era domeniul în care aveaţi cea mai multă experienţă.

— Da, răspunse Anthony.

— Vă daţi seama că nu cunosc în detaliu toate lucrurile astea. Depind de rapoartele directorului meu. Acesta nu s-a arătat nemulţumit de nimeni. Nu vă puteţi aştepta de la mine să dau afară un om experimentat, cu o activitate mulţumitoare...

— Bineînţeles că nu.

— Eram sigur că veţi înţelege, continuă Krogh. Pe de altă parte, aş vrea să fac ceva: sînteţi fratele domnişoarei Farrant, iar domnişoara Farrant este...

Căută un cuvînt potrivit; ridică o faţă uscată, lipsită de pasiune şi, dintr-un motiv sau altul, neliniştită, spre uşa secretarei sale. Se uită la butonul de apel luminos de pe biroul său; părea pe punctul de a apela la Kate însăşi pentru cuvîntul de care avea nevoie.

— ...îmi este indispensabilă, spuse el, în cele din urmă, şi trecu repede mai departe: Cunoaşteţi America?

— Am fost la Buenos Aires odată.

— Mă refer la Statele Unite.

— Nu, spuse Anthony. În State n-am fost niciodată.

— Am afaceri acolo, spuse Krogh. Din nou nu-şi găsea cuvintele. O ţigară?

— Mulţumesc.

Krogh îi întinse bricheta şi reveni cu o voce puternică, dar nervoasă, care se pierdu imediat în aerul destul de închis dintre ferestrele izolate fonic şi uşa izolată fonic:

— Sugestia pe care trebuie să v-o fac poate suna ciudat. S-ar putea să n-o acceptaţi. Şi adăugă, ca şi cînd ar fi uitat că pînă atunci nu explicase nimic: Nu e un lucru pentru care să mă pot adresa poliţiei.

— Ce-aţi dori să fac? Să fur ceva? întrebă Anthony cu blîndeţe.

— Să furaţi? Bineînţeles că nu, răspunse Krogh. Se foi, înghiţi în sec şi-şi luă inima în dinţi: Tot ce-mi trebuie este o gardă personală. Mi-am dat seama ieri – ştiu că n-a fost decît toba de eşapament de la o maşină, dar mi-a provocat un şoc – cît sînt de lipsit de apărare în faţa lipsei de scrupule a unor persoane realmente... Probabil că vi se pare extravagant, dar astfel de lucruri se întîmplă în America. Chiar ieri am avut probleme la una dintre fabrici. Poate că nu vă vine să credeţi...

— Ba cum să nu? răspunse Anthony. Nu ezită nici o secundă; doar un oarecare gol în ochii lui serioşi sugera că îi fugiseră gîndurile departe, la Buenos Aires, în Africa, în India, în Malaezia, în Shanghai, ocupat să adapteze o poveste veche la o nevoie nouă. Păi, de exemplu, îmi amintesc acuma că am cunoscut odată un tip care-i fusese

bodyguard lui Morgan însuși[1]. Asta era la Shanghai. Mi-a spus că toți cei mari au bodyguarzi. Mi-a spus că... Anthony se opri. Ce mai, e normal! Pînă și vedetele de film au bodyguarzii lor.

— Dar aici la Stockholm...

— Trebuie să țineți pasul cu vremurile, spuse Anthony.

Își recăpătase toată siguranța de sine; se vindea pe el însuși așa cum altădată vînduse aspiratoare și ciorapi de mătase; cu ochii în ochii celuilalt, cu piciorul băgat în ușă, cu sporovăiala rapidă care nu înceta nici o clipă să fie o sporovăială de gentleman („Era așa un gentleman...", spuneau ele în chip de scuză atunci cînd apăreau în fața soților cu achizițiile lor nedorite).

— Și ați dat exact peste omul potrivit, domnule Krogh. Aș putea să vă arăt cupele pe care le-am cîștigat, medaliile de aur.

Nu uitase nici măcar să adauge acea notă de patos care-i oferea clientului încă o scuză – „Bietul băiat! A avut o viață grea...".

— Dar pe cele mai multe le-am vîndut, domnule Krogh. Au existat perioade mai grele. Am amanetat multe lucruri la viața mea și întotdeauna aruncam chitanța în primul coș de gunoi. Nimic n-am regretat la viața mea așa cum am regretat o bombonieră de argint pe care-o cîștigasem la clubul din Singapore... acolo chiar am avut concurență, trăgători unul și unul. Era o bomboniera drăguță.

1. Probabil, John Pierpont Morgan (1837-1913), mare finanțist și industriaș american.

— Deci acceptați slujba? întrebă Krogh.

— Bineînțeles că o accept, răspunse Anthony.

— Cît timp sînt la birou aveți program de voie, dar în afara biroului voi dori să stați pe lîngă mine.

— Treaba asta ar trebui făcută în stil mare, spuse Anthony. Geam antiglonț, jaluzele de oțel.

— Nu cred că e nevoie de așa ceva la Stockholm.

— Și totuși, spuse Anthony, privind pereții de oțel cu o dezaprobare nedisimulată. Oricine ar putea să arunce o bombă în clădirea asta. Nu că asta ar dăuna în vreun fel fîntînii.

— Ce vreți să spuneți? se precipită Krogh. Nu vă place fîntîna?

— Păi spuneți și dumneavoastră, răspunse Anthony. I-ar putea plăcea cuiva?

— E făcută de cel mai bun sculptor modern din Suedia.

— OK, sigur că e elitistă, spuse Anthony. Se duse la fereastră și se încruntă la fîntîna de jos, la piatra verde șiroind de apă sub cerul cenușiu. E bine poziționată, spuse el încurajator.

— Dar credeți că e... urîtă?

— Cred că e oribilă, spuse Anthony. Dacă asta e concepția suedezilor despre frumos, aș schimba-o oricînd pe concepția tipilor din Edgware Road.

— Cei mai mari specialiști mi-au spus...

— Păi sigur, că toți au un ciolan de ronțăit, spuse Anthony. Întrebați-i pe oamenii simpli. La urma urmei, ei sînt cei care cumpără produse Krogh.

— Scrumiera asta vă place? îl întrebă Krogh.

— Scrumiera merge, răspunse Anthony.

— E făcută de același om.

— E bun la flecuștețe, spuse Anthony. Problema e că n-ar fi trebuit să-i dați atîta piatră și să-l lăsați să se joace cu ea. Ceva mai mic ar fi fost numai bun.

— Surorii dumneavoastră îi place.

— Drăguța de Kate! spuse Anthony. Întotdeauna a fost mai elitistă.

Krogh veni lîngă el la fereastră. Își coborî privirile sumbre peste curte.

— Portarului nu i-a plăcut, spuse el.

— Bineînțeles, dacă dumneavoastră vă place...

— Dar eu nu sînt sigur, spuse Krogh. Nu sînt sigur. Există lucruri pe care nu le înțeleg. Poezia, de exemplu. O poezie pe care a scris-o ministrul dumneavoastră. N-am avut timp să mă ocup de lucrurile astea.

— Nici eu, răspunse Anthony, dar am gusturi bune de la natură.

— Vă place muzica?

— La nebunie.

— În seara asta trebuie să mergem la operă, spuse Krogh. Deci o să vă placă?

— Pot oricînd să ascult un cîntecel bun, spuse Anthony.

Fredonă vreo două măsuri din „La cules de margarete, ziua în amiaza mare", se opri și-i flutură o salutare grațioasă bărbatului care-l privea neliniștit. Am din nou o slujbă. S-a ridicat băiatul. Poftiți, vă dau niște mărunțiș.

— Sînt convins că sînteți ocupat, spuse el, îndreptîndu-se spre ușă. Se opri: O să-mi trebuiască niște bani de țoale.

— De țoale?

— Cravată albă etc., etc.

— Domnișoara Farrant... sora dumneavoastră se va ocupa de asta.

— Atunci pe curînd, spuse Anthony.

3

Profu' nu vine, se gîndi Minty. Cuvintele de școlar îi opăreau gura, dar întotdeauna erau primele care-i veneau pe buze. Găsea o plăcere amară, chinuită, în a spune: „Profu' nu vine", în loc de „Am o după-amiază liberă". Ura și iubea în același timp. El și școala erau uniți într-un coit dureros și forțat, un coit lipsit de pasiune, care nu creează nici un pic de iubire, ci numai regret și numai ură, dar care nu poate distruge ideea: sîntem un singur trup.

Și-și imaginează că poate să poarte cravata școlii Harrow și să scape neprins. Nici un căpitan al echipei de atletism, nici un membru al clubului filatelic, cu papion și jiletcă brodată, n-ar fi fost capabil de o indignare mai onestă decît a lui Minty. Numai că Minty avea mai mult autocontrol. Brațul întors la spate, penițele de oțel înfipte în glezne, tămîia împrăștiată și statuetele sfinte sparte – toate acestea îl învățaseră ce-i autocontrolul. Fusese un coit lung și greu pentru Minty; și cînd momentul bine ales al răzbunării sosise în sfîrșit, după corespondența cu farmacistul din Charing Cross Road și primirea coletelor fără etichetă, nu Minty, ci complicele său fusese cel

care clacase. Complicele său rămăsese în şcoală, nu reuşise să promoveze într-a zecea şi ajunsese un oarecare în cartierul comercial al Londrei; Minty fusese cel care plecase, după lungi ore de discuţii cu directorul, nu exmatriculat, ci retras de maică-sa. Totul fusese foarte vătuit, foarte discret. Maică-sa era cea care îi plătea cotizaţia la Asociaţia Foştilor Elevi.

Profu' nu vine. N-avea de ce să-l mai supravegheze pe Krogh acum că Farrant era înăuntru. Farrant avea nevoie de bani. Farrant purta o cravată falsă. Farrant era omul lui. Dar ziua asta care începuse atît de bine, cu o scrisoare de la familie, trebuia valorificată la maxim. Mîine, în onoarea Sfîntului Zefirin, va trebui să aibă grijă să nu-şi încarce sufletul cu nici o răutate sau meschinărie, dar azi îşi putea urma toate impulsurile. Sfîntul Ludovic nu făcuse niciodată nimic pentru el. Cînd zăcea la pat, slăbit după drenaj, se rugase la Sfîntul Ludovic, dar acesta nu-l auzise; însă Zefirin cel uitat şi dispreţuit îi răspunsese.

O să trec pe la ministru, îşi spuse el. Şi, cu o licărire maliţioasă: mare ştrengar eşti tu, măi Minty! La vîrsta ta! Un mare-mare ştrengar. Chicotea ghiduş de unul singur atunci cînd ieşi în piaţa Gustav Adolf, cu haina şiroind de ploaie; monarhul cenuşiu privea spre Rusia în timp ce ploaia şiroia de-a lungul sabiei lui, iar umbrelele se îngrămădeau ca ciupercile sub stîlpii Operei. Minty şi cu un taximetrist rătăcit erau stăpîni pe piaţa pustie. Minty e ştrengar, dar nu e rău la suflet, îşi zise el, gîndindu-se cum să ajungă

la ministru, cum să treacă de atît-de-eficientul Calloway, de armata de tineri diplomaţi cu voci de radio.

Calloway aproape că-i închisese uşa în nas, dar Minty a fost prea rapid pentru el.

— Trebuie să ajung la căpitanul Gullie.

Cunoştea bine geografia legaţiei; se strecură pe lîngă Calloway, apoi pe un culoar cu lambriuri albe, pînă în biroul ataşatului militar. Ataşatul militar ridică spre el o privire furioasă:

— Ah, Minty, tu eşti! Ce dracu' mai vrei?

Îşi răsuci mustaţa roşcată şi-şi potrivi monoclul cu un aer jenat. Pe biroul din faţa lui se afla o colecţie de reviste legată în copertă.

— Am întîlnire cu ministrul, răspunse Minty, dar deocamdată e ocupat şi-mi omor şi eu timpul. Dumneata eşti ocupat?

— Foarte ocupat, spuse Gullie.

— M-am gîndit că poate te-ar interesa să ştii că a mai apărut un scoţian în oraş. Farrant pe numele lui. Spune că e un MacDonald.

Ceafa lui Gullie se înroşi.

— Eşti sigur? Farrant. Nu cunosc numele ăsta. Dă-mi şi mie, te rog, *Cartea clanurilor.* Uite-o acolo. Chiar în dreptul cotului tău.

Minty îi întinse lui Gullie cărticica cea roşie cu lista clanurilor scoţiene şi a tartanelor lor.

— Sigur că noi, Cameronii, nu-i putem suferi pe MacDonalzi, spuse Gullie. Pentru un Cameron, a fi prieten cu un MacDonald e la fel de imposibil cum e pentru un francez să...

— Zilele trecute am avut plăcerea de a face cunoştinţă cu mama dumitale, spuse Minty, cu

un aer de veselie ascunsă; Gullie se înroşi din nou. Ce accent minunat! Zău, nimeni n-ar putea să-şi dea seama că de fapt e nemţoaică! Dar ia zi, Gullie, voi, Cameronii... ce problemă aveţi de fapt cu MacDonalzii?

— Glencoe[1].

— Aha, făcu Minty. Şi ce citeai dumneata, Gullie? Privi peste umărul celuilalt la colecţia copertată a unei reviste germane de nudism. Dar văd că ai o colecţie serioasă de literatură pornografică.

— Ştii foarte bine că interesul meu e artistic, spuse Gullie. Pictez vapoare şi – îşi răsuci monoclul – corpul uman. La dracu', Minty, să ştii că nu există nici un Farrant aici. Tipul trebuie să fie un impostor.

— Oi fi reţinut eu greşit numele clanului. O fi fost Mac-altceva. Toate vapoarele astea sînt ale tale? Arătă spre micile tablouri agăţate pe pereţii albi în două şiruri care făceau înconjurul camerei: vaporaşe de toate felurile – goelete, brigantine, fregate, bricuri, dansînd pe valuri stilizate, de culoare albastru deschis. Unde ţii corpul uman?

— La mine acasă, spuse Gullie. Ia ascultă, Minty. Tipul nu e un MacPherson, nu e nici un Macfarlane, nu e nici... e un tip cinstit?

— Nu, nu cred, spuse Minty.

— N-ar trebui să spună în dreapta şi în stînga că e un MacDonald.

— O fi fost Mac-altceva.

1. Vale din Scoţia, locul unei sîngeroase răfuieli între clanuri (1692).

— Las' că-l prindem noi la serata caledoniană. O să mă uit la tartanul lui.

— Şi eu am venit la ministru pentru o serată Harrow, spuse Minty. Şi mai bine ar fi s-o iau din loc. O să se enerveze aşteptîndu-mă. Nu te superi dacă folosesc uşa ta?

Lăsă o mică baltă de apă pe locul unde stătuse.

— Pe curînd, Gullie. Şi rămîi la vapoare. Lasă corpul omenesc. Tonul lui glumeţ se alteră, lăsîndu-se infiltrat de o picătură de venin, de o fărîmă de sinceritate: E atît de urît, Gullie, cu toate protuberanţele alea. Şi, înainte ca Gullie să-l poată opri, ieşi pe uşa din spatele biroului.

Da, era urît corpul omenesc. De bărbat sau de femeie, îi era totuna lui Minty. Formele corpului, nasurile mucioase, excrementele, poziţiile stupide ale pasiunii, toate aceste viziuni palpitau ca inima unei păsări în creierul lui Minty. Nimic nu i-ar fi excitat mai tare răutatea decît imaginea lui Gullie aplecat asupra fotografiilor cu sîni şi pulpe goale. O bandă de şcolari îi trecu fulgerător prin minte, spărgîndu-i statuetele sfinte cu Maica Domnului şi Pruncul, bătîndu-şi joc de el, rîgîind şi trăgînd vînturi.

Ministrul stătea şi scria în mijlocul bricabracului său, la celălalt capăt al unui covor adînc. Minty închise uşa foarte încet. Ochii lui erau un pic dilataţi. Părul alb şi lins al ministrului, obrajii lui roz, pudraţi uşor după bărbierit, costumul gri şi scump – Minty le notă pe toate. Era puţin speriat de forţa urii eliberate în el de către Gullie. Să-ţi pudrezi obrajii, să te preocupe atîta hainele, să te piepteni cu atîta grijă – toată această ipocrizie

îl îngrețoșa pe Minty. Corpul tot acolo era, funcțiile lui nu puteau fi ascunse pe Savile Row[1]. Și cînd te gîndeai că Domnul însuși devenise om! Minty nu putea să intre într-o biserică fără gîndul ăsta care-i făcea rău, care-l afecta mai mult decît agonia din grădină, decît disperarea de pe cruce. Durerea era un lucru ușor de îndurat pe lîngă această umilință care se trezea în fiecare dimineață odată cu tine și nu adormea decît atunci cînd adormeai și tu. Stătea șiroind de apă la marginea covorului și se gîndea că oamenii ar putea măcar să nu fie atît de vulgari încît să iubească trupul așa cum îl iubea Gullie sau să-l ascundă sub pudră și sub costume elegante cu dungi fine, așa cum îl ascundea ministrul. Detestîndu-i pe ipocriți, aștepta ca ministrul să ridice privirea, etalîndu-și propria înfățișare mizerabilă cu o mîndrie amară, ranchiunoasă. În cele din urmă spuse:

— Sir Ronald.

— Doamne sfinte! făcu ministrul. Hai, măi omule, că m-ai și speriat! Cum ai intrat aici?

— Eram în vizită la Gullie, răspunse Minty, și, cum mi-a zis că momentan nu sînteți ocupat, m-am gîndit să vorbesc puțin cu dumneavoastră despre o seară Harrow.

— Ce l-o fi apucat pe Gullie să spună așa ceva?

— Veți accepta să prezidați întrunirea. Nu-i așa, sir Ronald?

1. Stradă din Mayfair, Londra, celebră pentru magazinele cu haine bărbătești și, din vechime, pentru croitorii care făceau cele mai bune costume la comandă.

— Dar, dragul meu, parcă abia am avut o întrunire. Și, ca să-ți spun cinstit, sînt groaznic de ocupat.

— Ultima a fost acum doi ani.

— Dar nu poți să pretinzi că a fost un succes, spuse ministrul. Din contră, mai că n-a degenerat într-o bătaie. Și nu știu ce individ oribil și-a scuturat țigara în paharul meu cu vin.

— Ar fi o bună modalitate de a transmite noul apel la donații lansat de școală.

— Dragul meu Minty, nimeni nu apreciază mai mult ca mine munca ta admirabilă în folosul acestei școli, dar totul are o limită, Minty. Problema e că sînt prea mulți militari aici. De ce n-or fi putînd ei să învețe rusa acasă? Sau la Talin?

— A mai apărut un elev la Stockholm. Sau cel puțin poartă cravata Harrow. E fratele femeii lui Krogh.

— Interesant, spuse ministrul.

— E și el în firmă.

— Amintește-i să treacă pe aici să semneze în cartea de oaspeți.

— Nu cred că a fost vreodată la Harrow.

— Parcă spuneai că a fost.

— Am spus că poartă cravata.

— Ce tip suspicios ești tu, măi Minty! Dacă n-ar fi cinstit, n-ar fi la firma Krogh. Eu i-aș încredința lui Krogh și ultimul meu bănuț.

— De ce n-o faceți? Dobînda e de zece la sută.

— Ei bine, am făcut niște pași timizi în direcția asta, spuse ministrul. Se lăsă pe spate și zîmbi cu o anumită mulțumire de sine: O să-mi iasă niște bani pentru concediul meu din iarna asta.

— Dar întrunirea? întrebă Minty. Începu să pledeze serios; înaintă spre ministru, lăsînd o dîră umedă pe covor: E un lucru bun. Ne ţine în legătură unii cu ceilalţi. Avem şi noi o seară pe an în care nu mai sîntem nişte străini.

— Hai, măi Minty, dă-o naibii, doar n-om fi în Sahara! Nu sîntem decît la treizeci şi şase de ore distanţă de Piccadilly. N-ai de ce să suferi de dor de ţară, poţi oricînd să te repezi în weekend. Uită-te la Gullie. El tot timpul face naveta. Eu prefer să aştept Crăciunul şi să stau o lună. În Anglia e cea mai bună perioadă a anului. Deşi nu-mi refuz nici cîteva zile de vînătoare din cînd în cînd. Nu, chiar nu poţi să spui că sîntem rupţi de ţară aici.

Asta era adevărat. El nu era rupt de nimic în biroul lui cu lambriuri albe, în spatele vazei cu trandafiri de toamnă; prosperitatea lui era ca o insultă studiată. Nu m-a invitat să iau loc, se teme pentru fotoliile lui tapisate, că sînt un pic ud.

— O întrunire e un lucru bun, repetă Minty, umplînd timpul şi căutînd o poveste, o glumă, un zvon cu care să-l lase pe ministru mai puţin fericit decît îl găsise.

Spuse:

— Am văzut că v-au recenzat cartea în *Manchester Guardian*.

— Ei, nu mai spune! făcu ministrul. Zău? Şi ce-au spus? Eu nu citesc niciodată recenziile.

— Eu nu citesc poezie, spuse Minty. N-am văzut decît titlul: „Pe urmele lui Dowson, dar mult în urma lui". Ziceaţi că aţi cumpărat din

noile valori Krogh? continuă el repede. Să fiţi prudent. Umblă zvonuri.

— Ce vrei să spui? Zvonuri...

— Ah, lui Minty îi ajung la ureche tot felul de lucruri. Se spune că fabrica ar fi fost la un pas de grevă.

— Prostii, spuse ministrul. Krogh a fost aici la ceai. M-a sfătuit să cumpăr.

— Da, dar unde s-a dus după aceea? Asta se întreabă lumea. A primit vreun telefon?

— A primit două.

— Bănuiam eu.

— Am cumpărat un pachet serios din ultima lui emisie.

— Acuma – spuse Minty – sînt doar nişte zvonuri. Nimic concret. Sigur că ar putea să le scadă un pic preţul, dar nu vă puteţi aştepta ca fiecare pas timid pe care-l faceţi să aibă succes. În plus, dumneavoastră sînteţi poet. Nu înţelegeţi lucrurile astea. Minty chicoti.

— De ce rîzi?

— „Pe urmele lui Dowson, dar mult în urma lui", spuse Minty. Nu puteţi să negaţi că e bine adusă din condei. Bazaţi-vă pe mine să vă spun cînd se întîmplă ceva. Un diplomat n-are cum să ştie ce se întîmplă pe străzi. Dar aveţi încredere în Minty.

Se îndreptă spre uşă cu apa picurînd în continuare de pe el:

— Eu sînt mereu gata să-mi ajut un coleg de şcoală.

Se opri un moment pe lungul culoar alb, sub portretele predecesorilor lui sir Ronald. Cu gulerele

lor încrețite, cu perucile lor revărsate, pictate de artiști locali, aveau ceva barbar și neenglezesc – înclinația pur scandinavă a ochilor, blănurile care le acopereau platoșele. În spatele unui curtean din epoca Stuarților se vedeau doi reni și un peisaj cu munți și gheață. Doar portretele mai recente își pierdeau această culoare locală. Cu ținutele lor de ceremonie – panglicile, medaliile și pantalonii scurți pînă la genunchi –, reprezentau o artă internaționalizată, la nivelul unui Sargent sau De Laszlo. Erau intens admirate – știa Minty – de către sir Ronald, care în curînd avea să li se alăture pe perete, și o tandrețe neobișnuită se amestecă în creierul lui Minty cu obișnuita lui amărăciune, o tandrețe pentru bărbații aceia înrămați și peruchiați, realmente rupți de țara lor, deși nu chiar atît de rupți cum era el, o tandrețe pentru tablourile acelea pe care sir Ronald le numea „ciudate". Se îndreptă spre ușă cu pași liniștiți, lăsînd o pistă umedă pe covorul gri-argintiu, își deschise singur și ieși.

Ploaia se oprise, un vînt venit dinspre est mîna norii în cîrduri cenușii peste lacul Mälaren și săgeți de soare scînteiau pe treptele ude ale Palatului, ale Operei, ale Parlamentului. Bărcile cu motor ce treceau pe sub Podul de Nord făceau să sară stropi pe care vîntul îi prindea și îi azvîrlea, ca pe o ploaie ușoară, în geamurile terasei acoperite a restaurantului pustiu. Bărbatul gol stătea pe piedestalul său lucind de ploaie, cătînd cu privirea, peste tumultul de mici valuri jucăușe, spre Grand Hotel, și arătîndu-le fundul celor care treceau pe pod.

Minty intră într-o cabină telefonică și sună la sediul Krogh. Îi spuse portarului:

— Herr Krogh e în continuare la birou? Minty la telefon.

— Da, Herr Minty. N-a plecat.

— Merge la operă în seara asta?

— Încă n-a cerut mașină.

— Dă-mi-l și mie pe Herr Farrant dacă-l găsești.

Așteptă îndelung, dar nu se impacientă. Făcu mici desene cu degetul pe geamul prăfuit al cabinei: mai multe cruci, un cap cu baretă de cardinal.

— Alo! Farrant? Minty la telefon.

— Tocmai am fost în oraș să-mi cumpăr țoale, îi spuse Anthony. Pantofi, șosete, cravate. În seara asta mergem la operă.

— Tu și Krogh?

— Eu și Krogh.

— Dar văd că sînteți ca frații. Auzi? Poți să-mi vinzi și mie un pont despre greva asta de care se tot vorbește?

— Să știi că nu e chiar un vorbăreț.

— Îți fac un preț bun dacă vii cu o poveste.

— Facem *fifty-fifty*?

Cu degetul mare, Minty șterse fața și bareta; desenă încă o cruce, o coroană de spini, o aureolă.

— Ascultă, Farrant. Vorbim despre viața mea, despre pîinea mea. Vorbim chiar și despre țigările mele, Farrant. Tu ai o slujbă bună; nu-ți trebuie *fifty-fifty*. Îți dau treizeci la sută. Pe cuvînt.

În mod aproape automat își încrucișă degetele, lepădîndu-se de responsabilitatea unei promisiuni încălcate.

— Accepţi treizeci la sută, nu-i aşa? se pregăti el să pledeze mai departe, adoptînd tonul unui băieţel care se învîrte pe lîngă o cofetărie, milogindu-se de oamenii mari să-i ia şi lui un croasant sau o ciocolată. Zău, Farrant, să ştii că...

Dar Anthony îl luă complet prin surprindere, oferindu-i totul:

— Bine, Minty, dacă-i aşa n-o să iau decît douăzeci şi cinci la sută. Pe curînd. Pa.

Minty rămase cu receptorul în mînă, întrebîndu-se ce-o fi vrut să spună. Avea de gînd să-l trişeze? Îl mai curta şi altcineva? Şi simţi un fel de gelozie obosită faţă de toată hoarda de omuleţi prăpădiţi care aşteptau ca şi el la uşa lui Krogh, mituindu-l pe portar, supraveghind restaurantele în care cina Krogh, ei înşişi întorcîndu-se nemîncaţi şi la ore tîrzii în garsonierele lor închiriate la etajul patru, în imobile de pe celălalt mal al lacului. Să fi pus Pihlström mîna pe el? Sau Beyer? Să-l fi cumpărat Hammarsten? Îl văzu pe Pihlström în costumul lui pătat de noroi, încercînd să pornească un dozator cu nişte monede străine. Îl văzu pe Beyer înlocuindu-şi pe ascuns paharul de bere cu al vecinului de la masă. Îl văzu pe Hammarsten... Nu te poţi încrede în ei, gîndi el. Nu te poţi încrede în ei. Puse receptorul în furcă, şterse cu palma aureolele şi crucile şi ieşi în după-amiaza cenuşie de toamnă.

Un prînzişor, Minty? Asta-i prima zi a lunii financiare: o scrisoare de la familie; nişte iniţiale noi în antetul scrisorii de la notari; l-am tachinat pe redactorul-şef, l-am tachinat pe Gullie, l-am tachinat pe ministru; ar merge şi o mică

extravaganţă: un prînzişor. Dar mai întîi datoria, Minty, datoria mereu înainte de toate.

Sună la ziar şi le ceru să posteze un fotograf în faţa Operei.

Şi apoi merse să-şi ia prînzul.

Dar iarăşi apăru ceva. O biserică îl abătu din drum. Întunericul şi lumina lămpii din sanctuar îl chemau mai tare decît mîncarea. Era, desigur, o biserică luterană, dar avea atmosfera corectă, de lumină permanentă, statuete de ipsos şi păcate iertate. Se uită în dreapta şi în stînga, lăsă capul în jos şi se aruncă spre uşa deschisă, la fel de prudent şi cu gura la fel de uscată de emoţie ca un desfrînat ascuns.

4

Anthony se simţi observat pînă cînd se stinseră luminile, dar nu-i păsa nici cît negru sub unghie. Ştia că arată bine în haine de seară, fie ele şi cumpărate de-a gata. Cele două scaune din stînga lui erau neocupate, ca şi cele două scaune de după al lui Krogh. Erau în mod deliberat izolaţi în rîndul patru; cele două scaune din spatele lor erau la rîndul lor neocupate. Anthony începu să calculeze cît îl costa pe Krogh să meargă la teatru.

— Veniţi des aici, domnule Krogh? întrebă el, în timp ce ochii lui fugeau în sus spre lojile licărind de diademe, atraşi de ciudatul aer anacronic al întregii adunări: umeri goi, diamante şi păr grizonant; o femeie îi studia printr-o lornietă.

Parcă ar fi luat parte la un fel de ceremonie tradiţională rezervată celor în vîrstă.

— La fiecare premieră, răspunse Krogh.

— Trebuie să fiţi un mare meloman, spuse Anthony.

Loja regală era ocupată ; regele nu era prezent (era la tenis în străinătate), dar prinţul moştenitor era acolo cu soţia lui, expunîndu-se cu răbdare privirilor înaltei societăţi din Stockholm ; era datoria lui să fie văzut atîta timp cît luminile rămîneau aprinse. Curiozitatea sălii se împărţea între loja lui şi stalurile lui Krogh, între rang şi bani ; Anthony avea impresia că banii cîştigă.

— Vă cunoaşteţi ? întrebă el. Adică îl cunoaşteţi pe prinţul moştenitor ?

— Nu, răspunse Krogh. Am fost odată la palat, la o recepţie. Îl cunosc pe fratele lui.

De cîte ori vorbeau între ei, matroanele îi priveau cu aviditate – o diademă scînteind la aplecarea unui cap, licărul unui binoclu ; un omuleţ cenuşiu şi uscat, cu o panglică viu colorată trasă peste piept, se înclină, zîmbi şi încercă să atragă atenţia lui Krogh. Ridicînd privirea spre loja regală, Anthony văzu că pînă şi prinţul se uita la ei. Era ciudat gîndul că Krogh trebuie să fi fost singurul străin pe care prinţul îl cunoştea din vedere. Faţa lui pătrăţoasă, cu un aer de intelectualitate, se întindea spre ei cu un interes calm.

Amîndoi erau obosiţi, dar oboseala lui Krogh aducea a epuizare fizică totală. Smochingul nu i se potrivea la umeri ; nasturii lui de diamant aveau o doză de vulgaritate care nu părea a lui ; era ca şi cînd ar fi purtat hainele altcuiva, vulgaritatea altcuiva.

— Ascultă, Farrant, zise el. Dacă adorm trebuie să mă trezeşti înainte de sfîrşitul actului. Nu trebuie să fiu văzut dormind. Şi adăugă : Marţea e întotdeauna o zi obositoare pentru mine.

Luminile marelui candelabru central se stinseră ; cercul de întuneric se întinse repede, coborî şi peste staluri. *Marţea.* Viorile începură timide să caute ceva, nu reuşiră să-l găsească, şovăiră şi se dădură bătute. *Marţi.* O femeie strănută. Vîrful luminos al baghetei dirijorului se lăsă brusc în jos, ca un licurici care sare. *Marţi seara.* Am promis, gîndi Anthony, ce nedrept faţă de ea – şi viorile prinseră şi păstrară sentimentul lui de regret : pentru ceea ce pierdem, pentru durerea pe care o provocăm, pentru ceea ce uităm. E proastă ; e posibil să fi aşteptat toată ziua. O şovăire, o tînguire, strigătul unei păsări deasupra unei pustietăţi cenuşii, o cupă otrăvită, amor ireparabil, moartea care e sfîrşitul tuturor lucrurilor, din nou strănutul unei femei ; e nedrept faţă de ea, trepte de piatră, „Azi nu vreau lapte". E proastă. Davidge e numele ei, iar moartea e numele pînzei negre.

Cortina se ridică ; lungi robe de culoarea purpurei şi a verdelui de Paris ridicară praful de pe scenă ; o femeie în vîrstă cîntă, scuturînd nişte cosiţe blonde ; luminile rampei se reflectară în platoşe de tinichea ; cineva bău o cupă de vin şi o corabie ridică pînzele. N-avea nici un sens. *Marţi.* O s-o sun în prima pauză. Te fac să te simţi vinovat (iată-l întorcîndu-se pentru a i se înfăţişa, prieten fals, regelui Marc) atunci cînd sînt atît de proaste, cînd se îndrăgostesc de tine.

Un fel de inocență; ar trebui să învețe să se machieze cum trebuie; culoarea rujului nu se potrivea cu loțiunea aia contra arsurilor solare; în ziua aceea, la Göteborg, și-a băut șnapsul de parcă n-ar fi băut în viața ei ceva mai tare decît un *sherry*.

Apa colorată din cupă, actrița dînd cupa peste cap, drogul turnat în băutură, vrăjitoriile de soprană, toată gălăgia asta despre o iubire ireparabilă.

Nu se pune problema iubirii; numai că, atunci cînd cineva se îndrăgostește de tine atît de ușor, ai vrea să... la naiba, ai vrea s-o dezamăgești mai cu blîndețe, ai vrea s-o tratezi așa cum ți-ar plăcea și ție să fii tratat (amintirea durerii bruște provocate de dispariția Annettei înecă muzica, agonia dintr-un sunet fiind superficială în comparație cu agonia dintr-o imagine – pereții scrijeliți cu creionul, treptele alunecoase de la săpun). Dacă ar fi mai puțin proastă, dacă n-ar fi pus botul atît de ușor la toate poveștile alea stupide și nenorocite, nu mi-ar păsa. Se uită la Krogh.

— Domnule Krogh.

Îi scutură cotul și Krogh se trezi.

— După cît de zgomotos a devenit, cred că e pe terminate, șopti Anthony.

Și avu dreptate; catifele purpurii se unduiau sub rafale puternice de muzică; niște vikingi voinici veniră cîntînd în avanscenă; trădare; sînii tremurînzi de efort ai unei soprane înlăcrimate; prietenul meu; cortina căzînd.

— Vă supărați dacă ies și eu puțin să dau un telefon? întrebă Anthony.

— Nu, nu, nu poți să faci asta, răspunse Krogh. Tot felul de oameni or să vină să vorbească cu mine. Or să mă întrebe dacă-mi place chestia asta.

— Spuneți-le că ați fost prea obosit ca să puteți asculta.

— Dacă ar fi atît de simplu! spuse Krogh. Nu înțelegi. Asta-i artă. Marea Artă. Își coborî vocea: Am citit undeva că este una dintre marile povești de dragoste ale omenirii.

— Nu, nu, spuse Anthony. Le încurcați. Confundați cu *Carmen*.

— Ești sigur?

— Bineînțeles că sînt sigur. În fond și la urma urmei, eu am stat treaz, domnule Krogh. În plus, cunosc povestea. E cu un tip care-l trimite pe prietenul lui să-i aducă o soție. Și se produce o încurcătură în jurul unei băuturi care se presupune că poate face doi oameni să intre în călduri și să li se pună pata unul pe altul; fata și cu prietenul tipului beau chestia aia și li se pune pata unul pe altul. Dar ea tot trebuie să se întoarcă și să se mărite cu celălalt tip. Și asta-i tot. Nu puteți numi asta o mare poveste de dragoste. E prea aiuristic totul. De ce-au trebuit să bage toată treaba cu băutura? Nu e nevoie să bei ceva ca să te îndrăgostești.

— S-ar putea să ai dreptate, spuse Krogh.

— Deci pot să merg să dau un telefon?

Krogh deveni dintr-odată suspicios:

— E presa? Nu te mai țin o zi în plus dacă intri în vorbă cu presa.

— Nu, nu, domnule Krogh, spuse Anthony. E doar o fată. Începu să-i explice: Aveam întîlnire și am uitat de ea.

— Adică trebuia să ieșiți împreună? întrebă Krogh.

— Da. Am fi mers la un film sau într-un parc. E vreun parc pe-aici în care se poate sta pe o bancă?

— Și te-ai fi distrat? întrebă Krogh. Se răsuci pe scaun și continuă, vorbind încet: Ai fi dus-o în parc și... cum îi zici?

— Ne-am fi giugiulit.

— Ăsta e cuvîntul. Îmi aduc aminte de niște prieteni de-ai mei – oh, de-acum mulți ani – din Chicago. Și începu să-i enumere cu o voce surprinsă și totodată plină de bucurie: Murphy. O'Connor. Williamson. Ce ciudat! Credeam că le-am uitat numele. Lucram la un pod acolo. Asta se întîmpla pînă să inventez freza. Nu cred că Hall era acolo. Aronstein. Ăsta-i alt nume.

— Domnule Krogh, fiți atent, spuse Anthony. Vă place locul ăsta?

Toată lumea așteptase ca prințul să se oprească din aplaudat; acum se scurgeau spre ieșire, femeile acoperite de bijuterii, bărbații acoperiți de medalii, cu toții licărind ca niște semafoare în drumul lor spre scară și spre foaier.

— Bineînțeles, răspunse Krogh.

— Dar e plicticos! Ce vă trebuie dumneavoastră după o zi grea de muncă e un pic de muzică și de dans. Ceva ușor. Nu există nici un cabaret pe-aici?

— Nu știu, spuse Krogh. Și adăugă încet: Întotdeauna m-am încrezut în sora dumitale. Niciodată nu i-am ascuns nimic. Și, în fond, dumneata ești fratele ei. Părea să se opintească în direcția unei confesiuni de cea mai mare importanță: Da, și

mie mi se pare plicticos. Și statuia aia... Dar lui Kate îi place.

— Domnule Krogh, spuse Anthony, veți ieși cu mine în momentul ăsta. O să mergem să bem ceva liniștiți undeva unde e și un pic de muzică și apoi o să vă duc acasă și o să vă bag în pat. Pot să telefonez de la restaurant, adăugă el.

— E imposibil, spuse Krogh. Lumea ar remarca.

— N-o să remarce nimeni. Toată lumea iese în foaier.

— La începutul actului următor or să ne vadă scaunele goale. Or să creadă că sînt bolnav. Nici nu-ți poți închipui ce zvonuri ar putea să iasă de-aici. Și chiar înaintea unei noi emisii. Și reporterii vor fi afară.

— Atunci o să fiu eu ăla bolnav. Dumneavoastră mă duceți acasă. Nimeni nu știe cine sînt. Vor crede că sînt un prieten de-al dumneavoastră.

— Of, Farrant, dacă aș putea... spuse Krogh. Dar nu i-ai convinge în vecii vecilor. Și chestia asta mai ține două ore. Știi să joci teatru?

— Dacă știu să joc teatru? răspunse Anthony. Eu aș zice că știu. Ar fi trebuit să mă vedeți în *Secretara particulară*. Toată școala a rîs, pînă și profesorii. Soția directorului – noi îi spuneam Creața-Fleața – mi-a dat o cutie cu bomboane de ciocolată. Sigur, am mai ruginit, dar joc teatru foarte bine.

Însă Krogh repetă că era cu neputință. Îi era recunoscător lui Anthony, dar acesta n-avea idee de intensitatea atenției jurnalistice concentrate asupra lui. Exista mai ales un tip, unul mic și prost îmbrăcat...

— De ani întregi e așa, spuse el. Sigur că într-un fel e un omagiu – recunosc că m-aș simți pierdut fără el. Du-te să-ți dai telefonul și întoarce-te. Deschise programul pentru prima dată și începu să-l citească metodic, pagină cu pagină, de la reclama la produsele Krogh pînă la lista personajelor și a interpreților.

În foaier se formase un culoar și prințul îl parcurgea iar și iar de la un capăt la altul, însoțit de soția sa, de un bătrîn cu mustăcioară gri efilată și de o femeie fără vîrstă, cu părul lung, tenul pătat și fața nepudrată; pînă la capăt și înapoi, pînă la capăt și înapoi, ca niște animale într-o cușcă, hrănite sub privirile curioșilor. Un val de șușoteli se crea de fiecare dată în urma celor patru spinări care se îndepărtau, un baraj de conversații banale îi întîmpina atunci cînd reveneau.

Pe blocnotesul din cabina telefonică fusese desenată o inimă, o inimă strîmbă, stîngace. Centralistului îi luă mult timp să înțeleagă ce voia Anthony; acesta trebui să-i repete iar și iar „Hotel York". În inimă fusese notat un număr de telefon și artistul începuse să deseneze o săgeată. Prințul continua să meargă înainte și înapoi prin foaier, bărbații șușoteau și femeile se uitau la rochia prințesei. În primul moment, inima din desen părea naivă și putea să te înduioșeze, pînă cînd observai în colțul paginii un mic distih în limba franceză, ca acelea pe care le găsești de Crăciun în unele batoane de ciocolată, și în momentul acela (Anthony încă mai aștepta și asculta) întreaga imagine devenea deșteaptă, devenea o parodie, o glumă sofisticată.

— Domnișoara Davidge este la hotel?

Portarul de la York vorbea engleza:

— Nu știu sigur. Mă duc să văd. Cine o caută, vă rog?

Și Anthony putu să audă, extrem de slab, zgomotul pașilor săi care se îndepărtau. Se uită la ceas. Era zece fără un sfert. Se gîndi: cum o cheamă? Îi spusese cum o cheamă, dar nu reușea să-și aducă aminte. Își dădu seama că practic nu-și aducea aminte nici de înfățișarea ei, ci numai de defectele pe care i le găsise – rujul prost ales, pudra prost aplicată. Ideea anonimatului ei total îi atinse momentan imaginația. Se simți răspunzător ca pentru un animal care i s-ar fi lăsat în grijă și pe care l-ar fi pierdut. Dacă le chemi îți răspund întotdeauna, dar dacă le uiți numele?

— Anthony la telefon, spuse el.

Recunoștea vocea; recunoștea pînă și jalnica, totala incapacitate de disimulare – oftatul rapid și ușor de emoție sau de speranță sau poate de ușurare, care alerga orbește spre el pe firul telefonului, străbătînd un lac, un pod, un chei.

— Cu cine vorbesc? întrebă el.

— Cu Lucia.

Cum putuse să uite numele ăsta absurd și pretențios? Într-un colț de depozit, ea îi mărturisise că are și un frate pe nume Roderick. Tatăl ei era responsabil. Era un mare cititor de clasici mai obscuri, clasici care, dacă fuseseră vreodată vii, erau acuma morți și îngropați sub praful care se adună pe rafturile bibliotecilor publice. Umblase prin tot Göteborgul cu cartea lui preferată

după el; niciodată nu stătuse prea mult despărțit de ea; ea era răspunzătoare pentru Roderick – *Baladele spaniole* ale lui Lockhart. Lucia nu-și mai amintea ce carte îl inspirase pentru numele ei. În timp ce-și mîncau *smörgåsbord*-ul, domnul Davidge se oferise să i-l împrumute pe Lockhart. „Lockhart cel cu Scott“[1], explicase el. După care se declarase un mare iubitor de poezie. Coborîndu-și vocea, vorbise cu venerație despre Horne și Alexander Smith. „Mie în poezie îmi place să am pe ce pune mîna“, spusese el. „Nu versuri pur și simplu, ci epopei.“ După cum observase fiica lui, devenind malițioasă pentru că el uzurpa conversația, gusturile lui fuseseră condiționate de ce se putea găsi prin lăzile cu cărți de șase *penny*, la vînzătorii de cărți folosite. „Uită-te și tu la ea. Numai uită-te la ea“, spusese ea cu dispreț, arătînd spre Lockhart-ul care zăcea lîngă heringii sărați, legat într-o copertă neagră și zgîriată, cu vechea etichetă a unei biblioteci de împrumut.

— Lucia, spuse Anthony. Sigur că da. Ți-aș recunoaște vocea oriunde. Dar, înțelegi, m-am temut să nu fie cineva din familie. Nu voiam să-mi deschid inima în fața mamei tale.

— Presupun că ai uitat, spuse glăsciorul cel fără de speranță.

— Bineînțeles că n-am uitat, spuse Anthony. Dar chiar acum am primit un post foarte important de la Krogh. Pînă în momentul ăsta n-am avut timp să ajung la un telefon. Am fost fugărit

1. Istoria literară îl reține pe John Gibson Lokhart (1794-1854) în primul rînd ca biograf al lui Walter Scott.

în toate părțile. Nici nu m-ai crede dacă ți-aș spune ce chestii am făcut. Auzi, ție-ți plac tigrii?

— Tigrii?

— Tigrii de pluș. Azi ți-am cumpărat unul. Asta dovedește că nu te-am uitat. Pot să ți-l aduc la hotel?

— Dar cînd?

— Aș putea să ajung în jur de douăsprezece noaptea.

— Of, Anthony, aș fi vrut să vii. Dar acum nu se mai poate. Aproape că m-am băgat în pat.

— Dar nu e nici zece.

— Acasă ne culcăm întotdeauna la zece.

— Atunci mîine-seară, dacă reușesc să scap...

Doamne, biata copilă! – gîndi el. Să se culce la zece; e de toată jena. Aș vrea s-o fac să se simtă bine. Fapta mea bună pe luna asta. Și cu recunoștință dureroasă își zise: mă crede drăguț. Crede tot ce-i spun. E stupid din partea ei, dar e dulce.

— N-are nici un rost. Mama are bilete la nu știu ce.

— Atunci poimîine-seară...

— Un prieten de-al lui tata... Anthony, n-are nici un rost. Săptămîna viitoare plecăm.

— Ia prînzul cu mine.

Vocea ei slabă și disperată îl rîcîia la inimă:

— N-are nici un rost, Anthony. Ar trebui să vezi programul lui tata: primăria, muzeele, o masă aici, o masă acolo... „Facem“ Stockholmul. Și-l „facem“, nu glumă.

— Atunci, spuse Anthony, poți să-ți iei micul dejun cu mine. Și continuă nonșalant: Ne urcăm într-o mașină și mergem undeva. Cînd crezi că poți?

— Mîine? Vocea ei aproape că muri pe fir de atîta emoţie: Se apropie mama. Nu vreau să afle. Ar pune piciorul în prag. O să fii la Podul de Nord la opt dimineaţa?

— OK, spuse Anthony.

Puse receptorul în furcă. Opt era al naibii de devreme. Asta însemna să se trezească la şapte şi jumătate; în majoritatea dimineţilor era foarte frig la ora aceea; brusc şi demoralizant îi apăru în faţa ochilor camera sa: periuţa de dinţi în paharul ei, şerpuiala zgomotoasă a ţevilor din perete, fereastra cu vedere la străduţa îngustă şi la coşurile de gunoi, robinetul de apă caldă din care curgea numai apă rece, fotografiile lipite în continuare cu săpun; uitase să cumpere nişte piuneze. Fapta mea bună pe luna asta. Cineva bătu la uşa cabinei.

Într-o bună zi o să se întîmple ceva. Oamenii ăştia or să mă aducă la disperare. N-avea nici cea mai vagă idee cine erau „oamenii ăştia".

Se întoarse şi-l văzu pe Krogh aşteptîndu-l în faţa lojii şi în secunda următoare, fără să fi depus nici un efort, era din nou zîmbitor, era plin de voie bună, era un băiat de treabă.

— Am stat prea mult?

— Pînă la urmă m-am hotărît să plec, spuse Krogh. Vorbea cu uimire, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că e atît de uşor: Toţi ceilalţi au intrat în sală şi noi sîntem aici. Privi spre scara cea mare şi pustie: Şi acum ce se întîmplă?

— Totul e în regulă, spuse Anthony. Acum ieşim pur şi simplu. Nu ne mai batem capul cu lucrurile noastre sau cu maşina dumneavoastră.

Krogh zîmbi.

— Atît de uşor, spuse el. Pînă acum nu mi-a trecut prin cap.

Mergînd unul lîngă celălalt, coborîră treptele goale. Puteau să audă o voce care cînta, mai slabă decît o voce la telefon.

— E o adevărată aventură pentru mine, Farrant. De mult n-am mai avut o aventură ca asta.

— Dar în calitatea mea de gardă de corp, spuse Anthony, mă simt responsabil. Nici măcar nu sînt înarmat.

— Îmi cedaseră mie nervii. De fapt nu-mi trebuie bodyguard.

— Vă trebuie ceva de băut.

— Aşa e.

Îşi băgă braţul pe sub braţul lui Anthony şi, trecînd pe lîngă portarii sideraţi, ieşiră în piaţă. Un bărbat veni în fugă spre ei, ţinînd ceva care arăta ca o ramă de tablou atîrnată într-un băţ; un fulger alb îi orbi momentan, făcîndu-i să vadă totul distorsionat într-o lumină crudă – o lume tremurîndă şi fugară de alb şi negru.

— Un taxi. Repede. Găseşte un taxi, spuse Krogh.

Doi bărbaţi se apropiară de el şi-i spuseră ceva în suedeză, un taxi trase la trotuar şi Krogh îşi făcu drum spre el. Lumea se aduna în piaţă cu o viteză extraordinară. Prin geamul maşinii, Anthony văzu şase sau şapte oameni venind în fugă pe pod. O femeie oprită sub statuia lui Gustav strigă: „Ura, Herr Krogh!" şi lumea izbucni în urale slabe, oarecum întrebătoare, atunci cînd taxiul se urni din loc.

— Proștii! spuse Krogh.

Se lăsă mult pe spate, astfel încît să nu poată fi văzut, și luminile de la Grand Hotel alunecară pe geamurile mașinii. O explozie de muzică de dans îi cutremură și se stinse în urma lor.

— Să oprim aici? întrebă Anthony.

— Nu, nu, răspunse Krogh. Într-un loc mai liniștit. O să mergem la Hasselbacken, vizavi de Tivoli. N-am mai mers acolo de douăzeci de ani.

— E distracție la Tivoli?

— N-am fost niciodată, spuse Krogh.

— O să mergem într-o seară.

Masa de piatră scăldată în lună a Muzeului Nordic se micșoră sub ei cînd urcară deasupra lacului. Muzica din Tivoli se răspîndea în aerul rece care o prindea și o păstra, așa cum un bloc de gheață poate să păstreze două corpuri umane, salvîndu-le de la descompunere: un dezmăț înghețat, un abandon congelat.

— Ce să caut la Tivoli? zise Krogh. Farrant, ești nebun. Nu sînt în siguranță cu tine. Să plec așa de la operă... Mîine o să fie în toate ziarele. I-ai auzit cînd au venit să-mi vorbească. Voiau să știe dacă mi-a displăcut montarea, dacă mi s-a făcut rău, dacă am primit vești proaste.

— Cineva ne urmărește, spuse Anthony, privind înapoi și văzînd un fascicul mare de lumină măturînd o curbă în dreptul parcului Skansen. La restaurant o să ne găsească sigur. Spuneți-i șoferului să meargă la Tivoli. E singura soluție; acolo o să ne pierdem în mulțime. Bătu el însuși în geam și spuse: Tivoli. Tivoli.

— Nu, nu, nu putem face asta, spuse Krogh. Ce-or să spună ziarele? Să plec de la operă ca să merg la Tivoli... Or să creadă că am înnebunit. Ce-o să se întîmple la bursă?

— Dați-o încolo, spuse Anthony.

— Să dau încolo bursa! spuse Krogh năucit; începu să rîdă nervos, vinovat. Cît de nebun poți fi! repetă el. Cu cicatricea aia cum te-ai ales? Tot așa, te-ai hotărît s-o dai încolo de bursă?

— Ah, cicatricea! spuse Anthony. E o poveste lungă. Vă mai aduceți aminte de vasul *Neptun*, care s-a scufundat în Oceanul Indian acum cîțiva ani? Probabil că în ziarele dumneavoastră nu s-a scris. În fine, s-a creat panică; pasagerii s-au îmbulzit spre bărcile de salvare; eu îl ajutam pe secund să-i țină pe loc și cineva mi-a tras o bîtă în cap.

Krogh începu să rîdă. Anthony îl întrebă, nevenindu-i să creadă:

— Nu mă credeți?

— Absolut deloc, răspunse Krogh.

Taxiul opri, dar Anthony rămînea țintuit locului, cu ochii cît cepele.

— De ce nu mă credeți? Ce-am spus greșit? Începu să repete povestea încet, pentru sine: *Neptun*... panică... îmbulzeală la bărcile de salvare.

— Hai, ieși, îi spuse Krogh. Uite celălalt taxi.

Cînd trecură de casa de bilete și de barieră, își puse mîna pe brațul lui Anthony și-l opri:

— Vreau să văd cine e.

Cel de-al doilea taxi opri în spatele celui dintîi. Coborî un bărbat într-un costum gri de vară; în timp ce-l plătea pe șofer, se uita în dreapta și-n stînga; fiecare mișcare a lui era lentă și calculată; pielea de pe fața lui, deși subțire, se încrețea și-i atîrna sub ochi și sub bărbie.

— E Pihlström.

Dar taxiul nu plecă. Două picioare în pantaloni negri strîmţi căutară o treaptă, nereuşind să se coordoneze, bălăbănindu-se şi tremurînd ca ale unui păianjen.

— Sînt doi! exclamă Krogh. Nu l-am mai văzut pe Pihlström vînînd în tandem. Oh, dar este... Cît de important trebuie să li se pară!

O redingotă, o cravată neagră subţire ca un şiret, legată cu fundă sub bărbia de om bătrîn; ţepii de păr alb, faţa prelungă şi lipsită de umor...

— E profesorul Hammarsten!

...Pălăria moale de culoare neagră, ochelarii cu rame de oţel, pielea livid-cenuşie.

— Repede, pînă nu ne văd! spuse Krogh.

O luă înainte; văzu un culoar de feţe uimite deschizîndu-se şi închizîndu-se la loc; îşi aduse aminte că era în ţinută de operă şi fără pălărie, dar o iresponsabilitate ciudată începea să i se suie la cap; îşi aminti de Hall cum stătea cu nasul lui fals, în timp ce *fiesta* se învolbura în jurul lor, spunîndu-i: „Dar cum rămîne cu fricţiunea?". Rămînînd brusc fără aer, se opri în spatele unei barăci de tir şi spuse:

— Ce-ar crede săracul Hall dacă m-ar vedea?

Săracul şi fidelul Hall. Putea să-i încredinţeze lui Hall orice sarcină, dar în faţa lui n-ar fi fost capabil de lipsa asta subită de rezervă, de rîsul ăsta. Aceste lucruri se cuveneau păstrate pentru cineva care nici măcar nu putea să mintă convingător. Îi spuse lui Anthony cu o voce blîndă, gîfîind între cuvinte:

— Nu s-a scufundat în Oceanul Indian.

— La naiba! făcu Anthony. Zîmbi neliniştit, clipind des în lumina reflectoarelor: N-am mai încercat povestea asta. De obicei spun una cu o bombă. O să vă spun adevărul. Numai Kate îl ştie. Jupuiam un iepure şi mi-a alunecat cuţitul.

— Pihlström, spuse Krogh.

De după colţul cu aleea principală apăru bărbatul în costum gri, păşind cu băgare de seamă ca o pisică în jurul unui tomberon.

— Jocul s-a terminat, spuse Krogh pe un ton obosit. Şi, cu aceeaşi vinovăţie pe care ar fi simţit-o dacă ar fi trădat o fiinţă dragă, vînzîndu-i acţiuni pe care le-ar fi ştiut nu neprofitabile pe termen lung, ci neprofitabile de pe-acum, nule, inutilizabile, adăugă: Am fost nişte caraghioşi.

— Lăsaţi-mi-l mie, spuse Anthony.

Se îndreptă spre Pihlström, îl prinse de un braţ, îl întoarse cu spatele spre el şi îl împinse după colţul barăcii. Pihlström scoase o serie de scheunături rapide:

— Hammarsten! Hammarsten!

Profesorul Hammarsten stătea cu alte două-trei persoane în faţa unui joc mecanic cu mai multe manete mici, de alamă.

— Hammarsten!

Părea să se fi iscat o neînţelegere în jurul unei monede prezentate de Hammarsten.

— Hammarsten!

Acesta se întoarse repede şi îi căzură ochelarii.

— Pihlström!

Începu să bîjbîie cu piciorul prin pietriş, desenînd un cerc neregulat în jurul ochelarilor.

— Pihlström! strigă el cu o voce rugătoare.

Anthony îl împinse în față pe Pihlström.

— Hammarsten.

Profesorul Hammarsten încercă să se aplece după ochelari, dar se îndreptă brusc, cu un strigăt de durere și cu o mînă la spate.

— Pihlström.

Trei oameni începură să-i explice ceva în legătură cu o monedă pe care supraveghetorul o ținea în mînă. Anthony îi dădu drumul lui Pihlström și-l împinse în brațele profesorului.

— Hammarsten.

Se ținură în brațe pentru cîteva momente; apoi Pihlström se aplecă și ridică ochelarii lui Hammarsten; Anthony și Krogh îi priveau de la distanță. În cele din urmă se despărțiră: unul o luă într-o direcție, celălalt în cealaltă, și dispărură. Nu se grăbeau; mișcările lor vădeau o anumită lipsă de entuziasm.

— Ai fost gorilă prin localuri la viața dumitale? întrebă Krogh.

— Nu, oftă Anthony. Și, după greșeala mea de adineaori, nu mai am nici un chef să vă spun povești. Aș fi putut să jur că s-a scufundat în Oceanul Indian.

— S-a scufundat în Oceanul Indian, spuse Krogh.

— Vai de mine! făcu Anthony. Vreți să spuneți că nu era nimic greșit în poveste? Niciodată să nu-mi cereți să joc pocher cu dumneavoastră! Rummy sau nimic. Adică ceva cinstit, care să țină doar de noroc și în care să nu fie loc de cacealmale. Și cu ce față serioasă mi-ați servit-o! Ca un pocherist.

— Chiar știi să tragi?

— Dacă știu să trag? răspunse Anthony.

Își vîrî brațul pe sub brațul lui Krogh și, trăgîndu-l după el, străbătu două alei. Din cînd în cînd se opreau în fața unei barăci de tir, dar de fiecare dată Anthony spunea: „Prea simplu". În cele din urmă găsi ce căuta. Premiile erau numerotate.

— Doriți o tabacheră? întrebă Anthony.

— O am pe asta.

Krogh scoase din buzunar o cutiuță din marchetărie fină. Fusese creată de același sculptor care realizase și statuia, și scrumierele; purta monograma E.K. Era mîndru de ea.

— Nu mai există una la fel în toată lumea, spuse el.

Se odihnea în palma lui, aproape la fel de ușoară ca un puf de pudrat.

— Da, e drăguță, spuse Anthony, dar vă trebuie și ceva mai serios, pentru ocaziile oficiale. Ceva din piele de porc. Aia de-acolo: ar arăta bine cu o monogramă de aur. O s-o cîștig pentru dumneavoastră.

După aceea spuse:

— Și acum să bem ceva.

Nu știa nici un cuvînt în suedeză, dar preluase controlul. Le veniră berile.

— Slabă, spuse Anthony. Trebuie să veniți în Anglia, să vă arăt acolo bere. Ce-aș mai bea acum un Younger! Sau vreo două Stone Special. Nici nu-ți trebuie mai mult de două.

Îl vrăjea pe Krogh cu stilul său relaxat, cu aerul său că știe cîte ceva despre acele lucruri pe care el, Krogh, le știa mai puțin. Iar Krogh se uita la Anthony exact așa cum s-ar fi uitat o femeie

între două vîrste, crescută într-un alt sistem de convenţii, la o tînără care ştie care sînt cele mai bune cosmetice, cele mai bune ingrediente pentru cocteiluri, cel mai bun doctor la care să se ducă în cazul în care ar începe ceva ce n-ar mai vrea să termine. Simţea un pic de invidie, un pic de afecţiune, ba chiar un pic de amuzament, dar în primul rînd simţea cît de repede trecuse timpul pentru el şi cît de încet trebuie să fi trecut pentru celălalt, care ştia atît de multe, atît de devreme.

— Mergem să ne fîţîim şi noi un pic?

— Nu înţeleg.

— Să dansăm un pic.

Melodiile care răsunau din difuzoare erau, probabil, ultimele noutăţi; un şirag de lămpi cu arc îşi revărsa lumina peste scîndurile ringului; feţe albe şi delicate urmăreau, crispate de atenţie, ritmurile complicate, fetele deplasîndu-se încet, solemn, pe picioarele lor mici, primind ca pe nişte sacramente comunicările partenerilor lor – un pas la dreapta, un pas înainte, un pas înapoi – şi în timpul acesta gîndindu-se la prăvălie, la birou, la rochia pe care nu şi-o puteau permite („...în tăcerea odăiţei mele goale...“), la vara care se terminase („...zi şi noapte...“), la ce-avea să se poarte la iarnă.

— Nu, eu n-o să dansez. Dar mergi dumneata. Eu o să mă uit.

N-avea nici un rost să-şi spună: „Eu sînt Krogh“, să se gîndească la iniţialele lui compuse din becuri electrice, la fabricile lui active zi şi noapte – primul schimb terminîndu-se la şapte, următorul la trei dimineaţa. Îi era frică să invite la dans vreuna dintre fetele care aşteptau în

jurul ringului. Îl văzu pe Anthony făcînd turul ringului, uitîndu-se la o fată şi la alta; nu ştia o boabă suedeză, dar nu era mai nelalocul lui decît Krogh suedezul, care se născuse într-o colibă de pe Vätten, care învăţase aritmetica la şcoala din sat. Poate că am uitat prea multe lucruri, îşi zise el, privindu-l pe Anthony cum lua de braţ o fată şi o conducea spre ring; cînd eram tînăr...

Dar nu putea să se mintă singur; adevărul era un element din compoziţia aerului de la Tivoli; nu puteai să fii ipocrit într-un loc în care nimeni nu venea din motive amestecate, un loc în care plăcerea era scopul unic, nedeghizat. Chiar şi cînd eram tînăr – gîndi el – eram la fel. Prin Stockholm circulau poveşti despre anii lui de şcoală, despre abilităţile lui precoce de afacerist şi inventator: cum construise el un periscop prin care, de la fereastra clasei, puteai să-l vezi pe profesor înainte ca acesta să apară de după colţul clădirii; cum dăduse la schimb timbre pe fructe, apoi conservase fructele în paie pînă în miezul verii, cînd colegii lui şi-ar fi dat la schimb toate timbrele pe o gură de ceva zemos. Ştia poveştile; ştia că sînt neadevărate, ştia cît de plicticos e adevărul – conştiinciozitatea hei-rupistă, diplomele obţinute una cîte una; abia începuse şi el să trăiască un pic mai intens cînd, într-o zi de primăvară, la Chicago, îi venise ideea noii freze. Îşi aducea aminte cu exactitate curba descrisă prin aer de masivul utilaj de dragare; o văzuse pe fereastră din baraca şefului de echipă; scosese capul afară şi-i strigase şoferului: „Doi metri mai la stînga!“; lunga şi dura iarnă nord-americană

se terminase, simţise miros de primăvară prin mirosul de asfalt lichid, de fum, de metal spălat de ploaie; şoselele asfaltate începeau să crape sub presiunea blîndă, dar insistentă, a firelor de iarbă. Dar n-avea în el nici o dragoste de natură, îşi amintea ziua aceea de primăvară nu pentru că ar fi fost mai frumoasă decît alte zile, ci pentru că, în timp ce se uita la planul podului, fixat cu piuneze pe planşa de desen, şi în timp ce draga se balansa, se clătina şi se scufunda în azurul cerului, se gîndise: dacă aş plasa lama exact aşa, platoul culisant, frîna eliberînd pinionul, oare fricţiunea ar fi prea mare? Nu-şi amintea ca pînă atunci să fi acordat prea multă atenţie acelor bunuri mărunte, ridicol de ieftine şi ridicol de necesare, cunoscute acum sub numele de produse Krogh. Tatăl lui îi mai spunea, pe vremea cînd era copil, că X sau Y are o cifră de afaceri de un milion; şi muncise o săptămînă în atelierele din Nyköping, unde văzuse în acţiune vechiul tip de freză, după care îşi dăduse demisia, simţind că nici rîvna cea mai tenace nu poate avea vreun viitor într-o firmă atît de înapoiată. Şi brusc, fără nici un efort aparent din partea lui, ideea unui nou tip de freză îi apăruse în minte, imprimînd pe vecie în memoria lui ziua de primăvară, mirosul de tufe şi de asfalt, draga care se înclina şi se balansa.

Ceva din relaxarea neobişnuită pe care o simţea în compania lui Anthony îi aducea aminte de perioada aceea. Nu întîmplător îi reveniseră în memorie numele lui Murphy, al lui O'Connor, al lui Williamson şi al lui Aronstein (O'Connor murise în Panama, îngropat sub patruzeci de tone de nămol

revărsate dintr-o dragă care cedase; Aronstein intrase în industria petrolieră; Williamson şi Murphy probabil că muriseră în Franţa). Nu ajunsese să-i cunoască bine, deşi lucrase cu ei optsprezece luni, dar nu-l intimidau aşa cum îl intimidase Andersson, aşa cum îl intimidau tinerele vînzătoare bronzate care dansau acum cu un aer solemn în apropierea lui. Cu efort încercă să se întoarcă în timp, să dea jos anii şi inumanitatea acumulată în cursul lor aşa cum rupi paginile unui calendar îndelung neglijat, uitîndu-te în fugă peste mottouri, peste versuri, peste enunţurile sforăitoare ale unor oratori morţi, oprindu-te ocazional în faţa unei fraze neaşteptat de vii: 1912 – cînd intrase într-un parteneriat de afaceri, 1915 – cînd cumpărase partea asociatului său, 1920 – cînd începuse să aspire la monopolul internaţional, 1927 – anul de vîrf în care încasase dobînda de la statul german, împrumutase guvernul francez şi se lansase în Italia; dar toate astea nu făceau decît să-l aducă înapoi la prezent, la împrumuturile pe termen scurt, la ameninţarea cu greva, la vocea de nătărău a lui Laurin răsunînd din receptor şi recomandîndu-i prudenţă.

Ce caut eu aici? se gîndi el. E absurd. Trosnetul uşor al scîndurilor de lemn sub picioarele dansatorilor; mulţimea circulînd în ordine pe două şiruri, unul urcînd spre barăcile de tir, celălalt coborînd pe lîngă ghicitoare, balansoare şi *montagne-russe*-uri; şi, în ambele capete, prospeţimea bruscă a curţilor cu fîntîni colorate şopotind între cerul negru şi betonul alb; scaunele de pe malul lacului; lumina unui feribot îndepărtîndu-se ca

un far de bicicletă pe suprafaţa netedă şi neagră a lacului: toate acestea făceau parte din Suedia la fel de mult ca pădurile de mesteceni argintii de pe lîngă Vätten, cabana vopsită în culori vesele, raţa care se clătina în văzduh, mama care-l aştepta pe micuţul debarcader; dar aceste imagini nu mai însemnau nimic pentru el, era ca un om fără paşaport, fără naţionalitate, un om care nu vorbeşte decît esperanto.

Masa se zgîlţîi şi se îndreptă la loc; privi în jurul său şi-l văzu pe bătrînul Hammarsten, înalt şi lălîu, trăgîndu-şi un scaun.

— Bună seara, Herr Krogh.

Îşi trecu degetele peste ţepii albi din bărbie şi, trăgîndu-se mai aproape, i se destăinui lui Krogh:

— Pe Pihlström l-am trimis acasă. Mi-am dat seama imediat că nu voiaţi să fiţi inoportunat de un om ca Pihlström. I-am spus că v-am văzut plecînd într-un taxi.

— Şi v-a crezut?

— Oh, dar am fost mult mai subtil, Herr Krogh. I-am cerut să-mi împrumute nişte bani de taxi ca să vă urmăresc.

— Foarte inteligent, domnule profesor, dar ca să fiu...

— Şi el bineînţeles că a sărit în taxi şi dus a fost.

Bătrînul scoase un sunet din gît, ca şi cînd ar fi băut o gură de ceai fierbinte. Spuse cu o imensă satisfacţie:

— Trebuie să fi ajuns deja pe malul celălalt.

— Cum vă merg cursurile de limbi străine, domnule profesor?

— Nu prea bine, Herr Krogh. Nu prea bine. Sînt obligat să-mi cîştig existenţa ca scîrţa-scîrţa pe

hîrtie. Ceea ce mă aduce într-o companie ciudată. Pihlström, englezul Minty, Beyer – îl cunoaşteţi pe Beyer?

— N-am avut onoarea, răspunse Krogh.

— Pur şi simplu nu poţi avea încredere în Beyer, spuse Hammarsten. El e responsabil pentru recentul articol despre cariera dumneavoastră.

— Era un articol laudativ.

— Dar plin de inadvertenţe! Numai noi, bătrînii, mai urmărim Adevărul printre toate frivolităţile unei profesiuni – recunosc, Herr Krogh – nu din cale-afară de *distinguée*. Şi adăugă cu un venin extraordinar şi cu o voce înfundată, parcă mai mult pentru sine: Scormonitori în gunoaie.

— Mie mi s-a părut destul de exact.

— Dar să dea 1911 drept anul în care v-aţi asociat! Trebuie să recunoaşteţi, Herr Krogh, că 1912 ar fi fost, ca să spun aşa, mai aproape de adevăr.

— Da, a fost 1912.

— Ştiu, ştiu. Eu am urmărit an cu an, cu pana mea umilă, dar harnică, cariera celui mai mare suedez din...

Bătrînul era oribil de sincer. Ochelarii lui cu rame de oţel se înceţoşaseră de emoţie. Vorbirea lui se dezarticula cu viteză:

— Văd de-acum ziua în care, alături de Gustav Adolf...

— O bere, domnule profesor? se interesă Krogh cu o oboseală şi o exasperare pe care nici nu încerca să le ascundă.

Se gîndi la toate interviurile pe care fusese silit să i le acorde de-a lungul anilor acestui profesor decrepit de limbi străine, şi nu din milă, ci din

necesitate, pentru că reprezenta cel mai respectat ziar suedez, pentru că exista un oarecare adevăr în lauda lui de sine: da, el măcar încerca să fie exact. Cum Hammarsten nu răspunse, îl întrebă mai tare:

— O bere?

— Vă mulțumesc, Herr Krogh, spuse Hammarsten cu tristețe (ca și cum această aluzie la setea trupului l-ar fi smuls dintr-un vis măreț). Se cufundă în tăcere, dezmierdîndu-și paharul și uitîndu-se la dansatori fără să-i vadă.

— Voiați să vorbiți cu mine? îl întrebă Krogh.

— Nu, spuse bătrînul, doar m-am gîndit că poate ați dori să dați o declarație. Plecarea dumneavoastră de la operă după primul act nu va fi trecut neobservată. Vor apărea tot felul de zvonuri. Făcu o pauză și apoi vorbi în paharul cu bere, pe care-l ridicase în dreptul bărbiei: Herr Krogh, credeți-mă că știu ce gîndiți despre noi. Sîntem ca o rîie; nu puteți scăpa de noi. Ochelarii cu rame de oțel îi alunecară puțin de-a lungul nasului: Trebuie să aveți în vedere faptul că ne cîștigăm și noi o pîine.

— Nu am nici o declarație de dat, spuse Krogh. Nu e posibil să fac și eu din cînd în cînd ceva spontan, ceva ce pur și simplu îmi vine să fac, fără să mi se pună întrebări după aceea?

— Nu e deloc posibil, spuse profesorul.

— În cazul ăsta, voi toți aveți o viață mai bună decît a mea.

— Și nouă ne e la fel de imposibil, spuse Hammarsten, numai că noi nu avem nici compensațiile dumneavoastră.

Plonjă în berea lui și reveni la suprafață cu un pic de spumă albă pe nas. Își rătăcise batista. Se

folosi de un colț de mînecă, roșind și privind în dreapta și-n stînga ca să vadă dacă-l observase cineva.

— De exemplu, Herr Krogh, eu dintotdeauna am visat – veți rîde de mine – să trăiesc o mică aventură – una mică și „aventură" în cel mai pur sens al cuvîntului – cu teatrul. Mi-ar plăcea – dar cît de inadecvat e un cuvînt ca „plăcea" – să montez la Stockholm...

Șovăi.

— Da?

— Marele *Pericle.*

— Ce-i aia?

— *Pericle* de Shakespeare. Într-o traducere personală.

— E o piesă bună?

— Oh, Herr Krogh, e o piesă mare și îndrăzneață. A anticipat *Profesiunea doamnei Warren.* De ani și ani îmi îndemn elevii... Dacă vor să înțeleagă însuși spiritul... Din Shakespeare, aceasta e cea mai bună, cea mai poetică... Sigur că prezintă anumite dificultăți. De exemplu, problema lui Gower. Cine este Gower?

— Trebuie să-l întrebi pe prietenul meu englez. Cine este Gower, Farrant?

— Nu vă deranjează dacă ni se alătură și fata asta, nu? Îi e sete, asta-i clar. Dar nu înțelege nimic din ce-i spun.

Bronzul de pe fața ei ieșea frumos în evidență sub părul blond-cenușiu; cîteva picături de transpirație îi atîrnau pe buza superioară; se uita la bărbați cu o lipsă totală de inteligență; se așeză, își primi băutura, nu spuse nimic; era perfect

dispusă să fie ignorată. Krogh uitase că există asemenea femei.

— Profesorul Hammarsten vorbește englezește, Farrant, spuse el.

— În *Pericle* de William Shakespeare, bătrînul Gower. Cine este bătrînul Gower, domnule Fecund?

— Mă tem că n-am citit piesa, domnule profesor.

— Bun. Dar trebuie s-o fi văzut adesea pe scenele londoneze. Bătrînul Gower. „Din cenușă se ivi bătrînul Gower." *„From ashes ancient Gower is come."*

— Am văzut *Hamlet* și *Macbeth*.

— Nu, nu, nu ele mă interesează. *Pericle* este cea mai mare piesă. Am o teorie despre ea. *„From ashes"* nu înseamnă „din cenușă". Vine de la *„ash trees"*, adică „frasini". Frasinul, stejarul și tufa de spini erau considerate sacre. Bătrînul Gower este un druid britanic, e bătrîn în sensul de mare preot și rege, ca Matusalem. Eu așa am tradus. *„From ashes ancient Gower is come."* Tradus *ad litteram*, este: „Dintre frasinii cei sacri se ivi preotul druid Gower" – nu bătrînul Gower. Sînteți de acord?

— Sună bine.

Poate că fata simți lipsa de interes a lui Krogh pentru conversație. Fără nici un cuvînt, îi luă mîna dreaptă și o întinse în fața ei pe masă cu palma în sus; nu exista nici o cochetărie în gestul ei; pur și simplu își făcea treaba. Bărbaților le place să li se studieze mîinile, au o senzație de importanță; le place să audă de la o fată că „vei pleca într-o lungă călătorie", le place atingerea ei, la fel de legitimă ca într-un dans, le place să fie avertizați: „Ai grijă cu două femei, una brunetă și una blondă", se simt niște Casanova.

— Sigur că veți face următoarea obiecție: acțiunea se desfășoară la Tiron, Antiohia și Efes; mă veți întreba: de ce un druid britanic?

— Asta cam așa e, domnule profesor. Pare un pic ciudat.

— Dar la această obiecție eu răspund în felul următor: Shakespeare e poetul dumneavoastră național; el a trăit în vremurile mărețe ale bunei regine Bess, într-o perioadă de expansiune naționalistă.

— Ai mari succese profesionale, spuse fata. Ar trebui să mergi înainte cu ce faci acum.

— Tu de unde ești? o întrebă Krogh, nevenindu-i să creadă că ea nu-i cunoștea fața.

— Din Lund, răspunse ea, plimbîndu-și degetul în lungul liniei vieții. Ești foarte sănătos: ai o viață lungă.

Nu se putea stăpîni să n-o asculte cu satisfacție.

— Fără întreruperi?

— Fără, spuse ea. Nu te împrietenești ușor. Ar trebui să te ferești de un bărbat și de o femeie. Ești foarte generos.

— O să-l îmbrac pe Gower într-un costum simbolic reprezentînd imperialismul sau expansiunea naționalistă, spuse profesorul.

— Nu prea te interesează fetele. Cel mai mult îți place munca.

— Și ce fel de muncă fac?

— Ceva cu capul.

Îi dădu drumul la mînă și în momentul următor păru să-și piardă orice curiozitate cu privire la el; își bea berea și privea ringul de dans cu ochi mari și ficși, ca de statuie. În cele din urmă, un

bărbat tînăr se opri în dreptul mesei lor și se înclină în fața ei, iar ea se ridică de la masă, îl urmă pe ring și dansă cu el. Era lipsită de curiozitate, foarte drăguță și complet stupidă. Lăsă în urma ei, în mintea lui Krogh, o senzație de liniște și de fericire pe care o pierdu aproape imediat cum o conștientiză. Era ca un miros neașteptat pe o străduță murdară, un efluviu de mentă printre blocurile de locuințe ieftine: te întorci din drum, mergi pe urmele propriilor pași printre pachetele goale de țigări, cojile de cartofi și scurgerile unei conducte (nu mă cunoștea... o viață lungă... generos), dar mirosul s-a dus. Muzica se oprise și fata întindea pe o altă masă, cu palma în sus, mîna băiatului.

— Deci cînd veți monta piesa, domnule Hammarsten?

— Niciodată. Toate acestea nu-s decît idei, vise cu ochii deschiși. Eu nu am bani, domnule Fecund.

— Farrant.

— Ferrett. Nu am relații în lumea teatrului, directorii de teatre nici n-or să se uite la traducerea mea, nu sînt decît un profesor de liceu cu o mare dragoste pentru William Shakespeare.

(O viață lungă... generos...)

— Vă dau eu douăzeci și cinci de mii de coroane, profesore Hammarsten.

Bătrînul nu răspunse; își întoarse fața de la Anthony și se holbă la Krogh cu gura întredeschisă; părea prea înfricoșat ca să mai poată vorbi. Și totuși – gîndi Krogh – o viață întreagă trebuie să-și fi imaginat momentul ăsta; ani întregi trebuie să fi visat că, într-o bună zi, un om bogat îl va auzi

vorbind despre piesa lui – cum se numea, am și uitat – și va crede în ea, îi va da banii. Bătrînul caraghios a făcut toate manevrele ca să ajungă aici și acum nu-i vine să creadă, se teme că glumesc.

— Mîine să-i dați un telefon secretarei mele, îi spuse Krogh.

— Nu știu ce să spun... nu știu... răspunse profesorul Hammarsten.

Puțină spumă încă îi mai atîrna din vîrful nasului și încercă să scape de ea scuturînd din cap. Continuă:

— *Pericle?* În propria mea traducere?

— Bineînțeles.

— Dar traducerea mea, nu știu, poate că e proastă, spuse brusc profesorul Hammarsten. Niciodată n-am arătat-o nimănui. Dacă oamenii nu înțeleg? Druidul Gower. Eu ani de zile am...

În mod evident, voia să explice că nu poți să ajungi brusc la capătul unei lungi călătorii fără să te temi de cum vei fi primit. Prietenii au îmbătrînit; poate că nici măcar nu vei fi recunoscut. Țepii albi de pe bărbia lui și ochelarii lui cu rame de oțel arătau clar cît de lungă fusese călătoria.

— Am scris-o acum douăzeci de ani.

— Alegeți-vă teatrul și actorii, spuse Krogh.

Era deja plictisit de propria lui generozitate. De atîtea ori mai făcuse genul ăsta de lucru. Era genul de lucru pe care lumea îl aștepta de la el. O bancnotă de o sută de coroane pentru o floare de hîrtie, o nouă aripă de spital, o pensie mai mare decît salariul pentru primul angajat care-și pierduse o mînă în freza nouă, îmbunătățită. Era genul de lucru care apărea în presă, care dădea

bine. Cu cît era mai excentric cadoul, cu atît mai mare era publicitatea, şi o asemenea publicitate îi prindea bine în momente ca acestea, înaintea unei noi emisii, într-o perioadă de împrumuturi pe termen scurt, de vînzări la Amsterdam şi de bani tocaţi cu o companie neprofitabilă. Era ciudat ca tocmai bătrînul şi amărîtul Hammarsten să profite, să fie influenţat în felul ăsta de neliniştile lui Laurin şi ale lui Hall. Simţi un dispreţ profund pentru bătrînul profesor de engleză şi jurnalist cu jumătate de normă care stătea pironit locului, îngrozit de propriul noroc, îndoindu-se de sine, lăsîndu-şi ochelarii să-i alunece de pe nas, dînd impresia că o nenorocire supremă s-a abătut asupra lui.

— Mă scuzaţi, Herr Krogh, spuse o voce, o voce încinsă şi răguşită, şi, cu şapca în mînă, cenuşiu şi slăbănog şi cu pungi de grăsime sub bărbie, dinspre lac şi ringul de dans apăru Pihlström. Părul lui rar, de culoare nedeterminată părea alb în lumina puternică a reflectoarelor.

Înainte ca Anthony sau Krogh să poată face vreo mişcare, profesorul se ridicase de la masă. Tremurînd de indignare şi cu ochelarii sărindu-i de pe nas, îşi vîrî mîinile sub coada redingotei negre:

— Pihlström.

— Hammarsten! exclamă acesta. Se apropie prudent şi continuă brusc: Mincinos bătrîn! Ar trebui să-ţi fie ruşine.

— Nu vrem să avem de-a face cu tine, Pihlström, spuse profesorul. Nu voi permite ca Herr Krogh să fie deranjat în felul acesta. Dacă vrei să ştii, Pihlström, Herr Krogh se află aici ca

să discute cu mine un mic proiect, o mică aventură în care avem nevoie unul de celălalt. N-are nici o legătură cu tine, Pihlström, sau cu ziarul pe care-l reprezinţi.

— Dar, Hammarsten...

— Şi acum pleacă, Pihlström, spuse profesorul. Şi, întorcîndu-se spre ceilalţi cu o superbie ruginită, cu mîinile tremurînd în buzunare lîngă mărunţiş, continuă: Domnilor, sînteţi de acord să deschidem o sticlă de vin?

5

Spre etajul patru, pe scara cea lungă, lăsînd în urmă Purgatoriul (pe celălalt mal toaletele publice cu inscripţii murdare, invidia, antipatia redactorului-şef, neîncrederea, revistele cu femei goale) şi înaintînd în Paradis (pîlcurile de case, prosopul familiar, patul tare de ascet), viu şi nevătămat urc eu, Minty.

Ştia cîte trepte sînt, cincizeci şi şase: paisprezece pînă la etajul unu, unde locuiau Ekmanii într-un apartament de două camere, cu telefon şi maşină de gătit electrică; el era gunoier, dar nu părea să ducă lipsă niciodată de bani de cheltuială. Adesea se întorcea acasă la fel de tîrziu ca Minty; era un pic beat şi, în timp ce urca cele paisprezece trepte, îşi tot lua rămas-bun în gura mare de la un prieten, iar Fru Ekman ieşea din casă la auzul vocii lui şi-şi lua şi ea rămas-bun. Niciodată nu părea să se supere pe el că e beat; uneori era şi ea abţiguită şi în uşa apartamentului lor

erau o droaie de prieteni care-şi luau rămas-bun, şi mirosul de trabucuri ieftine se ţinea după Minty pe următoarele paisprezece trepte, arzîndu-i ochii pînă la etajul doi.

După aceste douăzeci şi opt de trepte ajungeai la apartamentul gol. Era cel mai mare din clădire, mobilat, întreţinut şi tot timpul gol. Proprietarii erau în străinătate; în ultimii doi ani nu mai trecuseră pe acasă, dar chiria era plătită. Minty nu-i văzuse niciodată; curiozitatea lui bîntuia palierul; ignoranţa îl tortura, dar nu se încumeta să scape de ea, s-o alunge cu întrebări directe; era o preocupare. Odată, cînd administratoarea deschisese apartamentul ca să şteargă praful, aruncase o privire în hol şi văzuse o gravură cu Gustav Adolf şi un suport de umbrele cu o singură umbrelă prăfuită. Urcînd mai departe, lăsa în urmă apartamentul, iar Ekmanii alunecau cu încă paisprezece trepte mai jos în lungul zidului scării. La etajul trei locuia şi dădea meditaţii o italiancă; îi amintea de colegul Hammarsten, pentru că predau în aceeaşi şcoală. Grăbea pasul pe ultimele paisprezece trepte, cele care duceau spre etajul patru, spre siguranţă, spre casă – halatul miţos de culoare maro atîrnat pe uşă, cacaua şi biscuiţii uscaţi din dulap, mica madonă de pe cămin, păianjenul de sub paharul pentru periuţa de dinţi.

Era obosit; era devreme; dar n-avea nimic altceva de făcut decît să se culce.

După ce aprinse lumina, se duse direct la fereastră şi o închise; îi era frică de fluturii de noapte. Apartamentele de sub el creau scăriţe de lumină între el şi stradă: toată lumea era acasă; Ekmanii dăduseră drumul la radio. Nota lui de plată lunară era lîngă păianjen, pe lavoar. Minty îngenunche şi scormoni în dulap; îşi turnă nişte lapte concentrat într-o oală şi adăugă două linguri de cacao; aprinse reşoul cu gaz de lîngă comoda de acaju lăcuit şi, în timp ce mixtura se încălzea, îşi căută ceaşca. Îi găsi farfurioara, dar nici urmă de ceaşcă. În cele din urmă văzu bileţelul pe care administratoarea i-l lăsase pe pernă: „Herr Minty, îmi pare rău, cana dumneavoastră s-a spart", încheiat cu o semnătură înflorată, fără scuze suplimentare. Va trebui să folosească paharul de dinţi.

Păianjenul era clar mort; se strînsese în sine; administratoarea casei ar fi putut să-l ia de acolo. Luă paharul şi-şi bău din el cacaua călduţă, dar, în timp ce se uita după savoniera în care-şi ţinea mucurile de ţigară, descoperi că păianjenul se mişcase. Nu moartea, ci viclenia îl făcuse să se taseze aşa; devenit acum de două ori mai mare, cobora spre duşumea pe firul lui invizibil.

Instinctul de vînător şi torţionar se deşteptă în creierul lui Minty; avusese o zi bună. Luă paharul şi prinse păianjenul, îi rupse firul cînd începu să se caţăre pe el şi, cu o mişcare rapidă, îndemînatică, îl întemniţă din nou pe marmura de lîngă chiuvetă. Păianjenul îşi mai pierduse un picior; stătea nemişcat într-o băltoacă minusculă de cacao. Răbdare, gîndi Minty privindu-l. Răbdare. Poate că o să trăieşti mai mult decît mine. Ciocăni cu unghia în pahar. Douăzeci de ani în Stockholm, nu mai sînt aşa tînăr. Mîine o să scriu un bileţel:

„Nu-l atingeți". O să trebuiască să mai cumpăr un pahar de dinți, pe lîngă ceașcă: o zi de cumpărături îl așteaptă pe Minty; și, de surescitare, uită să-și mai facă rugăciunea înainte de a se băga în pat. Odată ajuns acolo, nu i se mai păru necesar să coboare pe linoleumul rece: Dumnezeu nu pune preț pe poziții, tot așa cum nu pune preț pe persoane; singurul lucru care contează este ca rugăciunea să vină din inimă. Și, împreunîndu-și mîinile sub pătura rugoasă, Minty se rugă cu fervoare: ca Dumnezeu să-i coboare pe cei puternici și să-i ridice pe cei smeriți; ca Dumnezeu să-i dea lui Minty pîinea lui cea de toate zilele și să nu-l ducă în ispită; și, particularizînd din ce în ce mai tare, ca Anthony să nu încapă pe mîinile lui Pihlström și ale celorlalți, ca ministrul să consimtă la organizarea unui dineu Harrow, ca el însuși să găsească o ceașcă asemănătoare cu cea spartă; și la sfîrșit îi mulțumi lui Dumnezeu pentru Marea lui mizericordie, pentru o zi fericită și plină de succese. În casa de peste drum, luminile se stinseră una după alta; în curînd nu mai putu să vadă fluturele de noapte care se proptea insistent în geam; stinse și el veioza și rămase nemișcat în întuneric, ca păianjenul răbdător de sub paharul său.

Și tot ca păianjenul se împuțină la trup, nemaifiind obligat să se umfle ca să înfrunte disprețul lumii; cu trupul destins în poziția mortului, stătea acolo și-l ispitea umil pe Dumnezeu să ridice paharul.

PARTEA A IV-A

1

Anthony a fost punctual. Orologiile băteau ora opt pe ambele maluri ale rîului în momentul cînd ajunsese pe Podul de Nord. Asta nu era politica lui obișnuită. Nu-i plăcea să aștepte după o femeie; era un început prost pentru orice relație. Femeia trebuia să fie prima la întîlnire și el trebuia să întîrzie puțin, chiar dacă asta însemna să stea ascuns după colț și să iasă la momentul potrivit, degajat și plin de scuze incorigibil vagi. Dar situația se schimbase. Acum avea o slujbă și, în timp ce mergea cu pași hotărîți prin ceața matinală care venea de pe lacul Mälaren și se așternea ca o rouă pe pardesiul lui nou, își pregătea cu grijă noua strategie: eficiență, punctualitate, nu prea mult timp pentru femei, un bărbat cu multe treburi bărbătești de făcut, trebuie să fiu la birou la nouă, nouă și ceva, pot să-ți ofer o oră, multe responsabilități.

Dar ea îl aștepta deja la celălalt capăt al podului și atitudinea lui se înmuie. Lucia era numele ei absurd: săraca fetiță, ce trist. S-a îmbrăcat, fără nici o subtilitate, ca să mă dea gata: pălărioara aia cu vino-ncoace care nu se potrivește deloc cu fața ei serioasă. Se gîndi: ai

zice că aşteaptă un iubit şi nu un tip oarecare pe care l-a agăţat la Göteborg. Şi se trezi din nou, ca de fiecare dată, atras în capcana tandreţei de uimirea lui în faţa faptului că o femeie îşi poate da osteneala să-i fie lui pe plac (chiar dacă, în cazul Luciei Davidge, asta însemna să se pudreze excesiv). Orice s-ar zice, chiar şi cele mai hîrşîite dintre ele au inocenţa asta stupiduţă, care te farmecă; pînă şi Mabel o avea.

Văzîndu-l cum vine spre ea, aproape că începu să alerge. Erau numai ei pe pod. Tocurile ei mult prea înalte alunecară pe pavajul umezit de ceaţă şi capul ei se lovi de pieptul lui, împingînd pălărioara într-un unghi şi mai cîş. Se sărutară ca doi vechi prieteni, fără premeditare. El scoase tigrul din pardesiu, dar în prima parte a drumului nu se gîndise să-l protejeze şi blana sa era leoarcă.

— Ce drăguţ e! spuse ea. Şi ce ud e! Amîndoi sînteţi uzi. Mai că nu v-aţi înecat.

Într-adevăr, ceaţa îi atîrna de pardesiu şi de pălărie, grea ca ploaia. Nici dacă m-ar fi pescuit din lac n-aş fi fost mai ud, se gîndi el şi, pentru că gîndurile de felul ăsta aveau tendinţa de a-l apăsa pe creier pentru prea mult timp, ca o compresă rece, rîse ca să le alunge:

— Sînt un bun înotător.

Dar nu era adevărat. Întotdeauna îi fusese frică de apă. Cînd avea şase ani, tatăl său îl aruncase într-un bazin, în ideea că ori se scufundă, ori învaţă să înoate, iar el se scufundase. Ani întregi după aceea visase că moare înecat. Dar dacă există vreo providenţă care unelteşte necontenit să-l împreuneze pe om tocmai cu felul de

moarte de care se teme mai tare, el o fentase. Înotătorul bun e acela care îşi asumă riscuri. Anthony, un înotător prost, era în siguranţă. El nu-şi asuma nici un risc. Chiar şi acum, cînd i se atrase atenţia asupra pardesiului său ud, alese să nu-şi asume nici un risc. Era la fel de grijuliu cu propria sănătate ca o mamă cu a copilului ei.

— Ce ne trebuie amîndurora, spuse el, e o ceaşcă de cafea bună şi fierbinte.

— Şi nişte marmeladă cu pîine prăjită.

— Şi nişte ouă cu şuncă.

— Ah, dacă am fi la Londra!

Rîseră şi oftară, simţindu-se englezi, melancolici şi exilaţi. Dar nu e timp de pierdut, se gîndi Anthony: ştia cît de uşor răceşte; pieptul lui era o faţadă impunătoare ascunzînd o slăbiciune congenitală. Alergă după un taxi şi se aruncară amîndoi în el, care cum apucă, gîfîind şi rîzînd şi neştiind unde să meargă, încercaţi de acel sentiment de stînjeneală care apare întotdeauna atunci cînd doi oameni călătoresc pentru prima dată împreună.

— Unde vrei să mergem? întrebă Anthony, în timp ce taximetristul aştepta lîngă portieră şi ceaţa se lăsa grea pe pod, umezind uşor pavajul, şi din sirena unui vapor de undeva de pe lîngă primărie ieşea un ţipăt strident care apoi păru să se înece, însă redeveni imediat strident, ca al unui nagîţ care simulează o rană la aripă. Nu ştiu deloc oraşul ăsta, continuă el. Tu alegi. Unde vrei să mergem?

Începu să-şi scoată pardesiul şi îşi pipăi cămaşa pe ascuns: era uscată. Se şi vedea ajungînd de la bal la spital: o răceală urîtă, o pneumonie.

— Drottningholm, spuse ea. N-am mai fost. E un palat acolo.

— Dar se poate lua micul dejun?

— Trebuie să se poată.

Ceața aluneca de-a lungul geamurilor și Lucia îl șterse cu mîna pe cel de lîngă ea. Anthony o sărută pe ceafă. Ea spuse:

— Dacă tata ar ști ce fel de viață duc...

— Te referi la mine? întrebă Anthony.

Întoarse spre el o privire care se dorea îndrăzneață pînă la insolență, dar semăna mai bine cu a unui animal speriat.

— Doar nu crezi că ești singurul?

Doamne! se gîndi el. Ce-o fi în capul ei?

Căută o formulă prin care s-o asigure că intențiile lui sînt onorabile, că pentru moment nu vrea decît să-și ia micul dejun.

— Să știi că pînă și în Coventry se găsesc doi-trei bărbați la care să te poți uita, spuse ea pe un ton exuberant.

Sprîncenele ei erau pensate inegal, tot machiajul ei avea un aer de amatorism – rujul prea pronunțat, crustele de pudră uscată de pe gît. Atitudinea ei avea ceva din bravada neconvingătoare a elevului care se mută la o școală nouă și are ceva de ascuns, vreun defect fizic sau poate doar un nume absurd. Lucia, se gîndi el. Lucia.

Dar ca și cînd nu voise decît să stabilească faptul că e o femeie fatală și acum era perfect dispusă să lase restul în seama lui, ea îl întrebă:

— Cum merge la slujbă?

— Bine, răspunse Anthony. Krogh și cu mine sîntem ca frații siamezi. Își petrecu un braț pe după umerii ei și o mîngîie distrat pe sînul stîng.

— Și ce... ce anume ești?

— Sînt bodyguardul lui. Știi cum e, toți industriașii ăștia mari se tem că cineva s-ar putea gîndi să-și exerseze pe ei talentele de țintaș. Ei bine, continuă el, fudulindu-se la rîndul lui, treaba mea este să fiu primul care scoate pistolul.

Se lăsă pe spate în brațele lui, cu pălăria ei provocatoare căzută complet într-o rînă, și spuse cu o voce nervoasă, cu gura uscată:

— Nu sună bine.

Febrilitatea ei îi aminti de poziția în care stăteau; îi strînse sînul într-un fel mai mult amical, mai mult formal, și-i spuse:

— Ba sună minunat. Omul e făcut din bani.

— Ce vreau să spun este că nu-i o slujbă de gentleman.

— Eu nu sînt un gentleman, spuse Anthony. Și o sărută.

— Ba sigur că ești, protestă ea.

Ceața începea să se împrăștie de pe străzile suburbane pline de grădini, rupîndu-se în fîșii și lăsînd zdrențe albe agățate te miri unde, în jurul unui horn, al unui stîlp fisurat, al fîntînilor și al ghivecelor înalte.

— De-asta mi-ai și plăcut de cum te-am văzut. Cravata aia – cred că e de la Eton.

— De la Harrow, admise Anthony.

— Sînt snoabă, spuse ea. Confesiunile ei erau ciudat de amestecate: tonul lor varia de la temerar la umil. Sînt o snoabă oribilă.

Nu exista lucru pe care să nu fie dispusă să-l spună despre ea însăși, gîndi Anthony, cu excepția faptului că era speriată și că nu știa cum să se comporte în continuare.

— Mă bucur să te văd după toți bărbații ăștia străini.

— Dar nu ești nici de-o săptămînă în Suedia.

— Și ai nevoie de o săptămînă ca să cunoști cîțiva bărbați? se grozăvi ea. Apoi făcu din nou o mărturisire umilă: N-am mai ieșit niciodată din Anglia.

Anthony era derutat; nu reușea să țină pasul cu apropourile ei de femeie experimentată și cu inocența ei autodemascatoare. Își spuse: atunci cînd ești în dubiu, giugiulește-te și taci. O sărută din nou, se jucă puțin cu sînul ei, o mîngîie pe coapsă. Dar reacția ei îl năuci. Era ca un pocherist expert care și-a ales un adversar prea ignorant: cu ochii pe potul cel mare, s-a asigurat cu un as în mînecă, a tăiat abil, dar, în același timp, așteaptă ca adversarul să dea dovadă de o anumită prudență instinctivă, să încerce măcar să joace; există formalități pe care chiar și un escroc vrea să le vadă respectate. E iritant să realizezi – la vederea unei fețe prea transparente, la auzul unor licitări prea candide – că ai fi cîștigat la fel de ușor fără toată pregătirea asta, fără să mînărești cărțile, că ai fi putut la fel de bine să joci cinstit.

Lucia îi luă capul în mîini și-și lipi buzele de buzele lui; el simți picioarele ei încordîndu-se și zbătîndu-se. Era înfometată, voia satisfacție, întregul Coventry era în mișcările ei; de ce se mai obosise el să mintă și să farmece și să pună la cale? Demoralizat, se întrebă dacă nu cumva era folosit, dacă, pentru el, aventura asta nu era mai degrabă o înfrîngere decît o victorie. În timp ce

o strîngea în brațe, se gîndi la biciclete, la cum schimbi trenul la Rugby.

Dar nu putea să pretindă că se simte vinovat. În ziua de azi, se gîndi el cu un fel de oroare puritană, seducția a devenit prea ușoară: nu mai are eleganța ușilor încuiate, a sticlei de șampanie, a garsonierei la miezul nopții; se întrebă dacă va putea să facă față exaltării ei. Se simți nespus de ușurat atunci cînd ea se retrase în colțul ei de taxi și începu să-și refacă machiajul, deși voia s-o sfătuiască: „Aruncă rujul ăla. Nuanța nu ți se potrivește". Se gîndi la costumele lui Krogh, la risipa de material bun, la gustul lui consternant în materie de cravate. Trebuie să mă ocup de oamenii ăștia. Cînd o să termin cu ei, vor fi învățat cîteva lucruri. Ideea unei excursii la croitor cu Krogh sau la cumpărături cu Lucia îi aduse pe față o expresie responsabilă. Spuse:

— Nu pot să-ți zic Lucia. Va trebui să-ți zic Loo. Și adăugă: Bănuiesc că magazinele din Coventry sînt destul de dezastruoase.

— Oh, avem cîteva magazine bune în Coventry, răspunse Loo din spatele pudrierei, suflînd fire de pudră parfumată prin tot taxiul. Ai fi surprins. Și apoi, știi, nu sînt nici două ore pînă la Londra. Bilete de tren cu reducere în fiecare zi.

— Presupun că reușești să te distrezi foarte bine, spuse el.

— Oh, nu sînt promiscuă, spuse Loo. În plus, la mine acasă nu e un loc sigur. Tata începe să țipe dacă nu mă întorc pînă la douăsprezece. Nici nu-ți poți închipui ce scandal face. Dacă-ți vine să crezi, nici nu se culcă pînă nu apar.

— Are perfectă dreptate, spuse Anthony. La vîrsta ta nu ai ce căuta...

— Dar tu nu crezi în libertate? spuse Loo. Doar n-ai de gînd acuma să devii scorțos? Ce rost are să călătorești în toată lumea, să iei parte la revoluții și alte chestii, dacă nu crezi în libertate?

— La un bărbat e altfel, spuse Anthony.

— Nu, nu mai e, spuse Loo. Acum există mijloace de contracepție.

— Nu cred în mijloacele de contracepție.

— Cum Dumnezeu te poți aștepta ca o fată să iasă cu tine dacă...

— La naiba! spuse Anthony. Noi mergem doar la micul dejun.

Cu un aer dezamăgit, ea îl întrebă:

— Dar nu mă iubești și tu un pic, Tony? Sigur, nu mă refer la sensul emoțional. Nu pot să suport atunci cînd oamenii devin sentimentali pe chestii atît de simple. Pînă să-ți dai seama ce se întîmplă, devin posesivi și nu te mai vor decît pe tine și se așteaptă ca nici tu să nu-i mai vrei decît pe ei, ca și cînd omul ar fi un animal moligam... adică monogam. Dar fizic nu te atrag un pic?

— Nu știi despre ce vorbești, spuse Anthony.

— Oh, nu pretind că am experiența ta. O fată în fiecare port și așa mai departe.

— Nu cred că ai avut vreun bărbat, spuse Anthony. Cred că ești virgină.

Ea îl plesni tare peste față.

— Îmi pare rău, spuse Anthony.

Era rănit și furios.

— A fost foarte urît din partea ta să spui ce-ai spus.

— Îmi pare rău. Am spus că-mi pare rău.

Taxiul se opri. Erau la Drottningholm. Se ciondăniră cît timp își băură cafeaua și-și mîncară chiflele. Le era foame, dar nu știau cuvîntul suedez pentru „ouă".

— Cum poți să muncești în Suedia fără să știi nici un pic de suedeză? îl întrebă Loo.

— În munca mea nu-ți trebuie nici o limbă, răspunse Anthony.

— Munca ta nu e respectabilă.

— N-ar trebui să fie așa important pentru tine dacă e respectabilă sau nu.

Ea începu imediat să-i explice – cu blîndețe, fiindcă nu-i mai era foame – că respectabilitatea n-are nici o legătură cu libertatea. Lui Anthony îi trecu iritarea și chiar o ascultă cu un anumit interes. Nu putea să nege că fata avea creier. Ea folosi de mai multe ori cuvîntul libertate, dar, acum că nu mai încerca să-și exercite libertatea asta pe spinarea lui, Anthony nu mai era șocat; în fond, ea nu era cu nimic mai modernă decît el. După toate aparențele, în Coventry, oamenii încă mai aveau nevoie de teorii prin care să-și scuze micile escapade. Ea aparținea unei epoci în care deținerea cheilor de la casă era o chestiune de importanță vitală. Anthony nu putea să n-o compare favorabil cu Kate. Kate era cam prea lipsită de scrupule; ea nu se scuza; încă îl mai podideau furia și rușinea atunci cînd se gîndea la momentul acela din apartamentul lui Krogh – „Acolo e dormitorul meu". Știuse, desigur, cu mult înainte de a veni la Stockholm, că e amanta lui Krogh, dar abia atunci o aflase direct din

gura ei, iar ea nu încercase să se justifice. Avea o presimțire neplăcută cum că, dacă ar lua-o la rost pe tema asta, Kate i-ar vorbi mai curînd despre bani și locuri de muncă decît despre libertate.

Pe cînd Loo, draga de ea, are principii, e de modă veche. Urcară aleea care ducea la palat. Ceața se risipise; pe un pod cenușiu, sub o umbrelă viu colorată, un vînzător își aranja sticlele de apă minerală, limonadă și suc de cireșe.

— Vreau suc de cireșe, spuse Loo.

— Abia ai băut cafea.

— Dar îmi place sucul de cireșe.

O familie de rațe plutea spre ei în șir indian. Aveau un aer de seriozitate aferată, deși oarecum infantilă, ca al unui detașament de cercetași. Te așteptai să se apuce de scrijelit mesaje pe mal sau să se adune în cerc și să aprindă un foc cu două chibrituri.

— Oamenii fac atîta caz de sex! spuse Loo.

Sucul acidulat, de un roz luminiscent, făcea bule în paharul ei. Rațele se scufundau cu capul înainte, una după alta.

— Dacă te culci cu un bărbat, asta nu înseamnă...

La capătul unui acru sau doi de iarbă arsă de soarele lui august, Anthony vedea palatul mic și alb, ca o pasăre de mare moartă și împăiată, cu aripile desfăcute.

— Ia spune-mi: cîți bărbați...?

— Numai doi, spuse ea. Nu sînt promiscuă.

— În Coventry?

— O dată în Coventry, spuse ea, și o dată la Wotton-under-Edge.

— Și ești pregătită pentru un al treilea?

— Firma noastră e interesată, spuse ea.

— Dar peste cîteva zile o să pleci.

Ajunseră pe terasa din spate a acestui Versailles nordic și rece. Anthony nu mai trăise niciodată o senzație atît de intensă de exil. Pe terasă bătea vîntul. Cîțiva copaci cu frunze îngălbenite, o tentativă de grădină ornamentală și, la intrarea într-una dintre aripi, o sticlă de lapte. Stăteau unul lîngă altul, cu mîinile împreunate, deasupra întinderii de iarbă pîrjolită. Un om veni cu o mătură în mînă și le spuse în engleză că palatul nu se deschisese încă pentru vizitatori.

La Lyons, în Coventry Street, ar fi deschis deja, gîndi Anthony, și după micul dejun puteai oricînd să-ți găsești un loc; exista un hotel pe lîngă Wardour Street, în cafenelele străine, la etaj, existau nenumărate camere de închiriat cu ora – nu foarte romantic, nu foarte curat, dar, oricum, cu un pat și cu fata potrivită lîngă tine puteai fi fericit; unii oameni pot fi fericiți și fără apartamente în cartiere rezidențiale. Își înfipse unghiile în palmă într-un spasm de nostalgie după ceainicul aburind, după camerista șleampătă care-ți aducea prosoape curate, după turnurile de pachete de țigări englezești. Se gîndi: am fost un prost că am plecat; dacă aș mai fi așteptat, mi-aș fi găsit de lucru; acolo nu pot fi bătut: știu toate șmecheriile.

— Nu ne lasă să intrăm?

— Nu ne lasă.

— Deci presupun că nu ne rămîne altceva de făcut decît să ne întoarcem.

— Stai aici, spuse el. O să încerc un bacşiş.

Porni pe urmele bărbatului cu mătura şi pînă la urmă îl găsi în faţa unei mici clădiri detaşate de la capătul terasei. Nu, spuse bărbatul, nu putea să-i arate terasa; n-avea cheile. Dacă s-ar întoarce într-o oră... dar avea cheile de la teatru, dacă-i interesa.

Micul teatru era exact aşa cum fusese în secolul XVIII. Jilţurile regale se recunoşteau în continuare după coroanele de deasupra lor, lungile canapele bordo erau încă inscripţionate, rezervate pentru morţi – pentru doamnele de onoare ale reginei, pentru suita regelui, pentru bărbier şi peruchier. Anthony şi Loo se aşezară şi, în culisele scenei mici, dar spaţioase în adîncime, ghidul lor începu să tragă de sforile care acţionau decorul vechi şi complex. Norişori albi şi albaştri, bucălaţi ca nişte funduleţe de cupidoni, coborîră în jurul tronului şubrezit, ocupat de Venus sau de Jupiter în mascaradele şi operele de altădată. Ghidul stinse luminile şi dădu drumul la trăsnete. Praful se ridică şi se aşternu iar.

Anthony spuse:

— Trebuie să ne gîndim la un loc unde am putea merge. Dacă am fi la Londra...

— Sau în Coventry...

— Cum ai făcut la Wotton-under-Edge?

— Aveam o maşină.

Întregul decor începu să alunece în lateral şi o grădină de flori elegantă, dar ofilită, se ivi hopăind din culise. Stînd unul lîngă altul pe canapeaua ocupată cîndva de capelanul de la curte şi de bărbierul regal, erau conştienţi de contactul

dintre coapsele lor încordate; se întindeau unul spre celălalt prin hainele lor; intensitatea cu care tînjeau după un pat le dădea o senzaţie de rău fizic. O trapă se deschise brusc în podeaua scenei şi ghidul apăru de dedesubt. Le spuse că totul funcţiona la fel de bine ca în prima zi, apoi dispăru din nou. Îl auziră cum se poticnea pe sub scenă.

— Ştiu ce facem, spuse Anthony. Mergem la Minty.

— Cine-i Minty?

— Un jurnalist. Un tip singur, un amărît. O să-i zicem că am venit să ne luăm micul dejun cu el. O să ştie el un loc unde am putea merge.

— Auzi, dar tu sigur vrei să ne ducem undeva? îl întrebă ea cu un formalism absurd. Nu vreau s-o faci numai pentru că te-am înghesuit eu.

— E tot ce vreau mai tare. M-aş simţi ca acasă.

— E un lucru sănătos.

— Of! făcu el, conştient dintr-odată de toată răceala, de toată nefamiliaritatea, de construcţiile de piatră din jurul lacurilor, de apa care se întindea peste tot, de oamenii care schimbau plecăciuni rigide deasupra şnapsurilor, de o nostalgie după prietenii uşor de legat, după o limbă pe care o putea înţelege, după gardienii din parcurile londoneze, după taxiuri, vînzătoare şi cîrciumi. Aş vrea să rămîi. Sau să plec şi eu. Kate e o carieristă. Nu înţelege. Mie nu-mi trebuie mare lucru ca să fiu fericit.

Whisky cu sifon, un exemplar din *Razzle,* hotelurile din Paddington, un club dintr-un subsol din Lisle Street... Lucrurile acelea şi nu astea:

nu milionarul, nu oțelul și sticla, nu statuia incomprehensibilă.

— Dac-aș putea să vin cu tine!

— Slujba ta nu e respectabilă. Aș fi vrut să fie respectabilă.

— După ce pleci tu n-o să mai știu pe nimeni.

— Eu sînt de părere că e mai bine așa. N-am vrea să începem o relație.

— De ce nu? spuse Anthony. Ce-i așa rău în a începe o relație? Nu fi snoabă. Mie-mi place de tine, ție-ți place de mine. De ce n-am continua să ne vedem pînă ne plictisim unul de altul?

— O relație e ceva atît de limitativ.

Se sărutară și sărutul lor era impregnat de disperare, de foamea senzuală de dinaintea plecărilor, de tristețea gărilor; unul pleca și altul rămînea; o vacanță se terminase; bețele de la artificii zăceau moarte în iarbă, alții continuau să admire arlechinii și jucătorii de curling din arena cu pereți de sticlă de pe faleză și tu n-ai reușit decît să o săruți. Ai adresa mea, țăcănitul ușilor care se închid, scrie-mi, o fluturare de fanion, ne mai întîlnim noi, și un paravan de fum căzînd.

Loo își îndepărtă gura.

— Atît de limitativ, repetă ea, nu foarte sigură pe sine.

El îi căută din nou gura și n-o găsi; obrazul ei avea gust de sare.

— Of, mama mă-sii! făcu ea. Și apoi, încercînd să pară nonșalantă: Iertați-mi vocabularul.

Ce ciudățenie! gîndi el. Ciudățenia dracului: să mi se întîmple mie așa ceva. O întrebă disperat:

— Te întorci la anul?

— Nici o șansă, răspunse ea. Pentru bătrîni, asta a fost o vacanță cît să le ajungă toată viața. Mai puțin în cazul în care se îmbogățesc de pe urma lui Krogh. De cînd sînt aici au investit niște bănuți în acțiuni Krogh.

— Dobînda lui e de zece la sută.

— Va trebui s-o ridice la cincizeci la sută ca să-i aducă înapoi pe ei.

Ghidul lor mai dezlănțui o dată trăsnetul, apoi începu să ridice tronul lui Venus; acesta se balansă cîteva momente deasupra podelei, în frînghiile lui roase, apoi se înălță brusc deasupra norilor și dispăru.

— N-avem mult timp și noi îl pierdem, spuse Anthony.

— Înțeleg unde bați, spuse Loo.

— Bun, dar... nu te deranjează, nu?

— Evident că nu. Doar e sănătos, nu? Tonul ei deveni exagerat de acru: S-au făcut șase luni de la Wotton-under-Edge.

— Pentru numele lui Dumnezeu, spuse Anthony, mai lasă-l încolo de Wotton-under-Edge!

Drumul curgea acum în celălalt sens; părea un drum cam lung ca să-l bați pentru atît de puțin. Băuseră fiecare cîte o cafea, iar Loo își mai luase și un suc de cireșe; nu se întîmplase nimic.

— Am pierdut două ore, spuse Anthony.

— Ei, lasă, sîntem tineri amîndoi, răspunse ea.

Stătea gemuită într-un colț, departe de el, și genunchii strînși i se loveau de bărbie la fiecare zdruncinătură a mașinii.

— La anul pe vremea asta...

— Unde vei fi?

— Presupun că vom merge la Bournemouth.

Opriră din drum să-şi cumpere nişte sendvişuri. Pachetul îl luă Loo. Anthony nu suporta să fie văzut cu pachete de mîncare.

Obosiră înainte de a ajunge la etajul trei al imobilului în care locuia Minty şi se opriră ca să-şi tragă răsuflarea în dreptul unei ferestre. De acolo vedeau toată strada pînă la marginea apei; auzeau clinchetul tramvaielor din apropierea gării de dincolo de lac şi plescăitul apei în cheiuri. Apoi mai urcară un etaj. Cartea de vizită a lui Minty era fixată pe uşă cu o piuneză. „Mr. F. Minty". Căutară o sonerie, dar n-o găsiră, aşa că Anthony bătu cu palma în uşă.

— Mă întreb de la ce-o fi venind „F"-ul, spuse Loo.

Minty deschise uşa şi Anthony îi explică:

— Am venit la micul dejun.

— Oh, dar chiar îmi faceţi o mare plăcere, spuse Minty. Iertaţi-l pe Minty pînă-şi face patul.

Îl auziră foşnind nişte pături, golind un lighean, lipăind încoace şi încolo în papucii lui de casă, închizînd un şifonier, mutînd un scaun. Apoi se întoarse la ei.

— Intraţi, intraţi, spuse el.

— Permite-mi să ţi-o prezint pe domnişoara Davidge.

— Bună dimineaţa, spuse Minty. Sînt atît de încîntat, atît de ruşinat... V-ar deranja să staţi pe pat? Pot să vă ofer nişte cacao?

— Am adus nişte sendvişuri.

— Un picnic în toată regula! spuse Minty.

Îngenunche şi scotoci într-un dulap, dar brusc îşi aminti:

— Oh, Doamne-Doamne! Proprietăreasa mi-a spart singura ceaşcă. Va trebui să cobor şi să împrumut una de la Ekmani.

Dar rămase în genunchi, cu o cutie de lapte condensat în mînă:

— Doar dacă nu bem din asta. Nu prea mă văd cu Ekmanii. S-ar putea să nu mă împrumute. O să fie exact ca în zilele bune, Farrant, adăugă el cu veselie.

— Zilele bune?

— Nu-ţi aminteşti că fiecare elev avea în raniţă o cutie de lapte condensat? Îi dădeam o gaură şi sugeam prin capac. Presupun că dumneavoastră n-aţi supt niciodată lapte condensat prin capac, domnişoară Davidge, adăugă el pe un ton suspicios.

— Poţi să-i spui Loo, zise Anthony. Aici sîntem toţi prieteni. Vrei un sendviş?

Minty scoase din buzunar un briceag. Avea două lame, un instrument încovoiat destinat scoaterii pietrelor din potcoavele cailor şi un tirbuşon. Mărimea lui explica umflătura curioasă din buzunarul lui Minty. Începu să zgîrie capacul conservei.

— N-ar fi mai simplu să scoţi tot capacul cu un desfăcător de conserve? îl întrebă Loo.

— N-ar fi corect, spuse Minty cu răceală. Şi, pe lîngă asta, nu am desfăcător de conserve.

Îi înmînă cutia şi îi aruncă o privire duşmănoasă atunci cînd Loo, refuzînd să sugă din ea, i-o dădu lui Anthony.

— De ce-l vizitaţi voi de fapt pe Minty? întrebă el.

— Doar din prietenie, spuse Anthony. Supse din cutie cu un aer preocupat. Am vrut să te prindem pînă pleci la serviciu.

— Vreo știre, ceva?

— Nici o firimitură, spuse Anthony. Am vrut să ne vedem așa, pur și simplu.

— Hammarsten are o știre. Și Pihlström.

— Ne-am întîlnit cu ei aseară la Tivoli.

— La asta mă refer și eu, spuse Minty. Îngenunche lîngă lavoar și continuă cu o voce tristă: Știam eu că or să pună mîna pe tine – presupun că ai venit la mine ca să mi-o spui frumos. De-acum înainte o să lucrezi pentru ei și nu pentru mine. Au fost de acord să împărțiți *fifty-fifty*. Mai scoase o conservă din dulap, o scutură la ureche și o puse la loc: Pe asta am terminat-o ieri.

— Ce-au scris?

— Pihlström zice că a plecat de la operă înainte de final și a luat un taxi pînă la Tivoli. Hammarsten zice că s-a dus la Tivoli ca să discute un proiect teatral care va fi anunțat mîine, în exclusivitate, în ziarul lui.

— Asta numești tu știre?

— Orice face el e o știre.

— Dacă asta-i tot ce vrei să știi, e vorba despre *Pericle,* spuse Anthony. Finanțează montarea lui Hammarsten.

— Ce? făcu Minty. Îl finanțează pe Hammarsten? Puse jos cutia de lapte. E nebun. Toți sînt nebuni, oamenii ăștia cu bani. Li se pune pata și gata. Ar fi putut să i se pună pata pe tine sau pe mine. Dar uite că l-a nimerit pe Hammarsten.

— La urma urmei, poate să facă ce vrea cu banii lui, spuse Loo.

— Oh, dacă m-ar fi nimerit pe mine! spuse Minty. M-am văzut des cu el în ultimii zece ani. Merse pînă la ușă și scotoci după țigări prin

buzunarele de la halatul său; dar nu găsi decît niște scame ca acelea care se adună sub pat și un petic de hîrtie scris cu creionul. Îl citi cu voce tare:

— „Memo: canar, prăjitură, gem de agrișe (?)"

— Ai canar? întrebă Loo.

— Biletul ăsta trebuie să fie de-acum cinci ani, spuse Minty. Canarul a cîntat prea mult și a murit. Dar mă întreb ce-i cu gemul de agrișe. Nu mi-a plăcut niciodată gemul de agrișe. Mototoli peticul de hîrtie de parcă ar fi vrut să-l arunce, apoi se răzgîndi și-l puse la loc. Dacă mi s-ar fi întîmplat mie acum zece ani ce i se întîmplă lui Hammarsten...

— Sau mie, spuse Anthony. Am inventat o umbrelă de iarnă cu încălzitor de mîini. Aveam nevoie numai de un mic capital. Era o afacere cu succes garantat.

— Pentru Dumnezeu, vorbiți despre prezent! spuse Loo. Nu mai vorbiți tot timpul despre trecut. Asta-i problema cu voi, cu amîndoi. Voi viitor n-aveți?

— Ca să-ți spun cinstit, nu, răspunse Minty. N-am fi aici dacă am avea vreun viitor.

— De ce nu? Care e problema cu Stockholmul?

— Nu e Londra, spuse Anthony.

— Da, nu e Londra.

— E o sută de clase peste Coventry, spuse Loo.

— Of, copilă dragă, făcu Minty, scurmînd cu degetul în savonieră.

Șușotiră un pic în spatele lui; Anthony încercă salteaua patului. Loo spuse:

— Eu admir un bărbat de genul ăsta. Tot ce face, face pe banii lui.

Minty se întoarse spre ea ; ochii lui erau umezi și arzători :

— Nu sînt banii lui. E un tip care împrumută, atît și nimic mai mult. Noi nu putem să împrumutăm pentru că nu ni se acordă destulă încredere. Dacă ni s-ar acorda, am fi și noi niște Krogh. E unul dintre noi. Originile lui nu sînt cu nimic mai breze decît ale noastre. Dar noi, spre deosebire de el, trebuie să ne mulțumim cu ce avem, pentru că băncile n-au încredere în noi. Ne numărăm țigările, ne căutăm locuințe cu chirie ieftină, ne spălăm singuri lucrurile ca să facem economie, împușcăm francul. Tu, drăguță, ești prea tînără – continuă el, cu răutate fățișă – ca să înțelegi aceste lucruri.

N-ar fi putut să spună că-i plac fetele. Pur și simplu nu-i plăceau. Erau surorile colegilor lui, erau niște animăluțe vopsite strident, care-ți blocau accesul la Dumnezeu cu pălărioarele lor.

— Nu sînt prea tînără, răspunse Loo.

N-avea astîmpăr ; se ridică de pe pat și începu să se fîțîie prin cameră, măsurînd cu degetul stratul de praf de pe scaune, pervazuri și perdele.

Minty întrebă retoric :

— Eu de ce n-am o slujbă fixă ? El de ce trebuie să depindă de soră-sa ? Krogh e răspunsul. E mai ieftin, mai puțină manoperă, e practic un monopol, costuri reduse, zece la sută dividende. Toți banii merg la Krogh și el nu oferă locuri de muncă nici măcar pentru jumătate din oamenii care aveau loc de muncă pe vremea cînd piața era o junglă. Din cauza lui se calcă lumea în picioare la centrele de plasament al forței de

muncă. Te rog lasă-l jos, spuse el atunci cînd Loo vru să mute un pahar de la locul lui. Nu te atinge de păianjenul meu.

— Ești pur și simplu invidios pentru că tu nu poți să faci bani, spuse Loo.

— Ascultă ce-ți spune Minty : nici el n-o să mai facă prea mulți. Atunci cînd începe să aibă nevoie de împrumuturi pe termen scurt...

— Zău, chiar nu e un băiat rău, spuse Anthony. Loo are dreptate. A avut mai mult curaj decît noi.

Minty sughiță.

— Na, că m-ați agitat, spuse el. Stomacul meu. De-atunci de cînd m-au drenat. Mai sughiță o dată.

— Dă peste cap un pahar cu apă, îi spuse Loo.

— Te rog eu să nu te atingi de păianjenul meu, spuse Minty, sufocîndu-se. Numără cu voce tare pînă la douăzeci. Nu-i o petrecere prea reușită, continuă el. Nu sînt obișnuit... dacă nu mi-ar fi spart cana... m-ați luat prin surprindere. Și vestea asta despre Hammarsten !

O urmărea cu privirea pe Loo, notînd cu răutate fiecare punct slab din înfățișarea ei.

— A fost drăguț din partea voastră să veniți pe la mine.

Dar ochii lui permanent iritați de fumul de țigară îi exprimau foarte clar dezaprobarea la vederea machiajului prost, a rochiei ieftine și pretențioase, a pălărioarei fîșnețe. În ziua de azi, nu mai poți să eviți anumite categorii de persoane ; dar tu trebuie să-ți păstrezi standardele.

— Ar trebui s-o iau din loc, spuse Loo.

— Vin cu tine, spuse Anthony. Trebuie să discutăm. O să ne găsim un loc unde să putem sta jos. Skansen. E departe Skansen ?

— Dar vă rog, vă rog, simțiți-vă ca la voi acasă, spuse Minty, scuturat de convulsiile sughițului. Tratați camera mea ca pe hotelul vostru. Rămîneți aici și discutați. Nu veți fi deranjați. Nimeni nu vine să-l vadă pe Minty.

— Chiar asta voiam să te rog, spuse Anthony.

Rîse de ei cu înțelegere, îi bătu pe umăr: un Pandarus[1] perfect.

— Și eu credeam că ați venit pentru plăcerea companiei lui Minty. Ah, fățarnice Farrant! Deci sendvișurile n-au fost decît o mită. Și doar te-ai prefăcut că-ți place laptele meu condensat.

Dar expresia lui îi deconcertă: era disperată, fără a fi tocmai resemnată. Ca o cabină de clasa a treia de pe un vapor care pleca în străinătate, părea să nu fi cunoscut niciodată decît străini; lăsa în urma lui un miros de ulei și de nefericire.

— Trebuie să mă duc la ziar ca să dau știrea, spuse el. Fiți ca la voi acasă.

Cînd își puse pardesiul cel negru, întîmpină dificultăți cu una dintre mîneci; își prinse brațul într-o căptușeală ruptă și, preț de cîteva secunde, păru o coloană mică, neagră și ciobită, înfiptă în mijlocul camerei lui goale. Părea atît de singur și de izolat încît, la vederea lui, ceilalți doi își regăsiră instinctiv comuniunea pierdută; chiar și o stinghereală împărtășită, chiar și o iritare reciprocă aveau în ele ceva prietenos în comparație cu lipsa lui totală de prieteni. Își luă la revedere, dar adresîndu-i-se doar lui Anthony, fără să fie în stare să se uite la Loo. Mai spuse:

1. Personaj din *Troilus și Cresida*, mijlocitorul poveștii de dragoste dintre personajele titulare.

— Crezi că ai putea să mă împrumuți și pe mine cu cîteva coroane? Am cecul meu lunar, dar n-am mărunt.

Așteptîndu-și banii, evita să-i privească și evita să privească spre pat. Privirea lui se oprea la ibric, la chiuvetă și la păianjenul de sub pahar.

— Sigur, spuse Anthony.

— Ți-i dau înapoi cînd mă întorc de la redacție și-ți dau și banii pentru știre. Ai spus douăzeci și cinci la sută, nu?

— Pe-asta ți-o dau pe gratis.

— Ești mult prea amabil, dar Minty n-ar putea... OK, poate de data asta. Am atîtea cumpărături de făcut...

În sfîrșit îi lăsă singuri. Purta cizme și-i auziră pașii rari pînă cînd trecu de etajul trei.

— Oh, știam eu că nu e ceva respectabil, spuse Loo.

— Ce nu e respectabil?

— Slujba ta. Faptul că ai de-a face cu asemenea oameni.

— Asta nu e slujba mea adevărată.

— Slujba ta adevărată nu e cu nimic mai bună. Dacă unul ca el poate să vorbească așa despre Krogh...

— Doar nu-l crezi.

— Mult din ce spune el e corect.

Începu să se plimbe prin cameră, avînd grijă unde pune piciorul; cu fiecare lucru pe care-l vedea sau îl atingea, părea să se contamineze un pic mai mult de nefericirea lui Minty. Era o nefericire contagioasă: se ascundea ca un microb în halatul maroniu, în pelicula de praf și mizerie așternută

peste apa din ibric; cînd deschise dulapul (era curioasă din fire), o găsi ascunsă și în bricabracul insalubru de acolo.

— O farfurioară, o conservă goală de lapte condensat, un cuțit, o lingură, o furculiță, o farfurie care nu se potrivește cu farfurioara...

— Lasă-l în pace, spuse Anthony.

Fusese drăguț din partea lui Minty să le pună garsoniera la dispoziție, cînd (în mod evident) nu-i plăceau fetele. Loo n-avea de ce să-l judece. Dar ea nu se mai oprea:

— O cutie de chibrituri. Sînt toate arse – de ce le mai păstrează? O agendă veche. Se pare că nu poate să arunce nimic. O revistă. Revista unei asociații de foști elevi. O listă de adrese. O carte de rugăciuni, de fapt un liturghier. Și chestiuțele astea ce mai sînt? Sînt dintr-un joc?

Anthony îngenunche lîngă ea.

— Sînt tămîiernițe, spuse Anthony.

Le jucă în palme și parfumul lor fin i se lipi de degete ca însăși nefericirea.

— Bietul nenorocit, spuse Anthony.

Trupurile lor se atinseră și foamea îi uni din nou, cu sentimentul că timpul le alunecă printre degete.

— E o lume tristă.

— Ba nu, spuse Loo. Ba nu. Rămîne asta.

„Asta" era sărutul lor, îmbrățișarea lor mai strînsă, elanul pe jumătate forțat care-i aduse în pat. Dar pasiunea lui se evaporă și în actul propriu-zis nu mai puse decît vanitate – la vanitate se redusese totul întotdeauna. Era plăcut să le faci să țipe și să nu mai știe de ele, era satisfăcător să satisfaci, dar plăcerea ta n-avea cum s-o egaleze vreodată pe a lor, o plăcere îndeajuns de profundă încît să le facă să abdice temporar de la toate convingerile lor intelectuale, ca Loo care folosea acum toți termenii pe care-i respinsese, spunînd: „Te iubesc", spunînd: „Drăguțule", spunînd: „Niciodată nu mi-a fost atît de bine". Dar mintea lui era departe, supervizînd un truc, luînd notă de fotografia de grup de deasupra capului ei și de Madonna de pe policioară, împăunîndu-se atunci cînd ea scînci: „Nu vreau să pleci, nu vreau să pleci", amăgindu-se că era doar o victorie, că el însuși rămăsese neatins, că nu făcuse decît să mai adauge un scalp, cînd de fapt, în momentul în care căzu lîngă ea, vanitatea lui era deja la lucru, exagerînd farmecul și naivitatea ei, întipărind amintiri semifictive în creierul lui. Se uită la ea, o strînse la pieptul lui și vanitatea îi pecetlui eșecul așa cum nici pasiunea n-ar fi putut s-o facă: ea deja începea să-și revină. După ce te culcai cu o fată, nu puteai s-o mai privești la fel: nu puteai să eviți o anumită tandrețe.

— Da, spuse Loo, mult din ce spune el e corect. Am învățat economie la școală. Are dreptate în privința împrumuturilor pe termen scurt. Tare aș fi vrut să ai o slujbă respectabilă.

2

Amsterdamul răspunse în sfîrșit, cu ușorul accent *cockney* al lui Fred Hall. Krogh rămase în picioare la fereastră și lăsă vocea să se scurgă în cameră prin difuzor. Ceața matinală aproape se risipise,

dar încă mai rămînea, ca un fluid lăptos, în castronul pe care-l forma curtea. Statuia era ascunsă în întregime.

Omul trebuie să aibă simţul proporţiilor. Statuia nu e chiar atît de importantă.

— V-am căutat aseară, spuse vocea pe un ton de reproş. Mi-au făcut legătura cu opera, dar nu mai eraţi acolo. V-am sunat şi acasă, dar nu eraţi. N-am dormit toată noaptea, domnule Krogh.

Lui Farrant nu-i plăcea, şi Farrant se pricepea la chestiile astea. Degeaba îşi spunea că n-are importanţă. Totul avea importanţă acum cînd banii nu mai ajungeau şi trebuia să ţină lucrurile pe linia de plutire pînă la lansarea companiei americane. Pînă şi o glumă aruncată la momentul nepotrivit l-ar fi putut ruina.

— Spune, Hall. Spune-mi ce te nelinişteşte.

Dar legătura era proastă în dimineaţa aceea. Revenise lîngă birou ca să poată vorbi. După ce se termină, gîndi el, o să merg sus şi o să stau o oră de unul singur.

— Ei vînd în continuare.

— Atunci trebuie să cumpărăm în continuare.

— Avem o limită, domnule Krogh.

— N-avem nici o limită.

— De unde ne mai vin bani?

— Am aranjat. A.C.U. va pune banii.

— O să le cheltuim şi ultimul sfanţ.

— Cheltuieşte-l.

— Dar A.C.U. nu va mai putea să-şi plătească dividendul. Asta o să creeze panică. Şi n-o să fie doar o gaură. O să fie un ciur. O să aveţi găuri la Berlin, la Varşovia, la Paris, peste tot.

— Nu, nu, spuse Krogh. Exagerezi, Hall. Stai prea aproape de lucruri ca să le vezi bine. Eu am distanţă. De săptămîna viitoare, cînd vom fi lansat compania americană, vom putea face ce vrem noi cu piaţa.

— Dar A.C.U.?

— O vindem. Batterson o cumpără. Un milion de lire sterline, banii pe masă. Asta o să astupe toate găurile pentru o săptămînă. Deci, Hall, nu trebuie decît să cumperi în continuare.

— Dar A.C.U. n-o să valoreze nici doi bani.

Krogh auzea şuierul uşor emis departe, într-un birou din Amsterdam, de respiraţia lui Hall.

— O să valoreze la fel de mult ca acum, dar sub formă de acţiuni. Acţiuni la compania din Amsterdam.

— Dar ştiţi că nu valorăm atît cît cheltuim.

Krogh n-avea nevoie de televizor atunci cînd vorbea cu Hall; îl cunoştea de atîta timp încît la fiecare inflexiune vocală putea să-i vizualizeze gestul corespunzător: bîţîitul dezaprobator al piciorului, hîţînatul dubitativ al ceasului pe lanţul său.

— Ba valoraţi, Fred, spuse Krogh.

Era din nou fericit, pentru că lucra cu cifre şi cifrele n-aveau nici un secret pentru el, n-aveau nimic care să-l depăşească, n-aveau nimic omenesc.

— Valoraţi totul. Creditul nostru e legat de-al vostru. Pe cînd A.C.U. nu înseamnă nimic. N-are nimic de-a face cu firma mare. E o investiţie pe care sîntem dispuşi s-o vindem. Pe cînd dacă voi cădeţi, I.G.S.-ul cade şi el.

— Dar, dar ca valoare reală...

— Cele trei minute s-au consumat, spuse o voce în germană.

— Nu există valoare reală, spuse Krogh.

Ridică o scrumieră și o puse la loc: E.K.

— Nu există decît prețul pe care ceilalți sînt dispuși să-l plătească. Trebuie să strîngem toate acțiunile voastre de pe piața din Amsterdam. Prețul trebuie să rămînă stabil.

— Acum au descărcat un pachet. Și există zvonuri...

— Ai banii. Poți să menții prețul. Vînzarea n-o să continue.

— Deci trebuie să cumpăr în continuare toată ziua?

— Da. S-ar putea să intri într-o criză de inimă, dar n-o să intri în criză de bani.

— Dar Batterson n-o să cumpere niciodată.

— I-am asigurat personal de veniturile A.C.U.-lui. Au de-a face cu Krogh, Hall.

— Dar cînd vor examina registrele...?

— Vor descoperi că veniturile respective există sub formă de acțiuni la compania noastră din Amsterdam și că aceasta din urmă e o companie-fiică a I.G.S.-ului. Nu există investiție mai sigură decît Krogh.

— Domnule Krogh, nu putem să facem rost de bani în alt mod?

Vocea lui nu era cu adevărat îngrijorată; pentru Hall, ordinele lui Krogh erau mai presus de orice – mult mai presus de o mică fraudă. Le urma la literă; exista ceva medieval în devotamentul lui; așa cum cavalerii lui Henric al II-lea pîndeau mereu dorințele suzeranului lor, așa le pîndea și

el pe ale lui Krogh; le-ar fi anticipat dacă ar fi avut destulă minte. „Chiar nu mă poate scăpa nimeni?"[1] Și, în secunda următoare, Hall era la dreapta lui Krogh, îndeplinind dorințe pe care le înțelegea mai bine decît Krogh însuși: o compromitere aici, un mic șantaj dincolo.

— Știi la fel de bine ca mine, Hall, cît de strînși sîntem cu banii. Nu mai putem face și alte împrumuturi pe termen scurt. Și așa ne-au expirat prea multe termene de restituire.

— Cred că or să facă mare scandal cînd or să afle.

— N-or să facă dacă vînzarea se va fi încheiat pînă atunci. Vor fi răspunzători față de acționarii lor. Nu vor îndrăzni să ne hărțuiască. Vor fi obligați să ne acorde timp. După lansarea din America o să le cumpăr compania înapoi dacă așa vor ei. O să putem să facem ce vrem atunci. Și am luat măsuri de precauție. Am antedatat cumpărarea acțiunilor.

— Cele șase minute s-au consumat.

— Directorii și-au dat acordul? întrebă Hall cu admirație respectuoasă.

— Da, da, răspunse Krogh.

Ar fi fost o pierdere de timp să-i explice lui Hall că Stefenson, Asplund și Bergen nu erau oameni pe care să te obosești să-i consulți în chestiuni de rutină cum ar fi semnatul cecurilor. Folosea o parafă cu semnăturile lor. Încă nu-l abordase nici pe Laurin; putea să aștepte. Cumpărarea

1. Aceste cuvinte, rostite de Henric al II-lea, au dus la asasinarea lui Thomas Beckett.

acțiunilor din Amsterdam era antedatată la o perioadă în care Laurin n-ar fi avut nici un cuvînt de spus. Se aplecă spre telefon și vorbi cu blîndețe:

— Totul e în regulă acum, Hall.

— Cum spuneți dumneavoastră.

— Acum cîteva zile eram îngrijorat. Un pic. Nu mă simțeam pregătit. Americanii ăștia au niște metode... Au provocat o grevă aici și Laurin era bolnav. Dar am rezolvat situația. Nici măcar n-a ajuns în ziare și n-am făcut nici o promisiune în scris. Acum, Hall, lucrurile merg foarte bine.

— Și eu trebuie să cumpăr în continuare?

— În dimineața asta ar trebui să se termine. Poți să contezi pe banii de la Batterson. Cînd termini la Amsterdam, vino aici la mine. S-ar putea să am nevoie de tine. Cineva ne creează probleme la fabrică.

— O să vin cît de repede pot, domnule Krogh.

— La revedere, Hall.

— La revedere, domnule Krogh. Dar vocea lui reveni, încălecîndu-se cu cea care anunța „nouă minute": Să nu credeți că obiectez la o mică fraudă. Știți că nu m-aș împiedica într-o fraudă mică. Atîta timp cît valoarea există.

— Există valori *și* valori, spuse Krogh cu blîndețe. Valoarea nu e ceva ce se poate măsura. Încrederea e valoare. Atîta timp cît primim bani sîntem valabili. Atîta timp cît beneficiem de încredere.

Tăie legătura cu Hall.

Hall era omul potrivit la locul potrivit. Un om deștept s-ar fi speriat mai tare. Se simțea un pic vlăguit după efortul de a-l îmbărbăta pe Hall, dar nu era ceva care să-i afecteze optimismul; era o senzație plăcută de oboseală fizică. Hall spusese că fricțiunea va fi prea mare și Hall greșise. Hall greșise întotdeauna, dar fără a insista vreodată pînă-n pînzele albe. Disputele cu el erau pentru Krogh un prilej de a-și organiza argumentele și de a-și face ordine în cap; acum putea să se ocupe și de mai lașul, mai puțin credulul Laurin. O sună pe Kate și o întrebă:

— Unde e Laurin?

— Tot bolnav – la Saltsjöbaden. Ascultă, Erik, vreau să vorbim.

— Nu acum. Peste cinci minute. Urc pînă în camera insonorizată. Fratele tău unde e?

— Încă n-a venit.

Făcu puțină ordine în hîrtiile de pe biroul său; voia să ia cu el cîteva scrisori. Observă un plic cu bilete la o serie de concerte; zîmbi și le rupse. Lucrurile merg foarte bine acum. Nu-i venea să creadă că în urmă cu cîteva zile se zbătuse într-o stare de neliniște vecină cu delirul. M-am gîndit prea mult la trecut. Întotdeauna îi disprețuise pe cei ce se gîndeau la trecut. Să trăiești înseamnă să lași în urmă, să fii la fel de liber ca un naufragiat care a pierdut totul. Chicago, Barcelona, școala din Stockholm, ucenicia din Nyköping, coliba de pe malul lacului Vätten, toate se îndepărtau acum, ca siluetele de pe un peron atunci cînd trenul pleacă din gară; rămîneau în urmă odată cu sala de așteptare, cu bufetul și toaletele; rămîneau acolo, nu prinseseră trenul. Se gîndi: m-am simțit bine aseară. În viața mea nu m-am mai simțit atît de odihnit. Acum pot să privesc înainte.

Trecînd pe lîngă fereastră în drum spre uşă, se simţi din nou frapat de fîntînă. Dar de data asta, priveliştea masivului bloc de piatră verde, dăltuită îi făcu o neaşteptată plăcere. Nu era trecutul, nu era ceva finisat pînă la ultimul detaliu, pînă la sfîrcurile sînilor şi gropiţele obrajilor şi îndoitura genunchiului, era ceva la prezent, ceva ce chiar atunci se lupta să iasă din piatră. Entuziasmul nu durase decît un moment, dar îl ajută să uite de fîntînă. Se gîndi: săptămîna viitoare, America; şi după aceea putem să mergem înainte, nici o criză economică nu ne mai poate afecta. Şi cuprins de milă gîndi mai departe: ei numesc asta fraudă – claritatea asta, ecuaţia asta lungă şi complicată căreia în sfîrşit i-am văzut soluţia. Şi cît timp urcă, în liftul de sticlă, pînă la camera insonorizată de sub acoperiş, se lăsă în voia unei bucurii pure, inumane.

3

Kate citi registrul cu atenţie. La început nu-i spuse nimic. Nu ştia nimic despre A.C.U., dincolo de faptul că era cel mai prosper cartel de fabrici de hîrtie din Suedia. Fusese una dintre cele mai bune investiţii ale lui Krogh, iar el o făcuse pe cont propriu, fără a-şi fi consultat directorii. Fusese pur şi simplu o investiţie, o modalitate de a utiliza un surplus bugetar, iar vînzarea ei către Batterson nu însemna absolut nimic. Krogh renunţa la monopolul lui contra unui profit pe care urma să-l valorifice în altă zonă. Ce era îngrijorător în asta?

Cu toate acestea, Kate era îngrijorată. Împrumuturile pe termen scurt o îngrijorau. Aducea a dezordine transferul ăsta necontenit de mici pachete de capital; o ofensa aşa cum o ofensa să vadă praf adunat pe o oglindă. Ea voia o imagine clară. Cineva bătu la uşă. Ea se gîndi: nu poate fi nimic în neregulă, toate astea sînt solide – birourile astea de sticlă şi oţel, lemnăria scumpă, tapetul de secolul XVIII din sufrageria directorilor, fabricile din Nyköping, vasul ăsta cu flori costisitoare. Se gîndi la A.C.U.. Cifrele se lăfăiau în registru: producţie – 350.000 de tone anual, dintre care 200.000 de tone merg la export; producţia totală a fabricilor de pastă de lemn: 300.000 de tone de pastă mecanică, 1.000.300 de tone de pastă chimică; plus fabricile de cherestea, cele 15.000 de mile de canale pentru transportul buştenilor, cei 50.000.000 de buşteni transportaţi anual. Toate acestea erau reale, nimic nu putea fi mai real.

— Ia să vedem cum îţi întîmpini fratele rătăcitor, spuse Anthony.

Kate ridică privirea. Iată ceva şi mai real, gîndi ea; alea sînt cifre şi am văzut ce poate face Krogh cu cifrele, dar asta sînt eu.

El îi surîdea:

— Am întîrziat. Marele om e furios?

— Ce-i cu tine? răspunse ea.

Făcea pe cocoşul, dar era ciufut. Se umfla în pene în faţa oglinzii ei, aşteptînd ca ea să-i ghicească ultima ispravă. Slăbiciunile lui erau acelea care ar fi trebuit să-i revină ei – nesiguranţa, vanitatea, farmecul impetuozităţii nestrunite. Asta

era gradul maxim de plenitudine la care putea ea ajunge: să-l aibă lîngă ea în cameră, certăreţ, tiranic, defensiv. Îi invidia amarnic pe amanţi pentru relaţia lor completă.

— M-am văzut cu Loo, spuse Anthony.

— Cine-i Loo?

— Aia mică a soţilor Davidge.

— Nu era nevoie să-mi spui, zise Kate. Şi-a lăsat pudra pe haina ta.

— Vrea să plec de-aici, spuse el nervos. Nu i se pare că slujba mea e respectabilă.

Se tufli cu graţie în faţa biroului ei; ea se gîndi că el era posesorul întregii conştiinţe morale de care dispuneau ei doi. Putea să-şi vadă propria faţă în oglinda din spatele lui – profilul atent şi palid, pleoapele mari care reuşeau să-i atenueze duritatea ochilor îndeajuns de mult încît să se poată crede că, în ultimă instanţă, poate că n-ar avea energia de a fi total lipsită de scrupule. Frumuseţea şi Conştiinţa, gîndi ea, cele mai alese flori ale clasei noastre sociale. Sîntem terminaţi, sîntem faliţi, aparţinem trecutului, n-avem destul caracter sau destulă energie pentru a face mai mult decît să ne agăţăm de un lucru nou şi să stoarcem din el tot ce putem. Krogh face cît noi doi la un loc, îşi spuse ea, dar în acelaşi timp contempla linia graţioasă a posturii lui Anthony, umerii lui lăţiţi de la pardesiul matlasat: nu putea să nu se iubească pe ea însăşi.

— Şi, în fine, pe undeva are dreptate, continuă Anthony. Nu ştiu dacă e o slujbă de... mă rog, înţelegi tu.

— Aş vrea să te înţeleg.

— Of, la naiba! Dacă trebuie neapărat să folosesc cuvîntul ăla, atunci na: o slujbă de gentleman.

— Nu înţelegi, spuse Kate. E singura noastră şansă.

— Nu m-am referit şi la slujba ta. La tine-i altceva.

— E singura noastră şansă, repetă Kate. N-avem nici un viitor în altă parte. Ăsta-i viitorul.

— Hai, măi, spuse Anthony. Asta e o exagerare. La urma urmei, aici sîntem nişte străini.

— Da, ne purtăm cu noi naţionalitatea. Ne e scrisă în frunte. Dar ideea de naţionalitate e expirată. Krogh nu gîndeşte în frontiere. Dacă n-are întreaga lume, e ca şi cum n-ar avea nimic.

— Minty vorbea despre nişte împrumuturi pe termen scurt, spuse Anthony.

— Sînt temporare.

— Vrei să zici că deja a fost silit să le facă? întrebă Anthony. E atît de strîns cu banii? Nu-mi miroase a bine. Crezi că sîntem în siguranţă aici? Eu sînt de partea şobolanilor. Nu cred în chestii de tip Casabianca[1].

— Doar nu-ţi imaginezi că noi doi sîntem mai deştepţi decît Krogh! spuse Kate. Ce înseamnă naţionalitatea? Înseamnă de-ăştia ca noi, care stau pe margine, înseamnă birouaşele alea prăfuite în care am lucrat eu, înseamnă Hammond, înseamnă cîrciumile tale, Edgware Road-ul tău, cocotele tale din Hyde Park!

---

1. Numele fiului în vîrstă de 10 ani al amiralului napoleonian Brueys, care, conform legendei, a ales să se scufunde odată cu corabia tatălui său atunci cînd flota franceză a fost distrusă de flota britanică în Bătălia Nilului.

Ocoli cu bună știință gîndul că trecutul ăsta național, așa amărît cum fusese, constase și dintr-o anumită decență de care prezentul internațional se lipsea. Nu fusese cine știe ce, dar cel puțin în mediul lor social se practicaseră cîndva virtuți precum generozitatea și gentilețea.

— E acasă, spuse Anthony. Își ridică spre ea fața de băiețel singuratic: Nu înțelegi, Kate. Ție întotdeauna ți-au plăcut chestiile astea moderne... fîntîna aia...

— N-ai dreptate, spuse Kate. Și pentru mine înseamnă tot acasă. Își întinse mîinile spre el pe birou, într-un gest de disperare. Tu însemni lucrul ăsta pentru mine. Și atîta timp cît te-am avut pe tine, l-am putut păstra chiar și acolo. Anthony, pentru mine tu ții loc de Ladies' Bar, tu ții locul paharului ăluia împuțit cu vin de porto.

— Și, bineînțeles – continuă el, urmărindu-și propriile gînduri fără să fie atent la ea –, ți-e drag și Krogh.

— Nu l-am iubit niciodată. L-aș fi disprețuit dacă l-aș fi iubit. Iubirea nu folosește nimănui la nimic. N-o poți defini. Ne trebuie lucruri la care să ne putem gîndi, nu lucruri pe care doar le simțim. El gîndește în cifre, nu simte lucruri vagi pentru oameni.

— Aseară era îndeajuns de uman, spuse Anthony. Lasă-mi-l mie. O să-l educ.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Acuma trebuie să-l salvez și pe el pe lîngă faptul că trebuie să te salvez pe tine?

— O să-l umanizez.

Era o cauză pierdută; nici măcar nu înțelegea ce voia ea să spună.

— Cred că nici măcar nu-și cunoaște angajații, continuă el. Am mai întrebat și eu de sănătate pe ici, pe colo. De exemplu, pe un băiat din departamentul de publicitate. Nici măcar nu l-a văzut la față pe Krogh. Știi, oamenii devin nemulțumiți. Directorii administrativi au prea multă putere.

— Se pare că ți-au spus o groază de lucruri, zise Kate.

— Ăia care vorbesc engleza. Sigur, își închipuie că-i pot ajuta. Știu că m-am împăcat bine cu Krogh.

— O știu de la tine, nu?

— Asta e, e plăcut ca lumea să te placă.

— Acum trebuie să mă văd cu Erik, spuse Kate. Luăm prînzul împreună? Pot să-ți arăt un loc...

— Regret, bătrînico, dar știi și tu cum e, răspunse Anthony. Am promis ca, în cazul în care nu sînt chemat de Krogh, să iau prînzul cu tăticul și mămica.

— Tăticul și mămica? repetă Kate, apoi adăugă repede: Sigur. Scuză-mă. Am lucrat mult. Știu la cine te referi.

Dar nu fusese destul de rapidă; îi simți iritarea atunci cînd el răspunse laborios:

— Trebuie să plece la sfîrșitul săptămînii. Trebuie să fiu politicos. Să le arăt locuri unde se mănîncă bine.

Iar ea se gîndi, cu un sentiment de descurajare și lasitudine: și eu voiam să-i arăt *lui*...

— Cunoști locuri?

— Oh, da! spuse el. Mi s-au dat cîteva ponturi. Am stat de vorbă cu băieții de-aici. Îmi place de ei.

— Se vede treaba că ţi-ai făcut o groază de relaţii.

— E plăcut ca lumea să te placă, repetă el pe un ton de scuză. A sunat bătrînul Hammarsten?

— De ce să sune?

— Aseară la Tivoli, Krogh i-a promis c-o să-i dea nişte bani ca să monteze o piesă de Shakespeare. Aia cu Gower.

Kate se holbă la el:

— Bani pentru o piesă? Acum? E lucrătura ta? Cum ai putut? îl acuză ea. Începu să rîdă, dar continuînd să-l examineze pe furiş. El era slăbiciunea întruchipată, dar slăbiciunea putea fi foarte puternică.

Îşi aminti de prima lui slujbă – într-un birou din Wembley – şi de scrisoarea către tatăl lor, pe care o interceptase nu pentru a menaja nervii acestuia, ci pentru a salva povestea lui Anthony de confruntarea cu o versiune izbitor de diferită. Era deştept – scria directorul despre el –, avea o minte bună la cifre, nu existau plîngeri precise, numai că pur şi simplu corupea toată firma.

— Cum ai putut? îl întrebă ea, atingîndu-i mîneca; pardesiul lui era umed.

El se îndepărtă de birou ca s-o lase să treacă, iar ea văzu urma lăsată de el pe suprafaţa lăcuită. Era ca de rouă.

— Ai căzut în lac? îl întrebă.

— Ceaţa era foarte deasă. M-am întîlnit cu Loo înainte de micul dejun.

— Ar trebui să bei un ceai de scorţişoară cu chinină. Pieptul tău a fost întotdeauna sensibil de cînd cu pleurezia aia.

— Mai lasă-mă, spuse Anthony. Ştii prea multe, Kate. Parcă am fi căsătoriţi.

— Iartă-mă. N-am mai stat împreună de atîta timp. Probabil că eşti mai puternic acum. Nu ştiu multe lucruri despre tine. Nu ştiam că eşti bun ţintaş.

Ceda în faţa lui; mîndria nu-şi avea rostul; forţa nu putea ţine piept acestei slăbiciuni ciufute şi încăpăţînate.

— Ia prînzul cu mine mîine. Sînt multe lucruri despre care vreau să...

Nu, nu „să te întreb". Nu trebuie să folosesc cuvîntul „întrebare".

— ...să-mi povesteşti. Cărţile poştale şi seara din Göteborg... n-au fost destul. Pe vremuri ne cunoşteam bine.

Pe vremea cînd din colţul ei din sala de clasă auzise ţipătul lui. Dar nu era vorba de faptul că pe vremea aceea ne cunoşteam bine, gîndi ea. Era ca şi cînd aş fi fost însărcinată cu un copil monstruos care putea să ţipe, să rîdă sau să plîngă audibil în pîntecul meu. La vremea aceea aş fi primit cu bucurie un avort; dar oare aşa te simţi atunci cînd operaţia de avort a reuşit? Nimic nu mai doare, nimic nu mai mişcă, nu mai există nimic de care să-ţi fie frică şi nimic în care să speri, doar o imobilitate care nu se deosebeşte prin nimic de disperare.

— Îmi pare rău, Kate, dar mă tem că mîine... La urma urmei, adăugă el parşiv, acum ai pus mîna pe mine şi mă vei avea ani şi ani. Dă-i şi lui Loo o şansă.

— Bine, spuse Kate. Păstrează-mi și mie o zi sau două săptămîna viitoare.

— O să iau chinina și ceaiul de scorțișoară, spuse Anthony.

Dintr-odată era spăsit. Scoase o floare din vaza ei și spuse:

— Ar trebui să porți una. Ți se potrivește la rochie. Ai o agrafă?

— Nu port flori la birou, spuse Kate.

Cînd ieși pe ușă întoarse privirea și-l văzu cum își potrivea floarea la propria butonieră. În asta consta încoronarea tuturor planurilor ei, în a-l vedea pe el acolo, simțindu-se ca acasă lîngă biroul ei. Simțindu-se ca acasă. Soarele ieșise din nori, ceața care înconjura fîntîna se ridicase, era cald pe culoarul vitrat unde aștepta liftul. Se forță să fie veselă: „simțindu-se ca acasă". Dar era incapabilă să reconstituie Londra lui între pereții de sticlă de la sediul Krogh, așa cum o patroană de pensiune de pe litoral reconstituie Birminghamul dintr-un șirag de mărgele, un șir de bibelouri și un grătar de șemineu ornamentat. Și, chiar dacă ar fi putut s-o facă, n-ar fi vrut; acum o interesa siguranța lui. „Ție întotdeauna ți-au plăcut chestiile astea moderne", o acuzase el, iar ea protestase, dar fără a fi pe de-a-ntregul sinceră. Prăfuitele ei antecedente de integritate o trăgeau de inimă, dar cu toată forța intelectului ei se alia cu prezentul, cu această sucită zi de azi, cu această inumanitate; ea era ca un tunel întunecos ce lega două peisaje – de-o parte casele înghesuite cu rufe întinse și ghivece crăpate la ferestre, de partea cealaltă...

Bătu la ușă și intră. Erik stătea întins pe o canapea în camera capitonată cu pereți bej.

— Ce e, Kate? întrebă el. Ia loc.

Nu exista telefon în cameră, nici tablouri, nici masă; doar un scaun pentru secretara lui.

— Sînt un pic îngrijorată, spuse ea.

— De ce?

— Împrumuturile astea pe termen scurt.

Îi era recunoscătoare pentru că nu rîsese de ea; primise remarca ei cu toată seriozitatea cu care ar fi primit-o dacă ar fi fost făcută de către un expert, în cadrul unei conferințe. Ea se simți cuprinsă brusc de acea milă pe care nu poți să n-o simți față de cineva de care „te-ai folosit" fără nici un scrupul. Se folosise de el de la bun început, din prima ei zi în biroul lui Hammond; își dăduse seama de ce avea el nevoie și îi furnizase lucrul respectiv, neavînd decît un singur țel în minte: Anthony în aceeași clădire cu ea, vorbind cu „băieții", oferindu-i o floare luată tot de la ea, Anthony simțindu-se ca acasă.

— Știu, răspunse el. Nu trecem printr-o perioadă ușoară. Toată lumea suferă de aceleași griji.

— Dar sîntem în siguranță?

— În siguranță perfectă, atîta timp cît ne ținem capul pe umeri... și gura închisă.

— Dar ajutorul ăsta pe care i l-ai acordat lui Hammarsten... atunci ai fost cu capul pe umeri? Poți să ți-l permiți în momentul ăsta?

— Douăzeci de mii de coroane nu e o sumă pe care să nu mi-o pot permite. Publicitatea pe care mi-o va aduce valorează de cinci ori mai mult. E un moment în care trebuie cheltuiți bani. Am

mai comandat două maşini. Cele vechi pot fi vîndute imediat cum vin cele noi. Du-te şi tu la cumpărături, Kate. Ia-ţi lucruri noi.

— Pentru publicitate?

— Nici nu-ţi dai seama cît de intens sîntem observaţi.

— De ce or fi oamenii atît de curioşi? Cînd îmi cumpăr o periuţă de dinţi...

— Tu ştii mai bine. Eu nu ştiu mare lucru despre oameni.

Într-adevăr, ea credea că ştie: oamenii erau mînaţi de propriile lor nelinişti. Nu era vorba de invidia trezită de banii lui sau de vreo împotrivire conştientă la planurile lui internaţionale; era vorba despre nevoia lor tot mai mare de senzaţii care să le abată atenţia de la pericolul în care se aflau ei înşişi: o crimă, un război, un crah financiar, chiar şi o reuşită financiară, cu condiţia să fie suficient de spectaculoasă. O tulbura să se gîndească la imensa presiune impersonală care acţiona asupra oricărui om puternic, împingîndu-l să facă gesturi de senzaţie în detrimentul securităţii: ultimatumuri, telegrame, slogane, dobînzi uriaşe plătite din cufere goale. Doar un om complet rupt de ceilalţi, fără viaţă personală putea să reziste unei asemenea presiuni. Şi Anthony voia să-l umanizeze.

— M-a mai îngrijorat şi vînzarea asta către Batterson. A.C.U. a fost o investiţie utilă. De ce să ne debarasăm de ea acum? E solidă, nu? Dar o izbi ciudata expresie de iresponsabilitate din ochii lui; un aer surescitat şi greoi-poznaş. Adăugă: Ştiu că e solidă. M-am uitat la cifre.

— Chiar şi A.C.U.-ul are nevoie de capital, spuse Erik.

— Dar are capital. Investiţiile sînt solide.

— Directorii, spuse Erik, au raţionalizat investiţiile. Capitalul A.C.U. e investit acum în compania noastră din Amsterdam.

— Înţeleg, spuse Kate.

— Eşti mai rapidă ca Hall.

Ea se gîndi: ăsta e momentul pe care l-am aşteptat întotdeauna, momentul în care lăsăm în urmă legea şi cîrmim spre ţărmuri noi. Părea ciudat de neimportant. Aşteptase dintotdeauna acest moment al rămas-bunurilor interminabile, al lacrimilor vărsate pe chei, al ultimei priviri în direcţia vaporului care se îndepărtează. Nu se cerea decît o singură întrebare:

— E un lucru sigur?

— Aproape sigur, răspunse Erik.

Ea îl crezu fără rezerve; dacă era aproape sigur, atunci nu mai rămînea nimic de spus. Nu-şi putea permite să fie sensibiloasă sau excesiv de prudentă în condiţiile în care mai răspundea şi de o fiinţă iubită.

— Vei vedea că unele cecuri, unele însemnări din registrele noastre au fost antedatate, mai spuse el.

— Bineînţeles, spuse Kate. Pot să ajut cu ceva?

— Nu, totul e aranjat.

Se ridică în picioare.

— Ştii, Kate, pînă la urmă nu te-ai înşelat în legătură cu fîntîna. Îmi place fîntîna.

Puse mîna pe braţul ei.

— Eşti mai rapidă ca Hall, Kate. Lui Hall nu i-a plăcut niciodată fîntîna.

Ea îi simţea nelinişteа în buricele degetelor. Îi spuse:

— Nu sîntem în siguranţă.

— Vom fi în siguranţă după finalizarea vînzărilor din America, spuse Erik. Vom fi în siguranţă în mai puţin de-o săptămînă. Aproape că sîntem în siguranţă. Cu greva s-a rezolvat.

— Vrei să spui că s-ar mai putea întîmpla ceva?

— Trebuie să umblăm cu mare grijă cîteva zile, spuse el. Vezi ce încredere am în tine. Ne cunoaştem de mulţi ani, Kate. Vrei să fii soţia mea?

— Te gîndeşti la faptul că o soţie nu e obligată să depună mărturie? Aşa e şi-n Suedia? La fel ca-n Anglia?

— Nu e nici un pericol în Suedia. Mă gîndesc la Anglia.

— A fost frumos din partea ta că nu te-ai apucat să-mi faci declaraţii de dragoste.

— Sîntem doi oameni de afaceri, spuse Erik.

— O să-ţi cer să înfiinţezi un capital pe numele meu.

— Bineînţeles.

— Şi ceva pentru Anthony.

— Îmi place Anthony. Ştie să se descurce. Chiar mi-e drag, Kate.

— Dar îi vei asigura o sumă?

— Da.

— Păcat că nu putem antedata şi căsătoria cum am făcut cu cecurile, spuse Kate. Zîmbi. Anthony o să se bucure. Nu există om mai respectabil ca Anthony. Anthony...

Îi dezmierda numele; parcă s-ar fi măritat cu Anthony şi nu cu Erik; acesta stătea lîngă ea la fel de ţeapăn ca un cavaler de onoare în sacristie. Anthony e-n siguranţă, gîndi ea; am reparat răul pe care i l-am făcut atunci, în hambar, cînd l-am trimis înapoi, cînd l-am trimis să se conformeze, să înveţe convenţiile şi manierele celorlalţi. El a încercat să scape şi eu l-am trimis înapoi. Acum i-am găsit eu o scăpare. Dar euforia ei era umbrită de regret; fără să vrea îşi aducea aminte de Bedford Palace, de merele pe care le mîncaseră ca să alunge mirosul. Credea într-o lume nouă, fără frontiere, cu produse Krogh pe toate pieţele; credea în renunţarea la scrupule în schimbul lucrului cel mai rîvnit – siguranţa; dar vechile probităţi şi vechile privaţiuni prăfuite din Mornington Crescent vorbeau din gura ei atunci cînd repetă:

— Anthony o să se bucure. Cînd e?

— O să aşteptăm o zi, două, spuse Erik. Ca să vedem cum merg lucrurile. Dacă vînzarea A.C.U.-lui decurge aşa cum trebuie – aici ezită imperceptibil –, vom putea s-o pregătim pe-ndelete.

Kate aproape că-l iubi în momentul acela. Era atît de onest cu ea – şi la un mod atît de stîngaci –, chiar şi într-un moment ca acela, cînd, după cum bănuia ea, registrele lui fuseseră deja falsificate impecabil. Auzise multe zvonuri despre sumele pe care trebuia să li le plătească şantajiştilor; pentru prima dată se găsea într-o poziţie din care ar fi putut să-l şantajeze ea însăşi dacă ar fi vrut. Dar nu voia; se folosise de el, deci era corect ca şi el să aibă voie să se folosească de ea. Îi spuse:

— Ai fi putut să ai încredere în mine oricum.

El încuviinţă din cap; era mereu dispus să-i accepte cuvintele drept adevăruri; niciodată n-ar fi lăsat un şir de cifre să treacă atît de uşor de el, le-ar fi luat la purecat una cîte una, indiferent ce contabil le mai verificase. Kate îi luă mîna şi i-o sărută; îi era milă de el văzîndu-l cum stă în mijlocul camerei lui capitonate, izolate acustic, unde nu-l putea deranja nimeni. Îi spuse:

— Dragă Erik, mă duc să-i spun lui Anthony. Şi ieşi din cameră.

În timp ce cobora cu liftul îşi aduse aminte, fără să ştie de ce, de un tramvai scăpat de sub control pe care-l văzuse pe Podul de Nord: sticlă şi oţel, faţa vatmanului care apăsa pe un levier şi curentul electric făcînd scîntei în spatele geamului. Trecuse pe lîngă ea zdrăngănind în întuneric şi după scînteierile acelea îşi dăduse seama că ceva nu e în ordine. Trecuse pe lîngă ea ca o creatură dominată de pasiune, rapidă, strălucitoare şi periculoasă.

— Felicită-mă, spuse ea cu voce tare în cabina liftului. Mă mărit. Anthony, mă mărit. Şi într-un brusc elan de bunătate se gîndi: poate că asta simte Erik, satisfacţia unei adunări care i-a ieşit, a unei rădăcini pătrate corect extrase, a unui logaritm rezolvat. Anunţă din nou, din uşa biroului ei: Anthony, mă mărit.

— Cu cine, Kate? întrebă el, ridicînd repede privirea. Stătea la biroul ei şi ea avu din nou o senzaţie de umezeală; biroul ei era umed acolo unde-şi rezemase el coatele.

— Cu Erik, normal. Cu cine altcineva?

— Nu, spuse Anthony. Nu poţi.

Şi atunci văzu că el îi citise hîrtiile de pe birou; ba chiar deschisese o telegramă în lipsa ei.

— Cum îndrăzneşti? spuse ea. Trişor de doi bani!

— N-are cum să scape, spuse Anthony.

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Oh, poţi să mă crezi cînd îţi spun. Am o minte bună la cifre. Ştiu cît fac doi şi cu doi. Să ştii, Kate, că lucrurile de felul ăsta nu se pot face decît în anumite limite, continuă el cu o gravitate de şcolar. Crede-mă, eu am descoperit limitele alea. Nu poate să paseze mîţa moartă chiar aşa. Ăia de la Batterson nu s-au născut ieri.

— Nici Erik.

— Loo avea dreptate. Nu e respectabil.

— Dă-mi telegrama.

— Ce mai încoace şi încolo! Se foloseşte de A.C.U. ca să-şi căptuşească gaura de la Amsterdam. E simplu ca bună ziua.

— Nu trebuie să-mi spui tu mie, zise Kate. Şi eu ştiu totul. Ştiu pînă şi de cecurile antedatate.

— Cecurile antedatate! fluieră el, pierzîndu-şi gravitatea. Şi cînd te gîndeşti că Krogh... şi noi ştim.

— Trebuie s-o păstrezi pentru tine.

— Trebuie să ne ofere şi el ceva, Kate.

Întotdeauna mi-am închipuit – gîndi ea – că între noi există această diferenţă: că nu există nici un lucru pe care eu nu l-aş face pentru el, în schimb există nişte lucruri pe care el nu le-ar face nici pentru mine, nici pentru el însuşi. Zîmbi cu tandreţe – nu mai era furioasă: încă n-am

descoperit care sînt lucrurile acelea. Simţea o plăcere profundă la gîndul că, după atîţia ani, încă mai existau lucruri pe care să nu le ştie despre Anthony. Îi spuse:

— Anthony, n-o să-l şantajez. O să mă mărit cu el.

— Dar, Kate, nu-l iubeşti.

Era incorigibil în convenţionalitatea lui, era incurabil în inocenţă, ideea de şantaj nu-l apăsa mai tare decît l-ar fi apăsat ideea de a merge la furat prune. Era speriată de superficialitatea lui: Anthony nu ştia pe ce lume se află; avea nevoie de protecţie. Ea îşi repetă în gînd că ar face orice pentru el; nu voia să-i refuze nici măcar şantajul. Simţea că, dacă i-ar refuza vreun lucru, i-ar strica bucuria absurdă a descoperirii pe care o făcuse. Aşa că îi explică frumos:

— E o formă de şantaj. O să facem o înţelegere financiară.

Dar în această problemă era încăpăţînat:

— Nu-l iubeşti.

— Te iubesc pe tine.

— Nu despre asta e vorba.

Era neliniştit; era încurcat; mormăi în barbă ceva despre nişte copii şi roşi de stînjenit ce era.

— Nu-ţi face griji, sînt sterilă, spuse Kate şi, văzînd cît de jenat era, adăugă cu un fel de disperare furioasă: Nu-mi doresc copii. Nu mi-am dorit niciodată.

Şi-şi simţi trupul întinzîndu-se ca să-l primească pe el.

— Eşti atît de convenţional, Anthony!

Se gîndi: dacă aş purta un copil în pîntece, n-aş fi mai apropiată de el decît am fost de Anthony, şi totuşi uite-l cum stă, exact aşa cum ar sta şi un copil, roşu ca racul, stingherit, oh, Doamne, cît de pudic, uitînd aşa cum uită ei ceea ce nu vor să-şi amintească.

— Mare păcat, spuse el, întorcîndu-i privirea, pueril, incoerent şi cu obrajii în flăcări.

Kate se aştepta ca el să-i zică două vorbe despre ce înseamnă iubirea unui bărbat de ispravă. Dar vorbeau împreună şi se înţelegeau separat. El nu voise să spună că ar fi păcat de ea; voise să spună că ar fi păcat să piardă o asemenea ocazie:

— S-ar putea să nu mai prindem o şansă ca asta. Am putea să-l uşurăm de o sumă frumuşică şi apoi s-o ştergem. Ce mai, în noaptea asta am putea fi-n tren! Mîine – Göteborg. Sîmbătă am fi la Londra – la timp ca să mergem la Twickenham. Kate, am putea să fim la Stone's, la o bere englezească şi la o friptură. Zău, nu cred că garsoniera mea a fost ocupată. Proprietăreasa ţi-ar găsi şi ţie o cameră. Şi nu va trebui să ne căutăm de lucru: o să ne dea el atît cît cerem.

Îl privea fascinată. În momentul acela mai că putea să treacă drept un om care nu s-ar da în lături de la nimic, însă ea ştia că undeva pe şinele alea drepte pe care gonea atît de năvalnic creierul lui, ardea în permanenţă o lumină roşie; undeva tot s-ar opri, tor ar ezita, tot ar bramburi lucrurile. Nu era îndeajuns de lipsit de scrupule ca să aibă succes. Nu juca în liga lui Krogh.

— E atît de simplu, Kate! Nu va trebui decît să ne dea atît cît îi cerem. Dacă o să refuze, o

să-i vînd toată povestea lui Minty. Chiar şi aşa, tot am avea cu ce să ne plătim drumul pînă acasă, şi presupun că tu mai ai şi ceva pus deoparte.

— Nu te-ar deranja să trăieşti pe spinarea mea? îl întrebă ea curioasă.

Crezuse că se apropie de limita a ceea ce era el dispus să facă, dar, atunci cînd el îi răspunse, fără nici o ezitare, că nu l-ar deranja (în fond erau frate şi soră, adăugă el), simţi oboseala călătorului care descoperă că hărţile sînt greşite şi de data asta. Supraestimase ea simplitatea acelui creier moale, convenţional şi iubit?

Anthony se ridică de la biroul ei cu telegrama în mînă:

— Mă duc la el acum.

— Ce-o să-i spui?

— Cel mai bine e să fiu direct.

— Nu, Anthony, nu, spuse Kate. Eu doar ţi-am cîntat în strună ca să văd pînă unde mergi. Nu-l poţi şantaja pe Erik.

— De ce să nu pot? răspunse el. Kate, tu nu ştii să recunoşti o ocazie.

— Uite de-aia, Anthony, pentru că nu eşti destul de deştept. N-ai fi acum aici dacă ai fi destul de deştept ca să-l şantajezi pe Erik. Of, Anthony! continuă ea cu profundă afecţiune. Ce mai cuplu sîntem şi noi! Şi cît de mult te iubesc! Dacă ai avea destul creier... dacă n-ai fi atît de respectabil...

Nu-şi termină fraza: se gîndea la dimineaţa aceea de sîmbătă din Tilbury, la lungul drum pînă acasă, la şilingul introdus în contorul de gaze şi la flăcăruia albastră la care se făceau

ceaiul şi pîinea lor prăjită. Se gîndi: l-am salvat de la toate acestea, dar, oriunde s-ar duce, poartă după el amintirea lor, ca un om-sendviş care face reclamă unei melodii ieftine şi îndrăgite. Anthony salvat de Anthony, dar ea însăşi incompletă fără Anthony. O pasăre albă se lovi de fereastră, rîcîi termopanul cu ciocul, apoi se desprinse, zburînd cu spatele şi cu aripile strînse, ca o pasăre văzută din avion şi depăşită în viteză. Asta – îşi repetă ea încă o dată şi încă o dată – asta înseamnă siguranţa, viitorul; trebuie să ne aparţină. Gata cu trecutul. Am trăit prea mult în trecut.

— Ai încredere în mine, spuse Anthony.

— Nu cu el, răspunse Kate cu tristeţe. Dragă Anthony, pe lîngă el, tu abia ai ieşit din găoace. Nu poţi să crezi cu adevărat că eşti în stare să spargi firma Krogh. Te-ar distruge pînă deschizi gura. Te-ar băga-n puşcărie, nu s-ar da înapoi de la nimic. N-ai mai fi în siguranţă. Şi, oricum, de ce vrei să faci asta, din moment ce oricum vom primi tot ce vrem, vom avea o înţelegere fin...

— Nu e destul de bun pentru tine, Kate, spuse el îndărătnic.

Era evident că încă îl mai preocupau probleme precum Căsnicia Fără Dragoste şi Soţia Fără Copii. Dar renunţă la marea ocazie, renunţă la ea cu graţie şi amiabilitate, cu o ultimă privire în direcţia biroului ei şi cu un ultim gînd în direcţia cecurilor antedatate, a telegramei, a vînzării către Batterson.

— Sigur, Kate. Facem cum spui tu.

După zîmbetul lui cam prea strălucitor, ea vedea că i se naşte o nouă idee.

— Oricum, în seara asta trebuie să sărbătorim.

— Încă n-o facem publică.

— Nu contează. Trebuie să dea și el o petrecere. Fii atentă, Kate. Sună-l pe directorul hotelului de la Saltsjöbaden, fă o rezervare, spune-i cine vine...

— Erik n-o să vină.

— Dacă l-am făcut să vină la Tivoli, o să-l fac să vină și la Saltsjöbaden. Important e să ne scoatem un comision mare pentru masa asta. Cere o sută de coroane.

Kate se îndreptă spre telefon.

— Te gîndești la toate, Anthony.

— Stai puțin. Ridică la o sută cincizeci, altfel Krogh o să cineze la operă.

— Saltsjöbaden trei-doi, spuse Kate.

Partea a V-a

1

De cum auzi ce spunea vecinul lui, Andersson cel tînăr dădu drumul levierului și ridică piciorul de pe pedala frezei Krogh. Utilajul se opri cu un fîl-fîl-fîl al curelei de piele; platoul mobil care-l alimenta debordă instantaneu. Vecinul strigă la el; Andersson cel tînăr nu-i dădu atenție. Avea puține idei și o capacitate redusă de a le exprima. Întoarse spatele frezei și porni pe culoarul dintre cele două șiruri de utilaje, în direcția vestiarului. La etajul de deasupra, una dintre camerele de uscare se aglomeră și albia se înțepeni în șanțul ei; în sala adiacentă, mormanul de așchii din dreptul unui ferăstrău electric crescuse atît de mult încît se revărsă de pe platou. Omul care băga lemne în ferăstrău continuă să bage lemne în ferăstrău; asta era slujba lui, nu știa ce altceva să facă, așa că vestea carambolului nu ajunse în sala în care se descărcau buștenii. Oamenii de-acolo continuară să-i preia unul cîte unul din cîrligul care-i aducea de la camioanele parcate în curte într-un șir lung.

Andersson cel tînăr se dezbrăcă de salopetă. Oprirea unui utilaj nu reducea cîtuși de puțin zgomotul infernal ce domnea de obicei în sala

din care plecase, dar, convieţuind de atîta timp cu utilajul respectiv, el ajunsese să cunoască uşoara tuse care periodic îi bruia vîjîitul. Faţa sa palidă şi slabă se întunecă momentan; nu i se mai întîmplase să nu audă, la fiecare şase secunde, tusea aceea. Nu putea să vizualizeze încurcătura pe care o cauzase; văzuse camera de uscare a lemnului; un prieten de-al lui lucra la unul dintre ferăstraie; dar nu ştia nimic despre ce venea mai departe, despre sala în care se descărcau buştenii, despre camioane şi despre locul de unde veneau. Un om din schimbul lui traversă vestiarul în drum spre toaletă. Andersson cel tînăr se uită după el; mergea repede, cu capul în jos; ridicase mîna şi fusese înlocuit la utilaj; avea dreptul să lipsească patru minute; dacă ar lipsi mai mult de patru minute, ar fi dat afară. Andersson cel tînăr îşi luă jacheta din cui şi ieşi din vestiar. Trebuia să treacă prin capătul sălii maşinilor. Un om venea din celălalt capăt, ducînd un bidon de ulei; turna un pic de ulei negru şi greu în orificiul de ungere al fiecărui utilaj de pe partea stîngă; un om echipat cu un bidon identic venea în sens invers pe partea dreaptă. Ştiau cu atîta exactitate unde se află orificiile de ungere, încît nu trebuiau să se uite: cîţiva paşi şi apoi o mişcare din încheietura mîinii; alţi cîţiva paşi, altă mişcare.

Cel care venea spre Andersson se holbă la el; uluit, avu o ezitare cu bidonul şi lăsă o mică pată de ulei, ca o urmă de animal, pe pardoseala de oţel; îl însoţi cu privirea pe Andersson pînă cînd acesta ieşi pe uşă. Andersson o luă pe treptele

de oţel ale scării de incendiu care cobora în spirală pînă în curte; nu avusese curaj să aştepte la lift, unde putea fi văzut din sala maşinilor. Faţa omului îi rămăsese în minte: oboseală, stupefacţie, invidie. Andersson traversă curtea şi ajunse la poarta la care trebuia să ponteze la venire şi la plecare. Portarul nu voia să-i deschidă.

— Bolnav, spuse Andersson cel tînăr. Bolnav.

Nu trebuia să se prefacă; paloarea lui, obişnuita lui ţinută uşor gîrbovită şi neliniştea de dată recentă care se aşezase pe chipul lui cu stîngăcia unui elev aflat la prima lui lecţie de călărie, toate astea echivalau cu un certificat de bună-credinţă. Poarta fabricii se deschise pentru el.

Avu un sentiment de stranietate atunci cînd văzu că lungul drum asfaltat dintre zidurile înalte de lemn era complet pustiu. O parte a drumului era în umbră; în depărtare, zidurile se opreau şi cîţiva mesteceni argintii se îmbăiau în soarele după-amiezii. Andersson cel tînăr o luă la fugă în lungul benzii subţiri de umbră. Nu e bine, gîndi el cu uimire, nu e bine. Ideea asta nu-i trecuse prin cap pînă în momentul acela.

Andersson cel tînăr era conservator. Citea ziarele, credea în măreţia firmei Krogh. Socialismul tatălui său era ceva bătrînicios, obositor şi didactic; mirosea a cursuri la seral; ca şi morala oamenilor bătrîni, era un surogat de experienţă. „Drepturi echitabile pentru oamenii muncii", „Unitatea proletariatului" – formulele tatălui său se lăbărţau ca zumzetul unei lungi duminici luterane. Pentru Andersson cel tînăr, ele însemnau la fel de puţin ca „trei în unul" sau „Sfînta Treime".

— Tu nu crezi în nimic? îl întreba tatăl său.

— Cred că e important să mă țin de slujba mea, răspundea Andersson cel tînăr. Lucrurile merg bine. Salarii bune. Mai pun ceva deoparte. Într-o bună zi o să fiu și eu bogat.

Acum fugea gîfîind de-a lungul zidului cufundat în umbră.

— Krogh a fost și el ca noi. Toți avem o șansă.

Mirosul de gudron și de ulei, copacii la mare distanță, invidia omului cu bidonul. Nu e bine, gîndi Andersson cel tînăr, nu e bine. Tata mi-a scris că a venit personal, că a făcut glume, că i-a oferit un trabuc, ba chiar a întrebat și de mine, și a promis că totul se rezolvă. Și asta era doar acum cîteva zile. Bineînțeles că nu știe; trebuie să i se spună. E un om drept. Andersson cel tînăr credea în dreptate. O văzuse funcționînd – leneșul concediat, harnicul răsplătit. Propriul lui salariu fusese mărit cu doi ani în urmă.

Nu mai putea să alerge; nu mai avea exercițiu; omul cu uleiul avea slujba cea mai sănătoasă; mergea de la un capăt la altul al sălii, probabil că făcea mulți kilometri pe zi. Capătul zidurilor de lemn părea la fel de îndepărtat ca la început; aveau aproape doi kilometri și jumătate în lungime. Atunci cînd omul pleca de la lucru, îi lua douăzeci de minute de mers repede ca să iasă din perimetrul fabricii. Unii oameni bombăneau că ar trebui să li se plătească timpul acela. N-ar fi putut să locuiască mai aproape de fabrică. Bungalow-urile de lemn începeau acolo unde se terminau zidurile de lemn.

Trecu de ele, mergînd repede; erau bungalow-uri bine făcute, vopsite în culori vesele. Toate aveau cîte o bucățică de grădină; unele dintre nevestele băieților creșteau găini. Andersson cel tînăr nu era însurat; locuia cu unul care lucra în schimbul de noapte. Soția acestuia săpa în grădină cînd trecu pe-acolo. Se opri din săpat și strigă după el:

— Ce s-a întîmplat? Unde mergi?

Se simțea stingherit; stătea în mijlocul drumului și scurma pămîntul cu vîrful piciorului.

— Deseară nu vin la masă.

— S-a întîmplat ceva la fabrică? Unde te duci?

Andersson cel tînăr roși și continuă să scurme pămîntul cu piciorul. O privea din colțul ochiului. Întotdeauna roșea atunci cînd vorbea cu ea și niciodată n-o privea în față. Dormea perete în perete cu ei și placajul subțire nu oprea nici un sunet. O auzea cum se spală pe dinți, cum face baie, o auzea în pat cu soțul ei; n-ar fi fost o problemă pentru el dacă era bătrînă și urîtă, dar ea era tînără și drăguță. Gîndul că știa atîtea despre ea îl făcea să se comporte timid și furtiv.

— Nu s-a întîmplat nimic. Trebuie să mă duc pînă la Stockholm. O să întîrzii deseară.

Nu era indiscretă. De altfel, Andersson știa că nimic din ce făcea el n-o interesa prea tare. Îl considera un amărît și era îndrăgostită pătimaș de soțul ei. Andersson știa prea bine cît de pătimaș. Roșu la față și continuînd să scurme pămîntul, el îi spuse:

— Păi, hai că mă duc și eu.

— Vezi să nu te bagi în vreo încurcătură, îi spuse ea cu indiferență, înainte de a se întoarce la săpat.

La gară descoperi că banii pe care-i avea nu-i ajungeau decît pentru un bilet dus pînă la Stockholm. Avea de așteptat o jumătate de oră. Se grăbise degeaba. Acum n-avea altceva mai bun de făcut decît să se plimbe de la un capăt la altul al peronului. Încercă să scuture un distribuitor automat; uneori mai rămînea cîte o monedă blocată. Mai încercă unul. Luă la rînd toate distribuitoarele. În cele din urmă avu noroc. O monedă căzu cu un clinchet la locul ei și Andersson cel tînăr deschise sertarul; conținea o batistuță de hîrtie. Oricum, e ceva pe gratis, își zise el, băgînd-o în buzunar. Un marfar lung, încărcat cu bușteni pentru fabrică, trase pe o linie de descărcare. E drăguță, gîndi el, nu e bine că pot să aud tot ce face, și apoi se gîndi la tatăl său. Vaga presimțire a unei nedreptăți îi fulgeră prin minte. Își spuse: Herr Krogh pur și simplu nu știe, o s-o îndrepte el. O glumă, un trabuc, a întrebat de mine.

Unul dintre directorii fabricii își făcu apariția pe peron; era cu soția și fiica lui, care plecau undeva. Andersson cel tînăr îl știa din vedere, dar el nu-l știa pe Andersson. Ducea o cutie mare de ciocolată pentru soția sa și un buchet de flori pentru fiică. Andersson cel tînăr se apropie; era curios să audă despre ce vorbeau oamenii ăștia atunci cînd nu erau la muncă. El însuși știa despre ce vorbește: bani, băutură, fabrică.

— Da, da, spunea directorul, așa o să fie. Peste weekend o să fiu acolo. Ca să jucăm în patru.

— Pe mine să nu contați, spuse fata. Eu ies să dansez.

Era foarte blondă și avea niște urechi foarte mici, cu loburile frumos fardate. Andersson cel tînăr se gîndi din nou la peretele din placaj și se îmbujoră. Nu, nu era bine. Mergînd pe peron, părea o atletă care-și face intrarea pe stadion. Picioarele ei se mișcau atît de liber încît ai fi zis că nu poartă nimic pe sub haina de blană; nu părea conștientă de sine ca femeie, dar exista un element de nervozitate, de disperare, în alura ei – părea supraantrenată.

— Îți petreci prea mult timp dansînd, spuse directorul. Era grăbit și iritat; se tot uita la ceas. Era evident că florile și ciocolata nu însemnau nimic, n-avea nici o afecțiune pentru cele două femei, își îndeplinea pur și simplu o obligație rituală.

Atunci cînd îi veni trenul, Andersson cel tînăr trebui să treacă pe lîngă ei ca să ajungă la vagoanele de clasa a treia. Directorul își sărută soția pe obraz, dar fiica lui se mulțumi să-i întindă mîna. Andersson cel tînăr duse un deget la șapcă. Directorul nu-l observă. Îi spunea soției sale:

— Trebuie să mai faci o comandă la băutură. Pentru ora opt. N-ajung acasă mai devreme.

Fata văzu salutul lui Andersson și-i răspunse cu un semn din cap; nu exista nici un fel de superioritate în salutul ei; parcă ar fi recunoscut un concurent pe pista de alergări.

Andersson cel tînăr își lăsă capul pe spătarul de lemn gol al scaunului din compartiment și privi cum gara, directorul, fabrica și bungalow-urile se retrăgeau și dispăreau. Printre franjurii subțiri ai mestecenilor argintii de pe marginea drumului

se vedea un lac scînteind în soarele orizontal al după-amiezii. Andersson stătea cu mîinile strînse între genunchi și se lăsa zgîlțîit de trenul personal. Se gîndi: despre ce-aș sta de vorbă cu ea?... ieșirile la dans... pierde prea mult timp... iarna pe derdeluș, țipetele celor care iau virajul cu sania în lumina feerică, discuții prietenești pe o bancă într-un han, ți-e frig, te distrezi, ești fericit; dădu din cap toropit, văzînd în viitor lucruri mărețe.

Copacii se întunecau pe fondul unui cer mai jos și mai cenușiu; lacul ce se întrezărea printre ei părea de plumb; cineva verifică dacă maneta de la instalația de încălzire era trasă; un fluierat lung înaintea unui tunel și pe partea cealaltă o lume dintr-odată mai întunecată; cîteva scîntei licăriră la geam. Andersson cel tînăr deschise ochii și văzu un grup de bicicliști care se întorceau de la muncă; mergeau cu farurile aprinse; depășite de tren, farurile deveniră mici globuri de lumină care mergeau înapoi. Trenul coti vîjîind, îndepărtîndu-se de lac și de copaci, și întunericul căzu peste o cîmpie întinsă.

— Mergi în capitală? îl întrebă o femeie în vîrstă, scoțînd din coșul ei un corn cu unt. Lumina din tavanul compartimentului deveni deodată mai intensă: căderea întunericului era ca tragerea draperiilor în casă înaintea mesei de seară. Pasagerii începură să simtă unii pentru alții o anumită încredere, o anumită tovărășie; erau fericiți împreună, cu noaptea afară.

— Da, răspunse Andersson cel tînăr.

— Nu muncești pe nicăieri? îl întrebă ea, băgînd o bucată de șuncă în cornul tăiat în două.

— Ba da, cum să nu? răspunse el cu mîndrie. Muncesc la Krogh. Și priviră amîndoi pe fereastră cu o senzație momentană de bine, a lui datorată faptului că muncea la Krogh, a ei datorată cornului. Trenul oprea în fiecare sat, iar căldura și prietenia din compartimentul lor erau dublate de luminile de-afară, de imaginea unei femei gătind, a unui copil ridicat în picioare pe pat ca să vadă trenul.

— Ai noroc că muncești la Krogh, spuse femeia. Cu așa un loc de muncă ai un viitor.

— Da, un viitor, spuse Andersson cel tînăr, după care tăcu, amintindu-și cum plecase de la lucru în mijlocul schimbului. Fața sa palidă și neinteligentă se crispă de încăpățînare; făcuse bine că plecase. Aceeași încăpățînare care-l ținuse lipit ani întregi de utilajul lui, aducîndu-i cîte o mică mărire de salariu la fiecare cîțiva ani, îl obligase să plece în clipa în care auzise vestea despre tatăl său. Încăpățînarea făcuse din el un conservator; încăpățînarea îl făcea să creadă în dreptate; încăpățînarea îi oprise utilajul, făcuse ca platoul să dea pe dinafară și camera de uscare să se înfunde. O să se rezolve, gîndi el, atunci cînd le spun. Dacă aș fi stat să mă cert cu ei puteam să pierd trenul.

— Vezi să nu te bagi în vreo încurcătură, spuse femeia, scuturîndu-și fusta de firimituri și făcîndu-le să sară pe genunchii lui.

Toată lumea îi spunea să nu se bage în vreo încurcătură. Explică trist:

— Merg la Stockholm cu treabă.

— Sigur, ştim noi ce fel de treabă-i aia, răspunse femeia, scotocind prin coş după o sticlă de lapte şi, aşa cum le rosti vocea ei puternică şi prietenoasă, cuvintele „încurcătură" şi „treabă" căpătară un nou înţeles pentru Andersson cel tînăr, ceva ce n-avea de ce să-l facă să roşească sau să se ascundă, ceva vesel, banal, neimportant, azi-îl-ai-mîine-nu-l-ai.

— Da, poate după ce termin cealaltă treabă... spuse el. N-o să-mi ia mult.

— O dată eşti tînăr, spuse femeia, clătinînd din capul ei cărunt şi deşucheat.

Atunci cînd trenul sosi în Gara Centrală, era aproape ora şapte. Andersson cel tînăr n-avea idee pînă la ce oră se lucra la sediul Krogh. Nu văzuse niciodată sediul Krogh. Trebui să ceară instrucţiuni de la un poliţist, iar acesta privi suspicios în urma lui, intrigat de hainele lui de muncitor, de cămaşa lui fără guler, de cizmele lui grele şi de aerul lui hotărît. Dar portarul de la sediul Krogh nu voi să-l lase să intre.

— Cine te crezi? îl întrebă el printre barele porţii de fier forjat. Nu te-ar primi nici dac-ar fi aici.

— Muncesc la fabrică.

— Şi de ce-ar trebui să conteze chestia asta? întrebă portarul.

— E vorba despre tatăl meu, spuse Andersson cel tînăr. Herr Krogh îl cunoaşte pe tatăl meu.

— Poate pe mă-ta, rîcană portarul de dincolo de poartă, ţinîndu-se de bare cu braţele lui lungi, de maimuţă. Apoi deveni serios: N-ai ce căuta

aici. Nu-i un loc pentru de-ăştia ca tine. Ar trebui să fii la fabrică.

— Trebuie să vorbesc cu Herr Krogh.

— Nici prim-ministrul nu vorbeşte cu Herr Krogh fără să se anunţe.

— Mă anunţ.

— Ah, făcu portarul, dar pentru asta trebuie să vorbeşti mai întîi cu secretara.

— O să vorbesc cu secretara.

— Dar nimeni nu vorbeşte cu secretara – spuse portarul hăhăind printre florile de fier – fără să se anunţe.

— Mă anunţ, spuse Andersson cel tînăr.

— Băi, făcu portarul, să ştii că aici ai noroc că poţi să vorbeşti şi cu mine fără să te anunţi.

— Dar Herr Krogh ştie de mine. Mi-a scris tatăl meu. Mi-a zis că Herr Krogh a întrebat de mine.

— Taică-tu e un mincinos.

Andersson cel tînăr lăsă capul în jos. Se apropie mai mult de bare, cu mîna strînsă în pumn. Nu-şi pierduse aerul de hotărîre, de încăpăţînare.

— Uită-te şi tu în jurul tău! îi spuse portarul. Aici eşti la Herr Krogh. Ce-ţi închipui tu c-ar avea el de împărţit cu tine sau cu preţiosul tău tată? Numai uită-te în jurul tău! repetă el, iar Andersson se uită – la iniţialele care ardeau pe cer, la pereţii de sticlă, la apa care ţîşnea din blocul de piatră verde. Fîntîna aia – continuă portarul – a fost făcută de cel mai mare sculptor al Suediei. Nici nu m-ai crede dacă ţi-aş spune cît a costat locul ăsta. O farfurie din care mănîncă ei face cît salariul tău pe-un an. Nasturii de la cămaşa lui sînt de diamant.

— Nasturi de diamant?

— La fiecare cămaşă.

Andersson cel bătrîn vorbea adesea despre salarii; fiul său nu-l asculta niciodată; era o poveste veche şi plicticoasă. Dar acum deveni conştient de o stare de slăbiciune; se uită la mîinile sale mînjite de ulei şi apoi la portarul care hăhăia dincolo de gratii. Se gîndi la omul acela din schimbul de noapte, care o luase razna, îşi omorîse nevasta şi se omorîse şi el, pentru că ea rămăsese din nou însărcinată.

— Frumoasă uniformă ai, spuse el.

Dragă Anna, scrisese omul acela pe o bucată de hîrtie igienică, *iartă-mă. Nu mai pot să suport atîtea griji. Trebuie s-o fac. Am fost fericiţi. Transmite-i şi surorii tale dragostea mea. Ea ne-a ajutat tot timpul.* Probabil că după aceea se gîndise să-şi ucidă şi nevasta, ca s-o scutească de durerea pierderii lui. Trebuie să existe o explicaţie, gîndi Andersson cel tînăr, privind în sus spre cel mai înalt etaj al clădirii de sticlă.

— Vezi tu, eu fac aici muncă intelectuală, spuse portarul. Trebuie să ştiu ce să le zic la vizitatori. Din şase în şase luni îmi dau o pereche nouă de pantofi. Aici trebuie să fii elegant.

— Am un costum nou acasă, spuse Andersson cel tînăr. Dar am plecat de la muncă în grabă. Trebuie să-i spun lui Herr Krogh de tatăl meu.

— Atunci trebuie să mergi la Saltsjöbaden, îi spuse portarul. S-au dus cu toţii să ia masa la hotel.

Parcă ar fi avut un dinte împotriva tînărului Andersson şi trebuia să-şi bată joc de el ca să se descarce:

— O să trebuiască să mergi în ţinută de seară.

— E departe? întrebă Andersson.

— Să tot fie douăzeci de kilometri.

— Atunci trebuie să plec.

— Nici o grabă, nici o grabă, spuse portarul. Ai tot timpul să te schimbi. Ai trenuri din jumate în jumate de oră.

— N-am bani de tren, spuse Andersson cel tînăr. Trebuie să merg pe jos.

— Dar n-o să ajungi pînă la miezul nopţii.

— O să fac autostopul, spuse el cu o voce nesigură, întorcîndu-i spatele portarului, auzindu-l cum rîdea în spatele florilor de fier şi nemaivenindu-i să creadă atît de tare în camaraderia dintre oameni.

2

Îl dădură jos pe şofer şi Anthony preluă volanul. Fusese ideea lui. Spusese că şoferul făcea ca maşina să bată la ochi. Krogh nu obiectă; nu obiectase la nimic de cînd plecaseră. Atunci cînd Anthony opri şi-şi luă ceva de băut, Krogh bău şi el. Kate îl privi cu nelinişte. Stătea greoi cu paharul în faţă şi nu spunea nimic.

La restaurantul la care făcură cel de-al treilea popas, Krogh sparse un pahar. Anthony spusese:

— Mîine merg cu Erik la cumpărături. O să-i aleg nişte haine. La urma urmei, acum sîntem aproape fraţi.

Pînă în momentul acela, ea nu realizase cît de mult băuse Krogh; nu mîncase nimic la prînz;

toată după-amiaza fusese prins în convorbiri telefonice la distanță.

— Mergem la cumpărături. Nu-i așa, Erik? spuse Anthony, la care Krogh începu să explice pe un ton pedant că voia ca petrecerea să fie un succes. Avea toate motivele să-i fie recunoscător lui Anthony.

Anthony îl întrebă:

— Încă un pahar?

Dar Krogh ținea să-și termine discursul:

— Toată dimineața asta am lucrat foarte bine, pentru că n-a mai trebuit să-mi fac griji în privința serii. Am rupt biletele pentru concert. M-am gîndit: în seara asta ne vom distra așa cum ne-am distrat la Tivoli. *Skål,* spuse el brusc, ridicînd paharul, dar acesta alunecă, mîna lui coborî să-l prindă și paharul se sparse între mînă și masă. M-am gîndit: hai să le mai dăm dracului de griji! continuă el.

— Hai să ne continuăm drumul, spuse Anthony și se urcară din nou în mașină. Se făcuse întuneric, dar farurile imense împrăștiau în calea lor o lumină diurnă de culoare verde pal. Era ca și cum fuga timpului ar fi devenit vizibilă: la mijloc, zi; de-o parte și de alta, noapte. Un iepure țîșni din noapte, trecu prin zi și se avîntă pe panta care dispărea în cealaltă noapte. Lăsară în urma lor, în noapte, micul restaurant cu șiragul lui de lumini arzînd sub streașina de la intrare și merseră mai departe, purtînd ziua, la o viteză tot mai mare, în lungul șoselei netede, de un albastru metalic.

— Te-ai tăiat, îi spuse Kate lui Krogh, dar acesta dormea lîngă Anthony, sîngerînd pe perna dintre ei.

— Doamne! spuse Anthony. N-am mai avut ocazia să conduc o mașină ca asta.

Accelera, dar nu simțeau viteza; aveau senzația că stau; colțul acela de stîncă trecea pe lîngă ei șfichiuind aerul, cabana aceea iluminată venea ca fulgerul pe șosea și intra timp de-o secundă în lumina verde, submarină, a zilei lor, astfel încît se minunau de extravaganța instalației ei de iluminare chiar în timp ce aceasta pălea sub farurile ce intrau pe ferestre și măturau grădina.

— Erik s-a tăiat.

— E un fleac, spuse Anthony. Nu mai sîngerează. Auzi, Kate, de ce l-am mai trezi? Ne e foarte bine așa, parcă am fi singuri.

Acul vitezometrului tremura la 170. Anthony începu să cînte: „Ce ești tu pentru mine/Sînt și eu pentru tine".

Erau singuri în uriașa mașină gri.

— L-am putea lăsa la o cabană, spuse Anthony. Să-și facă somnul.

Fluiera o melodie romantică și lăcrămoasă; fluieratul lui ieșea din burta mașinii și se scurgea pe drum ca firul mătăsos al unui păianjen.

— Nu ți-ai mai încasa comisionul pe cină.

— E adevărat.

Goniră o vreme pe lîngă calea ferată; un tren electric se năpusti silențios spre ei și apoi, într-un fulger albastru, trecu pe alte șine; o luminiță roșie dansă bezmetică în fața lor. Dincolo de un povîrniș la care nu ajungeau cu farurile, cerul

era luminat; atunci cînd drumul lor făcu o cotitură, descoperiră două macarale care pufăiau de-o parte și de alta a căii ferate și un triplu arc de traverse de fier care se înălța peste șine. Niște lămpi cu arc dispuse în cerc îi luminau pe muncitori; aceștia stăteau călare pe traverse, la zece metri deasupra pămîntului, strîngînd șuruburile. Pămîntul de sub ei era presărat cu drugi, buloane și bracheți ruginiți. Anthony frînă și Krogh se trezi.

— Oprește aici, spuse el. E noul pod. Vreau să mă uit...

Un om mic de statură, cu nasul spart, îmbrăcat într-un costum maro uzat, pășea cu băgare de seamă printre drugii împrăștiați.

— Bracheții 145, 141 și 137, strigă el, și un bărbat aruncă o frînghie și coborî pe ea pînă la el.

Una dintre macarale se întoarse și într-un nor de aburi își coborî cîrligul, pe care un bărbat începu să-l încarce cu piese pătrate de metal, maronii de la rugină, care păreau niște grătare gigantice. Se bălăngăneau deasupra mașinii lui Krogh.

— Încă mai folosesc bracheți englezești, spuse acesta. Vedeți ce scrie pe ei? „Chepstow."

Bărbații munceau în liniște, fără grabă, vorbind încet între ei. Erau uniți de traverse, de frînghii și de țelul lor comun; farurile mașinii luminau slab în afara cercului de lămpi cu arc. Anthony opri motorul și în mașină se făcu frig. Nimeni nu-i băga în seamă, nimeni nu se arăta deranjat de prezența lor.

— Vino puțin, Erik, spuse șeful de echipă și un om cu pantalonii sfîșiați îl urmă în umbra

din spatele lămpilor, unde începură să întoarcă buloanele, căutînd ceva prin fierăraie.

— Care bracheți ați zis? strigă un om de pe traversa cea mai îndepărtată.

— 145, 141 și 137, răspunse șeful de echipă. Au numerele cu vopsea, vezi că stai chiar pe ele.

Și rîseră cu poftă, uniți împotriva frigului și a întunericului, și împotriva morții care poate oricînd să lovească sub forma unui bulon care cade, a unei fisuri în metal, a unei frînghii uzate.

— Pe vremuri am lucrat și eu la un pod, spuse Krogh, care apoi deschise portiera. Vreau să vorbesc cu șeful de echipă.

Rămase stingher lîngă mașină în ținuta lui de seară, cu paltonul lui de blană pe braț. Adăugă:

— Era un pod mai mare ca ăsta.

— Erik, ia ajută-mă un pic, spuse șeful de echipă trecînd prin fața lor, cu petice de hîrtie ieșindu-i din toate buzunarele de la pardesiu. Își împinse pălăria moale de pe fruntea mînjită și se șterse la nas cu degetele. Ce-ai făcut cu buloanele de cin'ze'șapte?

— Nu-s de cin'ze'șapte, sînt de patru'ș'trei, răspunse omul.

Șeful de echipă scoase un petic de hîrtie din buzunarul de la piept.

— Ba nu. Sînt de cin'ze'șapte.

Șeful de echipă se apropie de Krogh, poticnindu-se printre drugi. Își vîrî în gură o țigară. Părea mic și subțire și se uita în dreapta și-n stînga la lumina crudă a lămpilor cu arc. Muncitorul cu pantaloni sfîșiați venea după el și cei cățărați pe traverse strigau la ei că buloanele erau acolo, nu, nu acolo, un pic mai departe.

— Bătrîne, ai şi tu un chibrit?

Krogh îşi mută blana pe celălalt braţ şi-şi pipăi buzunarele de la haina albă.

— Îmi pare rău, se bîlbîi el, nu cred...

— Ia de-aici! strigă celălalt muncitor. Prinde!

Şeful de echipă prinse cutia şi scăpără un chibrit, pe care trebui să-l ferească de vînt în căuşul palmelor. Ca într-un plan-detaliu dintr-un film, lămpile cu arc scoaseră la iveală, pe fondul sumbru al nopţii, degetele pătrăţoase, îndoite de reumatism, cioturile de la mîna stîngă. Atunci cînd capul său, ascuns vederii pentru un moment, reapăru, luîndu-te după degete te-ai fi aşteptat să vezi nişte trăsături mai aspre, mai îmbătrînite, mai puţin simpatice decît ale acestui chip cu nasul spart, încă tînăr, mînjit cu negru.

— Bună seara, spuse Krogh.

— Bună, bună, răspunse şeful de echipă, trecînd prin faţa sa cu celălalt muncitor după el, continuînd să caute un bulon de cincizeci şi şapte în lungul căii ferate.

Krogh se întoarse la maşină. Intră şi se aşeză.

— M-am tăiat la mînă, spuse el. Hai să mergem. E doar un pod mic.

Se cufundă în fotoliul de lîngă Anthony, cu cravata albă un pic deranjată de la locul ei.

— Sînt obligaţi să muncească noaptea din cauza trenurilor, spuse el. Brachetţii şi-i cumpără tot de la Chepstow. Lucrurile nu se schimbă.

El e cel care s-a schimbat, gîndi Kate. O tulburase să-l vadă cum stătea acolo, pe calea ferată, captivat fără voia lui de ceea ce vedea, fără chibrituri pe care să le dea atunci cînd i se ceruseră, fără cuvinte cu care să explice ce voia. Maşina trecu încet pe lîngă echipa de muncitori, dar Krogh nu-i mai privea: ei nu se schimbaseră, el era cel care nu mai era acelaşi.

— Să ne continuăm petrecerea de familie, spuse Anthony.

Kate începu să rîdă.

— Da, spuse ea, o petrecere de familie. Şi membrii familiei se plictisesc de moarte.

Se gîndea: seamănă cu noi, luptă pentru propria lui siguranţă; nu e mai sigur pe el decît sîntem noi, nu reprezintă viitorul, nu şi-a găsit locul, tot aşa cum nu ni l-am găsit nici noi.

— Măi să fie! spuse Anthony, apăsînd pînă la capăt pedala de acceleraţie şi făcînd să se cabreze aripile gri ale maşinii. Las' că vedeţi voi ce seară! Plictiseală? Staţi numai să citiţi meniul pe care l-am comandat!

— Trebuie să fie de la paharul pe care l-am spart, spuse Krogh examinîndu-şi mîna.

Kate se sprijini de umărul lui... e o petrecere de familie, el e de-al nostru, m-am folosit de el şi el s-a folosit de mine, dar pînă la urmă e şi el ca noi, un arivist nenorocit ca noi.

— Arată-mi mîna, iubitule, spuse ea.

Îşi rupse batista şi turnă pe ea puţin demachiant. Îi luă mîna cu tandreţe şi atinse tăietura cu degetul. Amărîtul de el! A parcurs un drum lung şi greu şi nimeni nu se ocupă de el, oamenii nu vor să admită că a fost cîndva unul de-al lor, îl umilesc. Îi făcu un pansament strîns şi-şi petrecu braţul pe după umerii lui. Petrecere de familie, s-ar cuveni să fim buni unii cu alţii. Acum erau

trei arivişti înţeleşi între ei: codul de onoare al hoţilor, corb la corb nu-şi scoate ochii...

3

Avionul Liniilor Aeriene Olandeze decolă şi luă contact cu aerul; enorma roată plasată sub hublou sări de două ori prin iarba aspră, apoi, regăsindu-şi echilibrul, avionul survolă gara aeriană curată şi strălucitoare, acoperişurile albe şi, în apropierea mării, rezervoarele de benzină, care semănau cu nişte şiruri de nasturi pe un costum verde-gri. Fred Hall îşi băgă vată în urechi, iar pilotul îşi înlocui chipiul cu galoane aurii cu o şepcuţă neagră; senzaţia era aceea că se pregătea reglarea unei afaceri importante. Uşa de la cabina pilotului era deschisă şi pasagerii îi puteau vedea picioarele la nivelul ochilor lor, deasupra unei largi secţiuni curbe de cer albastru fără nori. Aerul făcea vîrtejuri ce ridicau avionul cu cîte douăzeci de metri odată, de parcă ar fi fost în pumnul unui uriaş.

Fred Hall deschise *Bagatelle*. Golful Zuiderzee părea să se retragă tîrîş, la fel de încet ca un vierme; viteza nu se simţea deloc; apa netedă era de culoarea nămolului, cu pete negre ca cerneala; contraforturile albe ale unei insule se ridicau în calea hulei care le asalta. Avionul urcă, întorcîndu-se pe-o parte. Pe măsură ce se ridica se făcea tot mai cald, căci soarele lovea mai direct în geamuri. Fred Hall îşi scoase pardesiul maro cu rever de catifea şi îl împături cu grijă.

Cu faţa sa îngustă şi arsă de soare, cu lanţul său de ceas de care atîrna un disc de nichel, cu brăţările sale de argint care-i fixau manşetele, avea aerul unui agent de pariuri care o duce bine.

Avionul străbătea nişte nori; marea nu se mai vedea decît din cînd în cînd şi părea un lac mic, înconjurat din toate părţile de pămînt şi dominat de creste alpine. *„Pilules Orientales“*, citi Fred Hall pe o pagină de reclame. La 1200 de metri înălţime întîlniră o furtună – stoluri de săgeţi lichide paralele cu avionul; după o jumătate de minut, furtuna era deja în urma lor, norii se împrăştiaseră şi un curcubeu se întindea peste pămînt, mişcîndu-se încet odată cu ei şi ascunzînd un sat întreg sub culorile lui palide. *„La Timidité est vaincue en quelques jours“*, citi Fred Hall cu un interes amestecat cu stupefacţie. I se părea ciudat că o industrie de o asemenea anvergură, cu fotografii artistice, pilule orientale şi alte medicamente energizante, putea fi construită numai şi numai în jurul unor muieri.

Norii se adunau din nou; se aşezau în jurul avionului ca o ninsoare abundentă. Un timp, aruncară o lumină strălucitoare, ca de halo, peste paginile revistei *Bagatelle,* dar avionul ajunse în curînd la altitudinea maximă, 1800 de metri, deasupra tuturor norilor din lume; aceştia se întindeau, orbitor de albi, pînă la orizont şi orice senzaţie de mişcare dispăruse; imensa roată de cauciuc şi aripa grea tremurau deasupra unei cîmpii nesfîrşite şi îngheţate. Fred Hall îşi desfăcu nasturii de la sacou; nu exista nici o protecţie împotriva soarelui; purta o cămaşă în dungi.

„L'Amour au Zoo“, „L'Amour au Djebel-Druse“, „Amours et hantises d'Edgar Poë“, „La Dame de Coeur“. Prea mult caz fac ăştia de nişte muieri, gîndi Fred Hall cu melancolie puritană, lăsînd revista să-i cadă pe genunchi. 2700 de metri, notă el automat, pipăindu-şi buzunarul din dreapta şi liniştindu-se numai atunci cînd îşi aduse aminte că îl pusese în buzunarul de la pardesiu; nu ştii niciodată cînd poţi să ai nevoie de el. Totul era în ordine la Amsterdam, nu trebuia decît să-şi facă raportul, dar, oricum, el nu pleca niciodată fără să-şi ia boxul la el. Dacă nu eşti foarte tare cu mîinile goale, trebuie să-ţi porţi de grijă în alte feluri.

Avionul se înclină şi genunchii lui Fred Hall împunseră spătarul fotoliului din faţă; trecură printr-o zonă de turbulenţă, croindu-şi drum prin nori, în jos, pînă cînd pămîntul reapăru, cîmpii rectangulare întinzîndu-se unele în continuarea altora pînă la orizont, ca un zgîrie-nori cu multe ferestre, fotografiat pe orizontală. Zburară spre un catarg drept şi subţire care plutea prin aer, dar acesta căzu şi deveni o şosea aflată la 2000 de metri sub ei. Păreau să se mişte atît de încet încît trecu un minut pînă cînd o fermă, un pătrat perfect de clădiri albe cu acoperişuri de paie, ieşi din centrul hubloului şi dispăru; umbra lor pe pămînt era cît degetul mare. După ce pilotul îşi luă reperele, urcară înapoi în deşertul de nori.

Fred Hall adormi. Cu gura căscată dezvelindu-i un dinte negru şi ciobit, cu medalionul lui de nichel ce începea să se bălăngăne atunci cînd avionul primea vîntul în faţă, împrăştia în jurul

lui un iz de vagoane Pullman de clasa a treia, de evadări la Brighton pe durata weekendului, de whisky cu sifon şi de blonde oxigenate. Pălăria sa maro de fetru moale, cu borul ridicat, îi alunecă pe frunte şi creierul său adormit înregistră mişcarea ca pe atingerea unei mîini. Îşi drese glasul şi spuse: „Elsie“, cu voce tare. În visul lui, Krogh încerca să-i spună ceva, dar Elsie îl tot întrerupea şi-i distrăgea atenţia lui Hall, cerîndu-i să facă baie. Krogh îl striga de-afară, din faţa ferestrei. „Nu ţi-ai luat buretele la tine“, îi spunea Elsie, adăugînd că săpunul Lifebuoy este indigest. Nu înţelegea că el nu voia să facă baie, ci să stea de vorbă cu Krogh. Strigă tare la ea, legănîndu-se înainte şi înapoi în fotoliu în timp ce o furtună venea deasupra Danemarcei: „Nu-mi plac sărurile de baie!“. Expresul Aerian de Scandinavia urca mai sus, mai sus, ca să treacă pe deasupra furtunii: 3200 de metri.

— Muieri! exclamă Fred Hall şi se trezi.

Trăi un moment de derută regăsindu-se în maşinăria care urla şi se cutremura; în siajul lor, ploaia părea un fuior de fum. Dar, peste cîteva momente, aerul era din nou limpede, iar norii gri şi grei se rostogoleau între ei şi pămînt.

Închise ochii din nou; nu-l mai interesa zborul de la Amsterdam; ştia aeroporturile Europei tot atît de bine cum ştiuse cîndva gările de pe drumul spre Brighton: sărăcăciosul Le Bourget; dreptunghiul mare şi purpuriu al Tempelhofului, şi pista lui de asfalt luminată de avionul care ateriza noaptea, venind de la Londra; nisipul alb ridicîndu-se în vîrtejuri în jurul hangarului

de la Talin; Riga, unde avea escală cursa Berlin-Leningrad și unde, la un chioșc cu acoperiș de tablă, se vindea o apă minerală de un roz luminiscent; uriașul aeroport din Moscova, cu avioane parcate pe cinci-șase rînduri printre care piloții proaspăt sosiți manevrau cu nonșalanță în căutarea unui loc liber, dînd înainte și înapoi la indicațiile unui funcționar cu șapca într-o fofîsnă. Era un mod confortabil și plicticos de a călători; uneori, Fred Hall simțea lipsa străinilor care îi mai dădeau ponturi pentru o cursă sau alta în vagonul Pullman cu destinația Brighton.

Cînd se trezi a doua oară, își tîrșîi picioarele pînă la toaleta din fundul avionului și fumă o țigară; instalat incomod pe capacul WC-ului, făcu cerculețe de fum acru. În postura aceea ridicolă, avea aerul unei persoane complet intratabile; sub fruntea lui teșită și îngustă nu era loc pentru nimic altceva în afara obedienței față de omul care-l plătea, în afara loialității față de omul pe care-l admira și în afara cîtorva nevoi fizice: țigările, beția lunară și ceea ce numea „descărcare". Voia să se descarce chiar în momentul acela; sumele de bani pe care le cheltuise la Amsterdam îl speriau. Krogh începuse de unde începuse și el; probabil că era singura persoană vie în măsură să evalueze ascensiunea lui Krogh – de la garsoniera din Barcelona pînă la palatul din Stockholm. Dar diferența de statut dintre el și Krogh nu i se părea ciudată lui Fred Hall în timp ce stătea pe WC; se gîndea la Krogh cu dragoste, o dragoste ce se exprima prin cadouri vulgar-strălucitoare (butonii de manșete bătuți

cu pietre scumpe din buzunarul său drept). „Am știut eu de la început că animalul are creier." Își bălăbănea picioarele și sufla cerculețe perfecte de fum, punînd în pericol viețile a doisprezece pasageri, un pilot și un radiofonist, precum și o aparatură în valoare de mii de lire. Fleacurile de felul ăsta nu-l îngrijorau pe Fred Hall.

Ce-l îngrijora pe el era poziția de director a lui Laurin. Îl întîlnise pe Laurin; nu-l aprecia; în mod inconștient, îi judeca pe ceilalți bărbați după fizicul lor (probabil că n-ar fi știut să aprecieze creierul lui Krogh dacă trupul care-l adăpostea ar fi fost unul fragil); Laurin se îmbolnăvea tot timpul. La început îl cuprinsese o gelozie feroce; era cel mai vechi prieten al lui Krogh, nu-l abandonase niciodată la greu, or iată că el nu era director, era doar tipul în care Krogh putea oricînd să aibă încredere că va face exact ce i se spune. Nu că salariul lui ar fi fost mai mic decît al lui Laurin sau al celorlalți administratori, dar uneori se trezea și în el ambiția de a-și vedea numele în ziare. Nu era nerezonabil, nu se aștepta să fie director la I.G.S., dar uneori se gîndea că ar putea să facă parte măcar din comitetul director al unei mici companii subsidiare precum cea din Amsterdam.

Își strivi între picioare mucul de țigară și se ridică. N-avea încredere în Laurin, n-avea încredere în nici o persoană din apropierea lui Krogh în afară de el însuși, voia să se descarce, nimic nu i-ar fi făcut mai multă plăcere la momentul acela decît să bată pe cineva. Deodată își aduse aminte, cu o afecțiune sălbatică, posesivă, de

vocea lui Krogh din dimineața aceea, la telefon. Îi spusese „Fred", ca pe vremuri, cînd încă nu erau angajat și patron; îi spusese să vină imediat cum rezolvă, pentru că s-ar putea să fie nevoie de el. Fred Hall stătea crăcănat în toaleta ce se balansa cu el; simțea sub tălpi carcasa avionului apăsînd pe curenții de aer, tremurînd de la imensul efort al motorului. Doamne, gîndi Fred Hall, dacă cineva i-a dat vreo țeapă domnului Krogh, o să mă descarc de vai mama lor. N-avea încredere în Laurin, n-avea încredere nici măcar în Kate. Nu e din echipa noastră, gîndi el. E doar o muiere, nu trăiește cu Krogh (Fred Hall era convins de asta) decît pentru tot ce poate să stoarcă de la el. El însuși nu punea preț pe cele trei mii de lire pe care le făcea anual; punea atît de puțin preț pe banii ăștia, încît tocmai cheltuise echivalentul a mai mult de două săptămîni de salariu pe un cadou pentru Krogh, cadou pe care avea să i-l ofere cu sfială, dar încăpățînîndu-se în caz de refuz, spunîndu-i că-l cumpărase pentru altcineva care n-avea nevoie de el și acum trebuie să-l plaseze undeva; sînt niște butoni eleganți, nu pot chiar așa să-i arunc la gunoi.

Reveni clătinîndu-se la locul său; era un pic crăcănat, ceea ce-i accentua alura de hipodrom. Era nervos și nerăbdător; plecase din Amsterdam la 12:30, vînzarea acțiunilor se oprise, cursul chiar crescuse puțin, fusese informat din surse private că n-aveau să mai aibă loc și alte tranzacții anormale; intenționase să prindă trenul de noapte de la Malmö la Stockholm. Dar acum trebuia neapărat să-l vadă pe Krogh ca să poată merge liniștit la culcare. Avionul trebuia să fie la Copenhaga la 5:25, la Malmö la 5:40. Decise că indicațiile primite de la Krogh – să se întoarcă la Stockholm imediat cum rezolvă afacerea de la Amsterdam – ar justifica prețul unui taxi aerian de pe fișa sa de decont.

Radiofonistul își puse căștile; pilotul își puse chipiul cu galoane aurii; motoarele fură oprite și simți în timpane, prin dopurile de vată, presiunea tăcerii bruște. Se scufundară prin nori adînci spre o mare verde întunecată, spre o înserare ce făcea valurile să scînteieze, plate, galbene, luminoase. Danemarca semăna cu o serie de piese de puzzle de forme neregulate. Avionul coborî în picaj, descrise un mare arc de cerc deasupra mării, își aplatiză aripile ca să scape de rezistența vîntului, urcă din nou dintr-o sforțare a motorului, apoi coborî, atinse iarba palidă, sări de două ori și se stabiliză. Pentru Fred Hall, cele zece minute de așteptare pe aeroportul din Copenhaga durară cît o oră; era agitat și exasperat, dar nu-și trădă starea decît prin du-te-vino-ul lui necontenit și crăcănat.

Și apoi, la Malmö, întîrzie din nou: în portul de hidroavioane nu se găsea nici un taxi; trebui să aștepte să-i vină unul de la Stockholm. Merse la bufet și-și luă un platou de prăjituri cu cremă și o ceașcă de ceai tare, cu o picătură de coniac. Apa de afară se întunecă și luminile din vîrful catargelor se aprinseră. Din lipsă de ocupație începu să scrie o scrisoare către mama sa care locuia la Dorking. Folosea un creion cu pastă indelebilă și un blocnotes.

Dragă mamă, scrise el, *mă întorc la Stockholm pentru o zi sau două. L-am văzut pe Jack în Amsterdam, dar de vorbit n-am vorbit. A fătat pisica? Degeaba îi arăţi sertarul ăla; dacă vrea să fete în baie, o să fete în baie. Cred că o să vin şi eu cîteva zile de Crăciun. Afacerile îmi merg destul de bine. În locul tău, aş lăsa acţiunile alea să stea la locul lor o săptămînă, două. Aşteaptă pînă primeşti telegramă de la mine. Ai pus cinci lire pe Grey Lady, aşa cum ţi-am zis? Nu-l băga în seamă pe vicar, lasă că o să am eu o discuţie cu el de Crăciun şi după aia o să-şi ştie lungul nasului. Mă enervează oamenii ca el. Dacă aş putea să-mi iau liber măcar o zi, şi acum m-aş repezi pînă la el, m-aş mai descărca şi eu un pic.* Privi cu nelinişte, peste resturile prăjiturilor (niciodată n-avea răbdare să mănînce şi părţile plicticoase), spre cerul albastru şi gol; se uită la ceas; scrise în continuare, mînat de furia lui neputincioasă împotriva timpului pe care-l pierdea, percepînd aprinderea luminilor, licărul lor în paharele de pe tejghea, reflexia lor în oglinzi. *Nu ştiu ce l-a apucat pe vicar să vorbească aşa cu tine. Mai pariezi şi tu din cînd în cînd, nu faci nici un rău.*

Puse jos creionul; o lumină căzu din cerul întunecat; o umbră şterse apa. Îşi luă valiza şi ieşi glonţ pe uşă.

— Cum îmi spuneţi că n-aveţi avioane? îl întrebă el pe funcţionarul galonat care-i ieşi în cale în capul scărilor (apa din port plescăia şi leorpăia la baza lor). Ăla ce e? Şi întinse degetul spre luminiţa verde care apărea şi dispărea printre valuri, apropiindu-se de ei.

— Taxiul dumneavoastră e pe drum, îi răspunse funcţionarul. Îi întoarse spatele lui Fred Hall şi strigă ceva, dar Hall îl apucă de cot şi-l întoarse cu faţa la el.

— Îl iau pe-ăsta, spuse el. Pe-ăsta! Mă grăbesc.

— Imposibil. Acesta a fost rezervat de compania Krogh. Unul dintre directori.

Şi Krogh zări o procesiune solemnă care se apropia de trepte: doi valeţi îmbrăcaţi în negru şi încărcaţi cu geamantane, o femeie slabă, între două vîrste, care tremura sub blănurile ei şi arborase o expresie înţepată pe chipul fardat gros, un ofiţer de la staţia de hidroavioane, care tot repeta: „Herr Bergsten... Herr Bergsten", şi directorul însuşi, cu ochii săi bătrîni şi plictisiţi, cu un fular argintiu înnodat în jurul gîtului său sfrijit. „Mulţumesc, mulţumesc", repetă el, apucînd mîna întinsă de ofiţer, căutînd treptele cu pantofii săi lucioşi de piele, în timp ce ofiţerul îl saluta, iar Hall stătea deoparte şi se gîndea cu furie şi gelozie: mumia bătrînă e tratată regeşte, domnul director Bergsten, nici măcar n-a auzit de mine, serile alea cînd eu plăteam pentru băuturi la Barcelona... Erik nu se poate baza pe nici unul dintre ei, gîndea el cu o dragoste obsesivă şi dureroasă; îi plăteşte, îi face celebri, dar, atunci cînd vrea să se facă treabă, se bizuie pe Fred Hall.

— Taxiul dumneavoastră soseşte într-o jumătate de oră, spuse funcţionarul şi, neprimind nici un răspuns, se întoarse şi privi în jurul lui, uluit de viteza cu care silueta aceea subţire şi furioasă dispăruse în întuneric.

4

Dincolo de ferestrele largi ale hotelului, marea se înfăţişa ca o bandă de întuneric, alunecînd şi lucind în lumina unui vaporaş particular care aducea acasă, la cină, nişte oameni de afaceri.

— Dar asta ar trebui să fie petrecerea lui, nu a ta! spuse Kate în timp ce dansa cu Anthony.

De ani şi ani nu mai dansaseră. Toată copilăria lor comună se regăsea în precizia perfectă a mişcărilor lor; duceau în ei Mornington Crescent şi dezaprobarea tatălui lor şi micul vestibul cu vitraliu.

— Ia mai lasă-l! Doar se însoară cu tine, nu?

Şi anii în care fuseseră departe unul de celălalt dispăreau striviţi între trupurile lor, în timp ce se mişcau în ritmul unei muzici discrete, obscure şi voluptuoase.

— Şi ce legătură are? protestă ea, lipindu-şi obrazul de al lui ca să-l audă spunînd: „Nu e destul de bun pentru tine", ca să capteze un semn de gelozie; nu putea să fie cu adevărat interesat de Loo.

Dar el spuse:

— Oh, Doamne, uite-l pe profesor!

Şi muzica se opri. Ea aplaudă îndelung, dorind un bis; respiraţia lui mirosea a vin, mîna lui era umedă, era liber aşa cum ea n-ar fi putut să fie niciodată; nu avea nici un fel de responsabilităţi, luptele lui vor fi date mereu de alţii. Se întoarseră la masă, el era un pic luat şi fluiera o melodie de pe vremea războiului, o melodie auzită în cine ştie ce club, la cine ştie ce gramofon vechi, scîrţîitor

şi cu pîlnie, în compania cine ştie căror foşti ofiţeri, despre o fată fără pereche. Melodiile lui, ca şi argoul lui: niciodată de actualitate; trăia viaţa generaţiei de dinainte de-a lui, furînd cîte-o sărutare între două trenuri de soldaţi în permisie. „Cînd eu iubesc şi tu iubeşti..."

— Dacă ar fi şi Loo aici... spuse el.

— Ăla de-acolo e chiar Hammarsten? întrebă Erik.

La trei oglinzi distanţă, după un coş cu flori, trona profesorul, ţinînd pe genunchi o blondă platinată, minionă; îşi pierduse ochelarii în decolteul ei şi acum îi căuta, în timp ce ea se zvîrcolea rîzînd. O brunetă înaltă şi somptuoasă, cu o faţă albă de tragediană, ciocănea în masă cu piciorul paharului ei şi îi spunea profesorului că e dezgustată şi că nu va accepta rolul. Un bărbat palid şi stafidit zăcea în celălalt capăt al mesei, cu capul într-o farfurie: nu trecuse mai departe de supă.

— Îşi face distribuţia, spuse Kate.

Erik Krogh începu să rîdă. Toată lumea se uită la el. Directorul ieşi din spatele coşului cu flori şi bătu din palme în direcţia orchestrei, cu uşurare vădită; de-o jumătate de oră stătea la pîndă printre frunze şi petale, ca să vadă dacă petrecerea iese bine. Toţi chelnerii începură să alerge încolo şi încoace, umplînd pahare; o povară fusese ridicată de pe umerii lor. Deodată îi văzu şi Hammarsten; îşi recuperase ochelarii şi acum, după ce-o lăsase pe blondă să se scurgă pe pardoseală în rochia ei de culoarea ciuboţelei-cucului, ca pe un pahar de vin alb, venea spre ei beat, împiedicat şi uzat, în frac şi pantaloni negri strîmţi.

Cele două femei se ţineau după el; îl lăsaseră pe bărbatul cel palid în supa lui.

— Luaţi loc, domnule profesor, spuse Kate. Vă alegeţi actorii?

— Ce idei! spuse bruneta cea tragică. O scenă se petrece la bordel, adăugă ea, optînd pentru cuvîntul englezesc, parcă de teamă să nu întineze limba suedeză.

— Sună meseriaş, spuse Anthony.

— Bine. Dacă tu nu iei rolul, îl iau eu, spuse blonda minionă. Nu-i aşa, dom' profesor?

— Ultima dintre figurante!

— Am picioare frumoase, nu? Pe cînd de tine cine ar avea nevoie într-un bordel?

— Doamnelor! spuse profesorul. Doamnelor! Şi-şi scăpă ochelarii în poala brunetei.

— Dar l-aţi ales pe... cum îl cheamă? întrebă Anthony. Druidul.

— Gower, spuse profesorul. Unde este Gower?

— Doarme cu nasu-n supă, spuse blonda. Lasă-l în pace, dragule.

— Cred că ai fi bună, spuse Anthony.

— În ce sens, bună? îl întrebă blonda, vorbind englezeşte cu accent american.

— În scena bordelului.

Fără vreun motiv anume, bruneta începu să vorbească franţuzeşte; petrecerea căpătă aerul internaţional şi resentimentar al unei conferinţe despre dezarmare.

— Vino afară să ne plimbăm, spuse Anthony. E foarte cald.

— În ce sens, cald? întrebă blonda de parcă ar fi fost insultată. Începu din nou să vorbească în suedeză, către profesor, care-i răspundea în engleză din politeţe faţă de prietenii lui englezi.

Profesorul începu să proslăvească virtuţile lui Krogh. Vorbi despre o statuie care va sta alături de-a lui Gustav, privind spre Rusia.

— Privind spre Rusia, repetă el, dînd din cap spre Krogh într-o manieră teribil de grea de subînţelesuri.

Cu toţii erau uimiţi de sociabilitatea lui Krogh; zburdau surescitaţi în jurul lui; prezenţa lui conferea petrecerii un element de pericol; erau ca nişte copii care-şi întindeau degeţelele spre colivia unei păsări feroce, dar momentan moleşite; se întrebau cînd va sări cu ciocul la ei.

Însă Krogh zîmbea la ei, complet fericit. Se gîndea: atîţia ani de concerte, de opere, de recepţii, totul pentru păstrarea aparenţelor. Îi spuse chelnerului:

— Nişte coniac.

— *Une bouteille,* spuse Anthony distrat, iar femeia tragică îşi deturnă imediat spre el şuvoiul de franceză. Prinse cuvintele recurente *„Académie Française"* şi *„cochons"*. Sînteţi franţuzoaică? o întrebă el.

— Franţuzoaică? Ea? spuse blonda. Mă faci să rîd.

— Tu eşti americancă?

— Americancă! făcu bruneta. Au oprit-o pe Ellis Island şi au trimis-o înapoi.

— E foarte cald aici. Vino să ne plimbăm.

— Mai luaţi nişte coniac.

— Mîine începem repetiţiile. Unde este Gower?

— Ştii că se căsătoresc...

— Nu mă face să rîd.

— Ce idee! O scenă la bordel!

— Ei bine, pe mine nu mă deranjează rolul.

— O actriţă de doi bani, care joacă şi ea în filme!

— E cald aici.

— În ce sens, cald?

— Scumpul meu profesor, ai nevoie de o actriţă care să se bucure de acea onorabilitate pe care numai teatrul o poate oferi.

— E singura onorabilitate de care s-a bucurat ea vreodată.

— Unde-mi sînt ochelarii?

— Unde e Gower?

— Unde e coniacul?

— Scumpul meu profesor, nu mă mai gîdila.

— Ar trebui să existe o statuie. Va exista o statuie.

— E un secret. Să nu spui la nimeni. Se căsătoresc.

— Anthony, tacă-ţi gura! Eşti beat.

— Cu faţa spre Rusia.

— E cea mai mare piesă a celui mai mare dramaturg.

— E cea mai mare traducere, scumpul meu profesor.

— Mă face să rîd.

— Poftiţi ochelarii dumneavoastră.

— „Din cenuşă se ivi bătrînul Gower."

— Scumpul meu profesor, de ce n-ai juca dumneata rolul? Decît să-l laşi pe porcul ăla beat...

— Vino să ne plimbăm.

— Unde e coniacul?

— „Ani mulţi şi chinuiţi în ascunse bîrloage."

— Invit-o *pe ea* la plimbare. Îi e cald. Transpiră.

— N-o vreau pe ea. Te vreau pe tine.

— Mersi, dar nu mă interesează. Dă-mi drumul! Vreau să vorbesc cu Herr Krogh.

— Auzi, Kate? Crezi că slujba mea e respectabilă?

— Oh, Anthony, ai grijă.

— Lăsaţi-mă să vă ghicesc în palmă, Herr Krogh. Oooh, dar ce lungă şi sănătoasă e linia vieţii la dumneavoastră! O să vă însuraţi şi o să aveţi trei, patru, cinci copilaşi.

— Ba punem pariu că nu?

— Anthony, ai grijă.

— Aoleo, am uitat! Ar fi trebuit să-mi faceţi o cruce pe mînă cu un bănuţ de argint. Sigur, în zilele noastre nu mai există bani de argint, dar cred că ar merge şi cu o monedă normală. Sau cu o bancnotă. Ştiţi cum e, pentru noroc. La sfîrşit v-o dau înapoi, dacă vreţi.

— „De care propriu-i tată prinse drag,
În incest ispitind-o."

— Ca să fiu sinceră, nu înţeleg ce-i place atît de mult domnului profesor la piesa asta. Mie mi se pare vulgară.

— Uitaţi ce mi-a dat Herr Krogh. Vă vine să credeţi?

— Tîrfuliţă vulgară! O s-o joc pe Marina numai ca să salvez piesa drăguţului de profesor de răul ei. Vai, dom' profesor, iar v-au căzut ochelarii! Nu, nu, lăsaţi-mă *pe mine* să vi-i recuperez.

— Şi cică *eu* sînt vulgară.

— Hai să ne plimbăm. E atît de cald!

— Bine, după chestia asta chiar că vin. E neruşinată!

— „Mai adînc nu putem coborî şi sîntem la jumătatea drumului."

— Toată piesa pe dinafară.

— Chelner, încă o sticlă de brandy!

— Nu stau mult, Kate.

— Să nu vorbeşti, Anthony. Ai grijă ce spui. Te rog eu să ai grijă.

— Iubire, voi fi mut ca un peşte.

— „Nevoit a te arunca, abia încoşciugată, în apa mării cea stătută."

— Acum se îneacă cineva.

— „Sau să-mi închid comoara într-un sac de mătase.
Pentru a plăcea nebunului şi morţii."

— E aşa un intelectual! Va fi o plăcere să lucrez cu el.

— Hai, te rog eu, grăbeşte-te! Dacă am oroare de ceva pe lumea asta, am oroare de înec.

— Se zice că e cea mai drăguţă moarte.

— Ce cald e! Hai, te rog eu, vino!

— Îţi revezi toată viaţa. Într-o străfulgerare.

Ieşiră printre copacii aplatizaţi de eclerajul intens; tocuri înalte împiedicîndu-se printre frunze, vocea ei subţire şi metalică protestînd împotriva vîntului şi a întunericului; Anthony îi sărută buzele mofturoase, dar apucătoare; mult mai jos, în întuneric, valurile se spărgeau pe ţărmul zimţat; prin ferestrele largi se auzea vocea profesorului, îmbibată de alcool şi profund emoţionată:

— „Vedeţi şi voi cît de proaspătă pare... Prea aspri fură cei ce-o aruncară-n mare."

— Ce umedă e piesa asta! spuse Anthony. Mare şi iar mare... şi stătută pe deasupra.

— Eu iubesc marea, spuse blonda cu ecoul lui Garbo în voce.

— Presupun că am putea să facem rost de-o barcă, spuse el fără tragere de inimă.

„La cinci stînjeni în adînc"[1]... îţi revezi toată viaţa... cea mai uşoară moarte.

— Nu pot cu pantofii ăştia, iubiţel. Cum te cheamă pe tine, iubiţel?

— Anthony.

Cînd o sărută din nou, avu senzaţia că ţine în braţe un pachet legat cu multe sfori; ea îl trase de păr cu nişte degete care miroseau a bomboane acidulate; gura ei era dulce, sintetică, un fruct de laborator. Îl întrebă:

— Aia e soră-ta?

— Da.

— Nu te cred. Eşti îndrăgostit de ea.

— Da.

— Hmm... Băieţelul nostru nu e deloc cuminte.

Îl linse pe bărbie.

— Eşti nebărbierit, iubiţel.

Şi continuă să-l lingă mecanic, cu un zgomot de chibrit scăpărat pe hîrtie de şmirghel.

„Şi în incest o... tîrî?... o duse?", gîndi el. Vocea profesorului povestind despre moarte pe mare... lista pasagerilor dispăruţi... fotografia mamei pe care n-o cunoscuse niciodată, ascunsă cu faţa în jos în geamantanul din pod... Kate. Întinse mîna în întuneric şi bîjbîi după blondă; ea se afla puţin

1. În original, *full fathom five*: primele trei cuvinte dintr-un faimos cîntec al personajului Ariel în *Furtuna* lui Shakespeare. Versul întreg este: *„Full fathom five thy father lies"* („La cinci stînjeni în adînc odihneşte al tău părinte").

mai sus pe poteca în pantă; mîna lui întîlni mătase și, mai sus, piele. Se întrebă: sînt melancolic pentru că sînt beat sau pentru că sînt treaz? Și spuse:

— E cineva în spatele tău pe potecă.

Blonda țipă și sări ca arsă; Anthony o ținu și alunecă; își recăpătă echilibrul înfigîndu-și călcîiele în pămînt.

— Vezi că e o pantă abruptă, spuse el. Aproape că m-ai făcut să cad.

— Dar cine e pe potecă?

— Nu știu.

Urcară înapoi spre ferestrele luminate de pe cealaltă parte a terasei, unde mesele culcate cu picioarele în sus se aliniau pînă la balustradă, iar vîntul șuiera printre frunzele tremurînde.

— Nu e nimeni.

— Ba da, merge înaintea noastră. Uite-l.

Blonda mai țipă o dată, dar acum pentru efect; maimuțărea „acea onorabilitate pe care numai teatrul o poate oferi“ – tragediana cu mîinile și fața emailată ridicate spre cer; aerul mirosea a bomboane acidulate și a alte chimicale dulci.

— Mă duc să văd ce vrea, spuse Anthony.

— *Farväl,* spuse blonda, dramatic-suedeză, refăcîndu-și machiajul lîngă balustradă.

Anthony ocoli hotelul și ieși pe aleea principală.

— Ce dorești?

Bărbatul era acum în lumină. Își întoarse fața perplexă și mînjită și-l așteptă pe Anthony. Era mai tînăr decît el; nici un fel de guler, cizme grele; timiditate. Anthony continuă:

— Ce dorești?

Plouase cît stătuseră ei la masă. Anthony nu se apropie mai mult de necunoscut. Acesta era ud leoarcă; talpa uneia dintre cizmele lui era desprinsă și-i clămpănea la fiecare pas.

— *Förlåt mig,* spuse tînărul.

Luciul umed al pantofilor de lac ai lui Anthony și cravata lui albă atrăgeau privirile tînărului. Părea să-și piardă încrederea în sine, puțin cîte puțin, cu fiecare lucru pe care-l vedea: aleea iluminată, sărutul din întuneric, blonda sprijinită de balustradă, pantofii de lac și cămașa scrobită. Parcă s-ar fi așteptat la altceva, parcă ar fi nimerit la petrecerea greșită.

— Vorbești engleza?

Clătină din cap și începu să explice în suedeză ce voia. Era ceva rezonabil și urgent. Anthony auzi cuvintele „Nyköping“ și „Herr Krogh“.

Rochia de culoarea palidă a ciuboțelei-cucului ieși din umbră.

— Ce vrea?

Dar tînărul se oprise.

— Iubițel, ai vreo mașină pe-aici?

— A lui Krogh.

— Hai s-o găsim și să stăm un pic în ea.

Tînărul îi văzu că pleacă și începu să vorbească pe un ton urgent.

— Care-i treaba? întrebă Anthony.

— Vrea să-l vadă pe Herr Krogh. E-n legătură cu taică-su. Taică-su a fost concediat. Taică-su îl cunoaște pe Herr Krogh. Nimic care să ne privească.

Accentele ei se succedau ca luminile unui semafor: cînd american, cînd englez, cînd dulce-suedez:

— E doar un individ plictisitooor, Anthony dragă.

Strălucea de internaționalism printre bălți și sub reflectoare; teatre de mîna a treia din toate

capitalele lumii o îmbogăţiseră cu nenumărate accente, ştergîndu-i orice semn de identitate naţională.

— Spune că-l cheamă Andersson.

— Deci i s-a întîmplat un pocinog?

Din contră, Andersson – blond, greoi şi incapabil să vorbească o limbă străină – îşi purta la vedere identitatea naţională, şi un mic val de simpatie circulă între el şi Anthony, de parcă şi-ar fi recunoscut reciproc limitele în contextul unei lumi ciudate.

— Am putea să intrăm şi să-i spunem, zise Anthony.

— Dar ce-ţi veni? răspunse blonda. Herr Krogh n-ar sta de vorbă cu unul ca el.

— Mie mi se pare un tip în regulă.

— Anthony dragă, hai mai bine să ne distrăm în maşină.

Avea dispreţul prostituatei de lux faţă de clasa muncitoare; era ferm-conservatoare; urcase în societate şi n-avea de gînd să privească înapoi.

Tînărul stătea şi aştepta cu răbdare decizia lor.

— Du-te tu la maşină şi aşteaptă-mă, spuse Anthony. Intru doar un pic să-i zic lui Krogh.

— Faci atîta caz pentru un neica nimeni.

— Am fost şi eu în rahat la viaţa mea, spuse Anthony.

— El nu e în rahat. Spune că munceşte pentru Krogh.

— Dacă-i aşa, spuse Anthony furios, e cazul să-şi cunoască şi Krogh muncitorii. Omul e ud pînă la piele. Nu-l putem lăsa afară.

Şi se repezi iritat spre uşa vitrată, făcîndu-i semn lui Andersson. Acesta îl urmă, tîrşîindu-şi picioarele obosite; o coloană luminoasă radia molcom în centrul holului de la intrare; pereţii de un maro palid, divanele adînci în formă pătrată, muzica ce venea din restaurant, toate astea păreau să releve praful, oboseala şi cizmele grele ale lui Andersson de parcă ar fi fost nişte exponate ciudate, de parcă el însuşi ar fi fost o sperietoare adusă acolo de dragul unei glume sofisticate.

— Herr Krogh, acum spuneţi-ne dumneavoastră o poveste, se ruga femeia tragică. Toată lumea mînca biscuiţi cu brînză dintr-o conservă, toată lumea în afară de Kate, care stătea şi se uita cu nelinişte la Krogh.

Krogh rîse, plimbîndu-şi degetele pe capul chel cu pielea ca hîrtia:

— Eu... eu n-am poveşti.

— Oh, dar la viaţa... la viaţa atît de romantică pe care aţi dus-o...

— Vă spun eu o poveste, spuse Hammarsten.

Tragediana oscilă dramatic între ei, în efortul de a-i păstra pe amîndoi:

— Scumpul meu profesor, imediat spui şi tu... Marina ta abia aşteaptă, dar mai întîi...

Krogh spuse:

— Există o poveste cu trei bărbaţi care s-au dus odată la un bordel din Chicago... Staţi aşa. Trebuie să-mi amintesc cum era. După atîţia ani...

— Ascultă, Erik, spuse Anthony. E aici un tip care vrea să te vadă. Un tip pe care-l cheamă Andersson. Spune că lucrează pentru tine.

— Nu trebuiau să-l lase să intre pe moş, răspunse Krogh. Nu vreau să fiu deranjat. Spuneţi-i să plece.

— Nu e un moş. Spune că-l cunoşti pe tatăl lui. Tatăl lui a fost concediat.

— Erik, spuse Kate, e vorba despre omul cu care te-ai văzut zilele trecute? Omul căruia i-ai promis...?

— „Hrăniţi-l şi-ncălziţi-l pe acest om sărman", spuse Hammarsten, pierzîndu-şi din nou ochelarii, de astă dată printre biscuiţii cu brînză. „Afară-i noapte grea şi furtunoasă."

— Nu i-am dat nimic în scris, spuse Krogh.

— L-ai concediat?

— Era mişcarea cea mai prudentă. I-am pus în cîrcă o chestie la locul de muncă. Sindicatul n-a putut să obiecteze. Nu puteam să risc o grevă.

— Deci i-aţi înscenat ceva? vorbi Anthony. Fii-su habar n-are. Crede că o să-l ajuţi.

— Spuneţi-i să plece, spuse Krogh. N-are ce căuta aici.

— Mă îndoiesc că va pleca.

— Atunci aruncă-l afară! spuse Krogh. Te plătesc, nu? Du-te şi aruncă-l afară!

— Să fiu al naibii dacă-l dau afară! spuse Anthony.

— Pentru numele lui Dumnezeu! spuse Kate. Hai să oprim petrecerea asta. Nu ne distrăm. Am terminat băutura. Domnu' profesor, de ce Dumnezeu aţi venit cu biscuiţii ăştia?

— Maşina mea e veche şi m-am gîndit că ar putea să ne lase în drum, spuse profesorul. Nu puteam să las fetele să moară de foame.

— Hai să mergem acasă, spuse Kate. Du-te şi dă-l afară pe omul ăla, Anthony.

— Să fiu al naibii dacă-l dau afară, repetă Anthony.

— Hall! spuse Krogh pe neaşteptate. Hall! El îl văzuse primul: în celălalt capăt al sălii lungi, iluminate de candelabre, recunoscuse mersul crăcănat, costumul de tweed, pardesiul maro cu guler de velur („El e!", repetă Krogh, „Hall!"), pălăria bombată cu boruri scurte, faţa slabă, cu trăsături turtite de *cockney*.

— Mi-au spus la birou că sînteţi aici, domnule Krogh.

— Dar totu-i bine, nu?

Hall îi îmbrăţişă cu privirea – pe profesor, pe tragediană, pe Anthony şi pe Kate – cu o neîncredere evidentă şi profundă.

— Desigur, domnule Krogh.

— Stai jos, Hall, şi bea un pahar. Ai venit cu avionul?

— Am rămas blocat două ore la Malmö.

— Vrei un biscuit, Hall? îl întrebă Kate, dar el nu voia nimic de la ea şi de la nimeni altcineva. Pînă şi paharul adus de chelner îl curăţă pe-ascuns, pe sub masă, cu colţul feţei de masă. Ucidea conversaţia cu neîncrederea şi cu devotamentul său.

— „Marea-i zbuciumată, vîntu-i zgomotos", începu Hammarsten să citeze, dar apoi întîlni privirea lui Hall şi preferă să-şi facă de lucru cu încă un biscuit.

— Dă-ţi jos pardesiul, Hall, spuse Kate.

— Nu rămîn. Am venit doar aşa, în fugă, în caz că ar fi ceva...

Anthony spuse:

— Nu-l putem lăsa toată noaptea afară pe omul ăla. E ud pînă la piele.

— Cine-i ăla? întrebă Hall.

Nici măcar nu voia să se uite la ei; ochii lui, neastîmpăraţi ca ai unui cîine, erau numai pe Krogh; şi nu erau ochii unui cîine sentimental de companie, ci ai unui terier slăbănog şi maroniu dintre cei ce stau tolăniţi în uşile cîrciumilor sau merg în spatele agenţilor de pariuri, un cîine viclean care prinde pisici pentru ca stăpînul său să cîştige pariuri, sau vînează şobolani prin beciuri de case vechi.

— E Andersson cel tînăr, spuse Krogh. Taică-su a fost în spatele ameninţării cu greva de la fabrică. L-am făcut din vorbe. Nu i-am promis nimic în scris... am făcut o glumă, i-am dat un trabuc... O problemă legată de salariile din America.

Blonda apăru, măturînd prin faţa orchestrei cu trena rochiei ei de culoarea ciuboţelei-cucului; ochi imploratori, gură inocentă, mofturoasă şi boită: o floare pleoştită, culeasă şi apoi lăsată să zacă toată noaptea pe pardoseală.

— Anthony, nu mă poţi trata aşa.

— După care l-am dat afară. I-au pus ceva în cîrcă. Era cea mai bună cale. Băiatul ăsta caută scandal.

— Să îngheţ de una singură în maşina aia!

— Oricum, dă-i ceva de băut, spuse Anthony.

— Hai să mergem acasă, Erik, spuse Kate.

— Va trebui să vorbeşti cu el. L-am băgat înăuntru.

— Nu vreţi să-l vedeţi, domnule Krogh? întrebă Hall. Vreţi să se care?

— Ţi-am zis să-i spui să plece, îi spuse Krogh lui Anthony.

Hall nu mai spuse nimic. Nici măcar nu se uită la Anthony; n-avea nevoie să se uite la oameni ca să ştie că aceştia nu meritau încrederea domnului Krogh. Se ridică şi, mergînd crăcănat, cu mîinile în buzunarele pardesiului, cu pălăria înclinată un pic în faţă, trecu de orchestră, de palmierii argintaţi, de uşa vitrată ce dădea în pustietatea holului de la intrare, trecu şi pe lîngă biroul de recepţie, fără să se uite nici în stînga, nici în dreapta, pînă ce paşii săi se afundară în covorul adînc de sub candelabrul central, unde tînărul Andersson stătea în picioare şi se uita în jur.

În restaurant, orchestra începu din nou să cînte. „Inima mi-e pură, iubire."

> Inima mi-e pură, iubire
> Renunţă la ură, iubire,
> Haidem în natură, iubire,
> Sînt singur.

— Tînărul Andersson? întrebă Hall. Suedeza lui consta cu precădere din substantive învăţate dintr-un dicţionar de buzunar.

— Da, da, răspunse Andersson, avîntîndu-se în întîmpinarea lui Hall. Da, eu sînt Andersson.

— Acasă, spuse Hall. Acasă.

> Pasiunea noastră, iubire,
> Nu poa' s-o-ngrădească, iubire,
> Moda cea lumească, iubire...

— Acasă, mai spuse o dată Hall. Acasă.

— Nu vreau decît să vorbesc cu domnul Krogh, spuse Andersson. Şi ca să tatoneze terenul îi zîmbi lui Hall.

Acesta îl lovi în colţul fălcii, rămase un moment aplecat deasupra lui, în eventualitatea că ar fi trebuit să-l mai lovească o dată, apoi îşi scoase boxul de pe degete şi-i spuse recepţionerului:

— Afară cu el.

Întorcîndu-se în restaurant se gîndea cu amărăciune: paraziţi nenorociţi, uite-i cum stau şi-i beau vinul şi, atunci cînd are nevoie de un mic serviciu, nici unul n-ar ridica un deget pentru el.

În oglinda de lîngă uşa restaurantului văzu cum tînărul Andersson se ridica în genunchi; îşi ţinea capul în jos, sîngerînd pe covorul bej. Hall nu simţea faţă de el nici furie, nici compasiune; nu simţea decît o dragoste profundă şi neegoistă pentru Krogh, o dragoste care n-avea nici o legătură cu salariul lui. Îşi aminti de butonii de manşete; erau în buzunarul lui, lîngă box, într-o cutiuţă de piele maro care acum era murdară de sînge. Hall o examină cu tristeţe, cu furie. Pînă şi cutiuţa aceea o alesese cu grijă: neţipătoare, de un gust impecabil. Călcînd cu paşi mari se întoarse în hol şi o scutură sub ochii lui Andersson.

— Măi, nemernicule! îi spuse el în engleză. Nenorocitul dracului!

Gura tînărului Andersson era plină de sînge; avea sînge şi-n ochi, nu vedea clar.

— Nu înţeleg, spuse el, răsuflînd cu bule de sînge. Nu... înţeleg.

Hall îi scutură cutia în faţă, apoi îşi ridică bocancul şi-i trase un şut în stomac.

PARTEA A VI-A

1

Mai era o jumătate de oră pînă la plecarea trenului de Göteborg. Anthony şi Loo merseră pînă în capul străzii Vasagatan, trecînd de poştă, apoi o luară înapoi.

— Acum ar trebui să ne întoarcem la gară, spuse Loo.

— Ţi-am cumpărat ciocolata asta.

— Mersi.

— Ai destule ţigări?

— Da, spuse Loo.

Dimineaţa din Göteborg, micul dejun de la Drottningholm, un prînz cu familia: puţinătatea întîlnirilor lor le slăbea moralul ca o foame. Vasul de croazieră englezesc pe care-l găsiseră ancorat vizavi de Grand Hotel în noaptea sosirii lor la Stockholm ridicase ancora; scaunele de pe terasa de la Hasselbacken fuseseră băgate înăuntru, la Tivoli se închisese; întreaga lume se preda iernii; cu toţii plecau acasă.

— Reviste ai?

— Am o groază de reviste.

În piaţa gălăgioasă şi vibrantă de mai jos de gară, făcură stînga-împrejur şi mai parcurseră o dată strada, pînă la poştă şi înapoi. Anthony îi

făcu cu mîna lui Minty, care stătea într-un restaurant de vizavi de gară și-și turna cafeaua într-o farfurioară. Tot ce le mai rămînea de zis era: „Îmi pare rău că pleci, sper să ne mai vedem cîndva, m-am simțit bine, mulțumesc, *au revoir*, *auf Wiedersehen*, dacă treci vreodată prin Coventry...", tot ce le mai rămînea de făcut era să se sărute pe peron și apoi Anthony să se uite cum pleacă trenul.

— M-am simțit bine.

— Și eu.

— Acum ar trebui să ne întoarcem la gară.

Încă un pas pînă în dreptul distribuitorului automat de timbre poștale, apoi stînga-împrejur și înapoi pe Vasagatan.

— Aș vrea să plec și eu.

— Și eu aș vrea.

— O să-ți fie dor de mine vreun pic?

— Da.

— Scrie-mi.

— La ce bun?

— Uite-l pe taică-tu. Se uită după tine. Fă-i cu mîna și o să ne lase în pace. Are cartea lui Lockhart la el.

Încă un final, menit să fie pus la păstrare în memorie alături de palierul gol, de mesajele scrijelite pe pereți și de laptele rămas în fața ușii.

— Auzi, de ce să mai vii și tu pe peron? Mai sînt zece minute și pleacă trenul.

Norii cenușii, înalți și concavi se răsfirau în straturi subțiri pe cupola luminoasă a cerului.

— O să plouă, continuă ea.

— Mai merg puțin cu tine, spuse Anthony.

Nu e atît de rău, gîndi el. Sfîrșitul ăsta nu e la fel de rău ca alte sfîrșituri, nu e la fel de rău cum e să suni la ușa unui apartament gol, să aștepți toată dimineața pe palier, să încerci să recunoști un scris pe care nu l-ai mai văzut – „Azi nu vreau lapte"; „Mă întorc la 12:30"; „A trebuit să plec. Revin mîine" – printre mesajele expirate și femeile cu sînii goi desenate grosolan de băieții care livraseră în imobil un lucru sau altul. Nu e atît de rău sfîrșitul ăsta, mă retrag elegant, uite-l pe bătrînul Minty, beau o cafea cu el, cine știe ce-o să aducă următorul sezon turistic.

— Îmi place pălăria ta.

— E antică și de demult.

Nu e atît de rău sfîrșitul ăsta, pentru că te obișnuiești cu sfîrșiturile: viața e ca alfabetul Morse, o serie de puncte și linii care nu apucă niciodată să formeze un paragraf.

— Ăla trebuie să fie trenul meu. Dacă treci vreodată prin Coventry...

— Mai știi? Poate o să trec.

— Repede. Uite cartea mea de vizită. Avem și telefon.

Oare nu cumva cedăm prea ușor stării ăsteia de dinaintea unei plecări, precipitării printre vagoane cu sentimentul că pierdem ceva, fără timp de gîndire...?

— Nu mai veni cu mine.

— Ba da, trebuie. Uite acolo vagonul tău.

...Numai pentru că un hamal strigă și trîntește o ușă de vagon.

— Ascultă, Annette.

— Mie să-mi spui Loo.

— Adică Loo. Stai pe loc. Mai sînt trei minute. M-am mai gîndit. Ai dreptate în legătură cu slujba mea. O s-o las baltă. Acum cîteva zile, la Saltsjöbaden... Într-o săptămînă mă întorc și eu în Anglia, Loo.

— Ba n-o să te întorci.

— Ba da.

— Oh, atunci o să fie distractiv.

— Vrei să spui că o să avem o relație?

— De ce nu? Pot să fac o încercare.

— În Coventry, de azi într-o săptămînă. Unde ne putem întîlni?

Din capătul lungului tren, domnul și doamna Davidge le făceau semne cu mîna, dar nu era nici o grabă: mai erau două minute și ministrul legației britanice abia se urca în tren. Șeful de gară se înclină, hamalul alergă, sir Ronald merse tacticos în pantofii lui din piele de căprioară pînă la chioșcul de ziare; avea numai două valize, deci nu pleca acasă decît pentru o zi, două.

— De azi într-o săptămînă.

— Fii atent, spuse Loo. Pe High Street e o cafenea, Moroccan îi spune. Nu poți să n-o găsești. E pe același trotuar cu Woolworth, dar mai aproape de poștă. O să fiu acolo la cinci după-masa, de azi într-o săptămînă. Dacă nu poți să vii, sună și tu.

— O să fiu acolo, spuse Anthony.

— În a doua sală.

N-au fost în stare să se sărute: prezența îngrijoraților soți Davidge îi reținu; își strînseră mîna și, simțind pocnetul oscioarelor de la mîna ei, Anthony se gîndi: o relație e o relație. Ea se îndepărtă alergînd spre capătul trenului; el se

simți obosit și sfîșiat, ca și cum Loo ar fi tras după ea acea parte din creierul lui dedicată ei – un mic dejun, un prînz, un pat în apartamentul lui Minty. Sir Ronald se urcă în compartimentul lui de clasa întîi și deschise *The Times*, și vagoanele trecură pe lîngă Anthony prinzînd viteză, un licăr în sticlă, o fulgerare de electricitate, ca un regiment de soldați tineri și ferchezuiți, iar el le primi salutul ca un veteran scos de la naftalină numai pentru a fi lăsat în urmă. Apoi merse să-l caute pe Minty. Trebuia să stea de vorbă cu cineva.

Minty își turna cafeaua din ceașcă în farfurie și din farfurie înapoi în ceașcă, în timp ce lumea trecea.

— Mă las de slujba asta, îi spuse Anthony. Mă întorc în Anglia, în Coventry.

— O slujbă e o slujbă, spuse Minty.

— O să apară ceva. Dar nu mai era atît de sigur ca altădată; niciodată nu făcuse foamea, niciodată nu fusese complet lefter pentru multă vreme, existase mereu opțiunea aspiratoarelor.

— Atunci ești norocos, spuse Minty.

— Tu ești norocos. Ai un venit sigur.

Dar nu-l invidia cu adevărat pe Minty. Stînd în cafeneaua aceea de vizavi de gară, privindu-i pe suedezi cum mergeau la slujbele lor, privind mica aglomerare din dreptul gării, care însemna că încă un tren se pregătea să pornească spre Göteborg sau spre zonele rurale, i se părea că el și Minty alcătuiesc o singură persoană: exilatul, declasatul, vagabondul ale cărui aziluri de noapte se chemau Shanghai, Aden, Singapore, rebutul unei lumi în schimbare. Dacă exista vreun motiv

de a-l invidia pe Minty, motivul era că acesta măcar îşi alesese o gaură de şobolan şi rămăsese acolo. Nu aveau resursele necesare pentru a-şi ocupa locurile în lumea asta, iar lumea îi condiţionase astfel încît să nu-i poată rezista. Nu erau suficient de proaspeţi, suficient de optimişti ca să creadă în pace, în cooperare, în demnitatea muncii şi, chiar dacă ar fi crezut în ele, nu erau suficient de tineri ca să muncească pentru ele. Nu erau nici aşa, nici aşa ; şi nu erau cu adevărat fericiţi decît atunci cînd se întîlneau : în cluburile din capitale străine, în pensiuni, la reuniunile de absolvenţi, atunci cînd se puteau convinge temporar, cu ajutorul vinului pe care nu şi-l puteau permite, că totuşi cred în ceva : în bătrîna patrie, în rege, în „Moarte bolşevicilor !", în camaraderia tranşeelor : „Vechea mea ordonanţă..." ; „Şi-atunci i-am zis : «Nu te ştiu de undeva ? Cred că ai luptat la Ypres în 1915»".

— De ce te laşi de slujbă ? întrebă Minty.

Anthony se gîndi : pentru că nu sînt nici destul de tînăr, nici destul de bătrîn ; nici destul de tînăr ca să cred într-o lume mai dreaptă, nici destul de bătrîn pentru ca patria, regele şi tranşeele să mai însemne ceva pentru mine. Apoi spuse :

— Există anumite lucruri pe care nu le-aş face nici măcar pentru Kate.

— Dacă ai mai sta o lună, ai prinde dineul absolvenţilor de la Harrow. În sfîrşit am reuşit să obţin acordul lui sir Ronald.

— N-am fost niciodată la Harrow.

— Sigur că n-ai fost.

Minty îşi suflă în cafea.

— A venit iarna, continuă el. Întotdeauna o simt în stomac, acolo unde m-au drenat.

— Ar trebui să porţi o centură din aia de flanelă.

— Port centură de flanelă.

— Eu a trebuit să port una ani întregi după ce mi-au scos apendicele.

Obosiţi, fără nici o încîntare, se abandonară preocupării lor comune.

— Eu am fost operat la spitalul Westminster.

— Eu am fost operat aici, spuse Minty, adăugînd cu indignare : În salonul comun.

— În a şasea zi, cînd mi-au scos copcile...

— Au trebuit să lase un tub în mine. Nici acum nu suport nimic fierbinte.

— Şi pe mine mă doare uneori. Mă întreb dacă n-au uitat ceva înăuntru : un burete, un forceps...

— L-ai văzut pe ministru ? întrebă Minty. A plecat la Londra pentru cîteva zile.

— Da. O să ajungă chiar la începutul weekendului.

— Uneori mă bate gîndul, spuse Minty, să mă întorc şi eu. Să apar brusc. Să-i surprind pe toţi. Acum cîteva zile am primit o scrisoare de la o mătuşă. Nu te uită chiar toată lumea. Mi-ar plăcea să trec din nou pe la Oratoriu.

Încercă să-şi bea cafeaua, dar o puse repede jos, ştergîndu-şi buzele opărite.

— De azi într-o săptămînă o să fiu în Anglia, spuse Anthony.

— O să-mi lipseşti, spuse Minty, ridicîndu-şi privirea mofluză de cîine bătut. Toată lumea pleacă. Numai Minty rămîne.

— Atunci, spuse Anthony, trebuie să merg să-i spun lui Kate şi să pun la un loc nişte gologani. Mai vrei o cafea pînă plec?

— Mulţumesc, mulţumesc, răspunse Minty foarte repede, ca nu cumva să i se retragă oferta. E drăguţ din partea ta. Aş mai bea una. Pot s-o pun la răcit pînă o beau pe-asta. Dacă mai aştept, Nils sigur o să treacă pe-aici. Dar e neplăcut să aştepţi trăgînd de o singură cafea.

Anthony comandă cafeaua. Ce naiba, gîndi el, plec acasă! Dacă nu pot să fiu fericit acum, cînd am luat decizia şi nu mai trebuie decît să scot nişte bani, să-mi fac bagajul şi să-mi iau din nou la revedere de la Kate (am stat atîţia ani unul fără altul, de ce ne-am frămînta acum?), dacă acum nu pot să fiu fericit, atunci cînd o să fiu? Şi un foarte acceptabil surogat de fericire îi invadă mintea, un fel de beţie seacă, acră, temerară şi nu lipsită de veselie. Hai să ne dăm foc la corăbii.

— Minty, ce-ai zice de-un cadou de despărţire? întrebă el.

— Oh, mi-ar face mare-mare plăcere, răspunse Minty, dar zău că sînt lefter pînă luna viitoare.

— Nu, un cadou pentru tine, o ştire de prima pagină. Ţi-o dau pe gratis pentru că-mi place de tine şi pentru că, la dracu', eşti la fel de strîmtorat cum o să fiu şi eu săptămîna viitoare.

— Eşti mult prea generos, spuse Minty mecanic, uitîndu-se neliniştit după chelnerul cu cafeaua.

— Krogh o să se însoare cu soră-mea.

— Dumicăţeii mămicuţii lui! E adevărat? Eşti sigur că e adevărat? Nu-mi pot permite să-i trombonesc cu aşa ceva. M-ar jupui de viu.

— Pe cuvînt de cercetaş. Îşi răşchiră degetele (o amintire de la şcoală) ca să-i arate că nu le ţinea încrucişate aşa cum fac mincinoşii.

— Dumicăţeii mămicuţii!

Îl părăsi pe Minty şi se avîntă pe străduţele înceţoşate şi udate de ploaie, învîrtindu-şi umbrela; stropi rari se prelingeau pe acoperişurile tramvaielor din Tegelbacken; clădirea primăriei era stoarsă de culoare, o coloană înaltă şi sumbră deasupra lacului de metal. Mi-am ars corăbiile; acum chiar nu mai e de stat. În Fredsgatan, oamenii stăteau în uşile magazinelor, aşteptînd taxiuri. Anthony îşi plimbă umbrela peste florile de fier din poarta sediului Krogh, pînă cînd portarul îi deschise. Gustul impecabil, modernitatea şmecheră a imensei clădiri de sticlă îi stîrniră răutatea. Luminile erau aprinse peste tot, deşi nu era nici ora prînzului; radiatoarele electrice ardeau şi zumzăiau. Aş fi putut să-i spun mult mai multe lui Minty: despre înscenarea făcută lui Andersson, despre vînzarea către Batterson. O luă la fugă pe scări în sus; simţea nevoia să facă efort fizic; liftul îl depăşi, înălţîndu-se fără zgomot cu un funcţionar îmbrăcat în negru, cu braţele pline de flori. La unul dintre etaje, o fată cu ochelari cu ramă de baga manevra o flotă de vaporaşe de metal pe o hartă, murmurînd audibil: *55'43"*. Un telefon sună; un bec roşu se aprinse deasupra unei uşi. Compania Krogh lucra: ca un pachebot imens, construit pe credit, dependent de încrederea oarbă în controlul ofiţerilor, compania Krogh îşi făcea zilnica ieşire în larg. *67'25"*.

Deschise o ușă: un birou mare, în formă de potcoavă, lumini voalate, douăzeci de desenatori schițîndu-și ideile pentru douăzeci de postere. Un gramofon automat le cînta melodii liniștite și seducătoare; o voce le dădea instrucțiuni prin microfon. Greșise ușa. Deschise alta. Aici se aflau birouri separate din lemn negru lăcuit.

— Bună dimineața, Lagerson.

— Bună dimineața, Farrant.

Anthony se întinse peste unul din birouri și-și apropie gura de o ureche mare și roz:

— Îmi dau demisia.

— Nu!

— Ba da.

Cu gura căscată, tînărul numit Lagerson avea un aer de vietate submarină: cu urechile lui roz și protuberante, cu fața lui palidă și ușor verzuie, se agita la geamul acvariului său, horcăind silențios.

— De ce?

— M-am săturat de locul ăsta, spuse Anthony. Nu-i propice ambiției, inițiativei.

Coborî vocea și ochii lui se întunecară la vederea încăperii sobre și severe.

— Ce șanse ai să faci avere într-un loc ca ăsta? Ar trebui să pleci și tu, să vezi lumea. Ce faci acolo?

— Doar un text publicitar.

Anthony se așeză fudul pe marginea biroului. În ochii fascinați și stupizi ai lui Lagerson se vedea pe el însuși: aventurierul intrepid, bărbatul mînat de ceva. Trase un șut răutăcios în lemnul negru.

— Săptămîna viitoare pe vremea asta, o să fiu într-o întîlnire la Coventry.

— Ce e Coventry?

— Un mare oraș industrial, explică Anthony. Stockholm e nimic pe lîngă el. Acolo ai spațiu pentru întreprinderi de anvergură.

— Așa e, e plicticos aici, șopti Lagerson, cu gura lui ca de cauciuc lipită de peretele acvariului. Nici nu îndrăznim să spunem ce credem. Sînt atîția turnători. Fața lui neformată, de școlar, se posomorî.

— Să nu-ți pese de ei, îi spuse Anthony. Spune ce crezi. O să-ți găsești susținători. Fă-te auzit, asta-i singura cale.

Își arunca sfaturile periculoase într-un spirit de perfectă iresponsabilitate; nu-i păsa de Lagerson nici cît negru sub unghie; tot ce știa era că e împotriva lui Krogh – din cauza lui Andersson, din cauza puterii lui Krogh, din cauza lui Kate și din cauză că-i datora lui Krogh o anumită recunoștință.

— Bine, Lagerson. Păi, atunci, la revedere. Trebuie să mă reped să iau niște bani.

Și urcă la etajul următor.

— Bună dimineața, Kate.

— O secundă, Tony.

Îi privi mîinile cum umblau pe birou, aranjînd scrisorile deschise în două teancuri, lăsînd totul în ordine înainte ca ea să-i vorbească. Pînă și fața ei era aranjată cu grijă, aranjată (i se păru lui) astfel încît să exprime ideea de afecțiune, măsura potrivită de afecțiune, nu „credincioasa ta Kate", nici „devotata ta Kate", nici „pătimașa ta Kate", ci, simplu, „cu dragoste de la Kate". O iubea, o admira, dar eficiența ei îl irita la fel de

tare ca fîntîna din curte. Lipsise prea mult de lîngă ea şi la întoarcere o găsise marcată de firma Krogh. Cuprins de cea mai crasă autocompătimire se gîndi: în fond sînt o povară pentru ea, mai bine că plec şi o las în pace, ne-am înstrăinat.

— Tocmai m-am conversat cu Lagerson.

— Un moment, Tony.

Se înstrăinaseră şi evoluaseră diferit: pericolele o siliseră pe ea să crească într-o singură direcţie, despuiată de toate crengile de prisos, în timp ce el arbora nodurile, excrescenţele, muşchii şi lichenii unei duzini de cariere. El devenise îngîmfat de la atîtea înfrîngeri şi ea îl nedumerea prin umilinţa cu care-şi purta succesul.

— Mă duc acasă, spuse Anthony.

— Acasă?

— La Londra, vreau să spun, zise el iritat. Presupun că garsoniera mea nu mai e liberă, deci ştiu că n-avem un „acasă" propriu-zis. E un fel de a-i zice.

— Nu puteai să aştepţi pînă după masa de prînz ca să-mi spui?

— După masa de prînz?

— Presupun că ai uitat că luăm masa împreună pentru prima dată de cînd sîntem aici. Şi nu-i aşa că n-ai observat că port astea?

Îşi atinse florile.

— Şi ăsta?

Îşi atinse gura.

— N-ai fi putut să păstrezi veştile bune pînă la cafea?

— Nu-ţi sînt de nici un folos aici.

— Presupun că e mîna lui Loo aici. Loo! Ce nume stupid!

— Eu nu văd ce-i aşa stupid la el. Oricum, un nume e doar un sunet. Kate, Loo – nici unul nu e mai stupid ca celălalt.

— Cînd pleci?

— Am întîlnire cu ea de azi într-o săptămînă.

— De azi într-o săptămînă.

Agenda lui Kate stătea deschisă lîngă mîna ei stîngă, dezvăluindu-i, numai dintr-o privire, lista de sarcini pe următoarele paisprezece zile: „Ora şase. Cocteiluri pentru directori la apartament".

— De azi într-o săptămînă mă văd cu ea la un ceai.

— Ai şi vreo perspectivă de slujbă?

— O să apară ceva. Întotdeauna apare ceva.

— Ai fi putut să te ţii de asta. Tony, n-ai obosit şi tu să treci de la o slujbă la alta? Dacă o ţii aşa, n-o să te mai aşezi niciodată.

Timp de-o săptămînă, închipuindu-şi că în sfîrşit se aşezase, uitase cît de obosit era: feţe noi, birouri noi, interviuri. Alungă aceste gînduri amintindu-şi de Loo, de feţele familiare ale curvelor din Wardour Street, de compania caldă procurată contra cost în camere închiriate cu ora.

— Nu-i o slujbă respectabilă. În noaptea aia, de pildă... ce rău făcuse Andersson? N-o să fac eu treaba lor murdară. Există lucruri pe care nu le-aş face.

— Tony-Tony, sărăcuţul de tine... Asta-i diferenţa dintre noi. N-ar fi trebuit să te întorci.

— Să mă întorc unde?

— La şcoală. Te-am sfătuit greşit în seara aia cînd ai fugit.

— Kate, vorbeşti aiurea.

— Ai nevoie de bani dacă vrei să ai scrupule.

— Pentru asta am și venit, pentru niscai biștari.

Încerca să ia totul cît mai ușor: despărțirea, durerea, întoarcerea în punctul de unde plecase.

— Azi-dimineață cînd m-am trezit, mi-am zis: „Kate o să mă împrumute și pe mine cu niște bănuți". Îi dau înapoi.

— Așa ți-ai zis? spuse Kate. Nu ți-ai zis bine. Tony, nu fi prost. Dacă mai rămîi o săptămînă, o s-o uiți.

— Știu, răspunse Anthony. De-aia și plec.

Se încăpățîna ca și cînd onoarea lui ar fi depins de isprava de a n-o uita pe Loo, ca și cînd ar fi fost vorba de un mesaj pe care trebuia să-l ducă dincolo de liniile inamice, un mesaj verbal care i se ștergea puțin cîte puțin din memorie la fiecare întîrziere.

— Știam că o să se întîmple, spuse Kate. Văzusem semnele de avertizare. Oare nu m-am îmbrăcat astfel încît să te dau gata? Dar mă așteptam să mi-o zici la cafea. Rujul tău preferat, flori... O soră pornește din start cu un handicap, nu-i așa? continuă ea, dînd primele semne de oboseală. Nu pot să mă agăț de tine așa cum poate Loo. Ți s-ar părea indecent să-mi spui că mă iubești.

— Dar te iubesc, Kate. Sincer.

— Chiar așa... Pe tonul ăsta... Uite cum te iubesc *eu*, Tony!

Își lăsase mîna pe biroul ei într-un gest prietenos, conciliant; ea se repezi la degetele lui cu un *cutter*. El își trase repede mîna.

— Doamne, Dumnezeule! Kate!

— Ciupiturile din dragoste, Tony. Ele dor și...

— Aproape că m-ai tăiat.

— Săracul Tony! Dă mînuța încoace s-o oblojesc.

— Nu te înțeleg, Kate.

— Pe vremuri mă înțelegeai, Tony. Nu-ți amintești cînd ne jucam în vacanțe de-a telepații? Eu mă gîndeam la ceva înainte de culcare și a doua zi dimineața, la micul dejun...

— Asta-i o scamatorie care ne mergea pe vremuri. Nu cred că ne-ar mai merge acum.

— Ba mie-mi merge. Azi-dimineață cînd m-am trezit, am știut că asta o să se întîmple. Te-am auzit la fel de clar ca atunci cînd ai țipat.

Anthony rîse.

— Atunci ai banii gata pregătiți?

— Nu, nu. Știi bine că nu. Ce părere ai avea despre o fată care nu se obosește să uneltească puțin ca să te țină lîngă ea? Am să te țin lîngă mine, Tony.

— Împotriva voinței mele?

— Oh, aș putea să spun că o fac pentru binele tău. Chiar o fac pentru binele tău, deși nu asta mă interesează. O fac pentru că te iubesc, pentru că ești singurul bărbat din toată lumea asta nenorocită pe care îl iubesc.

— Frate și soră, ricană el, cuprins din nou de senzația aceea de mare regret; pentru că, atîta timp cît era în aceeași cameră cu ea, conștient de franchețea ei, de fermitatea degetelor ei familiare și încă încleștate pe cuțit, chiar și de parfumul și de florile alese de ea, îi era imposibil să-i fie fidel lui Loo. Loo era o mîncărime recurentă a cărnii, în timp ce de Kate îl legau treizeci de ani. Dar știa că, de cîte ori avea să-l apuce mîncărimea, aceasta se va dovedi mai puternică. De Kate avea

nevoie atunci cînd era satisfăcut; în momentele acelea ai nevoie de o soră, de iubire familială.

Spuse:

— O să-i cer bani lui Krogh. Îmi datorează leafa pe-o săptămînă.

— N-o să-ți dea nimic.

— Atunci o să merg la Minty și o să-i vînd o știre. Deja i-am dat una, pe gratis. I-am zis de nunta voastră.

— I-ai zis asta? Tony, cît de prost poți să fii! Doar ți-a zis Erik că nu vrea să ai nimic de-a face cu presa.

— Aș putea să-i vînd povestea cu Andersson.

— Tony, tu ești prea inocent ca să trăiești.

— Nu vrea altă grevă pînă nu rezolvă în America.

Lupta din toate puterile pentru mîncărimea lui.

— Andersson... vînzarea către Batterson... matrapazlîcurile din Amsterdam, spuse el, bătînd cu degetul în biroul ei la fiecare subiect enumerat și devenind conștient, cu un sentiment amar de autocompătimire, de faptul că mîncărimea cîștigase: cei treizeci de ani, telepatia matinală și cicatricea de deasupra ochiului său n-aveau nici o putere asupra mîncărimii. Era ca și ajuns la Coventry: cafeneaua Moroccan, a doua sală, între poștă și magazinul Woolworth's.

— Ascultă, spuse Kate. Cînd apare știrea? În seara asta? Na, ăștia sînt banii tăi și, pentru numele lui Dumnezeu, ține-ți capul la cutie!

— Mersi, Kate. E drăguț din partea ta. Mîine plec. Chiar nu pot fi de nici un folos aici.

— Și cravatele lui Erik vor rămîne... cravatele lui Erik.

— O să-i aleg eu unele noi în după-amiaza asta.

O sărută cu subită și pătimașă gelozie; nu voia cu adevărat s-o părăsească, nu voise cu adevărat ca mîncărimea să cîștige.

— Kate, de ce-ți faci griji? În curînd o să vii și tu. Nu e ca și cînd aș pleca în Orient.

— Nu, spuse Kate.

— Nu-ți face griji, Kate.

— Nu, doar mă gîndesc, spuse Kate. Mă cheamă Erik.

Becul de deasupra ușii lui era aprins, dar ea încă aștepta; fața ei se deschise momentan sub ochii lui Anthony, ca un vast și dificil plan de campanie.

— Cinează cu mine în seara asta. E ultima ta seară, rezervă-mi-o mie.

Dar el nu putea să urmărească planul; își pierduse abilitatea de a citi o hartă; lipsa de exercițiu, distanța dintre ei.

— Sigur că da. La tine acasă?

— Nu, nu la mine acasă. Într-un loc liniștit unde să putem fi singuri și unde să nu ne poată găsi nimeni.

2

Hall cumpără un ziar și, fără să se uite pe el, traversă piața invadată de arămiul toamnei. Se întreba dacă nu cumva făcuse o greșeală cu butonii de manșete; ar fi putut să cumpere un inel, o

tabacheră, un prespapier. Nimeni nu și-ar fi putut închipui, văzîndu-l cum împrăștie cu piciorul frunzele moarte, cu ochii mici și morți fixați pe vîrfurile bocancilor, că e animat de un devotament care-l apasă ca o imensă responsabilitate. Pentru că el făcea mai mult decît să ofere un cadou; făcea un legămînt, aducea o ofrandă. Ca un tînăr aflat în faza idealistă a amorului, Hall voia să fie ținut minte.

O tabacheră? O brățară de argint? Încă nu era prea tîrziu.

Deschise ziarul ca să se uite pe anunțurile bijutierilor și văzu numele lui Krogh întins pe două pagini întregi. Nu citi mai departe pentru că în vitrina unui magazin de electrocasnice văzu o veioză verde sub formă de femeie goală. Drăguță, gîndi el, și-și aminti cu neplăcere de fîntîna din curte. O luă pe bulevardul Fredsgatan, bombănind în capul lui: n-au gust, n-au pic de gust. La o intersecție, așteptînd să treacă mașinile, se uită din nou pe ziar: „Erik Krogh se însoară cu secretara englezoaică".

Hall scoase un mormăit și, fără să-i mai pese de mașini, traversă printre ele, mișcîndu-se ca un glonț care se îndreaptă spre țintă. Intră pe poartă fără să-i spună nimic portarului, fără să privească spre fîntînă, cu mîinile băgate, cu tot cu mănușile lor maro, adînc în buzunarele pardesiului, pășind ca într-un vis nefericit: gata, nu mai era nevoie de el, muieri în comitetul director, guvern în fuste. Intră direct în biroul lui Krogh, fără să ceară permisiunea.

— V-am cumpărat un cadou, spuse el.

— Mă bucur că ai venit, îi spuse Krogh. Voiam să vorbesc cu tine. Ai vrea să ne reprezinți la New York?

— Ca director?

— Ca director.

Exact ce-și dorise dintotdeauna, dar acum singurele lui gînduri erau: vor să scape de mine, se schimbă lucrurile pe-aici, eu nu sînt respectabil. Evită să răspundă și în loc de asta spuse:

— Am văzut butonii ăștia într-o vitrină și mi-am zis că se potrivesc cu noul meu ac de cravată. Dar nu mi se potrivesc, nu știu de ce. Sînt un pic prea eleganți, pietrele sînt prea scumpe. Și-atunci m-am gîndit să vi-i dau dumneavoastră ca dar de nuntă.

— Dar de nuntă?

Întinse ziarul pe birou și puse butonii lîngă el.

— N-am autorizat asta, spuse Krogh.

— Ah! spuse Hall. Atunci știu cine a făcut-o. A trăncănit cu toți angajații.

— Farrant?

— De ce l-ați primit aici, domnule Krogh? întrebă Hall. De ce l-ați primit?

— Aveam nevoie de un bodyguard.

Fața de terier a lui Hall zvîcni nervos.

— Mă aveați pe mine. Ați fi putut să trimiteți pe altcineva la Amsterdam. Mi s-a făcut pielea de găină de cum l-am văzut. Parcă aș fi trecut pe sub o schelă. Cum v-a ajutat el în seara aia?

Luă de pe birou cutiuța de piele pătată și apoi o puse la loc.

— Nu e rău intenționat, spuse Krogh cu tristețe. Mi-a fost simpatic. Dar o să-l trimit acasă.

— Domnişoara Farrant e la curent cu vînzarea către Batterson?

— În ea poţi să ai încredere, Hall.

Dar Hall n-avea încredere în nimeni. Stătea la fereastră şi umplea camera cu suspiciunea, gelozia şi devotamentul lui. Totul trebuia judecat după etalonul integrităţii lui; toată modernitatea luminoasă din jurul lor, cu formele ei şic şi sofisticate, părea coruptă atunci cînd era pusă lîngă autenticitatea costumului său maro, făcut în Strand. Nu-l deranjase niciodată să pară vulgar (sacourile care-i dădeau o talie de viespe), sentimental (gablonţul purtat pe lanţul de ceas) sau ridicol (nasul de hîrtie din Barcelona). El nu era schimbător ca moda, standardele lui erau mai stabile decît ale bunului-gust, el era, pur şi simplu, Hall. Oricine s-ar fi simţit nevrednic de devotamentul lui. Krogh ezită, se uită la butonii de manşete şi repetă cu tristeţe:

— O să-l trimitem acasă.

— Domnule Krogh, spuse Hall, dumneavoastră nu-i înţelegeţi pe ăştia ca el. Lăsaţi-mi-l mie. Vi-l aranjez eu.

— O să-i dăm un bilet şi gata.

— Ascultaţi, domnule Krogh, spuse Hall. Nu puteţi face asta. Şi-a băgat nasul peste tot, a trăncănit în faţa angajaţilor despre împrumuturile pe termen scurt. De unde ştie el de împrumuturile noastre?

— Trebuie că ştie de la sora lui, răspunse Krogh.

— Şi pe lîngă asta ce mai ştie? Să presupunem că se întoarce acasă, nu-şi poate face rost de-o slujbă şi se duce la Batterson. Trebuie să-l mai ţinem aici o săptămînă.

— Mă rog, pare să cunoască presa de-aici.

— Iar noi ne putem ocupa de presa de-aici.

— În regulă, spuse Krogh înveselindu-se brusc. Îl ţinem aici. E simplu, el nu vrea să plece. Atîta timp cît îl plătim n-o să ne facă necazuri.

— Aţi face bine să vorbiţi şi cu domnişoara Farrant.

Dar Hall însuşi îi întoarse spatele de cum o văzu; nu putea să suporte gîndul că ea se bucura de încredere: o muiere. Îl lăsă pe Krogh să-i explice:

— Fratele tău a vorbit cu presa.

— Deja ai aflat, spuse Kate.

— Hall a aflat.

— Ah, domnul Hall al nostru.

— Treaba asta trebuie să se oprească.

— Nu-ţi face griji, spuse Kate, mîine se întoarce în Anglia. I-am dat eu banii.

— În Anglia? De ce-n Anglia?

Hall se întoarse din nou spre ei. Mîinile îi ieşiră parţial din buzunare într-un gest de solicitudine care rămase neterminat.

— Vă rog *eu* să nu vă faceţi griji, domnule Krogh.

Era ca o doică bătrînă al cărei odor a crescut şi care vrea să-l mîngîie ca pe vremuri, strîngîndu-l la pieptul ei mare, dar ştie că el e acum prea mare pentru aşa ceva.

— N-aveţi de ce să vă faceţi griji. Pot să aranjez totul.

— Are o fată acolo, explică ea, însă dorința ei de a-i convinge că totul era bine, că n-aveau de ce se teme era prea evidentă. E îndrăgostit, continuă ea cu tristețe; explicațiile ei se zbăteau pentru a se face auzite, se ciocneau ca niște păsări de geamul opac al neatenției lui Hall și cădeau la baza lui.

Exista ceva în același timp admirabil, jalnic și veninos în iubirea lui: i se predase lui Krogh cu arme și bagaje. Îi aparținea la fel cum îi aparțineau blocul de piatră din curte, scrumiera și covorul cu monogramă (tocmai spunea: „Putem să-i înscenăm ceva așa cum i-am înscenat lui Andersson") și, tocmai din cauza aceea, firma Krogh îi aparținea lui. Purta pecetea gusturilor lui vulgare, a circumspecției lui aparte, a ferocității lui iresponsabile; pecetea lui Hall[1].

— Nu, spuse Kate, nu poți să faci asta.

— O să-i înscenăm ceva, repetă Hall.

— Atunci să nu dați vina pe mine dacă vorbește, spuse Kate. Nu-i un prost.

— Vrei să spui că e la curent cu vînzarea? întrebă Hall. Toată firma e la curent cu vînzarea?

O privi cu o furie, o suspiciune și o antipatie feroce, dar o respecta prea mult ca să-și piardă timpul. Aveau aceleași idei, nici unuia dintre ei nu-i păsase nici cît negru sub unghie de Andersson; singurul lucru care-i deosebea era că nu lucrau pentru același om. N-avea timp să se gîndească, dar avea o linie de gîndire pe care o urma ușor și rapid. Întrebă:

1. Cuvîntul englezesc pentru „pecete" este *hallmark*.

— Știe să joace pocher?

— Da, răspunse Kate.

— Bine?

— Nu joacă nimic bine.

— Am mai văzut bărbați care să se îndatoreze la cărți și din cauza asta să-și lase baltă muierile, zise Hall. Ați face bine să vă băgați la un pocher în seara asta, domnule Krogh. Tipul nu se poate întoarce în Anglia.

— În seara asta, Tony iese în oraș cu mine, spuse Kate.

— Ori facem așa, ori îi facem o înscenare, spuse Hall. Nu poate pleca din Stockholm.

Semăna cu o coloană scundă de fum amar și maro. Răutatea ieșea din el prin vîrfurile pantofilor din piele de căprioară, i se așternea pe pardesiu ca mătreața.

— Eu nu-mi fac griji, continuă el. Și o să am grijă ca nici domnul Krogh să nu-și facă.

— Deci cinezi cu noi în seara asta? îl întrebă Kate cu ironie.

— O să fiu acolo, spuse Hall. Puteți fi sigură.

Stătea proțăpit în fața ei, maroniu și acru, ascuțit și feroce, erijat în apărător al marilor clădiri de sticlă, al fabricilor din Nyköping, al joagărelor din nord.

3

Hall se ridică și închise ferestrele, coborînd geamurile duble ca să țină afară aerul umed al serii. Anthony împinse în față două coroane, Krogh – patru. Kate spuse:

— Pas. N-am avut o mînă decentă toată seara.

Hall reveni la masă. Nenumărate partide de pocher perfecţionaseră mecanismul abordării lui; ce făcea el nu se putea numi chiar bluf; nu juca teatru, pur şi simplu înceta să-i mai pese de cărţile lui. Anunţa repede cît mizează şi se cufunda iar în tăcerea lui răbdătoare şi suspicioasă.

— Dublez miza ta.

Şi ochii lui îi întîlniră pe ai lui Anthony peste masă, exprimînd o indiferenţă totală faţă de cărţile celuilalt. Avea alte lucruri la care să se gîndească şi, cînd îi veni rîndul să decarteze, decartă fără să se gîndească la ce avea în mînă (doi decari de pică, un patru şi un doi de caro, un şase de treflă).

— O carte, spuse el, aruncînd şasele.

Juca indiferent, ignorînd orice calcul al probabilităţilor; risca totul bazîndu-se pe slăbiciunile adversarilor săi; nu-i păsa de consecinţe. Orice jucător realmente puternic îl bătea, dar în faţa unuia slab sau mediu cîştiga întotdeauna. Abia catadicsi să se uite la cartea pe care o trăsese, un trei de cupă.

— Trei la mine, spuse Gullie.

Devenea jovial sub influenţa cărţilor; era convins că poate ghici cacealmaua oricui.

— Aha, ataşatul nostru militar se aruncă! spuse el, mutînd licărul monoclului său, ca pe un far turnant, de pe o faţă pe alta. Arta militară a camuflajului, ha-ha! adăugă el şi rămase momentan deconcertat de lipsa de răspuns a lui Hall.

— Dublez, spuse Hall.

Kate merse la fereastră, trecînd prin spatele lui Anthony. Îi văzu cărţile: trei nouari, un valet, un doi – o mînă bună şi nu prea. Juca judicios sau cel puţin aşa i se părea lui, neîncercînd niciodată să blufeze atunci cînd miza devenea chiar mare şi totuşi aruncîndu-se de fiecare dată un pic mai tare decît îi permiteau cărţile; ori i se cerea de la început să arate, ori se retrăgea înainte ca Hall să ridice miza prea mult. Deocamdată nu cîştigase decît o mînă.

— Hopa-hopa, spuse Gullie, ascunzîndu-şi intenţiile într-o ceaţă artistică. În momentul ăsta se cere gîndire...

— Mai dublez o dată, spuse Hall.

Ea îl privi de la fereastră; una dintre mîinile lui se odihnea pe masă, iar cu cealaltă strîngea cărţile în poală; se uita fix la Krogh. De cîte ori se ridica miza, Gullie îşi privea cărţile.

Afară trecu un vapor, luminile lui nereuşind să străpungă decît suprafaţa ceţei gri şi joase; alunecă pe sub reflecţiile jucătorilor şi se pierdu în noapte după ce trecu de faţa lui Hall. Ferestrele aprinse ale blocurilor muncitoreşti se înşiruiau pe malul celălalt ca hublourile pe un pachebot.

— Ministrul şi-a luat vacanţă? întrebă Kate.

— Întotdeauna merge în Scoţia la deschiderea sezonului de vînătoare, spuse Gullie. Aici ies din joc. Dumneata vînezi, Farrant?

— Oh, sper să prind cîteva zile, răspunse Anthony, evitînd privirea lui Kate.

— Pleci şi dumneata?

— Mîine.

— Vezi că n-o să ai o călătorie liniştită, spuse Gullie. Eşti un bun marinar?

— Nu foarte.

— Așa sînt și eu. Dacă ar fi după mine, nu m-aș urca niciodată pe vapor. Oricum, singurul vehicul pe gustul meu e calul, ha-ha! Puffin Travers m-a invitat și pe mine în patrie zilele trecute. Și-a luat un teren de vînătoare.

— Dublez încă o dată, spuse Hall.

Nu dădea nici o atenție conversației care șontîcăia în jurul lui; fuma țigară de la țigară, la fel de concentrat ca în toaleta avionului, suflînd pe nări fumul cel gălbui.

— Eu depun armele, spuse Anthony.

— Arată cărțile, spuse Krogh.

Hall le puse pe masă: doi decari unul lîngă altul, alături de rebutul făcut teanc.

— Eu am două dame, spuse Krogh.

— Și, cu voia dumneavoastră, Anthony s-a ars din nou, spuse Anthony, împingîndu-și banii spre Krogh. Își aprinse o țigară, cu un surîs radios care n-avea legătură cu nimic sau poate că, dimpotrivă, îmbrățișa toate cele: vălătucii subțiri de fum, cărțile adunate de Hall de pe masă pentru jocul următor.

Trebuie să țin minte muzica asta, își zise Kate: Tony aici, Tony fericit, vaporul trecînd, luminile stingîndu-se una după alta în blocurile muncitorești de pe malul celălalt. Vîntul răscolea ceața, mînînd-o pe uscat și răsucind-o în jurul felinarelor de stradă la nivelul unui stat de om; prin geamurile duble pătrundea, foarte slab, sunetul claxoanelor. O muzică pe care trebuie s-o țin minte, de care trebuie să mă las pătrunsă.

— Hai să facem o pauză pentru *smorgåsbord,* spuse Kate.

Împinse căruciorul cu platouri pînă la masă și turnă șnapsurile. Cu excepția lui Hall, se serviră cu toții din feliile subțiri de pîine cu unt, umplute cu șuncă, somon sau cîrnat. Hall își aprinse o nouă țigară și făcu cărțile. *„Skål, skål, skål."* O muzică de ținut minte.

— Frumos aparat de radio, spuse Gullie.

— Vi se pare? întrebă Krogh. Nu-l deschid niciodată.

— E nouă jumate, spuse Anthony. La Londra se dau ultimele știri ale zilei.

Kate răsuci butonul. „O depresiune atmosferică se apropie dinspre Islanda...", spuse o voce cultivată și anonimă, înainte de a i se tăia macaroana.

— Bătrîna noastră Londră.

— Aici e Moscova, spuse Kate, continuînd să întoarcă butonul. Hilversùm, Berlin, Paris...

> *Aimer à loisir,*
> *Aimer et mourir*
> *Au pays qui te ressemble.*[1]

— Ducele de York, prezent la inaugurarea noului sediu al Companiei Gazelor...

Vocile se stingeau una după alta ca lumînările dintr-un tort, albe, moi, înecate în perturbațiile atmosferice de deasupra Mării Nordului și a Mării

1. „Ne-am iubi mereu,/Pururi, tu și eu/Într-o țară-asemeni ție." Baudelaire, *Invitație la călătorie,* versurile 4-6, în traducerea lui Virgil Teodorescu (*Florile răului,* Editura Minerva, 1978). Primele trei versuri sînt: „Soră, bine-ar fi/De-am porni-ntr-o zi/Împreună-n pribegie".

Baltice, în furtunile de pe Cîmpia Germană de Est, în ploaia ce cădea la Tannenberg, în fulgerele de la Westminster, şuierături în eter.

— N-ai cum să confunzi Radio Paris, spuse Anthony. *Aimer, aimer, aimer...*

— Domnule Farrant, e rîndul dumneavoastră să serviţi, spuse Hall.

— Dar vocea era bună, spuse Gullie reverenţios. O voce bună.

— Eu ies din joc, spuse Kate. Am pierdut destul. Dumneavoastră cîntaţi, domnule căpitan Gullie?

— Între prieteni, doar între prieteni. Încerc să pun pe picioare o mică trupă de operă cu englezii de-aici. Nimic dificil. *Mikado, Merrie England...* Lucruri frumoase, patriotice.

— Una mie, una ţie... spuse Anthony, împărţind patru cărţi. Stai în spatele meu, Kate, şi adu-mi noroc. Ţine-mi pumnii, deoache-i pe-ăştia, fă tot ce trebuie, că altfel după jocul ăsta o să-ţi ţin companie la azilul de noapte.

Hall deschise cu o miză de cinci coroane.

— Cunoaşteţi cumva vreo soprană, domnule Farrant? Caut disperat o soprană. Doamna Wisecock n-are simţ scenic.

— Slavă Domnului că mi-am luat biletele! spuse Anthony.

— Biletele? se repezi Hall.

— Că altfel îmi luam adio de la Londra. Oare or fi incluzînd şi mesele în preţ?

— Da, băiete, dar băuturile nu le includ, spuse Gullie.

— Ţi-ai cumpărat biletele? întrebă Kate. Şi se gîndi: pînă la urmă i-a bătut el; atunci rămîn

cu muzica asta, pentru că altele nu vor mai fi. Tony fericit, ceaţa ridicîndu-se, focul arzînd în cămin şi încă o dată, în geam, bîzîitul uşor al electricităţii.

— Dă-mi cinci cărţi.

Şi în mîna lui apăru o chintă de culoare.

— Dublez.

O să ţină minte seara asta, gîndi Kate; ani întregi o să povestească în dreapta şi-n stînga cum a jucat pocher cu Krogh şi cum, trăgînd cinci cărţi, a tras o chintă de culoare. Şi povestea o să facă ocolul lumii în o mie de cluburi, şi nimeni n-o s-o creadă.

— Dublez.

— Eu mă retrag, spuse Gullie.

Dar mintea ei începuse deja să caute soluţii pentru a fi din nou cu el. Ştia că ar fi putut să se roage; simţea tentaţia – tentaţia de a chema în ajutor eternitatea, pe Dumnezeul altora, apelul emoţional ţîşnit din pieptul mut, nuditatea confesiunii: îl iubesc mai mult decît iubesc orice altceva; ba nu, inexact, hai mai aproape de adevăr: nu iubesc nimic şi pe nimeni în afară de el; deci lasă-mi-l, lasă-mă să-l păstrez; nu contează ce vrea el, salvează-mă pe mine, pe mine care contez cel mai mult, salvează-mă de la durere; dar ce-i spun eu durere, se cheamă agonie, o despărţire aici, una dincolo, mesaje pe cărţi poştale, furtuna care doboară firele, nici un gînd care să mai fie al amîndurora. Dar nu voia să se roage, ba chiar încerca să se îmbărbăteze şi să se împăuneze cu gîndul că nu se roagă; nu că n-ar fi crezut în rugăciuni – nu ne pierdem niciodată cu totul

credința în magie. Dar prefera să facă planuri – era mai corect așa, în felul ăsta nu încerca să măsluiască zarurile.

— Mai dublez o dată.

— Pun ce puneți dumneavoastră și încă cinci.

— Eu mă retrag, spuse Krogh.

— Dublez.

— Arătați-mi ce-aveți.

— Ei bine, nu puteți să bateți o chintă de culoare.

— Nu, spuse Hall. Nu pot să bat așa ceva.

— Banii ăștia chiar c-or să-mi ajungă de drum, spuse Anthony. Or să-mi ajungă și de-o beție.

Hall începu din nou să bată cărțile.

— Eu mă retrag definitiv, spuse Gullie.

— Tuturor ne-a ajuns, spuse Kate. Domnule Hall, v-ar lua o noapte întreagă să recuperați ce-ați pierdut. Hai să mai bem un pahar și să mergem la culcare.

Ceva din înfățișarea lui – mînecile proeminente, mîinile slabe care nu voiau să dea drumul cărților – o irită. Îi spuse:

— Hai, înveseliți-vă! O să-i recîștigați altădată. Erik, așa e de cînd îl știi? Atît de serios? Și, ca să-i explice lui Gullie: Se știu aproape din copilărie.

— L-am văzut odată cu un nas fals, răspunse Krogh. Dar nu cred că nasul ăla i-a schimbat firea.

— Vă căuta poliția, domnule Hall?

— Eram la o *fiesta* de-aia de-a lor, răspunse Hall morocănos. Eu sînt de părere că la Roma trebuie să faci și tu ce fac romanii.

— Hopa! Domnul Hall se bagă în istoria antică, spuse Kate.

Răutatea pe care o emana el în capătul lui de masă dansa în colțul ochiului ei ca o flacără mică, dar stresantă. Kate ar fi vrut ori s-o stingă, ori s-o mărească.

— Eu plec acasă, spuse Hall. Noapte bună, domnișoară Farrant.

— Vin cu dumneavoastră, spuse Anthony.

— Mai rămîneți un pic, domnule căpitan Gullie, spuse Kate. E devreme. Mai beți ceva. Povestiți-mi despre... despre... ah, povestiți-mi despre tartanele scoțiene, domnule căpitan.

— Asta-mi aduce aminte de ceva ce mi-a zis individul ăla, Minty, spuse Gullie, coborînd vocea.

— Minty? întrebă Krogh. Se ridică de la masă și veni lîngă ei. Ce-i cu Minty?

Hall era deja în prag și se încheia la nasturi. Pardesiul lui era un pic cam strîns pe talie; îi stînjenea mișcările. Vorbi răspicat:

— Să nu vă faceți griji, domnule Krogh.

— E un omuleț ciudat și dubios. Conduce clubul absolvenților de Harrow de-aici. Nu știu cum a ajuns pe mîna lui. Domnul ministru nu poate să-l sufere. Încerca să mă convingă că ați fi din clanul MacDonald. Bineînțeles că am verificat.

— Bătrînul și drăguțul de Minty, spuse Anthony. La revedere, Kate. Mîine plec devreme.

— La revedere.

— La revedere, domnule Krogh, și vă mulțumesc pentru ajutor. Dar de fapt n-aveați nevoie de mine. La revedere, Gullie. Sper să ne revedem prin Londra la un moment dat.

Dar ea n-avea nici un plan și nu-l putea lăsa să plece. Îl ajunse la lift. Hall coborî înaintea lui și el rămase s-o aștepte.

— Ce mai e, drăguţo?

— Mai sînt lucruri pe care aş vrea să ţi le spun, zise Kate.

Se gîndi: cu fiecare zi o s-o uite un pic mai mult. Dar ideea n-o consola. (Cu fiecare zi o să mă uite şi pe mine un pic mai mult.)

— Nu prea am stat împreună, continuă ea cu un sentimentalism disperat. Voiam să-ţi spun multe lucruri... despre vremurile de demult.

— De data asta o să fiu un corespondent fidel, spuse Anthony. Trei pagini în fiecare duminică.

Bonomia lui o scotea din sărite; o asalta din oglinzile de pe pereţii lungului coridor, se strîmba pieziş la ea în oglinzile de pe scară, licărea în uşile cromate ale liftului.

— Asta-i tot ce primesc? spuse ea, trei pagini pe săptămînă, cînd eu am muncit ani întregi pentru tine! Tot ce-am făcut, am făcut ca să te ajut pe tine şi acum, numai pentru că o tîrfuliţă...

Îşi dispreţuia propriile lacrimi; erau o metodă prea ieftină de a-şi pleda cauza; nu voia să şi le şteargă, nu voia să atragă atenţia asupra lor, le lăsa să-i şiroiască pe faţă ca şi cînd ar fi mers printr-o furtună fără pălărie.

— Dar, Kate... spuse Anthony. Eu ţin la tine.

Stingherit, aruncă o privire în puţul liftului.

— Hall mă aşteaptă. Trebuie să plec.

Îi strînse mîna fără energie.

— Te iubesc, Kate. Zău. Mai mult decît pe oricine altcineva. Dar Loo... sînt îndrăgostit de ea. Zău, Kate, ţi-ar plăcea dacă ai cunoaşte-o.

Devenea rezonabil şi sentenţios.

— A iubi şi a fi îndrăgostit, Kate. Asta-i diferenţa.

— Oh, mai du-te dracului! spuse Kate şi o luă la fugă înapoi pe coridor, ştergîndu-şi lacrimile cu mîna. Îl auzi strigînd în puţul liftului: „Vin, Hall!" şi apăsînd pe buton. Se opri în faţa uşii, unde-şi termină de şters şi pregătit faţa ca şi cînd ar fi curăţat-o de Anthony.

Cînd o văzu intrînd, Krogh o întrebă:

— Unde e Hall?

O surprinse vocea lui aspră şi neliniştită. Îi răspunse:

— A plecat cu Anthony.

— Ce aer îmbîcsit! spuse Krogh. Hall fumează aşa nişte ţigări proaste...

Ridică geamurile duble şi se aplecă în afară.

— Voiam să vorbesc cu Hall.

— Bun. Ar trebui s-o iau şi eu din loc, remarcă fără convingere căpitanul Gullie, întorcîndu-şi pe toate feţele paharul gol şi aplecîndu-se peste masa de joc, peste jetoanele de fildeş şi scrumiera adîncă, plină de chiştoace umede.

— Nu plecaţi. Mai beţi un pahar, spuse Kate.

Umplu trei pahare, dar Krogh nu veni.

— Hai noroc şi să trăim! spuse ea ca un ecou al lui Anthony.

— Ceaţă deasă, spuse Krogh.

— Puteai să-i trimiţi acasă cu maşina.

El îi răspunse tăios:

— Hall voia să meargă pe jos. Mi-a spus că vrea să meargă pe jos.

Închise fereastra.

— O mașină nu e bună de nimic într-o ceață ca asta, spuse Gullie. Ajungi mai repede pe jos. Cu mașina riști să ajungi mai repede în lac.

Începu să împartă niște cărți.

— Știți Pasiența Drăcușorului, domnișoară Farrant?

— Nu-mi plac pasiențele.

— Asta o să vă placă. Trebuie să vă iasă mai întîi valeții. Ei sînt drăcușorii, mă înțelegeți? Ha-ha!

— Al cui e portofelul ăla? Al lui Anthony? întrebă Kate.

— Nu, al lui Hall, răspunse Krogh. L-am văzut prea tîrziu.

— N-aș fi zis că Hall e genul care-și rătăcește banii, spuse Gullie. Ați văzut cum își ținea cărțile? Ha-ha! Nu-i un om care să scape ceva printre degete.

Ideea asta îl gîdila ceva nemaipomenit; totul îl gîdila pe Gullie; se simțea bine oriunde mergea, abandonîndu-se distracției ca un copil; era în stare să se prăpădească de rîs la orice masă.

— În noaptea asta or să curgă lacrimi, spuse Kate.

— Ăăă... cum ați spus? făcu Gullie. Se desprinse galant de drăcușorii lui. Ce spuneați, domnișoară Farrant?

— Ce s-a întîmplat, Erik? întrebă Kate. Bea ceva. Ești obosit.

— Haideți că fug și eu, spuse Gullie. Drăcușorul, ha-ha!

— Nu, nu plecați, spuse Krogh. Încă nu vreau să merg la culcare. E devreme.

— Se aude liftul.

— Hall se întoarce să-și ia banii, spuse Gullie. Hai să-i ascundem.

— Ce drăcușor sînteți! îi spuse Kate cu o voce iritată și plină de amărăciune.

Dar liftul se opri cu un etaj mai jos.

— Aproape că mi-a ieșit, spuse Gullie, reamestecînd cărțile. Odată am încercat să-l învăț pe un francez. N-a mers deloc. Tot timpul trișa. Nu văd unde mai e distracția la pasiențe dacă trișezi.

Krogh dădu brusc în lături ușile mari, glisante, intrînd în biroul lui și de-acolo în dormitor. Îl vedeau cum umblă – dincolo de biblioteca lui cu ediții de lux, dincolo de sculptura lui Milles –, după o aspirină.

— Ce este, Erik? întrebă Kate.

— O durere de cap. Se întoarse spre ei cu paharul de dinți în mînă și strigă, încît vocea lui să răzbată prin două camere: Ce e pachetul ăsta?

— Cravate, spuse Kate.

— Dar am destule cravate, nu?

— Tony ți le-a ales în după-amiaza asta.

— Tony? repetă el.

— Deschide pachetul. Sînt cravate bune dacă le-a ales Tony.

— N-am nevoie de ele. Trimite-le înapoi.

— Le-a plătit.

— N-ar fi trebuit să facă asta. Ar fi trebuit să-l oprești, Kate.

— Ți-e recunoscător. Voia să facă ceva.

— De ce vrea toată lumea să-mi dea lucruri? spuse Krogh. Doar pot să-mi iau singur, nu? Hall

îmi dă butoni de manșete. Am destui butoni de manșete.

— În regulă, spuse Kate, o să le trimit înapoi. Veni și ea în dormitor și luă pachetul. Ai golit tubul de aspirină. Ce s-a întîmplat, Erik?

— Doar o durere de cap.

— Hai să văd și eu ce-a cumpărat.

Deschise pachetul; cravatele se prezentau ca un mănunchi de dungi discrete; avea gusturi bune la haine.

— Eu te-aș sfătui să le porți.

— Nu. Am destule. Trimite-le înapoi.

Le duse în camera ei și le puse într-un sertar, printre lenjurile ei. Auzi soneria liftului și-l auzi pe Gullie bătînd cărțile în sufragerie. Se gîndi: n-am nici un plan, el a plecat, ultimul lucru pe care i l-am zis a fost „du-te dracului". Se certă singură, cu tristețe, pentru lipsa ei de grijă: fusese crescută de servitoare care ghiceau în cafea și de doici care-și aruncau cu sare peste umăr și învățase de la ele să fie atentă la ultimele cuvinte. Ceartă-te cît vrei, dar împacă-te înainte de plecare. „Du-te dracului" se spunea la începutul serii, nu la sfîrșit, în loc de salut, nu în loc de rămas-bun. În copilărie avusese mai multă grijă; moartea era mai aproape; pe-atunci nu era agățată atît de strîns de viață. Atinse cravatele cu tandrețe în timp ce le punea bine în sertar.

— Ăsta-i Hall, le spuse Gullie atunci cînd se întoarseră în sufragerie, amîndoi în același timp. Ce v-am spus? Știam eu că o să se întoarcă.

Liftul se opri; era Hall.

Intră cu pălăria în mînă, slab și înfrigurat, ascuțit și neprietenos, cu ochii roșii de la ceață ca de la praf. Ceața îi intrase și în gît. Atunci cînd vorbi, vocea lui era răgușită:

— Mi-am lăsat portofelul.

— Uite-l, Hall, spuse Krogh.

Nu părea să vrea să-l recupereze; își tot masa gîtul cu mîna, pe care n-o scosese din mănușa ei galbenă; parcă ar fi vrut să spună ceva, dar nimeni nu-i oferea deschiderea potrivită.

— Merg și eu cu dumneata, Hall, spuse Gullie, dar nu asta era deschiderea.

— S-a întors și Anthony cu tine? îl întrebă Kate.

Uitîndu-se la el cum își masa gîtul, i se păru că simte în el o mare durere care cerea cu disperare compasiune – pînă și de la ea; dar n-avea încredere în el și nu voia să-i ofere compasiunea ei.

— E aici?

— Nu, spuse Hall. L-am lăsat și m-am întors.

— Bea ceva, Hall, spuse Krogh.

— Vă mulțumesc, spuse Hall. Te îneacă ce-i afară. Dar aici, cu o băutură – le schiță un zîmbet chinuit, neconvingător –, totul e în regulă din nou, totul e OK.

— Trebuie să fi ajuns acasă, spuse Kate. Îi dau un telefon.

— Faci pasiențe, Hall? întrebă Gullie, etalînd drăcușorii.

— Pasiențe? Nu, spuse Hall.

— Nu, spuse și vocea de la capătul firului. Căpitanul Farrant nu s-a întors.

— Spuneți-i, zise Kate, să-mi dea un telefon cînd se întoarce. Sora lui. Chiar dacă întîrzie. Spuneți-i că nu mă culc, aștept să vorbesc cu el. Da, oricît de tîrziu.

Se scuză în fața celorlalți:

— O superstiție.

Și cu o afecțiune tristă mai spuse:

— Asta bate orice. Acum își zice căpitan.

PARTEA A VII-A

Minty stătea la ușă, notîndu-și numele și coroanele de flori: uriașa coroană de la Krogh, coroana mică de la Laurin; observă lipsa oricărei coroane de la Kate sau de la Hall. Sicriul alunecă lin pe planul înclinat de sub crucifixul colțuros. Ușile se deschiseră să-l primească; microfonul de lîngă altar captă fîlfîitul flăcărilor, răspîndindu-l peste tot prin sumbra și spațioasa clădire. Minty se închină: decît așa, mai bine nici nu-l pescuiau din apă. Minty avea oroare de moartea asta prin ardere.

Kate și Krogh stăteau împreună în primul rînd; în spatele lor stăteau bătrînul Bergsten, Hall și Gullie; Ministrul trimisese o coroană. Doi-trei angajați de la firmă și o femeie de la hotel stăteau lîngă ușă; afară se strînsese un public care aștepta ieșirea lui Krogh. Un copil fusese adus la prima lui înmormîntare și nu înțelegea statul în picioare, lunga așteptare, tăcerea, privitul în gol; zbieretele subțiri prin care își exprima plictiseala îl tulburau pe Minty. Se simțea ca un mut căruia altcineva îi traduce – și denaturează – sentimentele.

Căci Minty suferea; suferea notîndu-și numele, notîndu-și coroanele, suferea din cauza zbieretelor,

suferea după o ţigară. Se gîndea: o să împrumut nişte mărunţiş de la Nils. Şi suferea. Ăsta fusese cel de-al patrulea prieten. Mulţi n-or să mai fie.

Sparrow. Sparrow care era tratat ca un paria pentru că nu voia să se spele după urechi. Făceau plimbări împreună în fiecare duminică, tîrşîindu-şi paşii pe drumul principal, evitînd potecile pe care se întîlneau ceilalţi băieţi, arareori vorbindu-şi. N-aveau preocupări comune: Sparrow îşi petrecea vacanţele încercînd să sugă conţinutul ouălor de păsări şi nereuşind decît să şi le spargă în faţă; Minty colecţiona fluturi. În timpul şcolii, cînd nici unul, nici altul nu colectau decît praful maşinilor de pe drumul principal, erau prieteni pentru că alţi prieteni n-aveau; le era ruşine unul cu celălalt, uneori îşi erau recunoscători unul altuia (atunci cînd, fiind împreună, reuşeau să scape de bătaia cu prosoape ude din vestiar), se iubeau.

Connell murise după o săptămînă. Fusese popular timp de-o săptămînă, pusese o piuneză pe scaunul dirigintelui, îi dăduse lui Minty o ciocolată, îi spusese că o să-l invite la ceai, plecase acasă în timpul orei de franceză şi murise de scarlatină.

O voce din spatele lui spuse:

— Ce tristeţe! Bietul băiat! Şi a mai stat şi o săptămînă în apă.

Era Hammarsten, ca de obicei în întîrziere, furişîndu-se în post cu carneţelul său de notiţe. Şopti cu mîna la gură:

— Repetiţiile merg bine. Mai puţin Gower. Trebuie să-l schimb pe Gower.

Şi continuă:

— Au venit ceva rude?

— N-au venit nici un fel de rude, spuse Minty. Se gîndi la mama sa, la bătrîna sa mătuşă Ella. Se gîndi: nu stăm prea bine la capitolul rude.

Şi mai fusese Baxter, care-l părăsise la nevoie, care nu voise să aibă nimic de-a face cu pacheţelul de eşantioane trimis de farmacistul din Charing Cross.

— Şi cînd te gîndeşti, şopti blonda de lîngă cotul lui Hammarsten, că abia săptămîna trecută mă ţinea în braţe...

Minty se crispă. Voia tămîie cu care să alunge mirosul de Chanel. Voia lumînări pe care să le aprindă în faţa sfinţilor. Voia toată susţinerea posibilă pentru credinţa sa extravagantă că acest al patrulea prieten al său, renăscut într-o formă perfectă, i se alăturase lui Connell într-un loc unde nu existau nici dureri, nici eşecuri, nici sex.

Îi spuse blondei:

— Nu eşti singura.

— Avea aşa un stil deosebit...

— Avea o prietenă. Mi-a prezentat-o. Nimeni nu mai ştia de ea – îşi înaintă Minty principalul argument în sprijinul întîietăţii sale – în afară de mine... şi de sora lui.

— Vai-vai, sărăcuţa fată! Unde e? întrebă Hammarsten, scotocind cu privirea biserica luminoasă şi rece, din spatele lentilelor cu rame de oţel şi şnur negru.

— În Anglia. Ea nu ştie. Şi nimeni nu-i ştie adresa.

Dar el i-o ştia, Minty i-o ştia, Minty îşi aducea aminte de Coventry. Era singurul secret pe care

avea să-l păstreze în amintirea acestei prietenii (vizita lor matinală la el acasă încerca s-o uite: lipsa laptelui, lipsa unei căni, ospitalitatea fomistului). Secretul prieteniei îl păstra la fel de bine cum ar fi păstrat moaştele unui sfînt – un femur saxon, o aşchie din însăşi Sfînta Cruce; ciocolata pe care n-o mîncase niciodată, păstrînd-o ani întregi, pînă cînd o pierduse, numai şi numai din vina altora, într-una dintre nenumăratele lui mutări; fotografia cu el ţinînd în mînă o plasă de fluturi, făcută de Sparrow cu un aparat Brownie; un exemplar din *Ghidul exploratorului din junglă,* cadou de la Baxter. La astea adăuga acum numele de Coventry.

Hammarsten spuse:

— Ne-ai indus pe toţi în eroare cu anunţul ăla cu căsătoria. Ai noroc că nu ţi-ai pierdut slujba.

Noroc! Minty nu-şi putu stăpîni rîsul: asta se chema noroc – faptul că putea să se afle acolo, să numere coroanele de flori, să facă lista de nume, să-şi scrie paragraful şi la sfîrşit să urce treptele, cele cincizeci şi şase de trepte, paisprezece pînă la familia Ekman, douăzeci şi opt pînă în camera lui goală, pînă la umbrela solitară şi la gravura cu Gustav şi de-acolo, în sfîrşit, pînă la halatul maro, la cacaua din dulap şi la Fecioara de pe şemineu. Dar, dacă stătea să se gîndească, aşa era: avusese noroc; lucrurile ar fi putut să fie mult mai rele.

— Iar azi s-a deschis marea emisie americană, spuse Hammarsten. Viaţă şi moarte, viaţă şi moarte...

Începu să tuşească şi cîţiva stropi din flegma lui de om bătrîn îi săriră pe redingotă şi pe bărbia acoperită de ţepi suri, în timp ce pe cerul din spatele lui, descriind un arc de cerc deasupra lacului, coborînd cu vuiet de motoare deasupra primăriei, înălţîndu-se şi căzînd din nou ca un stol de rîndunele, cu aripile de aluminiu scînteind în soare, apărură nişte avioane, cel puţin douăsprezece la număr, umplînd văzduhul cu zgomotul lor în timp ce muzica de orgă se stingea.

Copilul – o fetiţă – se opri din plîns.

— Uitaţi! strigă ea. Uitaţi!

În sfîrşit se întîmpla ceva.

Femeia de la hotel se strecură afară după ce cercetă rapid pe toată lumea cu ochii ei îngustaţi, scînteietori şi comerciali; angajaţii companiei Krogh ieşiră şi ei în grabă (trebuiau să se întoarcă la lucru). Bătrînul Bergsten coborî treptele pînă în stradă, susţinut de şoferul său; nu prea ştia ce căutase acolo (se vedea după aerul îmbufnat cu care privea în jurul lui, de parcă s-ar fi aşteptat ca, în momentul următor, cineva să încerce să-l tapeze). Gullie mai rămase un moment, îi adresă lui Kate cuvintele de circumstanţă şi aşteptă să iasă ca să-şi pună monoclul. Văzîndu-l pe Minty încercă să-l evite, însă Minty îl apucă de mînecă.

— Vii la dineul Harrow?

— Sigur, sigur.

— Mi-a venit o idee, spuse Minty. M-am plictisit atît de tare de toasturile obişnuite – în onoarea şcolii, a directorului şi aşa mai departe. M-am gîndit cum ar fi ca ministrul să vorbească în numele Literaturii, iar dumneata în numele Artei...

— Hmm, făcu Gullie. Mda. Dragul meu, e o idee la care merită reflectat.

— Sigur, dumneata ești atît de multilateral! Ai putea vorbi și-n numele Muzicii, și-n numele Teatrului... nemaivorbind de faptul că ai putea vorbi în numele Serviciilor.

— Da, ține-mă la curent, spuse Gullie, încercînd să se elibereze. Trimite-mi o invitație scrisă.

— Ai fost acolo în ultima noapte, nu-i așa? îl întrebă Minty.

— Ce vrei să spui? Acolo unde?

— Să joci cărți cu ei.

— Ah, da. Da.

— Ai auzit ce vorbește lumea – că, oricît de deasă o fi fost ceața, n-avea cum să cadă în apă așa, pur și simplu.

— Lumea vorbește vrute și nevrute.

— Era beat?

— Băuse destul. Dragul meu, nici nu-ți poți imagina cum era ceața aia. Mi-a luat o oră s-ajung la legație.

— Știu cum era ceața aia. Am stat în ea, spuse Minty tușind. Încă o mai am în gît. Am stat toată seara și l-am așteptat.

Băgă mîna în buzunar și scoase o cutie de chibrituri lucrată în argint.

— Voiam să-i dau asta.

O întoarse ca să se vadă sigla.

— Eu chiar am fost la Harrow, deci nu-mi folosește la nimic. Lui i-ar fi plăcut.

— Ei bine, atunci știi ce ceață era.

— A ieșit împreună cu Hall. N-am putut să-i vorbesc atunci. Am vrut să mă țin după ei, dar

i-am pierdut imediat. Au trecut cam zece minute pînă l-am auzit țipînd.

— Săracul de el!

— Da, numai că după țipăt a reapărut Hall. Trebuie să se fi aflat mai aproape de el decît m-am aflat eu și totuși nu auzise nimic.

— Minty, ai prea multă imaginație.

Minty se întoarse ca să-l vadă pe Hall cum ieșea din biserică, iar Gullie reuși să se elibereze.

— Fii drăguț și trimite-mi invitația la dineu.

— Da. Da. Dineul, spuse Minty, urmărindu-l pe Hall cum se îndrepta spre poartă, luînd notă, cu o ură extravagantă și inutilă, de pardesiul strîns pe talie, de reverul de velur maro.

Dacă aș putea să fac ceva... Ca o mică furie gălbejită și răzbunătoare, se ridica între Hall și strada luminată de soarele strălucitor și rece, între Hall și mulțime, între Hall și arabescurile avioanelor de pe cer.

— Mă scuzați, domnule Hall.

Îi bară drumul, plimbîndu-și printre dinți limba iritată și încărcată de la tabac, simțind cum dorința lui de răzbunare se fleșcăiește de la o secundă la alta în aerul cotidian și banal, pînă cînd nu mai rămîne decît simpla dorință de a vexa, de a împunge.

— Aveți de dat vreo declarație?

— Cum adică? Ce declarație? răspunse Hall.

— Păi acum cu siguranță faceți parte din comitetul director, spuse Minty, suflîndu-i în față halena lui tabagică de parcă ar fi suflat în cafea ca s-o încălzească. La experiența dumneavoastră, cu siguranță veți administra afacerile de la New York. Nu?

— Nu, spuse Hall. Laurin merge acolo.

— Dar domnul Krogh vă datorează atît de mult!

— Ascultă! spuse Hall. Vreau să fim bine înțeleși. Dînsul nu-mi datorează mie nimic. Eu îi datorez totul.

Își puse mănușile galbene, strînse pe degete, și continuă:

— Și dacă nu e mulțumit de felul în care mă ocup de o treabă, e problema mea, e înmormîntarea mea. Iar dumneata ai face bine să nu-l deranjezi pe domnul Krogh cînd sînt eu prin preajmă.

— N-ați trimis nici o coroană de flori, spuse Minty. Nu vă înțelegeați cu el?

— Nu, spuse Hall.

Așteptă la poartă pînă cînd apăru și Krogh și se îndreptară împreună spre mașină mergînd la cîțiva metri distanță unul de altul și nespunîndu-și nimic. Fiind vorba despre o înmormîntare, lumea care se adunase tăcea. Creierul și brațul: trupul greoi de țăran, stingherit de costum, jenat de guler; și brațul său, instrument de distrugere cu talie de viespe și cu diamante la manșete, scînteind ca gheața. N-aveau nimic să-și spună; ce era între ei îi despărțea, îl lăsa pe fiecare dintre ei singur în mașina cu care plecau împreună; ce era între ei nu era o simplă moarte, era ceva la fel de complicat ca iubirea dintre un bărbat și o femeie.

După plecarea lor, mulțimea începu să se risipească. Nu mai aveau de ce să aștepte. Nu mai era nimic de văzut.

— Uitați! Uitați! spunea copilul în timp ce se lăsa tîrît de mînă, împiedicîndu-se de pavajul trotuarului, cu ochii la avioane.

— Păi, bine atunci, spuse Minty. Trebuie să ajung și eu la birou să dau știrea.

Nu știa cum să-i vorbească; era o femeie; și tocmai pentru că era femeie îi trezea răutatea.

— M-a tras pe sfoară rău de tot apropo de căsătoria dumneavoastră.

— Chiar era vorba să ne căsătorim.

— Păi, bine atunci, spuse Minty. Trebuie s-o iau din loc. Ne mai vedem, probabil. Dacă vă interesează un aranjament...

Voia să fugă cît mai departe; disprețuia parfumurile, ciorapii de mătase, fardurile, cremele; nările lui se contractau de dezgust ca ale unui mic și fumigen Savonarola; ca să se simtă din nou curat, trebuia să ajungă acasă și să-și bea cacaua lîngă contorul de gaz, sub fotografiile de grup de la școală. Tresări atunci cînd ea i se adresă din nou; nu era obișnuit ca alții să-l țină la discuții și înclina să suspecteze de intenții necurate orice femeie care se obosea să-i vorbească.

Kate îi spuse:

— Dumneata l-ai auzit cînd a țipat. Eu n-am auzit nimic. N-am *simțit* nimic.

— Da, dar n-am știut, răspunse el. N-am văzut. Și cînd a reapărut Hall mi-am zis că totul trebuie să fie în ordine.

— S-au certat, spuse Kate. Erik și cu Hall.

— Credeți că... spuse Minty. Credeți că Hall...?

— Nu cred, spuse Kate. Știu.

Se zgribuli tot în fața certitudinii ei, căci, dacă era un lucru sigur, atunci trebuia făcut ceva, or (gîndi el cu acră autocompătimire), ce putea face Minty?

— Prin urmare, Laurin merge la New York.

— Dumneavoastră rămîneți, desigur, spuse el cu dispreț.

— Nu, spuse Kate. Eu plec.

— Grozav, spuse Minty. Grozav! Mamă, ce loviți or să fie! Asta-i chiar tot ce puteți face? La urma urmei, era fratele dumneavoastră! Pentru mine era doar un...

Își înghiți cuvîntul „prieten". Femeia din fața lui îl intimida cu calmul ei, cu doliul ei plin de bani; în fața ei nu-și putea revendica decît un statut de cunoștință; la fiecare privire pe care o furișa spre mănușile, spre pantofii, spre rochia ei de firmă, se simțea deposedat de cîte o bucățică din Anthony.

— Oh! spuse ea. Acum cîteva zile aș fi putut să-i ruinez. Un cuvînt spus lui Batterson... Dar ce rost ar fi avut? Și printre hoți există o onoare. Sîntem cu toții în aceeași barcă.

— El nu era hoț, spuse Minty, apărîndu-i pe Sparrow, pe Connell, pe Baxter...

— Cu toții sîntem hoți, spuse Kate. Trăim din ce ciupim de ici, de colo, de peste tot... și nu dăm nimic în schimb.

— Socialism, spuse Minty cu sarcasm.

— Oh, nu, spuse Kate. Ăla nu e pentru noi. Nici vorbă de fraternitate în barca noastră. La noi, important e ce impresie faci și cît de bine știi să înoți.

Avioanele reveniră, lăsînd o dîră de litere deasupra lacului: „Krogh". „Krogh" peste Stockholm, o urzeală subțire din fire de fum, în care „K"-ul se ștergea în timp ce apărea „H"-ul.

— Deci vă întoarceți în Anglia? o întrebă Minty, amintindu-și de cele cincizeci și șase de trepte, de camera goală, de italianca de la etajul trei...

— Nu, spuse Kate. Pur și simplu plec în altă parte. Ca Anthony.

...de tămîiernițe, de laptele condensat, de cană (am uitat de cană)...

— Un post la Copenhaga.

...de liturghierul din dulap, de Fecioară, de păianjenul ce se usca sub pahar... ca acasă.

De același autor, la Editura POLIROM
au apărut:

Americanul liniștit
Comedianții
La drum cu mătușă-mea
Sfîrșitul unei iubiri
Puterea și gloria
Consulul onorific
Expresul de Stambul
Factorul uman
Omul nostru din Havana
Brighton Rock
Ministerul groazei
Al zecelea om

www.polirom.ro

Redactor: Ana-Maria Lişman
Coperta: Radu Răileanu
Tehnoredactor: Luminiţa Păun

Bun de tipar: iulie 2008. Apărut: 2008
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232)21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box 1-728, 030174
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

PRINT multicolor
Str. Bucium nr. 34 Iaşi
tel.: 0232/211225
fax: 0232/211252
office@printmulticolor.ro
www.printmulticolor.ro
SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA